

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 7 juli 2020

Portefeuillehouder(s) : Wethouder Bolderdijk

Portefeuille(s) : financiën

Contactpersoon : S. Haverkamp

Tel.nr. : 8228

E-mailadres : haverkamp.symke@woerden.nl

Onderwerp:

rapporten zoekrichtingen strategische heroriëntatie.

Kennisnemen van:

De ambtelijke rapportages met maatregelen voor de strategische heroriëntatie van de begroting zijn opgeleverd. Deze raadsinformatiebrief dient als aanbiedingsbrief van de rapporten. Deze rapporten zijn nadrukkelijk ambtelijk van aard, er is nog geen politieke weging door het college uitgevoerd op de uitkomsten. Met andere woorden: deze rapporten geven alleen mogelijkheden weer, maar nog geen afgewogen keuze. Deze politieke weging wordt door het college in de vorm van een voorkeursscenario op 16 juli aan de raad gepresenteerd.

De ambtelijke rapporten bieden per zoekgebied een pakket voor een ombuiging van 5% en een pakket voor een ombuiging van 10% of 15%. In totaal, wanneer alle voorgestelde varianten voor 5% bijsturing bij elkaar worden opgeteld, komen we op een pakket met een volume van 4,1 miljoen euro en bij alle varianten voor 10% of 15% bijsturing op een pakket met een volume van 8,3 miljoen euro in 2024 en 9,3 miljoen op lange termijn in 2030. Deze rapporten komen publiek beschikbaar in het raadsinformatiesysteem na de presentatie op 16 juli aanstaande. Ze worden u onder embargo aangeboden zodat u zich als raadslid kan voorbereiden op de publieke presentatie.

Het rapport voor onderwijshuisvesting is nog niet beschikbaar ten gevolge van complexiteiten in de rekenmodellen. Onderwijshuisvesting kan zodoende voor de maatregelen op de korte termijn (tot 2023) geen onderdeel uitmaken van de strategische heroriëntatie. Aangezien de financiële effecten van ombuigingen bij onderwijshuisvesting juist op de lange termijn (na 2023) zichtbaar worden, levert dit geen belemmering op voor de keuzes die in het kader van de strategische heroriëntatie op de korte termijn gemaakt moeten worden. Zodra de complexiteiten afdoende in beeld zijn, wordt ook bij onderwijshuisvesting weer gekeken naar maatregelen. De verwachting is dat dit effect zal hebben voor de begroting 2022 - 2025.

Inleiding:

Op 31 oktober jl. informeerde het college u over de noodzaak van een strategische heroriëntatie van de begroting en de uitgangspunten daarvoor (19R.00884). Sindsdien heeft de ambtelijke organisatie onderzocht hoe de structurele tekorten, die werden geconstateerd bij het opstellen van de begroting 2020-2023, het hoofd kunnen worden geboden. Bureau AEF is hierbij ingeschakeld om expertise te leveren, bijvoorbeeld bij het opstellen van een benchmark en het proces te helpen coördineren. Dit heeft geleid tot het raadsbesluit d.d. 23 april 2020 waarin het raamwerk voor de strategische heroriëntatie is vastgesteld

(20R.00146):

- Voor de komende begroting een ombuiging van minimaal € 3 miljoen op de exploitatie.
- Op de lange termijn de mogelijkheden voor ombuigingen op te stellen van € 8 miljoen na 2023 waaruit een keuze van minimaal € 6 miljoen kan worden gemaakt, met een evenwichtig investeringsplan en het terugbrengen van de schuldquote naar de kaders die door de raad zijn gesteld.
- Een analyse van de maatschappelijke impact van de voorgestelde maatregelen op te stellen.
- De shortlist van de zoekgebieden bestaat uit:
 - a) Jeugd en WMO;
 - b) Werk en Inkomen;
 - c) Integraal beheer openbare ruimte (IBOR);
 - d) Onderwijshuisvesting;
 - e) Parkeren;
 - f) Duurzaamheid en milieubeheer;
 - g) Sportaccommodaties;
 - h) Belastingen en leges.

Bij het zoeken naar de maatregelen was een participatief proces voorzien dat de creativiteit van de gemeenschap moest benutten, behulpzaam zou zijn bij het opstellen van de maatschappelijke impact van de gevonden maatregelen en het eerlijke gesprek met de gemeenschap aan moest gaan over de financiële situatie van de gemeente en wat dit in de toekomst betekent. De coronacrisis, die bij het nemen van het raadsbesluit op 23 april al in volle omvang speelde, heeft het participatieproces na het rondetafelgesprek van 9 maart op een substantiële manier geblokkeerd ten gevolge van de lockdownmaatregelen. De participatieraad is de uitzondering hierop en heeft een reactie gestuurd. Het college heeft u op 29 mei geïnformeerd over de wijze waarop zij hiermee op de korte termijn - in het kader van het opstellen van de begroting 2021-2024 – hiermee om wil gaan (20R.00488). Een aantal maatschappelijke organisaties zal tussen 16 juli en 21 augustus de gelegenheid worden geboden input te geven op de ambtelijke rapporten en het voorkeursscenario van het college. De reacties worden u middels een RIB uiterlijk 1 september aangeboden.

Kernboodschap:

Pakketten met maatregelen om uit te kiezen

Deze raadsinformatiebrief dient als aanbiedingsbrief voor de rapporten van de ambtelijke taskforces en werkgroepen voor de strategische heroriëntatie. Om het kort en simpel te stellen: in deze rapporten staan de mogelijke maatregelen die we kunnen gaan nemen om de financiën ook op langere termijn op orde te houden. Er zijn nog geen keuzes gemaakt. De taskforces en werkgroepen die met deze zoekrichtingen aan de gang zijn gegaan, hebben de opdracht gekregen twee varianten met maatregelen te zoeken. De eerste variant bevat maatregelen ter waarde van 5% ten opzichte van de begroting 2020. De tweede variant bevat maatregelen ter waarde van 15%, of in sommige gevallen 10% ten opzichte van de begroting van 2020. Bij het opstellen van de rapporten en het coördineren van het proces heeft bureau AEF gefaciliteerd. De rapporten bevatten bovendien per maatregel een inschatting van de gevolgen en de maatschappelijke wenselijkheid van de maatregel.

Prioriteren, geen 'kaasschaaf'

Met deze pakketten aan maatregelen kunnen fundamentele keuzes worden gemaakt over de gemeentelijke begroting. Deze fundamentele keuzes gaan over de vraag waar het bestuur van Woerden de prioriteiten voor de gemeenschap ziet. De methode van de 'kaasschaaf' wordt hiermee voorkomen.

Aan de hand van een longlist, die in het raadsvoorstel d.d. 23 april 2020 is teruggebracht tot een shortlist, zijn de onderwerpen aangegeven waarbinnen naar de maatregelen moest worden gezocht. Uiteraard hadden de taskforces en werkgroepen wel een indicatie nodig van het totale volume van de maatregelen waar zij naar op zoek moesten. Dat is uitgekomen op 5% (minimale pakket) en 15% (maximaal pakket), ten opzicht van de begroting in 2020. Voor sommige taskforces is het maximale pakket op 10% ten opzicht van de begroting in 2020 gesteld.

In de rapporten zult u zien dat deze streefbedragen inderdaad worden opgebracht, waarbij zoveel mogelijk is geanalyseerd wat de maatschappelijke impact van de maatregelen is.

De zoekopgaven worden gehaald.

Als we de maatregelen van alle rapporten bij elkaar optellen, komen we met de maatregelen in de minimale variant van 5% tot een pakket maatregelen voor bijsturing van de begroting van € 4,1 miljoen na 2023 - waar het raadsbesluit om minimaal € 3 miljoen vraagt - en met de maatregelen in de varianten van 10% of 15% tot een pakket mogelijke maatregelen van € 8,3 miljoen na 2023 - waar het raadsbesluit om een pakket mogelijke maatregelen van € 8 miljoen vraagt. Vanaf 2025 loopt dit op tot € 9,2 miljoen. Uit deze mogelijke keuzes zal het college op 16 juli een voorkeursscenario van minimaal € 6 miljoen presenteren.

Rapporten zijn ambtelijke resultaten, het college presenteert zijn voorkeursscenario op 16 juli as.

Met nadruk moet worden gesteld dat deze rapporten ambtelijk van aard zijn. Het college biedt u deze rapporten aan zonder een politieke weging. Op grond van deze voorstellen kunnen meerdere scenario's worden gemaakt voor de invulling van de bijsturing in de strategische heroriëntatie. Het college presenteert u haar voorkeursscenario op 16 juli. Deze rapporten zullen dan dienen als onderliggende informatie. Dat is dan ook het moment waarop deze rapporten openbaar zullen worden gemaakt en op het RIS geplaatst. Het college hecht er echter grote waarde aan dat u zich als raad goed kunt voorbereiden. Daarom worden u deze rapporten nu reeds onder embargo ter beschikking gesteld.

In de zomer wordt het voorkeursscenario verwerkt in een raadsvoorstel. Na de zomer kunt u zich uitspreken over dit voorstel, zodat dit in de voorbereiding van de begroting 2021-2024 verwerkt kan worden. Zo wordt de kaderstellende rol van uw raad geborgd. Samen zetten we een stap op weg naar het structureel op orde houden van de gemeentelijke financiën.

Investeringsoverzicht komt!

De raad heeft ook om een termijn overzicht gevraagd van de investeringen die de gemeente in de planning heeft. Dit overzicht wordt opgesteld en wordt zo spoedig mogelijk met de raad gedeeld.

Onderwijshuisvesting

Bij de taskforce onderwijshuisvesting blijkt dat de rekenmodellen complexiteiten bevatten die goed moeten worden doorgrond. Hierdoor is het onmogelijk om u op dit moment een rapport aan te bieden. We zullen dit donderdag aan u nasturen. In dat rapport kunt u een onderbouwing verwachten van de genoemde complexiteiten. Er zal in het rapport echter nog geen cijfermatige input kunnen worden gegeven voor het vervolg van de strategische heroriëntatie. Hiermee wordt onderwijshuisvesting voor de korte termijn van de strategische heroriëntatie buiten beschouwing gelaten. Dit is geen belemmering voor het proces. Zoals u hierboven heeft kunnen lezen worden de zoekopgaven gehaald, ook zonder maatregelen bij onderwijshuisvesting. Bovendien zouden de effecten van maatregelen voor onderwijshuisvesting juist op de langere termijn, na 2023, zichtbaar worden. Zodra er afdoende helderheid is bij de rekenmodellen, zal onderwijshuisvesting worden meegenomen in de lange termijn maatregelen. De verwachting is dat dit bij de begroting 2022-2025 zal gebeuren.

Deze maatregelen voor onderwijshuisvesting kunnen vanwege het bestaande covenant alleen worden genomen in samenspraak met de schoolbesturen. Ook als het nu wel mogelijk was geweest om een rapport te presenteren, hadden de schoolbesturen als partner van de gemeente een belangrijke rol in het kiezen en uitvoeren van de maatregelen. Er is nu meer ruimte om dit partnerschap vorm te geven en eerst in gesprek te gaan met het veld.

Financiën:

De financiële impact van het gehele traject van de strategische heroriëntatie is groot, maar zal zich manifesteren in de begroting 2021-2024. Deze RIB op zich heeft geen financiële component.

Vervolg:

Het vervolg van het proces van de strategische heroriëntatie laat zich als volgt samenvatten:

- 14 juli keuze voorkeursscenario in college
- 16 juli presentatie voorkeursscenario college aan de raad

- 1 september Raadsinformatiebrief participatieronde maatschappelijke instellingen en raadsvoorstel Strategische Heroriëntatie.
- 10 september beeldvorming scenario maatregelen in de raad (onder voorbehoud agendacommissie)
- 17 september besluitvorming scenario maatregelen in de raad (onder voorbehoud agendacommissie)

Bijlagen:

De rapporten:

- Jeugd en WMO (20.13128) + managementsamenvatting Jeugd en WMO (20.013125)
- Werk en Inkomen (20.013120)
- Sportaccommodaties (20.13122)
- Openbare Ruimte (20.013215)
- OZB en leges (20.013124)
- Milieubeheer (20.13209)
- Parkeren (20.013383)

Het college van burgemeester en wethouders,

Drs. M.H. Brander
Gemeentesecretaris (wnd.)

V.J.H. Molkenboer
Burgemeester

2020

Eindrapportage taskforce Jeugd en Wmo

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1 Context strategische heroriëntatie	4
1.2 Opdracht taskforce/werkgroep	5
1.3 Financiële zoekopgave werkgroep	5
1.4 Scope opdracht	5
2. Bestaand beleid en budget	7
2.1 Hoofdpijnen huidig beleid	7
2.3 Financiële knelpunten	11
3. Zoekrichtingen voor bijsturing	12
3.1. Aanpak en denkraam taskforce Jeugd/Wmo	12
3.2. Participatieproces	12
3.3. Overzicht zoekrichtingen	13
3.4 Beoordeling zoekrichtingen (afwegingskader)	16
3.5 Overzicht zoekrichtingen inclusief eerdere taakstellingen visueel weergegeven	18
4. Varianten voor bijsturing	19
4.1 Variant 1: 5% financiële bijsturing ‘sober en doelmatig door op de ingezette koers’	19
4.2 Variant 2: 10% financiële bijsturing ‘Minscenario: wijziging van koers en terug naar het wettelijk minimum’	24
4.3 Risico’s varianten	29
Bijlage 1: Beschrijving voorgestelde zoekrichtingen	31
Zoekrichting 1: Sociaal werken in de wijk	31
Zoekrichting 2: Incidentele subsidies Wmo	33
Zoekrichting 3: Incidentele subsidies Jeugd: projectbudget onderwijsbeleid	34
Zoekrichting 4: Subsidies wijk- en dorpsplatforms	35
Zoekrichting 5: Schrappen inwonersinitiatievenbudget	36
Zoekrichting 6. Kleine subsidies Jeugd, website CJG opheffen	37
Zoekrichting 7 en 8: structurele subsidies Jeugd en Wmo	38
Zoekrichting 9: Jongerenwerk	40
Zoekrichting 10: Onafhankelijke clientondersteuning	43
Zoekrichting 11: Regiotaxi	44
Zoekrichting 12: Mantelzorgwaardering	46
Zoekrichting 13: Aanzuigende werking Wmo	47
Zoekrichting 14: Domotica	48
Zoekrichting 15 en 16: Alternatieve dienstverlening Wmo en Jeugd	49

Zoekrichting 17: Verordening Wmo	50
Zoekrichting 18: Verordening Jeugd.....	52
Zoekrichting 19: Taskforce samenleving maatwerk/voorliggend	54
Zoekrichting 20: FermWijzer	56
Zoekrichting 21: meer sturing op nagekomen facturatie	57
Zoekrichting 22: WoerdenWijzer begeleiding.....	58
Zoekrichting 23: Casemanagement.....	60
Zoekrichting 24: 315 berichten	62
Zoekrichting 25: Capaciteit uitvoeringskosten.....	63
Zoekrichting 26: Capaciteit Inkoopbureau Utrecht West	64
Zoekrichting 27: Inwonercloud	65
Zoekrichting 28, 29 en 30: Verhogen inkomsten	66
Bijlage 2: Nadere analyse financiën Sociaal Domein.....	67
1. Inkomsten Sociaal Domein	67
2. Benchmark uitgaven overige gemeenten	68
3. Onderbouwing en analyse van de organisatiekosten voor het Sociaal Domein.....	69
Bijlage 3. Definitie afwegingskader	73
Bijlage 4 Maatschappelijke kosten-baten analyses.....	75

1. Inleiding

1.1 Context strategische heroriëntatie

De begroting van de gemeente Woerden staat al meerdere jaren onder druk. Met kunst en vliegwerk is de begroting 2020 sluitend gemaakt, maar daarbij moest geconcludeerd worden dat dit geen structureel duurzame oplossing vormt. Bovendien lopen de schulden op als gevolg van de investeringsambities van de gemeente. Het college en de raad hebben daarom besloten tot een strategische heroriëntatie om in meerjarig perspectief tot een gezonde begroting te komen.

Na de analyse van de gemeentebegroting door adviesbureau AEF heeft het college een shortlist vastgesteld van onderwerpen, waarvoor voorstellen voor financiële bijsturing worden uitgewerkt. Hiervoor hebben vier ambtelijke taskforces (complexe opgaven) en vier werkgroepen (duidelijke focus) een opdracht gekregen om voorstellen uit te werken. Het doel van de taskforces en werkgroepen is om twee varianten voor financiële bijsturing uit te werken. Vervolgens stelt het college uit alle varianten een scenario samen dat zij voorlegt aan de gemeenteraad ter besluitvorming. Het te kiezen scenario moet leiden tot een voorstel voor financiële bijsturing van minimaal 3 miljoen in de komende begroting en minimaal 6 miljoen euro in 2024.

Toelichting context taskforce Jeugd/Wmo

Sinds de decentralisaties in 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de Jeugdwet, De Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Participatiewet. Het doel van de decentralisaties was om beter aan te sluiten op de leefwereld van inwoners. Op die manier zouden de gemeenten preventiever en efficiënter werken en daarmee uiteindelijk kosten besparen. Het rijk hevelde de nieuwe taken daarom over met een flinke korting op de budgetten. Om de gewenste efficiëncyslag te maken en de taken uit te kunnen voeren met minder budget, zette Woerden in op de transformatie binnen het Sociaal Domein. Het anders, efficiënter en integraler bieden van de nodige zorg en ondersteuning aan inwoners. We legden onze koers richting transformatie vast in de maatschappelijke agenda 2019-2023. Al snel bleek echter dat de kosten voor Wmo en Jeugd stegen. Woerden is hierin bepaald niet uniek, ook andere gemeenten melden steeds grotere financiële knelpunten. Onder andere als gevolg van autonome ontwikkelingen zoals de vergrijzing, extramuralisering en toename van complexe problematiek in o.a. de jeugdzorg. Om de kosten beheersbaar te houden zijn daarom de afgelopen jaren diverse bezuinigingsronden doorgevoerd op het Sociaal Domein in Woerden:

1. In 2017 zijn drie scenario's ontwikkeld, op basis waarvan een aantal taakstellingen zijn ingeboekt.
2. In 2018 is een bestuursopdracht met diverse taakstellingen op de organisatiekosten (zowel gemeentebreed als specifiek voor het sociaal domein) vastgesteld.
3. In 2018 is de taskforce Sociaal Domein uitgevoerd als basis onder het huidige coalitieakkoord.
4. Bij de begroting 2020 zijn nieuwe business cases en bezuinigingsmogelijkheden onderzocht en ingeboekt.

Meer informatie over de achtergrond van deze eerdere taakstellingen is te vinden in de hiernavolgende hoofdstukken. We gaan slim om met de informatie vanuit de voorgaande bezuinigingsronden en actualiseren die waar mogelijk. Dit betekent ook dat nieuwe zoekrichtingen en financiële ruimte voor extra bezuinigingen binnen het Sociaal Domein beperkt zijn. Het 'laaghangend fruit' is al lang geleden geplukt. De zoekrichtingen in deze taskforce bevatten daarom substantiële keuzes om tot de gevraagde percentages neerwaartse bijsturing te komen. Dat houdt ook in dat de maatschappelijke impact van deze keuzes groot is.

1.2 Opdracht taskforce/werkgroep

De opdracht aan de taskforce Jeugd en Wmo is als volgt geformuleerd:

Werk twee financiële varianten uit met hun consequenties voor financiën, voor inhoudelijke maatregelen die daarbij horen en consequenties voor de dienstverlening van de gemeente in stad en omgeving. Deze varianten zijn:

1. *Voortzetting huidig beleid met -5% neerwaartse bijsturing (met maatregelen en aanpassing van beleidsuitgangspunten).*
2. *Voortzetting huidig beleid met -10% neerwaartse bijsturing (met maatregelen en aanpassing van beleidsuitgangspunten).*

Daarvoor is het nodig in beeld te brengen:

- *Huidige beleidsafspraken over (kwaliteits-)niveau dienstverlening/voorzieningen*
- *Verwachte autonome ontwikkeling van areaal/doelgroep zonder nieuwe initiatieven*
- *Huidige (ontwikkeling in) budgetbeslag op grond van meerjarenbegroting*
- *Verwacht netto budgetbeslag in exploitatie en investeringen (met doorwerking naar kapitaallasten en exploitatie) bij huidig beleid*
- *Minst maatschappelijk bezwaarlijke maatregelen in de sfeer van aanpassing van dienstverlening en voorzieningen om genoemde neerwaartse bijsturing te realiseren: afstoten taken, aanpassen volume en/of kwaliteitsniveau, verhogen inkomsten (consequenties voor tarieven, verdienvermogen)*
- *Evt. noodzakelijke maatregelen in sfeer van sturing en beheersing om neerwaartse bijsturing te realiseren*
- *Eventueel benodigde investeringen om neerwaartse bijsturing te realiseren*
- *Verwachte tijdlijn voor realisatie neerwaartse bijsturing*
- *Maatschappelijke consequenties van voorgestelde maatregelen.*

De rapportage ten behoeve van College en Raad dient in te gaan op:

- a. *Opgave en aanpak*
- b. *Huidig beleidsuitgangspunten voorzieningen/ dienstverlening*
- c. *Basisvariant: huidig budgettaire ontwikkeling*
- d. *Variant huidig beleid: budgettaire ontwikkeling en onderbouwing budgettaire afwijking bij huidig beleid en autonome ontwikkeling*
- e. *Variant -5% en -15% (-10% SD en W&I): budgettaire ontwikkeling en consequenties in termen van aanpassing beleid*
- f. *Indien van toepassing: investeringen om neerwaartse bijsturing te kunnen realiseren*
- g. *Tijdschema realisatie varianten*
- h. *Indien van toepassing: Consequenties voor sturing en beheersing*
- i. *Maatschappelijke consequenties van variant -xx%*

1.3 Financiële zoekopgave werkgroep

De taskforce Jeugd en Wmo is gevraagd twee varianten uit te werken:

Variant 1 (- 5%): € 1.281.000

Variant 2. (-10%): € 2.562.000

1.4 Scope opdracht

De taskforce richt zich op de beleidsvelden Wmo en Jeugd. We definiëren Wmo en Jeugd in de breedste zin van het woord. Mogelijkheden op alle onderdelen van deze beleidsvelden zijn onderzocht. Dat

betekent dat is gekeken naar de kosten voor maatwerk, voorliggende voorzieningen, de toegang en interne organisatiekosten. Daarbij zijn we uitgegaan van de afbakening en zoekopgave conform het overzicht van taakvelden zoals aangeleverd door AEF:

Taskforce/werkgroep	Taakveld	2020			o.b.v. 2020		
Taskforce/werkgroep	Taakveld	IV3	afschrijving	rente	Exploitatie	-5%	-10/15%
1. Jeugd & Wmo		25617			25617	€ 1.280.850	€ 2.561.700
	6.1 Samenkracht	4697					
	6.2 Wijkteams	2670					
	6.6 Maatwerkvoorzieningen	2146					
	6.71 Maatwerkdiensten 18+	6638					
	6.72 Maatwerkdiensten 18-	6784					
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+	43					
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-	2639					

Binnen het sociaal domein zijn nog twee taskforces en 1 werkgroep, namelijk de taskforces Werk en inkomen en Onderwijshuisvesting en de werkgroep sportaccommodaties. De zoekrichtingen binnen deze taskforces en werkgroep vallen buiten onze scope. Uiteraard is afstemming gezocht waar dit relevant en noodzakelijk was om de integraliteit te waarborgen. Ook zijn organisatiekosten (personele kosten en overheadkosten intern) maar beperkt meegenomen in onze taskforce omdat deze deels binnen de scope van de organisatiebrede bestuursopdracht vallen. Inzage in deze ingeboekte taakstellingen vanuit de bestuursopdracht wordt gegeven in paragraaf 2.2.

2. Bestaand beleid en budget

2.1 Hoofdpijnen huidig beleid

In april 2019 heeft de gemeenteraad de maatschappelijke agenda (MAG) vastgesteld. In de MAG is -op basis van het coalitieakkoord uit 2018- het beleid voor het sociaal domein voor de komende jaren uitgewerkt in vijf thema's, namelijk:

1. Gezondheid en bewegen
2. Groei, ontwikkeling en leren
3. Maatschappelijke ondersteuning en maatschappelijke betrokkenheid
4. Werk en inkomen
5. Wonen met zorg

Werken met deze thema's zorgt voor zo veel mogelijk integraliteit en samenhang in het sociaal domein. Boven deze vijf thema's formuleerden wij een algemene visie en uitgangspunten voor het Sociaal Domein. Vanuit het coalitieakkoord werkt het college met vijf beleidsoverstijgende prioriteiten. Ook deze vijf beleidsprioriteiten zijn onderdeel van de MAG. Deze beleidsprioriteiten zijn:

- Invoering casemanagement (Begeleiding Dichtbij)
- Inkoop (intensievere samenwerking met minder partijen)
- Versterking voorliggend veld
- Sociaal werken in de wijk
- Participatie

Beleidsuitgangspunten MAG

De achterliggende beleidsuitgangspunten van de MAG zijn:

1. Inclusief werken en denken vormt de basis voor al onze beleidsvoornemens in het sociaal domein. Dat betekent dat in Woerden iedereen kan meedoen naar vermogen.
2. We zetten in op preventie en goed bereikbare, vrij toegankelijke en laagdrempelige voorzieningen in scholen, wijken en buurten. We bieden daarbij de juiste hulp en ondersteuning op het juiste moment.
3. De ondersteuningsbehoefte van de inwoner is leidend binnen de (wettelijke) mogelijkheden. Budget, processen, wettelijke regelingen en organisaties zijn dat niet. Het uitgangspunt is dat we vragen naar wat de inwoner nodig heeft om mee te doen aan de samenleving.
4. We werken integraal en ontschot aan onze maatschappelijke opgaven.
5. Specialistische maatwerkvoorzieningen moeten niet afhankelijk zijn van het aanbod, maar sluiten daadwerkelijk aan op de ondersteuningsbehoefte van de inwoner. Maatwerk is zo effectief mogelijk voor de inwoner en zo efficiënt mogelijk voor de gemeente.
6. Wij zijn een actieve en betrouwbare samenwerkingspartner.
7. We doen in Woerden lokaal wat kan, maar zoeken de samenwerking op in de regio als dat helpt of het aanbod lokaal niet geboden wordt.
8. Wij werken data gestuurd. Beleid, uitvoering, de inkoop van maatwerk en subsidies en de verantwoording hierover zijn gebaseerd op verhalen en ervaringen van onze inwoners en meetbare feiten en cijfers. Daarbij zijn tellen (kwantitatieve indicatoren) en vertellen (kwalitatieve informatie door storytelling) even belangrijk.
9. De gemeente Woerden werkt gebiedsgericht, proactief en outreachend zodat wij optimaal aansluiten bij de leefwereld van onze inwoners.
10. Uitvoering van de maatschappelijke agenda vindt plaats binnen de financiële kaders zoals deze jaarlijks worden vastgesteld in de programmabegroting door de gemeenteraad. We monitoren effecten en resultaten in overleg met de gemeenteraad.
11. De beleidskaders en thema's in de maatschappelijke agenda richten zich op het bevorderen van de positieve gezondheid van onze inwoners.

Jaarlijks scherpen wij het beleid via de programmabegroting aan, door ‘maatschappelijke opgaven’ per thema te benoemen. De samenhang tussen de thema’s en beleidsprioriteiten is in onderstaand plaatje weergegeven:

Alle beleidsprioriteiten en thema's met uitzondering van beleidsprioriteit 'participatie' en het thema 'werk en inkomen' vallen binnen de scope van deze taskforce. Omdat wij integraal werken vallen sommige onderdelen van de thema's niet binnen de (beperkte) scope van deze taskforce, dit is bijvoorbeeld het geval voor onderwijs (onderdeel van groei, ontwikkeling en leren) en sport (onderdeel van gezondheid en bewegen). Met de vaststelling van dit beleid is ook vastgesteld hoe wij de ingeboekte taakstellingen vanuit het coalitieakkoord vormgeven. De belangrijkste taakstellingen voor de komende jaren zijn ingeboekt op de invoering van casemanagement en de versterking van het voorliggende veld. In paragraaf 2.2 gaan we nader in op deze ingeboekte besparingen.

2.2 Meerjarenbegroting en analyse ontwikkeling kosten

Tabel 1. Meerjarenbegroting 2021-2024 (lasten) op taakveld¹

Omschrijving taakveld	nr taakveld	programma	2021	2022	2023	2024
Samenkracht en burgerparticipatie	6.1	3	4.716.639	4.737.042	4.712.445	4.712.445
Wijkteams	6.2	3	2.805.125	2.656.039	2.656.495	2.656.495
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	6.6	3	2.125.770	2.125.770	2.125.770	2.125.770
Maatwerkdienstverlening (18+)	6.71	3	7.475.198	7.361.010	7.226.010	7.226.010
Maatwerkdienstverlening (18-)	6.72	3	7.440.331	7.315.331	7.190.331	7.190.331
Geescaleerde zorg (18+)	6.81	3	43.038	43.038	43.038	43.038
Geescaleerde zorg (18-)	6.82	3	2.639.189	2.639.189	2.639.189	2.639.189
TOTAAL			27.245.290	26.877.419	26.593.278	26.593.278

Bovenstaande bedragen zijn de bedragen zoals opgenomen in de primitieve meerjarenbegroting. De meerjarenbegroting loopt vanaf 2021 terug. Dit komt doordat er vanuit voorgaande jaren al diverse taakstellingen zijn ingeboekt, zie tabel 2 'overzicht al ingeboekte bezuinigingsmaatregelen 2017-2024'. In de begroting voor de komende jaren is daarnaast deels rekening gehouden met autonome groei op de onderdelen Wmo Begeleiding en Wmo HH als gevolg van de bevolkingsontwikkeling. We verwachten voor de komende jaren een verdere toename van de kosten op het Sociaal Domein, zoals opgenomen in paragraaf 2.3. Extra informatie over de financiën binnen het Sociaal Domein is te vinden in de bijlagen bij dit rapport:

- De uitgaven aan organisatiekosten in het Sociaal Domein zijn op nadrukkelijk verzoek van de participatieraad Woerden apart inzichtelijk gemaakt, dit overzicht is te vinden in bijlage 2.
- Door AEF is bij de start van de strategische heroriëntatie een benchmark gemaakt van de uitgaven op de taakvelden Jeugd/Wmo in vergelijking met andere gemeenten. Wij hebben in deze eindrapportage aan deze benchmark een extra benchmark toegevoegd, deze is opgenomen in bijlage 2.
- Bij het opstellen van deze eindrapportage is tot slot ook een analyse gemaakt van de inkomsten vanuit de Algemene Uitkering voor het Sociaal Domein. Deze analyse is ook opgenomen in bijlage 2.

Tabel 2. Overzicht al ingeboekte bezuinigingsmaatregelen 2017-2024

	2021	2022	2023	2024
Subsidies	€ 187.500-	€ 187.500-	€ 187.500-	€ 187.500-
BC sociale netwerken	€ 26.012	€ 16.012	€ 6.012	€ 30.000-
POH JGGZ	€ 168.625-	€ 168.625-	€ 168.625-	€ 168.625-
PHO JGGZ+	€ 35.000-	€ 35.000-	€ 35.000-	€ 35.000-
Casemanagement	€ 500.000-	€ 750.000-	€ 1.000.000-	€ 1.000.000-
Onderwijszorgarrangementen	€ 150.000-	€ 150.000-	€ 150.000-	€ 150.000-
Tegemoetkoming meerkosten zorg	€ 90.000-	€ 90.000-	€ 90.000-	€ 90.000-
Informeel tarief PGB	€ 225.000-	€ 225.000-	€ 225.000-	€ 225.000-
Payroll gemeente	€ 200.000-	€ 200.000-	€ 200.000-	€ 200.000-
Kaasschaafbudget	€ 50.473-	€ 50.473-	€ 50.473-	€ 50.473-
Inkoop trapliften	€ 20.000-	€ 20.000-	€ 20.000-	€ 20.000-
Totaal taakstellingen	€ 1.600.586-	€ 1.860.586-	€ 2.120.586-	€ 2.156.598-

In tabel 2 zijn alleen de taakstellingen op de taakvelden Wmo/Jeugd opgenomen. Deze taakstellingen zijn verwerkt (afgeraamd) in de huidige begroting voor het Sociaal Domein. Een deel van de taakstellingen betreft 'harde' bezuinigingen die inmiddels gerealiseerd zijn. Een aantal taakstellingen betreft business cases die moeten leiden tot minder uitgaven. Realisatie van deze taakstellingen verloopt conform planning. Er zijn nog meer taakstellingen ingeboekt op het Sociaal Domein. Die vallen niet binnen de scope van deze taskforce, maar deels op onderwijs en werk en inkomen. Daarnaast zijn

¹ Dynamisch meerjarenperspectief en VJN (30 formulieren) nog niet verwerkt, zie paragraaf 2.3. Volgt pas na besluitvorming college/raad.

er ook taakstellingen op organisatiekosten ingeboekt (vanuit de zogenaamde bestuursopdracht). Dit betreft voor het Sociaal Domein de taakstellingen zoals opgenomen in de hierna volgende tabel.

Tabel 3. Overzicht taakstellingen organisatiekosten

Overzicht taakstellingen organisatiekosten	bron taakstelling	Waar ingeboekt	2021	2022	2023
Payroll naar vast	Taskforce Sociaal Domein 2018	Sociaal Domein	€ 200.000-	€ 200.000-	€ 200.000-
Van externe inhuur naar vast	bestuursopdracht overhead	Organisatiebreed	€ 100.000-	€ 150.000-	€ 200.000-
Van externe inhuur naar vast	bestuursopdracht organisatie	Organisatiebreed	€ 100.000-	€ 150.000-	€ 200.000-
Intensivering ondersteuning participatie	Scenario's SD 2017	Sociaal Domein	€ 200.000-	€ 200.000-	€ 200.000-
Uitvoeringskosten FermWerk	Taskforce Sociaal Domein 2018	Sociaal Domein	€ 135.000-	€ 135.000-	€ 135.000-
Teammanager inleveren	bestuursopdracht	Sociaal Domein	€ 23.250-	€ 74.000-	€ 74.000-
LEAN beleid	bestuursopdracht	Sociaal Domein	€ 11.950-	€ 11.950-	€ 11.950-
LEAN beleid overhead	bestuursopdracht	Sociaal Domein	€ 11.950-	€ 11.950-	€ 11.950-
Subsidiepakket (minder loonkosten)	bestuursopdracht	Sociaal Domein	€ 11.950-	€ 11.950-	€ 11.950-
Minder beleid	bestuursopdracht	Sociaal Domein			€ 60.000-
Lean SD consultants	bestuursopdracht	Sociaal Domein			€ 35.000-
Lean backoffice	bestuursopdracht	Sociaal Domein			€ 14.250-
Minder directie	bestuursopdracht	Sociaal Domein	€ 118.505-	€ 118.505-	€ 118.505-
Totaal			€ 912.605-	€ 1.063.355-	€ 1.272.605-

In bovenstaande tabel zijn de taakstellingen op organisatiekosten (formatie, overhead e.d.) opgenomen. Deze taakstellingen zijn verwerkt (afgeraamd) in de huidige begroting. Realisatie van deze taakstellingen voor het Sociaal Domein verloopt conform planning. Twee taakstellingen betreffen organisatiebrede taakstellingen (van externe inhuur naar vast) waaraan het Sociaal Domein naar verhouding een bijdrage moet leveren. Wij hebben de taakstellingen op de uitvoeringskosten en organisatiekosten die betrekking hebben op deze taskforce in paragraaf 3.5 ook visueel inzichtelijk gemaakt zodat in 1 oog opslag te zien is op welke onderdelen er in het verleden al bezuinigd is en welke taakstellingen daar nu mogelijk bij komen. Omdat er al diverse taakstellingen op de organisatiekosten liggen, is bij de opdrachtverstrekking aan de taskforces besloten alleen die organisatiekosten mee te nemen die een directe relatie hebben met de inhoudelijke zoekrichtingen. Met andere woorden: beperken van apparaatskosten wordt alleen opgevoerd als er als gevolg van uitvoering van zoekrichtingen minder formatie nodig is. Daarom zijn de bezuinigingen op de apparaatskosten als aparte regel bij de betreffende zoekrichtingen inzichtelijk gemaakt onder paragraaf 3.3. en niet als aparte zoekrichting opgenomen.

2.3 Financiële knelpunten

Tabel 4. Overzicht financiële knelpunten zoals aangeleverd bij VJN/kadernota

Omschrijving knelpunt	nr taakveld	Progr	bedrag 2021	bedrag 2022	bedrag 2023	bedrag 2024	Bron	Besluit college
Hogere tarieven Inkoop Wmo BG	6.71/ 6.81	3	-201.000	-201.000	-201.000	-201.000	30's	Overgenomen
Hogere tarieven inkoop Jeugd	6.72/6.82	3	-464.000	-464.000	-464.000	-464.000	30's	Overgenomen
Hogere tarieven inkoop hulpmiddelen	6.6	3	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	30's	Overgenomen
Autonome ontwikkeling Jeugd € 800.000, verrekend met ingezette sturingsmaatregelen per 2020: -125k casemanagement (naar 500k in 2023) -100k POH JGGZ -85k POH JGGZ+	6.62/6.82	3	-415.000	-290.000	-165.000	-165.000	VJN	Overgenomen
Autonome ontwikkeling Wmo € 1.100.000, verrekend met Ingezette sturingsmaatregelen per 2020: -125 k casemanagement (naar 500k in 2023) -225 k verlaging informeel tarief Pgb -70k aanbesteding trapliften	6.71/6.81	3	-605.000	-480.000	-355.000	-355.000	VJN	Overgenomen
Lagere eigen bijdrage CAK	6.71/6.72/ 6.81/6.80	3	-145.000	-145.000	-145.000	-145.000	VJN	Overgenomen
hogere bijdrage Inkoop & monitoring UW	6.71/6.72/ 6.81/6.81	3		-70.534	-70.534	-70.534	30's	Oplossen binnen eigen
Onafhankelijke cliëntondersteuning	6.2	3	-130.000	-130.000	-130.000	-130.000	30's	Oplossen binnen eigen
TOTAAL gehonoreerd			-1.930.000	-1.680.000	-1.430.000	-1.430.000		
TOTAAL oplossen binnen eigen programma			-130.000	-200.534	-200.534	-200.534		

Voor oplevering van de voorjaarsnota en kadernota (dynamisch meerjarenperspectief) is een analyse gemaakt van autonome ontwikkelingen binnen Jeugd en Wmo. Eerder hielden wij bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2020-2024 al rekening met een autonome toename van de kosten als gevolg van de aanzuigende werking Wmo, en de bevolkingsontwikkeling. Nu de definitieve cijfers van de jaarrekening 2019 bekend zijn, geeft dit ook inzicht in de actuele prognose voor 2020 en verder. Onder andere door de toename van aantallen en complexiteit van zorgvragen stijgen de kosten verder dan eerder geprognosticeerd. Om die reden is bij de najaarsrapportage 2019 ook een stijging van de kosten gemeld. Voor Wmo begeleiding is in 2020 € 1.100.000 minder begroot, dan in 2019 werkelijk is uitgegeven. Voor Jeugd is dit € 800.000. Met deze groei wordt gedeeltelijk rekening gehouden via de Algemene Uitkering, zie bijlage 2. Vanaf 2020 is een aantal sturingsmaatregelen ingezet (onderdeel van de taakstellingen zoals opgenomen in tabel 2, paragraaf 2.2) om de toename van deze kosten te dempen. Dit betreft onder andere de invoering van casemanagement, informeel tarief Pgb, inkoop trapliften en de inzet van de POH GGZ. Realisatie van deze sturingsmaatregelen verloopt tot nu toe conform planning. Deze maatregelen hebben dus een dempend effect op de stijging van de kosten. Het effect van deze sturingsmaatregelen is verwerkt in het totaalbedrag zoals te zien is in tabel 4. We nemen een aantal effecten niet mee in deze cijfers, omdat we hier nog onvoldoende beeld bij hebben. Effecten die we nu niet hebben meegenomen zijn:

- Effect corona
- Effect extra toename zorgvraag op basis van 1e prognose 2020

Het college heeft de zwart gedrukte financiële knelpunten bij de voorjaarsnota aan de gemeenteraad aangeboden ter besluitvorming. Op dit moment is nog niet duidelijk of deze cijfers definitief gehonoreerd worden. Twee knelpunten zijn door het college niet overgenomen; de hogere eigen bijdrage inkoop UW en de extra bijdrage voor onafhankelijke cliëntondersteuning (rood gedrukt in tabel 4). Dekking daarvoor moet gevonden worden binnen het programma. Er ontstaan daardoor twee extra financiële knelpunten. Het opvangen van deze financiële knelpunten doen wij door de zoekrichtingen 10 en 26 in te zetten. Dit levert geen besparing op, maar zorgt ervoor dat we deze stijging van kosten binnen de begroting kunnen opvangen. We hebben dit ook verwerkt in de varianten voor bijsturing (zie paragraaf 3.5).

3. Zoekrichtingen voor bijsturing

3.1. Aanpak en denkraam taskforce Jeugd/Wmo

Bij het inventariseren en uitwerken van de zoekrichtingen kozen wij voor de volgende aanpak:

- We hebben zoekrichtingen gedefinieerd op de gebieden voorliggend veld, maatwerk, toegang, organisatiekosten en inkomsten. We hebben daarbij breed gekeken naar alle mogelijkheden die er zijn binnen de wettelijke kaders.
- Onze zoekrichtingen zijn geïnventariseerd op basis van input van de beleidsafdeling, uitvoerende afdelingen en het gesprek tussen samenleving en gemeenteraad dat begin maart heeft plaatsgevonden. Op basis daarvan zijn 30 zoekrichtingen geïnventariseerd.
- Voor de tussenrapportage zijn de zoekrichtingen gescoord op een aantal criteria, o.a. haalbaarheid, maatschappelijke impact en besparingspotentieel. Op basis daarvan is door de stuurgroep en het college besloten een aantal niet kansrijke zoekrichtingen niet verder door te rekenen. Deze zoekrichtingen geven wij voor het volledige beeld weer in paragraaf 3.3.
- Alle zoekrichtingen zijn uitgewerkt en doorgerekend door beleidsinhoudelijke en financiële experts.
- Toetsing op de juistheid en volledigheid van de uitwerking is vormgegeven door toepassing van het 4-ogen principe binnen de taskforce en door het meekijken van extern bureau AEF bij de uitwerking van de taskforces.
- Bij de samenstelling van de varianten hebben wij gekozen voor twee scenario's: bij variant 1 hebben we een pakket van zoekrichtingen samengesteld waarbij we sober en doelmatig de ingezette koers vast houden. Bij variant 2 hebben we het wettelijk minimum (minscenario) in beeld gebracht rekening houdend met waterbedefferen.
- Gesprek met de samenleving om een haalbaarheidscheck uit te voeren was niet mogelijk. Daarom hebben we in de uitwerking een knip gemaakt tussen korte en lange termijn maatregelen. Bij de uitwerking van de lange termijn maatregelen willen we onze partners wel betrekken.
- De participatieraad brengt een formeel advies uit op de eindrapportage. Dit advies neemt het college mee in haar overwegingen en de definitieve keuzes voor organisatiebrede scenario's.

3.2. Participatieproces

Zeker in het Sociaal Domein is het belangrijk dat de gemeente zich opstelt als betrouwbare en actieve samenwerkingspartner. Daarom onderzoeken wij het liefst samen met onze partners welke sturingsmogelijkheden er zijn om de kosten beheersbaar te houden. De kennis en kunde van onze maatschappelijke partners is daarbij van onschatbare waarde. Bovendien hebben we onze partners ook nodig bij de uitvoering van ons beleid. Bij de start van de strategische heroriëntatie was het betrekken van partners daarom ook zeker de bedoeling. Door de coronacrisis is een uitgebreid participatieproces op dit moment echter niet mogelijk. Enerzijds omdat partners zelf druk waren en zijn met hun kritieke processen, meedenken over beleidskeuzes van de gemeente past daar in sommige gevallen niet bij. En anderzijds omdat ook binnen de gemeentelijke organisatie de focus lag op de crisisorganisatie en kritieke processen en er productiviteitsverlies was door het noodgedwongen thuiswerken met vaak jonge kinderen. De planning van de strategische heroriëntatie stond daardoor enorm onder druk. Organisatie breed is daarom afgesproken een knip te maken tussen korte en lange termijn maatregelen. Voor alle maatregelen geldt dat door het college een inspraakmogelijkheid wordt geboden aan alle partners. De reacties van partners tijdens deze inspraakperiode worden door de gemeenteraad meegenomen bij de definitieve keuze voor een scenario. Voor de lange termijn maatregelen (vanaf 2022) worden partners betrokken bij de uitwerking (nadere invulling en doorrekening) van maatregelen.

3.3. Overzicht zoekrichtingen

Hieronder staan alle nieuwe zoekrichtingen opgenomen inclusief het maximaal te besparen bedrag per maatregel. Ook is aangegeven hoe groot de maatschappelijke impact is. Deze score inclusief voorgaande taakstellingen is visueel weergegeven in paragraaf 3.5. Hier zijn de zoekrichtingen ook getoetst aan een afwegingskader, zie paragraaf 3.4 en 3.5 voor nadere duiding en analyse. We hebben bij de zoekrichtingen aangegeven wat een realistisch bedrag is om te besparen, en wat er absoluut maximaal haalbaar is zonder te maken te krijgen met te grote risico's en waterbedefferen. Let op: sommige maatregelen sluiten elkaar (deels) uit, zie de noten onderaan de tabel, dus de totale potentiële opbrengst is lager dan de som van alle maatregelen afzonderlijk.

	Nieuwe zoekrichting	Beschrijving maatregelen	Maatschappelijke impact	Potentiële bijsturing (realistisch)	Potentiële bijsturing (maximaal)
Taakveld: 6.1 (voorliggend veld)					
1a	Sociaal werken in de Wijk	Versoberen of afschaffen	Groot, er is veel draagvlak voor deze werkwijze onder maatschappelijke partijen. Er wordt veel georganiseerd voor en door inwoners. Doorvoeren van deze maatregel betekent dat een heel groot deel van de net opgetuigde laagdrempelige activiteiten en ondersteuning in de wijken en dorpen vervalt.	0	490.000
1b	Sociaal werken in de Wijk	Versoberen, incidenteel		0	290.000
1c	Sociaal werken in de Wijk beleidscapaciteit	Minder beleidscapaciteit als gevolg inzet zoekrichting		0	25.000
2	Incidentele subsidies Wmo	Geen incidentele subsidies meer verstrekken	Klein, betreft uitgestelde investeringen. Hiermee kunnen we niet langer eenmalige investeringen doen om informele dienstverlening op te bouwen.	10.000	10.000
3	Incidentele subsidies Jeugd	Geen incidentele subsidies meer vertrekken	Klein, zie onderbouwing bij punt 2.	65.000	65.000
4	Subsidie wijk/dorpsplatforms	Stopzetten van de subsidies aan de platforms	Groot, doet georganiseerde inspraakmogelijkheden op wijk en dorpsniveau teniet. Betreft relatief lage subsidies per platform.	0	55.000
5	Inwonersinitiatievenbudget	Doorvoeren genomen besluit afschaffing budget	Klein, betreft geen verlies van dienstverlening maar uitstel of afstel van extra impuls. Mogelijk wel verlies aan sociale samenhang.	51.000	51.000
5a	Inwonersinitiatievenbudget beleidscapaciteit	Minder beleidscapaciteit als gevolg inzet zoekrichting		16.500	16.500
6	Structurele subsidies Jeugd	Versoberen subsidies voorliggend veld Jeugd	Redelijk tot groot, afhankelijk van hoe verregaand er gestuurd wordt op subsidies. Dit raakt direct aan dienstverlening richting inwoners, zoals welzijnswerk, maatjesprojecten en lotgenotencontact. Staat haaks op toegezegde investering in voorliggende veld en proces met draagvlak om te komen tot herijking subsidies.	13.500	13.500
7	Structurele subsidies Wmo (kleine subsidies)	Versoberen subsidies voorliggend veld Wmo		0	400.000
8	Subsidies >250k	Aanscherpen contractafspraken grote partners		0	72.000
678b	Subsidies beleidscapaciteit	Minder beleidscapaciteit door zoekrichting	Redelijk tot groot vanwege draagvlak/verwevenheid jongerenwerkers in de lokale samenleving/netwerk. Ook mogelijk andere effecten bv toename jongerenoverlast etc.	0	123.000
9	Jongerenwerk	Versoberen jongerenwerk		0	12.500
9a	Jongerenwerk beleidscapaciteit	Minder beleidscapaciteit door zoekrichting	Redelijk, betreft beperkte doelgroep, ondersteuning kan anders ingevuld worden.	0	0
10	Onafhankelijke clientondersteuning	Terugbrengen naar wettelijk minimum		0	0
11	Regiotaxi	(deels) vervangen voor voorliggend aanbod	Klein, betreft inzet gelijkwaardig alternatief, Inwoners gaan waarschijnlijk wel hogere bijdrage betalen, maar kwalitatief is de voorziening ook beter.	75.000	190.000

12	Mantelzorgwaardering	Stopzetten individuele mantelzorgwaardering	Redelijk, het betreft een grote groep inwoners die het vaak al zwaar hebben door overbelasting en moeilijke omstandigheden. De mantelzorgwaardering is bedoeld om een hart onder de riem te steken.	0	100.000
12a	Mantelzorgwaardering	Minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting		9.000	9.000
Taakveld: 6.6, 7.6 en 6.8 (Maatwerk)					
13	Aanzuigende werking Wmo	Beperken van toename kosten door abonnementstarief	Groot, raakt direct aan dienstverlening inwoners. Is juridisch niet haalbaar.	0	0
14	Domotica	Inzetten domotica bij hulp bij het huishouden	Klein, betreft (technische) doorontwikkeling huidige dienstverlening	0	0
15	Alternatieve dienstverlening Wmo	Stoppen verstrekking alternatieve dienstverlening	Groot, raakt direct aan dienstverlening richting inwoners. Het betreft bovendien een kleine groep met relatief zware problematiek.	0	0
16	Alternatieve dienstverlening Jeugd	Stoppen verstrekken alternatieve dienstverlening		0	0
17	Verordening Wmo	Terug naar het wettelijk minimum: - Persoonsgebonden budget (Pgb) tarieven omlaag - Indicaties huishoudelijke hulp (HH) versoberen	Redelijk tot groot. Raakt direct aan dienstverlening inwoners. Tegelijkertijd was die dienstverlening in Woerden ruimhartiger dan in omliggende gemeenten en is het daarom verdedigbaar de dienstverlening terug te brengen naar een gemiddeld niveau.		
				75.000	145.000
				160.000	160.000
18	Verordening Jeugd	Terug naar het wettelijk minimum: - Pgb tarieven omlaag			
				83.000	140.000
19	Taskforce samenleving maatwerk/voorliggend ²	Opzetten business cases i.s.m. partners voorliggend/maatwerk. Deze zoekrichting gaat niet samen met zoekrichtingen 1,6, 7, 8 en 9	Klein. Hiermee wordt een deel van de taakstelling met partners uitgewerkt wat draagvlak verhoogt en waardoor gebruik gemaakt wordt van kennis uit het veld.	150.000	150.000
Taakveld: 6.2 (Toegang)					
20	FermWijzer	Stoppen van de inzet van FermWijzer ³ (betreft uitvoeringsbudget WoerdenWijzer)	Groot, betreft versoering van dienstverlening voor een doelgroep die nu ook al tussen wal en schip valt (categorie 3/4 FermWerk)	20.430	20.430
21	Meer sturing op (nagekomen) facturatie	Niet betalen te laat ingediende facturen aanbieders	Klein, echter juridisch gezien niet mogelijk	0	0
22	WoerdenWijzer begeleiding	Begeleiding invoeren	Klein, het betreft een kwalitatieve impuls van huidige dienstverlening	170.000	240.000
23	WoerdenWijzer casemanagement	Nog meer sturen op doorstroom en uitstroom	Klein, betreft verbetering dienstverlening, echter niet meer besparing op mogelijk	0	0
24	315 berichten	Sturing op 315 berichten (start zorg externe verwijzer)	Klein, heeft geen impact op dienstverlening aan inwoners of afspraken met partners	100.000	100.000

² Gaat niet samen met zoekrichting 1,6,7,8 en 9

³ Raakt aan zoekrichting in taskforce Werk en Inkomen. De hier opgevoerde besparing is besparing op uitvoeringscapaciteit specifiek voor de pilot die was toegevoegd aan het sociaal Team binnen WoerdenWijzer.

Taakveld: alle taakvelden (Organisatiekosten)

25	Capaciteit uitvoeringskosten	Versoberen capaciteit bedrijfsvoering SD	Klein, geen impact voor inwoners of partners	0	0
26	Capaciteit inkoopbureau UW	Versoberen capaciteit van inkoopbureau Utrecht West	Klein, geen impact voor inwoners of partners	0	0
27	Inwonercloud	Niet invoeren van de inwonercloud	Klein, het betreft extra dienstverlening die nog niet is opgestart	108.000	108.000

Taakveld: alle taakvelden (Inkomsten)

28	Inkomsten gemeentefonds	Lobby hogere bijdrage inkomsten gemeentefonds	Klein, echter niet haalbaar	0	0
29	Inkomsten subsidies en fondsen	Verhogen bijdragen uit subsidies en fondsen	Klein, heeft geen impact op dienstverlening aan inwoners of afspraken met partners	0	0
30	Eigen bijdragen wmo/Jeugd (incl voorliggend)	Verhogen eigen bijdragen inwoners	Groot, betreft invoering hogere eigen bijdrage ook voor voorliggend aanbod. Maatregel juridisch niet mogelijk.	0	0

3.4 Beoordeling zoekrichtingen (afwegingskader)

In deze tabel zijn de zoekrichtingen beoordeeld aan de hand van een afwegingskader. De definitie van het afwegingskader is opgenomen in bijlage 3. Per zoekrichting is daarnaast de maatschappelijke impact, haalbaarheid en besparingspotentieel onderbouwd in bijlage 1. Toelichting score: weging van zoekrichtingen met score -/-, -, +, +/+ (- is niet aan te bevelen, + is aan te bevelen).

	Zoekrichting	Besparingspotentieel	Waterbedeffect	Binnen koers MAG	Maatsch. impact	Uitvoerbaarheid	Risico's
1	Sociaal werken in de wijk	+/+	-	-/-	-/-	+	-/-
2	Incidentele subsidies Wmo	-/-	+	-	+/+	+/+	+
3	Incidentele subsidies Jeugd (projectbudget)	+	+	-	+/+	+/+	+
4	Subsidie dorps- en wijkplatforms	+	-/-	-/-	-/-	+	-/-
5	Inwonersinitiatievenbudget	+	+	-	-	+/+	+/+
6	Kleine structurele subsidies Jeugd (website CJG)	-/-	+	-	+	+	+
7	Kleine structurele subsidies Wmo	+	-	-/-	-/-	-	-
8	Grote structurele subsidies >250k	+/+	-	-	-	+	-
9	Jongerenwerk	+/+	+	-	-/-	+	-
10	Onafhankelijke clientondersteuning	+/+	-	-/-	-/-	+/+	-
11	Regiotaxi-voorliggend	+/+	+	+/+	+	+	-
12	Mantelzorgwaardering	+/+	+	-/-	-/-	+/+	+
13	Aanzuigende werking Wmo	+/+	+/+	+	-	-/-	-/-
14	Domotica	-/-	+/+	+/+	+/+	+	+
15	Verordening Jeugd alternatieve dienstverlening	-/-	-	-	-	-/-	+
16	Verordening Wmo alternatieve dienstverlening	-/-	-	-	-	-/-	+
17	Verordening Wmo wettelijk minimum	+/+	-	-/-	-/-	+/+	-
18	Verordening Jeugd wettelijk minimum	+/+	-	-/-	-/-	+/+	-
19	Taskforce samenleving maatwerk/voorliggend	+/+	+/+	+	+	+/+	-
20	FermWijzer	-/-	-/-	-/-	-	+	-/-
21	Meer sturing op (nagekomen) facturatie	-/-	+/+	+/+	+/+	-/-	-/-
22	WoerdenWijzer begeleiding invoeren	+/+	+/+	+/+	+/+	+	+
23	WoerdenWijzer casemanagement	-/-	+/+	+/+	+/+	-/-	-/-
24	315 berichten	+/+	+/+	+	+	+/+	+
25	Capaciteit uitvoeringskosten	-/-	+/+	+/+	+/+	-/-	-
26	Capaciteit inkoopbureau UW	-/-	+/+	+/+	+/+	-/-	-
27	Inwonercloud	+	+/+	-	+/+	+/+	+/+
28	Inkomsten gemeentefonds	-/-	+/+	+/+	+/+	-/-	+/+
29	Inkomsten subsidies en fondsen	-/-	+/+	+/+	+/+	-/-	+/+
30	Eigen bijdragen Wmo/Jeugd (incl voorliggend)	-/-	+/+	+/+	+/+	-/-	+/+

Wij plaatsen bij het afwegingskader de volgende kanttekeningen en opmerkingen:

- Het is belangrijk bij de nadere uitwerking tot een ‘logisch’ pakket van maatregelen te komen. Het heeft bijvoorbeeld weinig zin om in te zetten op doorstroom en uitstroom uit zorg als we tegelijkertijd fors bezuinigen op het voorliggende veld. Er zijn dan immers geen voorzieningen meer waarnaar inwoners kunnen uitstromen. Ook sluiten sommige zoekrichtingen elkaar uit, zoals weergegeven in de tabel in paragraaf 3.3. Hier hebben wij bij het samenstellen van de varianten nadrukkelijk rekening mee gehouden.
- Het valt op dat er relatief veel zoekrichtingen zijn in het voorliggend veld en minder onder organisatiekosten en maatwerk. Dit is goed te verklaren doordat er in voorgaande jaren juist op deze onderdelen al diverse taakstellingen zijn ingeboekt. Zie voor nadere duiding hiervan paragraaf 3.4.
- Het valt op dat de zoekrichtingen met het meeste besparingspotentieel ook direct de keuzes betreffen die de meeste impact hebben. Dit zijn de meest verregaande maatregelen.
- We zien ook dat door de coronacrisis een aantal zoekrichtingen mogelijk niet langer logisch, wenselijk of haalbaar zijn. Dat zien we vooral in het voorliggende veld.
- Bij de uitvoeringskosten is het belangrijk ons te realiseren dat dit samenhangt met inhoudelijke keuzes. Beleidscapaciteit terugbrengen kan alleen als er daadwerkelijk minder wordt uitgevoerd. Dat komt ook doordat er de afgelopen jaren al diverse taakstellingen op organisatiekosten zijn ingeboekt (vanuit de zgn bestuursopdracht). Zie paragraaf 2.2 en bijlage 2 voor een uitgebreide analyse en benchmark wat betreft de organisatiekosten.
- Er zijn de afgelopen jaren diverse taakstellingen ingeboekt. De meest veelomvattende taakstelling is de invoering van casemanagement. Deze taakstelling bedraagt op de langere termijn 1 miljoen. Vanuit het casemanagement wordt gestuurd op een aantal criteria waarvan sturen op meer doorstroom en uitstroom de belangrijkste is. Het kan daarom een risico zijn om vanuit de toegang aanvullende maatregelen op te nemen. Bij de toegang staan twee maatregelen die raken aan de al ingevoerde taakstelling casemanagement:
 - Invoering begeleiding bij WoerdenWijzer (nr. 22)
 - WoerdenWijzer casemanagement extra besparing (nr 23)

Bij deze zoekrichtingen is er een groot risico dat de reeds genomen maatregelen invloed hebben op deze nieuwe taakstellingen of vice versa, dat eventuele aanvullende maatregelen de al ingeboekte taakstelling beïnvloeden. M.a.w.: het gevaar dreigt dezelfde euro twee keer te besparen. In bijlage 1 gaan wij hier specifiek op in. We hebben op basis daarvan geanalyseerd dat een verdere taakstelling op casemanagement (zoekrichting nr 23) niet haalbaar is omdat dit een te groot risico met zich meebrengt.

In de volgende paragraaf staat een weergave van bovenstaande zoekrichtingen, inclusief de al ingeboekte taakstellingen in ‘grijs’ weergegeven. Een uitgebreide (detail)omschrijving van de zoekrichtingen, impact, haalbaarheid, en het totaal begrote bedrag op de taakvelden is opgenomen in bijlage 1.

3.5 Overzicht zoekrichtingen inclusief eerdere taakstellingen visueel weergegeven

Plaatje 1. Gewogen zoekrichtingen inclusief huidige taakstellingen

Score zoekrichtingen checklist inclusief huidige taakstellingen					
Voorliggend					
Sociaal werken in de Wijk versoberen of afschaffen	Incidentele subsidies Wmo en Jeugd afschaffen	Subsidie dorps- en wijkplatforms versoberen of afschaffen	Inwonersinitiatief budget: doorvoeren genomen besluit afschaffing	Structurele subsidies Jeugd en Wmo versoberen of afschaffen	Bezuiniging subsidies (Hart v. Woerden/ Beweegteam, voormalig Welzijn Woerden)
Onafhankelijke clientondersteuning terugbrengen naar wettelijk minimum	Inzet jongerenwerk versoberen of afschaffen	Aanscherpen dienstverlening grote subsidies	Regiotaxi (deels) vervangen voor voorliggend aanbod	Mantelzorg waardering	Business Case Sociale netwerken
Maatwerk					
Beperken aanzuigende werking Wmo (HH en begeleiding)	Verordening Jeugd afschaffen alternatieve dienstverlening	Verordening Wmo afschaffen alternatieve dienstverlening	Verordening Jeugd wettelijk minimum doorvoeren	Inkoop trapliften	Praktijk ondersteuner huisartsen (POH) jGGZ
Taskforce Samenleving combi maatwerk/ voorliggend	Inzet domotica bij huishoudelijke hulp	Verordening Wmo wettelijk minimum doorvoeren	Onderwijs/zorg arrangementen	Informeel tarief Pgb omlaag brengen	POH jGGZ extra besparing 2019
Toegang					
FermWijzer versoberen of stoppen	Meer sturing op (nagekomen) facturatie	WoerdenWijzer: begeleiding (casemanagement 2.0)	WoerdenWijzer: monitoring & sturing (extrabesparing casemanagement)	Sturing op 315 berichten (start zorg via externe verwijzers)	Bundelen ICT voorzieningen/ BI eenheid (bestuursopdracht)
Casemanagement: sturing uitstroom, doorstroom & instroom					
Organisatie					
Capaciteit uitvoeringskosten/ bedrijfsvoering beperken	Capaciteit inkoopbureau Utrecht West beperken	Inwonercloud afschaffen	Van payroll naar vast Sociaal Domein	Minder teammanagers (bestuursopdracht)	
LEAN subsidiepakket minder loonkosten (bestuursopdracht)	LEAN beleid SD, consultants en backoffice (bestuursopdracht)	Minder beleidsadviseurs sociaal domein (bestuursopdracht)	Van externe inhuur naar vast overhead/ organisatiekosten (bestuursopdracht)	Van externe inhuur naar vast organisatiekosten (bestuursopdracht)	Directeur minder (bestuursopdracht)
Inkomsten					
Verhoging inkomsten gemeentefonds	Verhoging inkomsten subsidies en fondsen	Verhoging eigen bijdragen incl. voorliggende voorzieningen			

Paars: Niet kansrijk

Rood: Kansrijk, met grote impact

Oranje: Kansrijk, wel maatschappelijke impact

Groen: Kansrijk

Grijs: Al ingeboekte taakstellingen

In deze figuur is te zien dat een heel aantal taakstellingen zich de afgelopen jaren gericht heeft op de terreinen met minder maatschappelijke impact zoals de organisatiekosten en invoering casemanagement. Het 'laaghangend fruit' en de 'quick wins' zijn ook al eerder ingeboekt. Daarom bevinden de nieuwe zoekrichtingen zich met name op de terreinen waar binnen het Sociaal Domein eerder weinig taakstellingen zijn ingeboekt, zoals het voorliggende veld, omdat dit niet paste binnen de koers van de gemeente. Dit zijn zoekrichtingen die haalbaar zijn omdat ze niet wettelijk verplicht zijn, maar deze zoekrichtingen hebben over het algemeen wel maatschappelijke impact. Ook blijkt een aantal zoekrichtingen niet kansrijk omdat ze of niet haalbaar zijn (juridisch gezien bijvoorbeeld zoals het verhogen van de eigen bijdragen of het anderszins vergroten van de inkomsten) of omdat de investering en maatschappelijke onrust niet opweegt tegen de vaak zeer beperkte opbrengst. De paars gekleurde –niet kansrijke– zoekrichtingen zijn uiteindelijk niet verder onderzocht in deze taskforce.

4. Varianten voor bijsturing

4.1 Variant 1: 5% financiële bijsturing ‘sober en doelmatig door op de ingezette koers’

Introductie van samenstelling variant 1 voor financiële bijsturing

Zoals eerder aangegeven hebben de meeste zoekrichtingen maatschappelijke impact. Bij de samenstelling van variant 1 hebben wij een pakket maatregelen samengesteld dat in verhouding leidt tot de minste maatschappelijke impact en het minste afbreuk doet aan de ingezette koers vanuit de MAG. Dat betekent dat wij bezuinigingen op het voorliggend veld zoveel als mogelijk ontzien omdat dit het fundament onder onze visie en onder het sociaal domein zou wegnemen. Inzet op preventie, versterking van het voorliggende veld en ondersteuning zo dichtbij en lokaal mogelijk organiseren zijn immers belangrijke peilers onder ons huidige beleid. Toch was het ook in deze variant onontkoombaar zoekrichtingen binnen het voorliggend veld op te nemen. Waar mogelijk hebben wij gekozen voor versterking (regiotaxi-voorliggend en taskforce samenleving maatwerk-voorliggend) en waar het gaat om versobering (sociaal werken in de wijk) hebben we gekozen voor de minst verregaande scenario's. Op dit onderdeel is het afgelopen jaar geïnvesteerd op basis van de MAG, waardoor versobering beperkte verschraling betekent. In verhouding tot de andere zoekrichtingen binnen het voorliggende veld levert deze zoekrichting de minste risico's op. Wij willen de zoekrichtingen die onze partners raken graag samen met hen uitwerken. Daarom leidt deze variant voor 2021 nog niet tot de gevraagde 5% bijsturing, maar wel vanaf 2022 en verder. De maatregelen zijn geprioriteerd opgenomen. Hoe verder in de rij de maatregelen staan hoe meer impact ze hebben en hoe minder (of niet) ze bijdragen aan de koers zoals vastgelegd in de MAG. We hebben de prioritering als volgt aangegeven:

Groen:

Deze maatregelen zijn kansrijk en hebben weinig tot geen maatschappelijke impact: wij adviseren deze maatregelen door te voeren als gekozen wordt voor verdergaande bezuinigingen op het Sociaal Domein.

Oranje:

Deze maatregelen zijn kansrijk omdat ze leiden tot een kostenbesparing in het sociaal domein en juridisch gezien haalbaar zijn. Wel hebben deze maatregelen redelijk tot grote maatschappelijke impact en zal de koers vanuit de MAG gedeeltelijk moeten worden bijgesteld. De volgorde bepaalt hoeveel impact de maatregelen hebben. Wanneer het politiek-bestuurlijk wenselijk is een keuze te maken in het doorvoeren van maatregelen binnen het Sociaal Domein -en binnen variant 1- dan adviseren wij de oranje en rode maatregelen als eerste te laten vervallen.

Rood:

Deze maatregelen zijn kansrijk omdat ze leiden tot een kostenbesparing in het sociaal domein. Het doorvoeren van de maatregelen geeft veel maatschappelijke impact en leidt tot een verdergaande bijstelling van de beleidsinhoudelijke koers zoals vastgelegd in de MAG. Wanneer het politiek-bestuurlijk wenselijk is een keuze te maken in het doorvoeren van maatregelen binnen het Sociaal Domein -en binnen variant 1- dan adviseren wij de oranje en rode maatregelen als eerste te laten vervallen.

Pakket van maatregelen variant 1. 'Sober en doelmatig door op de ingezette koers'

	Maatregel	Beschrijving	Besparing 2021	Besparing 2022	Besparing > 2023
2	Incidentele subsidie Wmo	Afschaffen projectbudget incidentele Wmo-subsidies. Geen incidentele Wmo-subsidies meer mogelijk.	10.000	10.000	10.000
3	Incidentele subsidie Jeugd	Afschaffen projectbudget onderwijsachterstanden. Geen incidentele projectsubsidies meer mogelijk.	65.000	65.000	65.000
5	Inwonersinitiatievenbudget	Doorvoeren genomen besluit afschaffing budget.	51.000	51.000	51.000
5a	Inwonersinitiatievenbudget	Minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.	16.500	16.500	16.500
6	Structurele subsidie Jeugd	Stopzetten CJG website.	13.500	13.500	13.500
11	Regiotaxi-voorliggend	Pilot (gedeeltelijk) vervangen regiotaxi door voorliggend aanbod. Richting 2022 evaluatie en evt. uitbreiding.	75.000	190.000	190.000
19	Taskforce Samenleving maatwerk-voorliggend	Opzetten taskforce bestaande uit partners uit het voorliggende veld en maatwerkorganisaties om businesscases te ontwikkelen die leiden tot een besparing.	0	150.000	150.000
22	WoerdenWijzer begeleiding ⁴	Bieden (kortdurende) begeleiding door WoerdenWijzer.		170.000	240.000
24	315 berichten	Sturen op start zorg berichten via externe verwijzers. Inzet op kortere en minder intensieve jeugdzorgtrajecten.	50.000	100.000	100.000
26	Inkoopbureau Utrecht West	Opvangen toename kosten i.o.m. regiogemeenten (geen besparing - voortkomt extra uitgaven).	0	0	0
27	Inwonercloud	Niet invoeren inwonercloud.	108.000	108.000	108.000
10	Onafhankelijke clientondersteuning	Stoppen extra dienstverlening als koplopergemeente. Terug naar niveau 2018 (geen besparing - voortkomt extra uitgaven).	0	0	0
17	Versooring verordening Wmo	PGB tarieven omlaag voor inwoners met PGB voor professionele zorg (HH en begeleiding) van 100% Zorg in natura (ZIN) tarief naar 85%. Tarief PGB HH sociaal netwerk naar € 17,50 (80%, is nu 85%).	35.000	75.000	75.000
17	Versooring verordening Wmo	Versooring indicaties hulp bij het huishouden: resultaat 'schoon huis' is leidend.	80.000	160.000	160.000
18	Versooring verordening Jeugd	Pgb tarieven omlaag voor inwoners met PGB voor professionele zorg van 100% ZIN tarief naar 85%.	50.000	83.000	83.000
1b	Sociaal werken in de wijk	Niet investeren in doorontwikkeling locaties, incidentele besparing.	200.000	0	0
20	FermWijzer	Stoppen met FermWijzer (betreft uitvoeringskosten Woerden Wijzer).	20.000	20.000	20.000
	Totaal besparing groen		389.000	874.000	944.000
	Totaal besparing oranje		165.000	318.000	318.000
	Totaal besparing rood		220.000	20.000	20.000
	TOTAAL besparing variant 1		774.000	1.212.000	1.282.000

➔ Een visuele weergave van deze variant is opgenomen op blz 22.

⁴ Een extra besparing op deze zoekrichting vanaf 2023 is kansrijk en daarmee is deze variant per 2023 sluitend op 5%. Uit de invoering van begeleiding moet blijken of deze extra besparing van € 70.000 haalbaar is. We stellen voor deze besparing vanaf 2023 wel als taakstelling op te nemen. Wanneer de taakstelling niet haalbaar blijkt kan een grotere taakstelling op een van de andere zoekrichtingen ingebracht worden.

Noodzakelijke investeringen om variant te realiseren

	Maatregel	Beschrijving	Investering (eenmalig)	Uitvoeringsbudget (structureel)
12	Regiotaxi	Invoeringsbudget voor begeleiding en invoering pilot	25.000	
17	Verordening Wmo	Onafhankelijk onderzoek normering hulp bij het huishouden	10.000	
19	Taskforce samenleving	Innovatie/investeringsbudget	75.000	
22	Begeleiding WoerdenWijzer	Invoeringsbudget voor invoering begeleiding in WoerdenWijzer	30.000	65.000
23	315 berichten	0,5 fte gedragswetenschapper		50.000
	TOTAAL		140.000	115.000

Financiële opbrengst in meerjarenperspectief

nr	Omschrijving opbrengst variant 1	taakveld	programma	2021	2022	2023	2024
2	Incidentele subsidies Wmo	6.1	3	10.000	10.000	10.000	10.000
3	Incidentele subsidies Jeugd	6.1	3	65.000	65.000	65.000	65.000
5	Inwonersinitiatievenbudget	6.1	3	51.000	51.000	51.000	51.000
5a	Inwonersinitiatievenbudget beleids capaciteit	6.1	3	16.500	16.500	16.500	16.500
6	Structurele subsidies Jeugd	6.1	3	13.500	13.500	13.500	13.500
11	Regiotaxi-voorliggend	6.1/6.6	3	75.000	190.000	190.000	190.000
19	Taskforce samenleving maatwerk-voorliggend	6.1/6.6/6.7 1/6.72	3	0	150.000	150.000	150.000
22	WoerdenWijzer begeleiding	6.1/6.2	3	0	170.000	240.000	240.000
24	315 berichten	6.71/6.72	3	50.000	100.000	100.000	100.000
26	Inkoopbureau Utrecht West	6.71/6.72	3	0	0	0	0
27	Inwonercloud	6.2	3	108.000	108.000	108.000	108.000
10	Onafhankelijke clientondersteuning	6.1	3	0	0	0	0
17	Tarieven Pgb Wmo omlaag	6.71	3	35.000	75.000	75.000	75.000
17	Versoberen indicaties hulp bij het huishouden	6.6	3	80.000	160.000	160.000	160.000
18	Pgb tarieven Jeugd omlaag	6.72	3	50.000	83.000	83.000	83.000
1b	Sociaal werken in de wijk incidenteel	6.1	3	200.000	0	0	0
20	FermWijzer	6.71	3	20.000	20.000	20.000	20.000
	TOTAAL			774.000	1.212.000	1.282.000	1.282.000

Maatschappelijke impact variant 1. Sober en doelmatig voort op de ingezette koers

Het was op basis van de geïnventariseerde zoekrichtingen niet mogelijk een variant samen te stellen die niet raakt aan de dienstverlening richting inwoners en maatschappelijke partners. Met name de oranje en rode maatregelen leiden tot een versobering van het Sociaal Domein. De ingezette koers blijft overeind maar we zetten er op in dit zo sober en doelmatig mogelijk te doen. Alle voorzieningen die niet strikt noodzakelijk zijn of waar de gemeente enige mate van ruimhartigheid kende, worden teruggebracht naar een lager (wettelijk verplicht) voorzieningenniveau.

Variant 1 (-5%)

‘Sober en doelmatig door op de ingezette koers’

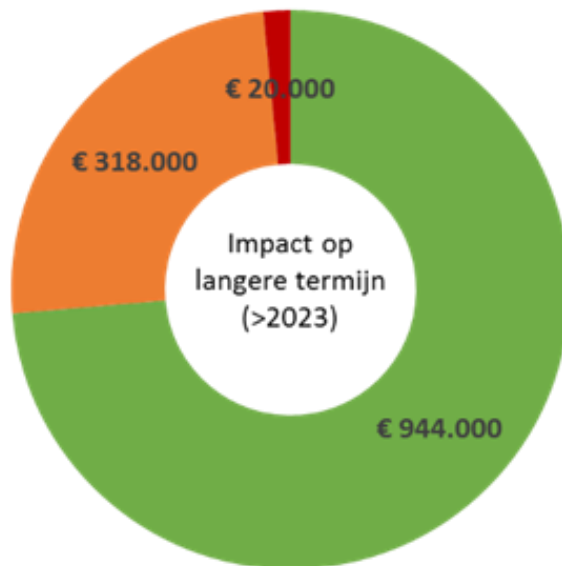
Inhoudelijke lijn:

- Maatschappelijke impact geminimaliseerd, maar nog altijd flink
- voorliggend veld zo veel mogelijk ontzien
- versterking in plaats van afbraak

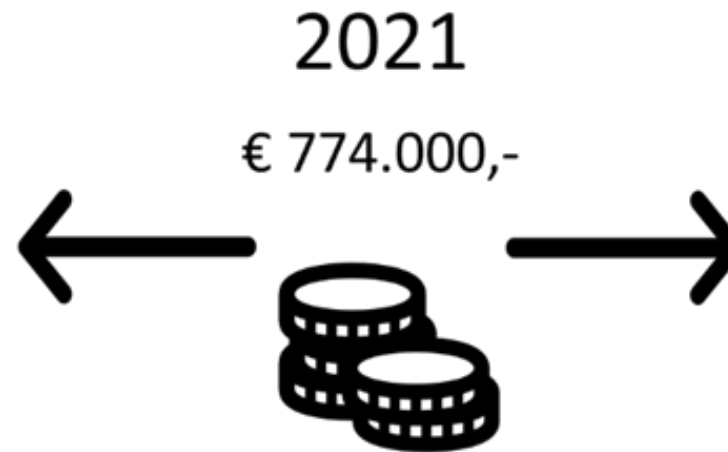

Variant 1 (-5%):
‘Sober en doelmatig door op de ingezette koers’

Wat levert het op?

■ Lage impact ■ Redelijke impact ■ Grote impact

Naar type ingreep	2023 e.v.
Voorliggend 	€ 479.500
Maatwerk 	€ 318.000
Toegang 	€ 468.000
Beleid door heroriëntatie 	€ 16.500
Totaal	€ 1.282.000

4.2 Variant 2: 10% financiële bijsturing 'Minscenario: wijziging van koers en terug naar het wettelijk minimum'

Introductie van samenstelling variant 2 voor financiële bijsturing

Zoals eerder aangegeven hebben de meeste zoekrichtingen in zowel variant 1 als 2 maatschappelijke impact. Bij de samenstelling van variant 2 hebben wij gekeken naar het terugbrengen van het voorzieningenniveau binnen de gemeente naar het wettelijk minimum. De meeste taken binnen het maatwerk zijn wettelijk verplicht, bovendien zijn daar de afgelopen jaren al diverse taakstellingen ingeboekt. De niet wettelijk verplichte taken bevinden zich vooral in het voorliggende veld en daar zijn in deze variant dan ook de meeste zoekrichtingen te vinden. Daarom houdt variant 2 in; versoering van het voorliggend veld onder andere door middel van het opleggen van een taakstelling van 35% op de subsidies, geen inzet op preventie, sociaal werken in de wijk en jongerenwerk. Doorvoering van deze variant betekent een radicale verandering van de ingezette koers vanuit de MAG. Er is rekening gehouden met mogelijke waterbedeffecten, omdat bezuinigingen op korte of lange termijn kunnen leiden tot hogere kosten elders. Deze hebben we waar mogelijk ook al doorerekend en meegenomen in de tabellen, maar dat is niet overal mogelijk. Zie bijlage 4 voor een uitgebreid overzicht van diverse maatschappelijke kosten-batenanalyses binnen het Sociaal Domein. De maatregelen zijn net als bij variant 1 geprioriteerd opgenomen. Hoe verder in de rij de maatregelen staan hoe meer impact ze hebben en hoe minder (of niet) ze bijdragen aan de koers zoals vastgelegd in de MAG. We hebben de prioritering als volgt aangegeven:

Groen:

Deze maatregelen zijn kansrijk en hebben weinig tot geen maatschappelijke impact: wij adviseren deze maatregelen door te voeren als gekozen wordt voor verdergaande bezuinigingen op het Sociaal Domein.

Oranje:

Deze maatregelen zijn kansrijk omdat ze leiden tot een kostenbesparing in het sociaal domein en juridisch gezien haalbaar zijn. Wel hebben deze maatregelen redelijk tot grote maatschappelijke impact en zal de koers vanuit de MAG gedeeltelijk moeten worden bijgesteld. De volgorde bepaalt hoeveel impact de maatregelen hebben. Wanneer het politiek-bestuurlijk wenselijk is een keuze te maken in het doorvoeren van maatregelen binnen het Sociaal Domein -en binnen variant 2- dan adviseren wij de oranje en rode maatregelen als eerste te laten vervallen.

Rood:

Deze maatregelen zijn kansrijk omdat ze leiden tot een kostenbesparing in het sociaal domein. Het doorvoeren van de maatregelen geeft echter veel maatschappelijke impact en leidt tot een verdergaande bijstelling van de beleidsinhoudelijke koers zoals vastgelegd in de MAG. Wanneer het politiek-bestuurlijk wenselijk is een keuze te maken in het doorvoeren van maatregelen binnen het Sociaal Domein -en binnen variant 2- dan adviseren wij de oranje en rode maatregelen als eerste te laten vervallen.

Pakket van maatregelen variant 2: Minscenario: wijziging van koers en terug naar het wettelijk minimum'

	Maatregel	Beschrijving	Besparing 2021	Besparing 2022	Besparing < 2023
2	Incidentele subsidie Wmo	Afschaffen projectbudget incidentele Wmo-subsidies Geen incidentele Wmo-subsidies meer mogelijk.	10.000	10.000	10.000
3	Incidentele subsidie Jeugd	Afschaffen projectbudget onderwijsachterstanden. Geen incidentele projectsubsidies meer mogelijk.	65.000	65.000	65.000
5	Inwonersinitiatievenbudget	Afschaffen inwonersinitiatievenbudget. Geen incidentele subsidies voor inwonersinitiatieven meer mogelijk.	51.000	51.000	51.000
5a	Inwonersinitiatievenbudget	Minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.	16.500	16.500	16.500
6	Structurele subsidie Jeugd	Stopzetten CJG website.	13.500	13.500	13.500
11	Regiotaxi-voorzorg	Pilot (gedeeltelijk) vervangen regiotaxi door voorliggend aanbod. Richting 2022 evaluatie en evt. uitbreiding.	75.000	190.000	190.000
22	WoerdenWijzer begeleiding	Bieden (kortdurende) begeleiding door team WoerdenWijzer.	0	170.000	240.000 ⁵
24	315 berichten	Sturen op 'start zorg' berichten via externe verwijzers. Inzet op kortere en minder intensieve jeugdzorgtrajecten.	50.000	100.000	100.000
26	Inkoopbureau Utrecht West	Opvangen toename kosten in overleg met regiogemeenten (geen besparing - voorkomt extra uitgaven).	0	0	0
27	Inwonercloud	Niet invoeren inwonercloud.	108.000	108.000	108.000
10	Onafhankelijke clientondersteuning	Stoppen extra dienstverlening als koplopergemeente. Terug op niveau 2018 (geen besparing - voorkomt extra uitgaven).	0	0	0
17	Versoering verordening Wmo	Pgb tarieven omlaag voor inwoners met een Pgb voor professionele zorg (HH en begeleiding) van 100% ZIN tarief naar 75%. Tarief PGB HH sociaal netwerk naar € 15,- (55%).	70.000	145.000	145.000
17	Versoering verordening Wmo	Versoeren indicaties Hulp bij het Huishouden: resultaat 'schoon huis' is leidend.	80.000	160.000	160.000
18	Versoering verordening Jeugd	Pgb tarieven omlaag voor inwoners met een Pgb voor professionele zorg van 100% ZIN tarief naar 75%.	70.000	140.000	140.000
12	Mantelzorgwaardering	Stopzetten individuele mantelzorgwaardering.	0	100.000	100.000
12a	Mantelzorgwaardering formatie	Minder beleidscapaciteit als gevolg van zoekrichting.	0	9.000	9.000
1a	Sociaal werken in de wijk	Stopzetten sociaal werken in de wijk.	70.000	490.000	490.000
1b	Sociaal werken in de wijk	Niet investeren in doorontwikkeling locaties, incidentele besparing.	290.000	0	0
1c	Sociaal werken in de wijk	Minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.	0	25.000	25.000
4	Subsidie platforms	Afschaffen subsidie dorps- en wijkplatforms.	55.000	55.000	55.000
4a	Subsidie platforms formatie	Minder beleidscapaciteit als gevolg van zoekrichting.	0	16.500	16.500
7&8	Structurele subsidies Wmo en jeugd	Totale korting van 30% op het subsidiebudget (excl. subsidies vervoer en AMW - relatie nr. 11 en 22).	0	400.000	400.000
7&8	Structurele subsidies Wmo en jeugd	Minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.	0	72.000	72.000
9	Jongerenwerk	Terugbrengen inzet jongerenwerk naar niveau van 2017.	35.000	123.000	123.000
9a	Jongerenwerk	Minder beleidscapaciteit als gevolg zoekrichting.	0	12.500	12.500
20	FermWijzer	Stoppen met FermWijzer (betreft uitvoeringskosten Woerden Wijzer).	20.000	20.000	20.000
	Totaal besparing groen		389.000	724.000	794.000
	Totaal besparing oranje		320.000	554.000	554.000
	Totaal besparing rood		470.000	1.214.000	1.214.000
	TOTAAL besparing variant 2		1.079.000	2.492.000	2.562.000

➔ Een visuele weergave van deze variant is opgenomen op bladzijde 27.

⁵ Een extra besparing op deze zoekrichting vanaf 2023 is kansrijk en daarmee is deze variant per 2023 sluitend op 10%. Uit de invoering van begeleiding moet blijken of deze extra besparing van € 70.000 haalbaar is. We stellen voor deze besparing vanaf 2023 wel als taakstelling op te nemen. Wanneer de taakstelling niet haalbaar blijkt kan een grotere taakstelling op een van de andere zoekrichtingen ingebracht worden.

Noodzakelijke investeringen om variant te realiseren

	Maatregel	Beschrijving	Investering (eenmalig)	Uitvoeringsbudget (structureel)
12	Regiotaxi	Invoeringsbudget voor begeleiding en invoering pilot	25.000	
17	Verordening Wmo	Extern onderzoek normering hulp bij het huishouden	10.000	
22	Begeleiding WoerdenWijzer	Invoeringsbudget begeleiding in WoerdenWijzer	30.000	65.000
23	315 berichten	0,5 fte gedragswetenschapper		50.000
	TOTAAL		65.000	115.000

Financiële opbrengst in meerjarenperspectief

nr	Omschrijving opbrengst variant 2	taakveld	programma	2021	2022	2023	2024
2	Incidentele subsidies Wmo	6.1	3	10.000	10.000	10.000	10.000
3	Incidentele subsidies Jeugd	6.1	3	65.000	65.000	65.000	65.000
5	Inwonersinitiatievenbudget	6.1	3	51.000	51.000	51.000	51.000
5a	Inwonersinitiatievenbudget formatie			16.500	16.500	16.500	16.500
6	Structurele subsidies Jeugd	6.1	3	13.500	13.500	13.500	13.500
11	Regiotaxi-voorzorg	6.1/6.6	3	75.000	190.000	190.000	190.000
22	WoerdenWijzer begeleiding	6.1/6.2	3	0	170.000	240.000	240.000
24	315 berichten	6.71/6.72	3	50.000	100.000	100.000	100.000
26	Inkoopbureau Utrecht West	6.71/6.72	3	0	0	0	0
27	Inwonercloud	6.2	3	108.000	108.000	108.000	108.000
10	Onafhankelijke clientondersteuning	6.1	3	0	0	0	0
17	Tarieven Pgb Wmo omlaag	6.71	3	70.000	145.000	145.000	145.000
17	Versoberen indicaties HH	6.6	3	80.000	160.000	160.000	160.000
18	Pgb tarieven Jeugd omlaag	6.72	3	70.000	140.000	140.000	140.000
1a	Sociaal werken in de wijk	6.1	3	70.000	490.000	490.000	490.000
1b	Sociaal werken in de wijk incidenteel	6.1	3	290.000	0	0	0
1c	Sociaal werken in de wijk capaciteit	6.1	3	0	25.000	25.000	25.000
4	Subsidie platforms	6.1	3	55.000	55.000	55.000	55.000
4a	Subsidie platforms formatie	6.1	3	0	16.500	16.500	16.500
7&8	Structurele subsidies Wmo en Jeugd	6.1	3	0	400.000	400.000	400.000
7&8	Subsidies beleidscapaciteit	6.1	3	0	72.000	72.000	72.000
9	Jongerenwerk terug naar niveau 2017	6.1	3	35.000	123.000	123.000	123.000
9b	Jongerenwerk beleidscapaciteit	6.1	3	0	12.500	12.500	12.500
12	Mantelzorgwaardering	6.1	3	0	100.000	100.000	100.000
12a	Mantelzorgwaardering formatie	6.1	3	0	9.000	9.000	9.000
20	FermWijzer minder formatie	6.2	3	20.000	20.000	20.000	20.000
	TOTAAL			1.079.000	2.492.000	2.562.000	2.562.000

Maatschappelijke impact variant 2

Deze variant heeft veel impact binnen het Sociaal Domein. Het voorzieningenniveau wordt teruggebracht naar het wettelijk minimum. Geen investering in het voorliggend veld maar een versobering en de focus op wat wettelijk gezien verplicht is. Het raakt de dienstverlening en het voorzieningenniveau richting inwoners, het raakt de dienstverlening en bedrijfsvoering van onze maatschappelijke partners en het raakt onze eigen organisatie. Doorvoeren van deze variant betekent een radicale wijziging van de ingezette koers. Het risico van deze variant is groter dan bij variant 1. Bij de doorrekeningen hebben wij rekening gehouden met waterbedeffecten.

Variant 2 (-10%)

‘Minscenario, wijziging van koers en terug naar het wettelijk minimum’

Inhoudelijke lijn:

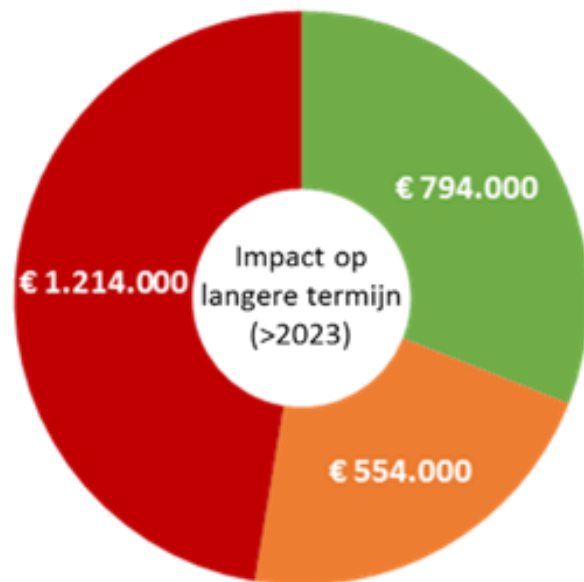
- versobering van het voorliggend veld
- geen inzet op preventie

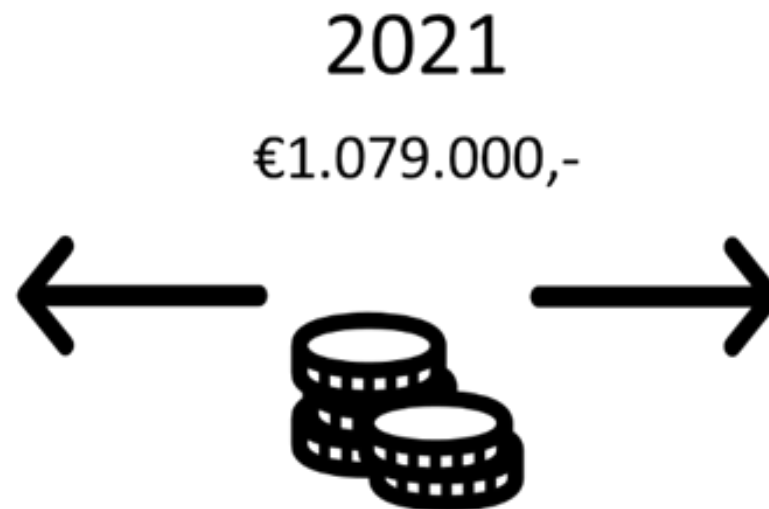
Variant 2 (-10%):

‘Minscenario, wijziging van koers en terug naar het wettelijk minimum’

Wat levert het op?

■ Lage impact ■ Redelijke impact ■ Grote impact

Naar type ingreep	2023 e.v.
Voorliggend 	€ 1.497.500
Maatwerk 	€ 445.000
Toegang 	€ 468.000
Beleid door heroriëntatie 	€ 151.500
Totaal	€ 2.562.000

4.3 Risico's varianten

Hieronder worden de risico's per variant geschetst. In beide varianten doen zich ook een aantal algemene risico's voor. Het Sociaal Domein is geen domein dat zich volledig laat plannen en voorspellen. Wel kunnen we aannames doen op basis van ervaring uit het verleden, op basis van slimme business cases en op basis van kennis en ervaring van onze maatschappelijke partners en omliggende gemeenten. Dat hebben we ook bij de uitvoering van deze taskforce gedaan. Het blijven echter taakstellingen die zijn gebaseerd op aannames en doorrekeningen van dit moment. Het zijn niet allemaal 'harde' bezuinigingen; of we de taakstellingen halen hangt af van veel verschillende factoren die niet allemaal volledig beïnvloedbaar zijn. Daarnaast hebben we al een fors aantal taakstellingen op het Sociaal Domein ingezet waarop we sturen om grip te houden op de kosten. Ook zullen we in het Sociaal Domein altijd te maken blijven hebben met open einde regelingen en autonome groei als gevolg van vergrijzing, inwoners die langer thuis blijven wonen en een toename van complexe hulpvragen die invloed hebben op het budget. Dat er fluctuaties in het budget zijn is ook heel normaal. Dat maakt het risico van taakstellingen binnen het Sociaal Domein wel groter. We moeten accepteren dat de uitgaven – en dus ook de taakstellingen – op het Sociaal Domein altijd binnen een bepaalde bandbreedte zullen bewegen. Ook zijn er risico's als gevolg van de coronacrisis. Het is waarschijnlijk dat de coronacrisis (langere) termijn effecten gaat hebben op het Sociaal Domein. Zo zien we bijvoorbeeld een toename van eenzaamheid en huiselijk geweld. Op de langere termijn kan het aantal echtscheidingen toenemen, neemt overbelasting van mantelzorgers en vrijwilligers toe en zal het aantal aanvragen voor Wmo en Jeugdvoorzieningen waarschijnlijk toenemen. Deze risico's zijn nu nog niet altijd kwantificeerbaar in een toename van aantallen en kosten. Wel zien we dat veel organisaties, bijvoorbeeld in het voorliggende veld, een belangrijke rol hebben gespeeld bij de coronacrisis. Als we daarop bezuinigen is het risico dat deze laagdrempelige dienstverlening voor inwoners is vervallen als er mogelijk een tweede golf uitbreekt. Of om de effecten van corona op de langere termijn op te vangen. Voorbeelden zijn de ondersteuning van mantelzorgers, telefooncirkels tegen eenzaamheid, maatjescontact en ondersteuning van vrijwilligers.

Variant 1 'Sober en doelmatig door op de ingezette koers'

Variant 1 kent een aantal specifieke risico's. Zo zorgt het aframen van incidentele budgetten ervoor dat er geen financiële ruimte meer is om nieuwe (innovatieve) projecten te financieren. Financiering zal in de toekomst gevonden moeten worden via herbestemming van budget. Ook brengt een aantal zoekrichtingen het risico op frictiekosten met zich mee, dit is het geval bij de zoekrichting invoering begeleiding in WoerdenWijzer en de zoekrichtingen waar ook beleidscapaciteit wordt afgeschaald. Ook is het een risico dat de zoekrichtingen nog niet volledig met de maatschappelijke partners zijn afgestemd, dit terwijl wij deze partners nodig hebben bij de uitvoering van veel zoekrichtingen. Tot slot is een risico bij de zoekrichtingen die zich richten op versterking van het voorliggende veld of er in de toekomst voldoende vrijwilligers zijn om de extra taken vanuit deze strategische heroriëntatie uit te voeren.

Variant 2 'Minscenario: wijziging van koers en terug naar wettelijk minimaal'

Variant 2 grijpt diep in op het Sociaal Domein zoals dat nu is vormgegeven. Behalve de algemene risico's en de risico's zoals weergegeven bij variant 1 is bij variant 2 het risico op waterbedeffecten ook groter. We hebben de waterbedeffecten die we door konden rekenen meegenomen bij de opgenomen bedragen. Niet alle effecten van de maatregelen zijn echter doorrekenbaar. Het is bekend dat sociale voorzieningen bijdragen aan de kwaliteit van leven, en de positieve gezondheid van mensen. Wanneer de kwaliteit van leven hoog is, zijn mensen gelukkiger. Uit onderzoek blijkt dat

hoe meer kwaliteit van leven mensen hebben en hoe gelukkiger zij zijn, hoe minder vaak zij een beroep doen op voorzieningen in de breedste zin. Hier zijn diverse maatschappelijke kosten/batenanalyses over verschenen, zie een aantal voorbeelden daarvan in bijlage 4. Het risico is dus dat met het doorvoeren van deze variant ingegrepen wordt op de kwaliteit van leven van onze meest kwetsbare inwoners en dat zij als gevolg daarvan vaker een beroep doen op allerlei soorten voorzieningen. Dit heeft op de lange termijn niet alleen effect op de begroting van de gemeente maar ook op regionale of landelijke kosten in de gezondheidszorg. Dit risico is niet kwantificeerbaar, maar we achten het zeer waarschijnlijk dat dit effect zich voordoet. De risico's op frictiekosten zijn in deze variant groter, zowel bij maatschappelijke partners als bij onze eigen organisatie. Het risico of er voldoende vrijwilligers zijn doet zich ook in deze variant voor. Er is in deze variant minder (georganiseerd) vrijwilligerswerk beschikbaar. Maar het beroep dat gedaan wordt op de samenleving (en op vrijwilligers en mantelzorgers) zonder financiering en ondersteuning vanuit de gemeente is in deze variant groter. Tot slot breekt deze variant het opgebouwde vertrouwen en de samenwerking met partners die in het Sociaal Domein zo nodig is af met de nodige risico's van dien. Want juist die partners hebben we de komende jaren in het Sociaal Domein harder nodig dan ooit.

Bijlage 1: Beschrijving voorgestelde zoekrichtingen

Zoekrichting 1: Sociaal werken in de wijk

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Beschrijving Maatregel

Sociaal werken in de wijk is een van de beleidsprioriteiten vanuit de MAG. Het doel van het project is om de lokale netwerken in wijken en dorpen te versterken zodat er sterke lokale ondersteuning en betrokkenheid op elkaar ontstaat. Onder andere door inwonersinitiatieven te stimuleren en locaties te ontwikkelen waar diverse inwoners samenkomen om activiteiten te ondernemen ('huizen van Woerden'). Hiervoor zijn een aantal 'buurtverbinders' actief. Dit zijn sociaal werkers die vraag en aanbod van ondersteuningsvragen aan elkaar koppelen, helpen met het opzetten van initiatieven en zo zorgen dat de lokale netwerken ten behoeve van ondersteuning van kwetsbare inwoners versterkt worden.

Variant 1. Beperkt versoberen sociaal werken in de wijk

In dit scenario ontwikkelen we het sociaal werken in de wijk niet volledig door op andere locaties, waardoor er een incidentele besparing kan worden ingeboekt (m.n. het niet doorontwikkelen centrumlocatie Melumansweg/bibliotheek levert incidenteel een besparing op). Voor deze kosten zou het investeringsfonds worden ingezet. Die claim vervalt waardoor het investeringsfonds eenmalig kan worden aangewend voor dekking van de begroting in 2021.

Variant 2. Stopzetten sociaal werken in de wijk

In dit scenario wordt de inzet van het sociaal werken in de wijk in het geheel afgebouwd. Er zijn in dit scenario geen buurtverbinders meer, er worden geen ruimten meer beschikbaar gesteld voor activiteiten van en door inwoners en er worden geen incidentele kosten meer gemaakt voor o.a. verbouwing, marketing, PR, organisatiekosten. In dit scenario vervallen ook alle incidentele kosten waarmee een eenmalige besparing wordt gerealiseerd van 290k. Dekking van deze incidentele kosten komt uit het investeringsfonds. Die claim vervalt waardoor het investeringsfonds eenmalig kan worden aangewend voor dekking van de begroting in 2021.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel	2021	490.986	0	0
Variant 1 incidenteel	2021	290.000	200.000	--
Variant 2 structureel	2022	490.986	70.000	490.000
Variant 2 incidenteel	2022	290.000	290.000	--

Het doorvoeren van variant 1 levert geen besparing op ambtelijke capaciteit op en variant 2 levert 25.000 aan besparing op ambtelijke capaciteit op.

Maatschappelijke impact

Variant 1.

Redelijk, er is veel draagvlak voor de werkwijze van de buurtverbinders onder partijen. In korte tijd hebben zij veel lokale partijen aan elkaar gekoppeld. Inwoners zijn geactiveerd en er worden diverse initiatieven ontwikkeld die op de langere termijn maatwerk kunnen voorkomen. We verwachten niet dat het niet volledig doorontwikkelen van sociaal werken in de wijk op met name de centrumlocatie in deze beperkte afgeslankte vorm een dusdanig waterbedeffect heeft dat dit de kosten op de maatwerkbudgetten negatief beïnvloed. Deze incidentele besparing kan de volgende maatschappelijke consequenties hebben:

1. Niet alle activiteiten zullen ondersteund kunnen worden.
2. Het is mogelijk dat voor een aantal inwonersinitiatieven de eigen bijdrage of contributie voor inwoners omhoog gaat omdat een aantal activiteitenruimten niet wordt doorontwikkeld tot activiteitenlocatie.
3. Als gevolg hiervan kunnen een aantal activiteiten komen te vervallen.

Variant 2.

Groot, veel draagvlak voor werkwijze van de buurtverbinders onder partijen. In korte tijd hebben zij veel lokale partijen aan elkaar gekoppeld. Inwoners zijn geactiveerd en er worden diverse initiatieven ontwikkeld die op de langere termijn maatwerk kunnen voorkomen. We verwachten dat het afschaffen van sociaal werken in de wijk mogelijk een beperkt waterbedeffect heeft en het daarnaast op de langere termijn maatwerkkosten kan verhogen. Omdat deze pilot nog maar een jaar loopt is het exacte effect hiervan nog moeilijk in te schatten. Het doorvoeren van deze variant houdt dan ook een nog niet te kwantificeren risico in. Dit risico nemen we als kanttekening op in de risicoparagraaf en we monitoren het effect hiervan. Wanneer de buurtverbinders stoppen zal dat maatschappelijk tot grote onrust leiden om de volgende redenen:

1. Geen ondersteuning voor inwoners in de wijk voor laagdrempelige buurtactiviteiten.
2. Geen ondersteuning van de buurthuizen en wijkcentra meer. Dat doen de buurtverbinders nu. Het voortbestaan van een aantal buurthuizen en wijkcentra wordt dan onzeker wat kan neerkomen op sluiting van buurthuizen en dorps huizen.
3. Stoppen van inwonersactiviteiten door wegvallen van huurvergoeding door de gemeente.

Uitvoerbaarheid:

Juridisch kunnen beide scenario's per 1-1-2021 ingaan, omdat het contract dat onder het sociaal werken in de wijk ligt, de buurtverbinders, dan afloopt. Echter uit het oogpunt van behoorlijk bestuur en omdat deze maatregel verregaande impact heeft nemen we voor de uitvoering van dit scenario een jaar de tijd. We denken in variant 2 per 2021 al een beperkt bedrag te kunnen besparen. De incidentele besparing kan in beide varianten per 2021 worden ingeboekt.

Zoekrichting 2: Incidentele subsidies Wmo

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Beschrijving Maatregel

Binnen het subsidiebudget voor het Sociaal Domein is beperkte ruimte opgenomen om incidentele subsidies van nieuwe aanvragers toe te kunnen kennen. Deze ruimte in de budgetten betrof de afgelopen jaren om en nabij de € 10.000. We stellen voor het subsidiebudget met € 10.000 af te ramen waarmee de ruimte om incidentele (kleine) subsidies te kunnen toekennen, vervalt.

Variant 1 en 2.

De maatregel is in beide varianten dezelfde: de ruimte in het subsidiebudget om incidentele subsidies te kunnen verstrekken vervalt. Dat betekent dat er geen mogelijkheden meer zijn om nieuwe aanvragers subsidie toe te kennen.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel	2021	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Variant 2 structureel	2022	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000

Maatschappelijke impact

De maatschappelijke impact is gering. Het betreft alleen incidentele subsidies die we niet meer toekennen. Wanneer nieuwe subsidieaanvragers zich bij de gemeente aandienen wordt de subsidie beoordeeld en in samenhang met de overige subsidieaanvragen wordt op basis van de maatschappelijke agenda bepaald hoeveel subsidie elke organisatie ontvangt. In deze verdeling van de subsidies kunnen ook nieuwe aanvragers 'meedingen'. Daarnaast is er via Hart voor Woerden een beperkt projectbudget beschikbaar voor innovatie en vernieuwing, waar nieuwe aanvragers ook een beroep op kunnen doen.

Uitvoerbaarheid:

Groot, het incidentele subsidiebudget betreft geen wettelijke verplichting. Ook is de gemeente op grond van dit budget geen (subsidie) verplichtingen met partijen aangegaan.

Zoekrichting 3: Incidentele subsidies Jeugd: projectbudget onderwijsbeleid

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Beschrijving Maatregel

Binnen het subsidiebudget voor het Sociaal Domein is beperkte ruimte opgenomen om incidentele subsidies van nieuwe aanvragers toe te kunnen kennen. Deze ruimte in de budgetten betrof de afgelopen jaren om en nabij de € 65.000. We stellen voor het subsidiebudget met € 65.000 af te ramen waardoor de ruimte om incidentele (kleine) subsidies te kunnen toekennen vervalt.

Variant 1 en variant 2.

De maatregel is in beide varianten dezelfde: de ruimte in het subsidiebudget om incidentele subsidies te kunnen verstrekken vervalt. Dat betekent dat er geen mogelijkheden meer zijn om nieuwe aanvragers subsidie te kunnen toekennen.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel	2021	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000
Variant 2 structureel	2022	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000

Maatschappelijke impact

De maatschappelijke impact is gering. Het betreft alleen incidentele subsidies die we niet meer kunnen toekennen. Wanneer nieuwe subsidieaanvragers zich bij de gemeente aandienen wordt de subsidie beoordeeld en in samenhang met de overige subsidieaanvragen wordt op basis van de maatschappelijke agenda bepaald hoeveel subsidie elke organisatie ontvangt. In deze verdeling van de subsidies kunnen ook nieuwe aanvragers 'meedingen'. Daarnaast is er via Hart voor Woerden een beperkt projectbudget beschikbaar voor innovatie en vernieuwing, waar nieuwe aanvragers ook een beroep op kunnen doen.

Uitvoerbaarheid:

Groot, het incidentele subsidiebudget betreft geen wettelijke verplichting. Ook is de gemeente op grond van dit budget geen (subsidie) verplichtingen met partijen aangegaan.

Zoekrichting 4: Subsidies wijk- en dorpsplatforms

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Beschrijving Maatregel

(Bijna) elke wijk en dorp heeft in Woerden een bewonersplatform. Deze platforms krijgen (kleine) subsidies voor diverse activiteiten. Het in stand houden van deze platforms en het verstrekken van subsidie hieraan is niet verplicht. Jaarlijks geven wij € 55.000 uit aan subsidie aan de platforms.

Variant 1

In variant 1 houden wij deze subsidies in stand omdat afschaffen van de subsidies haaks staat op de ingezette koers en de maatschappelijke impact groot is in verhouding tot het te besparen bedrag.

Variant 2

In variant 2 schaffen we de subsidie helemaal af omdat we dan teruggaan naar het wettelijk minimum. Subsidies aan wijk- en dorpsplatforms zijn niet verplicht. Vanwege de juridische opzegtermijn van minimaal 1 jaar kan deze besparing per 2022 in gaan.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel	2021	55.000	0	0
Variant 2 structureel	2022	55.000	0	55.000

Maatschappelijke impact

- wegvallen tegenspraak
- politiek gevoelig, weinig politiek draagvlak
- geen openbare bewonersavonden meer anders dan die vanuit de gemeente worden georganiseerd
- minder klandizie accommodaties
- nog minder initiatieven/activiteiten voor de samenleving

Uitvoerbaarheid

Het mogelijke financiële voordeel weegt niet op tegen de nadelen en de impact en juridische strijd/bezwaarprocedures en verlies aan draagvlak dat een dergelijke maatregel zou hebben. Daarom voeren we deze maatregel alleen op bij variant 2.

Zoekrichting 5: Schrappen inwonersinitiatievenbudget

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Beschrijving Maatregel

Inwoners kunnen voor diverse soorten inwonersinitiatieven die de sociale samenhang bevorderen subsidie aanvragen. We stellen voor dit initiatievenbudget te laten vervallen. Om sociale samenhang in wijken en dorpen te bevorderen is het sociaal werken in de wijk ingevoerd, bovendien betreft het incidentele activiteiten waarvoor subsidies kunnen worden aangevraagd. De impact is dus relatief laag.

Het besluit om het inwonersinitiatievenbudget af te schaffen is eerder al genomen bij het opstellen van de begroting 2020. Per abuis was deze bezuiniging nog niet structureel doorgevoerd in de meerjarenbegroting. Dit wordt middels een administratieve wijziging gecorrigeerd. Daarom kan dit bedrag structureel meegenomen worden in beide varianten bij de strategische heroriëntatie Jeugd en Wmo.

Variant 1 en variant 2.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel	2021	51.000	51.000	51.000
Variant 2 structureel	2021	51.000	51.000	51.000

Naast de besparing op het budget zelf kan als gevolg van deze bezuiniging ook een besparing op de benodigde capaciteit worden ingeboekt van € 16.500. Deze capaciteit was beschikbaar voor het afhandelen en ondersteunen van inwonersinitiatieven.

Maatschappelijke impact

Klein, betreft geen verlies van dienstverlening maar uitstel of afstel van extra impuls. Mogelijk wel verlies aan sociale samenhang.

Uitvoerbaarheid:

Groot, het inwonersinitiatievenbudget betreft geen wettelijke verplichting. Ook is de gemeente op grond van dit budget geen (subsidie) verplichtingen met partijen aangegaan. Het besluit is bij het opstellen van de programmabegroting 2020 al genomen.

Zoekrichting 6. Kleine subsidies Jeugd, website CJG opheffen

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Het actueel en in de lucht houden van de website van het CJG kost jaarlijks ca. €13.500,- (excl. btw). Op deze site staat laagdrempelige en gevalideerde opvoedinformatie en contactgegevens van de jeugdgezondheidszorg en maatschappelijk werk. Het CJG als zodanig is in Woerden geen bekend begrip onder inwoners en professionals. De informatie op de website is ook elders te vinden. Als we ervoor zorgen dat de weg naar betrouwbare opvoedinformatie, en manieren waarop je contact kunt hebben met GGD, Kwadraad & pedagogisch bureau bekend zijn, is de CJG-website niet meer nodig.

Belangrijkste cijfers:

- In totaal kijken er jaarlijks ongeveer 8.000 mensen op de site. Dat aantal groeit nog ieder jaar.
- De bezoeken zijn gemiddeld heel kort; nog geen minuut. Mensen lezen dus niet uitgebreid de inhoudelijke informatie op de website.
- Het percentage bezoekers dat rechtstreeks naar cjpgwoerden.nl gaat is heel laag (6% ongeveer). Veruit de meeste mensen komen via Google.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1	2021	13.500	13.500	13.500
Variant 2	2021	13.500	13.500	13.500

Maatschappelijke impact

Het is van belang dat laagdrempelige informatie over opvoeden en opgroeien in Woerden voor ouders en jongeren gemakkelijk beschikbaar en vindbaar blijft. Er zijn allerlei (gratis) manieren te bedenken om goede informatie over opvoeden en opgroeien voor ouders toegankelijk te maken. De site Opvoeden.nl biedt bijvoorbeeld alle betrouwbare, gevalideerde en up-to-date informatie over opvoeden en opgroeien en ook via de site van de GGD is een schat aan informatie beschikbaar. Inschatting is daarom dat het maatschappelijk effect hiervan zeer klein is. In de praktijk hebben wij de indruk dat het CJG niet meer leeft onder professionals en inwoners. We krijgen geregeld de vraag (zelfs van een jeugdverpleegkundige van de GGD nota bene!) of het CJG nog bestaat. Ook de GGD (JGZ) zelf geeft aan opheffen van de website een goed idee te vinden, mits op de website van WoerdenWijzer een duidelijke link naar de website van de GGD voor opvoed- en opgroevragen gerealiseerd kan worden. Wellicht grijpt een handvol bezoekers de eerste weken mis als ze op zoek zijn naar informatie. Dit is te ondervangen door een automatische doorverwijzing van cjpgwoerden.nl naar WoerdenWijzer of de site van de GGD.

Uitvoerbaarheid:

De subsidie betreft een dienst die de gemeente inkoopt. Het is niet verplicht een CJG website te faciliteren als gemeente. De subsidie kan worden opgezegd met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden.

Zoekrichting 7 en 8: structurele subsidies Jeugd en Wmo

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Voor Jeugd en Wmo wordt per jaar ongeveer 2 miljoen aan subsidies verstrekt. Deze subsidies zijn bedoeld om voorzieningen te bekostigen in het voorliggende veld. Het gaat om onder andere maatschappelijk werk, voorzieningen om zorgvragers aan vrijwilligers te koppelen, voorzieningen die ontmoeting stimuleren of mogelijk maken. De laatste jaren is geïnvesteerd in het voorliggende veld, vanuit de visie zoals beschreven in de maatschappelijke agenda. Door te investeren in een stevige basis aan preventieve voorzieningen, nemen de zorgkosten van duurdere maatwerkvoorzieningen af, zo is de verwachting. Voor beleid dat gericht is op preventie (voorkomen van zorg) en afschalen van zorg (zo min mogelijk zware zorg en zo snel mogelijk weer de zorg uit), is het voorliggende veld van vitaal belang. We zijn bezig met versterking van het voorliggende veld: betere contacten met en tussen organisaties, maar ook een scherpere focus op het doel waarmee de gemeente subsidies in het sociaal domein verstrekt. We willen dat de subsidies aantoonbaar bijdragen aan de maatschappelijke opgaven zoals in de maatschappelijke agenda is beschreven. Daarbij horen ook de financiën: we streven het hoogst mogelijk maatschappelijk rendement na voor elke gesubsidieerde euro. Over het effect van het investeren in het voorliggende veld zijn tal van maatschappelijke kosten/baten analyses verschenen. We hebben een aantal voorbeelden van onze eigen maatschappelijke partners opgenomen in bijlage 4.

Structureel subsidieert de gemeente in 2020 twintig organisaties die onder de taakvelden jeugd en Wmo vallen. De twee organisaties die de grootste subsidies krijgen, ontvangen samen 70% van dit gehele budget, de tien kleinste subsidie-ontvangers ontvangen samen 4% van dit budget. Het verstrekken van subsidies in het voorliggende veld is geen wettelijke verplichting en daarom is het mogelijk hierop te bezuinigen. Het inzetten van een taakstelling is een van de mogelijkheden. Een andere mogelijkheid is om gezamenlijk met maatwerkpartijen/ aanbieders en organisaties in het voorliggende veld een taskforce op te zetten waarbij slimme business cases worden bedacht en doorontwikkeld om vervolgens daarmee een vooraf bepaalde financiële doelstelling te behalen. Zie zoekrichting 19.

Financiële bijsturing

Variant 1.

Geen ingreep. Financiële bijsturing wordt gevonden door het inzetten van zoekrichting 19.

Variant 2.

In deze variant wordt een korting (taakstelling) doorgevoerd op het totale subsidiebudget van 30-35%. We boeken daarvoor een bedrag van € 400.000 in. De manier waarop deze taakstelling wordt ingevuld wordt in overleg met de maatschappelijke partners nog nader bepaald. Subsidies van partners die ook raken aan andere zoekrichtingen hebben we uitgesloten van deze zoekrichting. Het gaat hierbij om het algemeen maatschappelijk werk en subsidie rondom vervoer. Hiervan is sprake bij zoekrichting 22 en zoekrichting 11.

	-5% korting	-10% korting	-25% korting	-30% korting	-35% korting
Totaal subsidies Jeugd/Wmo ⁶	1.290.324	1.290.324	1.290.324	1.290.324	1.290.324
Bedrag taakstelling	64.516	129.032	322.581	387.097	451.613

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1	2022	1.290.324	0	0
Variant 2	2021	1.290.324	0	400.000

Deze zoekrichting levert in variant 2 tevens een besparing van € 72.000 aan ambtelijke capaciteit op doordat er minder accountmanagement nodig is.

Maatschappelijke impact

De maatschappelijke impact van een bezuiniging op het voorliggende veld is groot. Een bezuiniging op het voorliggende veld houdt een radicale koerswijziging in. Het versterken van het voorliggende veld wordt stopgezet en teruggedraaid. Er vanuitgaande dat investeren in het voorliggende veld rendeert door minder inzet op maatwerk, levert dit naast maatschappelijke onrust, ook op langere termijn financieel nadeel op. Inzet van welzijn, vrijwilligers en andere informele ondersteuning zijn nodig om onze zorgkosten in de hand te houden. Met een verwachte toename van zorgvragen, is geïnvesteerd in deze informele ondersteuning. Dit wordt (deels) afgebroken door te bezuinigen. We hebben bij de opgenomen bedragen wel rekening gehouden met de waterbedeffecten die we konden doorrekenen. Het risico is echter aannemelijk dat zich ook effecten voordoen die we nu niet kunnen voorzien. Zo bleek bij de coronacrisis dat deze partners van onschatbare waarde zijn in het matchen van vraag en aanbod en in het bieden van snelle ondersteuning aan onze meest kwetsbare inwoners. Het kan ook zijn dat een groot voorliggend veld een aanzuigende werking heeft: mensen melden zich bij de gemeente die dat anders niet gedaan zouden hebben. Dit effect wordt kleiner.

Uitvoerbaarheid:

Juridisch mogelijk per 2021, praktisch mogelijk vanaf 2022. In het kader van de herijking van de subsidies (aansluiting op maatschappelijke agenda, beleidsprioriteit versterking voorliggend veld) zijn sinds subsidiejaar 2019 alle subsidies technisch afgebouwd. Deze koerswijziging betekent dat we per 2021 juridisch gezien subsidies stop kunnen zetten. Het stopzetten van subsidies of een korting doorvoeren op het subsidiebudget is echter nooit de insteek geweest van de ingezette herijking en bij het besluit tot volledig stoppen met subsidiering in 2021 zal dan ook een redelijke termijn in acht genomen moeten worden. Op het moment dat de gemeenteraad een besluit neemt over de strategische heroriëntatie, zijn de subsidieaanvragen voor 2021 al in behandeling. Het getuigt niet van behoorlijk bestuur om op zo'n korte termijn subsidies stop te zetten. Daarnaast verdient dit proces inspraak en samenspraak met onze subsidiepartners. Door de coronacrisis, thuiswerken en tijdsdruk was dat in het proces van de strategische heroriëntatie onvoldoende mogelijk. Dit kan samen opgaan met het hier boven geschetste proces van versterking van het voorliggende veld, lopend van het najaar 2020 tot aan de subsidieverstrekingen voor 2022. In het najaar van 2021 zal dit leiden tot grote maatschappelijke onrust bovendien heeft een dergelijke aanpassing tijd en samenwerking nodig, waarvoor het jaar 2021 dan gebruikt kan worden.

⁶ In dit subsidie bedrag zijn subsidies die te maken hebben met zoekrichting 22 en zoekrichting 11 niet meegenomen. Het totale subsidiebedrag Sociaal Domein bedraagt 1,9 miljoen.

Zoekrichting 9: Jongerenwerk

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Door het budget dat nu gaat naar jongerenwerk te beperken, wordt er direct een besparing op korte termijn gerealiseerd. De vraag is echter wat het effect hiervan op de lange termijn zal zijn. Bovendien is het jongerenwerk een belangrijke preventieve voorziening voor jongeren van ongeveer 10 tot 23 jaar. Afschalen of zelfs afschaffen van het jongerenwerk heeft een negatief effect op het al dan niet behalen van onze maatschappelijke opgaven, en kan op de langere termijn zorgen dat er juist meer kosten gemaakt worden, bijvoorbeeld omdat inzet van duurdere zorg vaker nodig is, boa's en politie vaker moeten optreden in overlastsituaties, en vandalisme toeneemt.

- Scenario 1: Terugdringen accommodatie en activiteitenkosten. Deze kosten bedragen €13.600,- per jaar. Dit scenario wordt ingebracht bij variant 1.
- Scenario 2: Inzet jongerenwerk alleen focussen op risicogroepen en probleemjongeren; beperkte talentontwikkeling en geen ondersteuning van jongereninitiatieven meer. Dit levert een geschatte besparing van 1,0 fte + een vermindering van activiteitenbudget op, wat neerkomt op een jaarlijkse besparing van ongeveer €74.569,-.
- Scenario 3: Inzet jongerenwerk terugbrengen naar niveau van 2017. Dit levert een besparing op van ongeveer €123.000,- per jaar. Dit scenario wordt ingebracht bij variant 2.
- Scenario 4: Helemaal stoppen met bekostigen van jongerenwerk. Dit levert een besparing op van €288.000 min verrekening van het te verwachte waterbedeffect dat zich zal voordoen gebaseerd op diverse maatschappelijke kosten baten analyses van € 120.000. De geraamde besparing komt daarmee op € 288.000-€ 120.000= €168.000.

Variant 1.

In variant 1 bezuinigen wij niet op het jongerenwerk, omdat dit ingaat tegen de ingezette koers vanuit de MAG en omdat dit grote impact zal hebben.

Variant 2.

In variant 2 kiezen wij ervoor om het jongerenwerk terug te brengen naar het niveau van 2017. Het jongerenwerk zal dan worden teruggebracht naar 1,6 fte voor heel Woerden. We kiezen er niet voor het jongerenwerk geheel af te schaffen omdat het waterbedeffect dat dan optreedt niet opweegt tegen de beperkte extra besparing ten opzichte van scenario 3.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1	2022	€ 288.000	0	0
Variant 2	2022	€ 288.000	€ 35.000	€ 123.000

Doordat het contract met het jongerenwerk per einde 2020 afloopt en we daarom per 2021 kunnen starten met afbouwen van de inzet, denken wij een (klein) deel van de besparing bij scenario 2,3 en 4 al vanaf 2021 te kunnen realiseren. Het doorvoeren van variant 1 levert geen besparing op ambtelijke capaciteit op en variant 2 levert € 12.500 aan besparing op ambtelijke capaciteit op.

Maatschappelijke impact

Snijden in deze belangrijkste preventieve voorziening voor jongeren in deze leeftijdsgroep, druist in tegen de MAG en de beleidsprioriteit 'versterken voorliggend veld'. Recent effectonderzoek onder 1.579 jongeren tussen de 10 en 24 jaar toont aan dat jongerenwerk bijdraagt aan het realiseren van de transformatiedoelen van de Jeugdwet. Zo versterken kwetsbare jongeren dankzij het jongerenwerk hun eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden, verwijzen jongerenwerkers jongeren waar nodig door naar professionele hulp en draagt jongerenwerk eraan bij dat jongeren met zware problemen stabiel blijven. Het effectonderzoek toont aan dat jongeren die zes maanden of langer deelnemen aan het jongerenwerk omvangrijkere steun uit het sociale netwerk ontvangen, meer maatschappelijk participeren (waaronder vrijwilligerswerk), betere relationele vaardigheden hebben en een sterker gevoel van eigenwaarde hebben. Jongeren die drie jaar of langer deelnemen aan het jongerenwerk ervaren meer zelfregie en een sterker toekomstperspectief. Daarnaast draagt het jongerenwerk er aantoonbaar aan bij dat jongeren de weg naar hulp, school, stage of werk (sneller) weten te vinden.

Het jongerenwerk levert op verschillende manieren een bijdrage aan besparing van kosten binnen verschillende sectoren. In totaal hebben we berekend dat de investering in jongerenwerk een jaarlijkse besparing oplevert van ongeveer €121.000,-.

Maatschappelijke impact per scenario:

Scenario 1: Terugdringen accommodatie en activiteitenkosten

- Privacy gevoelige gesprekken kunnen niet meer op kantoor worden gevoerd;
- Er zal telkens naar de gemeente worden gekeken bij het uitvoeren van activiteiten, of er toch niet nog ergens een activiteitenpotje is;
- Het jongerenwerk zal meer gebruik moeten maken van locaties, diensten en spullen van andere organisaties, inwoners of de gemeente zelf;
- Voor de jongerenwerkers zelf is het lastiger maar niet onwerkbaar om geen vaste werkplek te hebben.

Scenario 2: Inzet jongerenwerk alleen focussen op risicogroepen en probleemjongeren

- Jongeren van 12 tot 18 jaar geven aan dat er weinig voor ze te doen is in Woerden. Als jongerenwerk voor deze groep wegvalt, is er nog minder te doen.
- Activiteiten gericht op talentontwikkeling zijn tevens een vindplaats voor zorgelijke signalen. Als er geen activiteiten zijn, kan het jongerenwerk de jongeren veel moeilijker in beeld houden en een band opbouwen.
- Positieve activering is belangrijk om jongeren aan hun buurt of woonplaats te verbinden en om sociale cohesie en goed burgerschap vorm te geven. Dit heeft positieve effecten op het gedrag en de participatie van jongeren op de lange termijn. Dit valt weg als het aanbod er niet meer is.
- Jongerenwerk begeleidt nu jongeren bij het opzetten van eigen initiatieven. Wat gebeurt er met huidige initiatieven als deze ondersteuning wegvalt, en wie pakt nieuwe ideeën samen met de jongeren op? Er zal meer beroep gedaan worden op de buurtverbinders. Dit kan leiden tot slechts een verschuiving van budget.

Scenario 3: Inzet jongerenwerk terugbrengen naar niveau van 2017 (ingebracht bij variant 2)

- Overlastmeldingen en de ervaren overlast zijn in de afgelopen jaren (sinds vergroting van de opdracht van het jongerenwerk) afgenomen. Structurele overlast op bepaalde plekken is

aangepakt en doorbroken. Het jongerenwerk kan door de huidige omvang goed flexibel inspelen op dit soort situaties. Door het budget en daarmee het aantal fte's fors te beperken, komt deze flexibiliteit in het gedrang. Uiteindelijk zal overlast toenemen en zullen ook politie en boa's weer meer moeten worden ingezet.

- In 2017 is een benchmark uitgevoerd, en is op basis van landelijke normen en gemiddeld aantal fte's jongerenwerk per inwoner, berekend dat het aantal fte jongerenwerk idealiter tussen de 4 en de 7 fte ligt. In dit scenario komt het aantal fte uit op ca. 1,6.
- Zie ook de overwegingen bij variant 2.

Scenario 4: Helemaal stoppen met bekostigen van jongerenwerk.

- Zie ook de overwegingen bij variant 2 en 3.
- Jongeren raken buiten beeld, individuele signalen kunnen niet worden opgepakt, bredere maatschappelijke trends worden niet gesignaleerd en opgepakt, overlast stijgt, hulpvragen stijgen, veel minder jongeren ontwikkelen zich tot zelfredzame, participerende jongeren.

Uitvoerbaarheid:

Aanpassingen zijn mogelijk met ingang van 2021. De huidige overeenkomst met Buurtwerk, de uitvoerder van het jongerenwerk en het Beweegteam, loopt tot 31 december 2020. Daarna kunnen we jaarlijks opzeggen met een opzegtermijn van 6 maanden. In de offerteaanvraag van destijds is aangegeven dat de genoemde bedragen onder voorbehoud zijn van vaststelling van het geraamde budget door de gemeenteraad via de jaarlijkse gemeentebegroting.

Zoekrichting 10: Onafhankelijke clientondersteuning

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Beschrijving Maatregel

De gemeente is verplicht te organiseren dat inwoners onafhankelijke ondersteuning ontvangen. Dat wil zeggen informatie, advies en algemene ondersteuning op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening. In de memorie van toelichting van de Wmo 2015 wordt uitgelegd wat hiermee bedoeld wordt; “Het college moet er voor zorgen dat de cliëntondersteuning zo wordt vormgegeven dat het belang van de betrokken cliënt in deze ondersteuning uitgangspunt is. Indien de cliënt twijfelt aan de objectiviteit van de cliëntondersteuner, mag hij de gemeente daarop wijzen en vragen om een andere ondersteuner. De gemeente moet aan dat verzoek gehoor geven.” Vanuit het Rijk ontvangt de gemeente Woerden extra middelen Koplopers 2019 van € 446.066 om de functie cliëntondersteuning te versterken. Dit project richt zich op twee peilers:

1. De opgave om de functie beter bekend en beter vindbaar te maken;
2. De opgave om de kwaliteit van de cliëntondersteuning te vergroten, met name op het gebied van het bedienen van specifieke doelgroepen.

Per 2022 is er geen rijkssubsidie meer beschikbaar. Zonder extra middelen kunnen wij deze extra impuls en stimulans van onafhankelijke clientondersteuning niet continueren. Het gaat hierbij niet om de wettelijke taken vanuit de voormalig MEE-gelden, maar om de extra impuls vanuit het koploperstraject. Deze zoekrichting levert dus geen besparing op, maar zorgt ervoor dat benodigde middelen om de huidige (extra) inzet te continueren niet na 2021 ook nog nodig zijn. We brengen de onafhankelijke clientondersteuning per 2022 terug naar het niveau 2018. Dat wil zeggen:

1. Niet continueren van alle extra inzet die betrekking heeft op het landelijk traject Koplopers
2. Aantal fte bijstellen naar beneden op basis van;
 - a. minimale inzet OCO; geen extra coördinator en geen extra communicatie/PR
 - b. aantal fte naar beneden bijstellen op basis van behaalde resultaten.

Variant 1 en 2.

We brengen het niveau onafhankelijke clientondersteuning terug naar niveau 2018. Dit levert geen besparing op, maar zorgt ervoor dat er vanaf 2022 geen extra middelen nodig zijn.

Financiële bijsturing

Betreft voorkomen van extra investering per 2021.

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021
Variant 1 en 2 structureel	2022	130.000-	0

Maatschappelijke impact

Inwoners die nu gebruik maken van onafhankelijke clientondersteuning zullen minder intensief ondersteund worden. Tegelijkertijd constateren we dat deze ondersteuning overlap vertoont met andere vormen van ondersteuning en begeleiding die we nog wel blijven bieden.

Uitvoerbaarheid:

Hoog, de extra impuls vanuit het koplopersproject betreft geen wettelijke verplichting.

Zoekrichting 11: Regiotaxi

Taakveld: 6.1/6.6

Beschrijving Maatregel

Deze zoekrichting heeft betrekking op het vervangen van de regiotaxi voor een lokaal, voorliggend alternatief. We hebben een aantal scenario's doorgerekend:

1. Scenario 1. Alleen reizigers met hulpmiddel (rolstoel, scootmobiel, rollator) maken gebruik van de regiotaxi (+/- 35% huidig bestand) de rest van de reizigers gaat over naar een voorliggende vervoersdienst
2. Scenario 2. Alleen reizigers met een groot hulpmiddel (rolstoel en scootmobiel) maken gebruik van de regiotaxi (20% huidig bestand). De rest gaat over naar voorliggende vervoersdienst
3. Scenario 3. 25% van de reizigers van de regiotaxi gaat over naar een voorliggende vervoersdienst
4. Scenario 4. 50% van de reizigers gaat over naar een voorliggende vervoersdienst.
5. Scenario 5. Alle reizigers gaan over naar een voorliggende vervoersdienst.

We achten het realistisch om uit te gaan van scenario 3 voor 2021 en dan door te groeien naar scenario 4 vanaf 2022. We sluiten daarbij in principe alle reizigers met hulpmiddel uit/verwijzen deze door naar regiotaxi. Dit omdat een voorliggende vervoersdienst vaak geen ervaring heeft met vervoer van inwoners met een hulpmiddel en dit de nodige begeleiding en expertise vraagt. Om te onderzoeken of een dergelijk scenario toekomstperspectief heeft starten we in 2021 met een pilot met vervoer door een voorliggende vervoersdienst inclusief hulpmiddel. Eind 2021 voeren we een evaluatie van de pilot uit, en op basis daarvan doen we bijstelling voor de begroting 2022 en verder: dan zouden we scenario 1 of 2 kunnen doorvoeren. Scenario 5 vinden wij niet realistisch, bovendien bespaart dit weinig extra ivm de extra kosten voor leasen van een voertuig en professionele begeleiding.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variante 1 structureel	2021	Regiotaxi € 483.000	€ 73.893	€ 192.122
		Voorliggend € 75.500		
Variante 2 structureel	2022	Regiotaxi € 483.000	€ 73.893	€ 192.122
		Voorliggend € 75.500		

Maatschappelijke impact

Redelijk. Bij het voorgestelde scenario gaat een aantal inwoners meer betalen per rit. Op dit moment betalen inwoners 0,25 cent per kilometer, in de nieuwe situatie wordt dit waarschijnlijk 0,30 cent per kilometer. Bovendien betalen inwoners bij een voorliggende vervoersdienst vaak ook de kosten voor de km's tussen het woonadres van de chauffeur en de inwoner. Uitgaande van een gemiddelde ritlengte van 10 km, en 4 extra km's vanaf het huis van de chauffeur, zou de inwoner maximaal € 1,70 meer per rit gaan betalen. Daar staat tegenover dat het sociale aspect van het vervoer (verbinding inwoners-chauffeurs en inwoners onderling, bestrijding eenzaamheid, versterken sociaal netwerk) groter is. Dit kan een (beperkte) maatschappelijke impact hebben. Ook bij de provincie en in het openbaar vervoer worden tarieven regelmatig verhoogd.

Uitvoerbaarheid:

Bij alle scenario's doen wij de aanname dat er voldoende vrijwilligers zijn en dat een voorliggende vervoersdienst de gevraagde groei aan kan. Dit kan een risico zijn bij het halen van de potentiële besparing. Daarbij is het de vraag of een vrijwilliger ook elke groep van de regiotaxi kan/wil vervoeren, zoals inwoners met ernstige lichamelijke beperkingen.

Zoekrichting 12: Mantelzorgwaardering

Taakveld: 6.1

Beschrijving Maatregel

Jaarlijks ontvangen mantelzorgers die bekend zijn bij de gemeente een waardering in de vorm van een financiële vergoeding. De gemeente is verplicht mantelzorgondersteuning en waardering in haar beleid vorm te geven, er is echter geen verplichting dit te doen in de vorm van een financiële vergoeding. De gemeente biedt mantelzorgwaardering en ondersteuning via de mantelzorgconsulent bij WoerdenWijzer. Het is dan ook wettelijk mogelijk deze financiële vergoeding af te schaffen en waardering op een andere en meer sobere wijze vorm te geven.

Variant 1.

Ondersteuning en waardering van onze mantelzorgers is een van de peilers van ons huidige beleid. We kiezen er daarom voor mantelzorgwaardering niet op te nemen in variant 1, omdat dit raakt aan onze koers en maatschappelijke impact heeft.

Variant 2.

Variant 2 gaat uit van terug naar het wettelijk minimum. Aangezien het uitkeren van een financiële vergoeding voor mantelzorgwaardering geen wettelijke verplichting is schaffen wij de mantelzorgwaardering in variant 2 volledig af. Mantelzorgers ontvangen geen vergoeding meer.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel	2021	100.000	0	0
Variant 2 structureel	2022	100.000	0	100.000

Maatschappelijke impact

Redelijk, raakt direct een grote groep kwetsbare inwoners die een grote bijdrage leveren aan onze maatschappij door het bieden van mantelzorg aan hun naasten. De hulp die deze mantelzorgers bieden aan hun naasten voorkomt ook de inzet van maatwerk dienstverlening. Als de inzet van mantelzorgers zou afnemen nemen de kosten voor de gemeente op de maatwerkbudgetten toe.

Uitvoerbaarheid:

Het bieden van mantelzorgwaardering in de vorm van een financiële vergoeding betreft geen wettelijke verplichting. Het ondersteunen en waarderen van mantelzorgers is wel een gemeentelijke taak. De manier waarop de gemeente dit vorm geeft moet ook zijn vastgelegd in het gemeentelijk beleid. Als mantelzorgwaardering wordt afgeschaft moeten de beleidskaders uit de MAG hierop worden aangepast. Dit is een raadsbevoegdheid.

Zoekrichting 13: Aanzuigende werking Wmo

Taakveld: 6.6/6.71/6.82

Beschrijving Maatregel

Per 1-1-2019 is door de rijksoverheid het abonnementstarief ingevoerd. Door invoering van dit tarief is de inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor Wmo voorzieningen afgeschaft. Daardoor betalen alle inwoners ongeacht hun inkomen dezelfde eigen bijdrage per maand voor Wmo-ondersteuning, namelijk maximaal € 19,- per maand. Door deze maatregel is het aantal mensen dat een aanvraag doet voor begeleiding of hulp bij het huishouden door met name de midden en hogere inkomens fors gestegen. In een jaar was (landelijk en lokaal) de stijging meer dan 12%. Eerder was de eigen bijdrage per maand voor inwoners vaak hoger dan zelf hulp bij het huishouden inkopen. Dus regelden veel inwoners het zelf. Nu deze financiële prikkel wegvalt, wenden veel inwoners zich tot de gemeente. Aangezien de gemeente geen inkomensbeleid mag voeren kan vervolgens de aanvraag niet op basis van inkomen worden afgewezen. Dus wanneer de inwoner aantoonbaar hulp nodig heeft als gevolg van zijn of haar beperkingen dan kan de gemeente niet anders dan deze zorg toekennen. Deze ontwikkeling is een doorn in het oog van vele gemeenten, waaronder Woerden. Veel gemeenten zoeken naar mogelijkheden om de aanzuigende werking te stoppen. Wij hebben ook onderzocht wat de mogelijkheden zijn door advies in te winnen bij Stimulansz (adviesorgaan van de VNG), door beleidskeuzes van andere gemeenten te onderzoeken en door jurisprudentie te analyseren. Helaas is het beperken van de aanzuigende werking op basis van inkomensbeleid (afwijzen of bijdragen vragen op grond van inkomen) niet mogelijk. Ook is het niet mogelijk af te wijzen op de grond dat inwoners het tot nu toe op eigen kracht organiseerden. Wat wel mogelijk is, is strenger omgaan met het aantal uren hulp dat geïndiceerd wordt. Deze mogelijkheid hebben wij opgenomen bij zoekrichting 17, versobering verordening Wmo.

Variant 1. Variant 2.

Geen besparing mogelijk.

Financiële bijsturing

Nvt

Maatschappelijke impact

Nvt

Uitvoerbaarheid:

Niet uitvoerbaar, wettelijk gezien niet mogelijk om de toestroom te beperken.

Zoekrichting 14: Domotica

Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Beschrijving Maatregel

Domotica zijn speciale technische hulpmiddelen in en rond huis. Voor deze zoekrichting is gesproken met de twee grootste HH aanbieders om te bekijken wat er mogelijk is op dit gebied. Volgens de aanbieders zijn er op dit moment nog weinig kansen op het gebied van domotica voor de huishoudelijke hulp. Hieronder een aantal mogelijkheden:

- Inzet elektrische stofzuiger en daarmee lagere inzet aantal uren hulp in het huishouden
- Beeldbellen i.p.v. persoonlijk gesprek voor intake en evaluatie
- Technologie op het gebied van preventie, bijvoorbeeld direct inzet hulp bij persoonlijke alarmering
- Fair care en fair care beleving app. De Fair Care app is voor de zorgverlener om geleverde uren te registreren en de Fair care Beleving app is voor de cliënt om de tevredenheid/kwaliteit van zorg te beoordelen. Een aantal voordelen van de app:
 - 100% zekerheid of de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk geleverd is;
 - Tegengaan van fraude binnen de huishoudelijke hulp;
 - Continue kunnen monitoren van kwaliteitsbeoordelingen door cliënten voor zowel gemeenten als zorgaanbieder;
 - Tijdsbesparing voor zorgverlener: er hoeft achteraf geen urenregistratie meer plaats te vinden;

Er zijn nog weinig kosten baten analyses en onderzoeken beschikbaar over de inzet van domotica in de Wmo. De mogelijkheden zijn nog sterk in ontwikkeling, daardoor zitten er op dit moment ook nog de nodige haken en ogen aan de inzet van domotica. Wel is het een interessante ontwikkeling die op termijn zeker wel tot kostenbesparing kan leiden. Het is echter op dit moment te vroeg deze zoekrichting als besparingsmogelijkheid in te boeken voor de strategische heroriëntatie.

Variant 1 en variant 2.

Geen besparingsmogelijkheden op de korte termijn. Wel interessant om deel te nemen aan pilots en de ontwikkelingen te volgen voor mogelijke besparingen op de langere termijn.

Financiële bijsturing

nvt

Maatschappelijke impact

Laag, betreft technische doorontwikkeling huidige dienstverlening.

Uitvoerbaarheid:

Nu nog laag, maar biedt perspectief voor de toekomst.

Zoekrichting 15 en 16: Alternatieve dienstverlening Wmo en Jeugd

Taakveld: 6.71/6.72 Maatwerkdienstverlening 18+/18-

Beschrijving Maatregel

Het beeld bestaat dat binnen het Sociaal Domein relatief veel 'alternatieve' dienstverlening wordt verstrekt en dat er bovengemiddeld 'luke' voorzieningen worden verstrekt. Dit kan gaan om behandelingen of ondersteuning met een niet-aangetoond effect en hoge kosten. Om begeleiding die strikt genomen niet onder de gemeente valt maar bijvoorbeeld de verantwoordelijkheid is van scholen of ouders zelf of niet-gecontracteerde zorg waarvan de kwaliteit onvoldoende getoetst kan worden. Wij hebben een analyse gemaakt van de door ons verstrekte ondersteuning. Alternatieve dienstverlening wordt altijd via een Pgb aangevraagd. De inschatting is dat dit maximaal 10x per jaar voorkomt bij de gemeente Woerden. Voorbeelden hiervan zijn reflex integratie therapie en paardentherapie waarbij de (gemiddelde) kosten niet hoog zijn en de aanvragen niet altijd worden toegekend. De zeer enkele keer dat er een alternatieve behandeling wordt geïndiceerd zijn daar zeer goede en onderbouwde redenen voor. Het betreft dan geen 'luke' aanbod maar een alternatief dat aansluit op een specifieke aandoening en waarvoor anders een andere maatwerkindicatie was afgegeven. De conclusie is dan ook dat deze zoekrichting niets oplevert voor Jeugd en Wmo. Wel zijn er andere mogelijkheden om te besparen op de maatwerkkosten, zie zoekrichting 17 en 18.

Variant 1 en variant 2.

Zoekrichting levert geen besparing op.

Financiële bijsturing

Nvt

Maatschappelijke impact

Nvt

Uitvoerbaarheid:

Niet uitvoerbaar, het levert geen besparing op.

Zoekrichting 17: Verordening Wmo

Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Beschrijving Maatregel

De ondersteuning die gemeenten moeten bieden op grond van de Wmo zijn een wettelijke verplichting. Gemeenten hebben echter beleidsvrijheid in hoe ruimhartig zij voorzieningen en ondersteuning indiceren. Door jurisprudentie wordt gedefinieerd wat gemeenten wettelijk minimaal moeten verstrekken. Wij hebben onze verordening en beleidsregels Wmo laten toetsen door Stimulans⁷ om zo te definiëren wat wij bovenwettelijk verstrekken en terug zouden kunnen brengen naar het wettelijk minimaal verplichte. Uit deze toetsing door Stimulans is naar voren gekomen dat in de verordening geen bovenwettelijke taken zijn opgenomen. Wel is naar voren gekomen dat de gemeente op twee punten mogelijk kan versoberen:

1. Omlaag brengen Pgb tarieven

Onze gemeente verstrekt hogere Pgb-bedragen dan andere gemeenten, om dit in kaart te brengen is een benchmark uitgevoerd. De meeste gemeenten hanteren voor zorg ingekocht bij ZZP-ers of organisaties 75% tot 85% van het zorg in natura tarief. Voor zorg ingekocht bij het eigen sociale netwerk hanteren de meeste gemeenten tarieven tussen de € 15,- en € 17,50. Het tarief voor het informeel Pgb (zorg ingekocht bij het eigen sociale netwerk) hebben wij recent al verlaagd van 100% zorg in natura tarief naar maximaal € 20,-. Met deze maatregel brengen wij de Pgb-tarieven terug naar het gemiddelde tarief in omliggende gemeenten. Daarmee loopt deze zoekrichting parallel met het verlagen van de Pgb-tarieven voor de Wmo (zoekrichting 17). Op basis van de benchmark omvat deze maatregel aanpassing van de Pgb-tarieven op twee onderdelen:

- Omlaag brengen tarieven Pgb voor niet-gecontracteerde organisaties en ZZP-ers voor huishoudelijke hulp en begeleiding
- Verder omlaag brengen van de tarieven voor het informeel Pgb voor huishoudelijke hulp

2. Versoberen indicaties hulp bij het huishouden

Woerden heeft net als andere gemeenten hoge kosten voor Hulp bij het Huishouden en die kosten lopen net als in andere gemeenten op als gevolg van de aanzuigende werking Wmo (abonnementstarief). Uit analyse van beleidsregels bij andere gemeenten blijkt dat het mogelijk is om het aantal uren hulp bij het huishouden op een andere manier te indiceren. Dit kan door niet meer te indiceren op basis van een benodigd aantal uren, maar door een basisindicatie toe te kennen voor het resultaat 'een schoon huis'. O.a. de gemeenten Stichtse Vecht en Utrecht hebben deze werkwijze doorgevoerd. Om de basisindicatie te bepalen is het nodig een onderzoeksbureau daar onafhankelijk onderzoek naar te laten doen. De basisuren mogen ingezet worden zoals de client dat wenst wat frequentie betreft; ieder week of één keer in de twee weken of welke variant dan ook. Ook in de soort schoonmaakactiviteit maken cliënten eigen keuzes sommigen willen iedere week de vloer gedweild en vinden het minder belangrijk dat de meubelen worden afgestoft, daar is de wens van de cliënt leidend in. Bij sommige cliënten is de basis niet voldoende, dan kunnen er extra modules worden toegekend, zoals:

- Extra schoon voor bijvoorbeeld longpatienten,
- Schone kleding,
- Regievoering
- Als er jonge kinderen verzorgd moeten worden

Variant 1.

⁷ adviesorgaan van gemeenten op jeugd en Wmo-beleid vanuit de VNG.

- In deze variant worden de Pgb-tarieven voor ZZP-ers en organisaties omlaag gebracht naar 85% van het ZIN tarief voor huishoudelijke hulp en begeleiding.
- Het informeel tarief wordt teruggebracht naar € 17,50 (62% ZIN) voor huishoudelijke hulp.
- De gemeente versobert de indicaties HH op basis van het resultaat 'schoon huis'

Variant 2.

- In deze variant worden de Pgb-tarieven omlaag gebracht naar 75% van het ZIN tarief (wettelijk maximaal haalbaar).
- Het informeel tarief wordt teruggebracht naar € 15,- (55% ZIN)
- De gemeente versobert de indicaties HH op basis van het resultaat 'schoon huis'

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel pgb's	2021	€ 969.059	€ 35.000	€ 75.000
Variant 2 structureel Pgb's	2021	€ 969.059	€ 70.000	€ 145.000
Variant 1 en 2 structureel indicaties HH versoberen	2021	€ 2.519.000	€ 80.000	€ 160.000
Investering onderzoek HH normering	2021		€ 10.000-	

Maatschappelijke impact

De impact van de maatregel Pgb-tarieven verlagen is met name voor zorgverleners die niet gecontracteerd zijn en voor ZZP-ers groot. Hun inkomsten gaan als gevolg van deze maatregel omlaag. Ook kan dit betekenen dat inwoners een andere zorgaanbieder moeten zoeken omdat de huidige zorgaanbieder de zorg niet meer kan leveren. Uit omringende gemeenten en uit jurisprudentie blijkt echter dat het niet nodig is ook aan niet-gecontracteerde aanbieders en ZZP-ers 100% van het ZIN-tarief te verstrekken. Bovendien kan er een clause in de verordening worden opgenomen waarmee een uitzondering kan worden gemaakt wanneer de zorg aantoonbaar niet voor het lagere tarief geleverd kan worden. Daarmee wordt de mogelijke maatschappelijke impact beperkt. De versobering van de indicaties HH heeft maatschappelijke impact; het raakt aan de dienstverlening aan onze inwoners. Bij herindicatie zal een groot aantal inwoners minder uren hulp verstrekt krijgen dan voorheen. Dit kan zorgen voor een toename van het aantal bezwaarzaken. Tegelijkertijd blijkt uit jurisprudentie dat een andere manier van indiceren ook kan zorgen voor de basisvoorziening 'een schoon huis'.

Uitvoerbaarheid:

1. Voor doorvoering van deze maatregelen is aanpassing van de verordening Wmo noodzakelijk. Dit is een raadsbevoegdheid. Daarnaast zal het nieuwe beleid aan inwoners gecommuniceerd moeten worden en zullen huidige cliënten nieuwe Pgb bedragen ontvangen.
2. Om onderbouwde aannames te kunnen doen voor het benodigd aantal minuten hulp bij het huishouden voor het resultaat 'schoon huis' is het nodig hier objectief onderzoek naar te doen. Voor de doorrekening in deze strategische heroriëntatie is gebruik gemaakt van de resultaten van een dergelijk onderzoek in een buurgemeente. Getoetst moet worden of deze aannames ook in Woerden gelden.

Zoekrichting 18: Verordening Jeugd

Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Beschrijving Maatregel

De ondersteuning die gemeenten moeten bieden op grond van de Jeugdwet zijn een wettelijke verplichting. Gemeenten hebben echter beleidsvrijheid in hoe ruimhartig zij voorzieningen en ondersteuning indiceren. Door jurisprudentie wordt gedefinieerd wat gemeenten wettelijk minimaal moeten verstrekken. Wij hebben onze verordening en beleidsregels Jeugd laten toetsen door Stimulans⁸ om zo te definiëren wat wij bovenwettelijk verstrekken en terug zouden kunnen brengen naar het wettelijk minimaal verplichte. Uit deze toetsing door Stimulans is naar voren gekomen dat in de verordening geen bovenwettelijke taken zijn opgenomen. Vervolgens is gekeken naar de percentages PGB bij omliggende gemeenten. Hierbij is naar voren gekomen dat de gemeente Woerden op 1 punt een ruimhartiger beleid kent, namelijk op de hoogte van de Pgb-percentages. Daarom stellen we in deze zoekrichting voor de Pgb tarieven te verlagen. Daarmee loopt deze zoekrichting parallel met het verlagen van de Pgb-tarieven voor de Wmo (zoekrichting 17).

1. Omlaag brengen tarieven Pgb

Onze gemeente verstrekt relatief hoge Pgb-bedragen ten opzichte van andere gemeenten, om dit in kaart te brengen is een benchmark uitgevoerd. Daaruit blijkt dat de gemeente Woerden hoge tarieven hanteert. De meeste gemeenten hanteren voor zorg ingekocht bij ZZP-ers of organisaties 75% tot 85% van het zorg in natura tarief. Voor zorg ingekocht bij het eigen sociale netwerk hanteren de meeste gemeenten tarieven tussen de € 15,- en € 17,50. Het tarief voor het informeel Pgb (zorg ingekocht bij het eigen sociale netwerk hebben wij recent de tarieven al verlaagd van 100% zorg in natura tarief naar maximaal € 20,-). Met deze maatregel brengen wij de Pgb-tarieven terug naar het gemiddelde tarief in omliggende gemeenten. Op basis van de benchmark omvat deze maatregel aanpassing van de Pgb-tarieven op twee onderdelen:

- Omlaag brengen tarieven Pgb voor niet-gecontracteerde organisaties en ZZP-ers voor huishoudelijke hulp en begeleiding
- Verder omlaag brengen van de tarieven voor het informeel Pgb voor huishoudelijke hulp

Variant 1.

- In deze variant worden de Pgb-tarieven voor ZZP-ers en organisaties omlaag gebracht naar 85% van het ZIN tarief voor begeleiding.

Variant 2.

- In deze variant worden de Pgb-tarieven omlaag gebracht naar 75% van het ZIN tarief (wettelijk maximaal haalbaar) voor begeleiding.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel	2021	778.734	50.000	83.000
Variant 2 structureel	2022	778.734	70.000	140.000

Maatschappelijke impact

⁸ adviesorgaan van gemeenten op jeugd en Wmo-beleid vanuit de VNG.

De impact van deze maatregel is met name voor zorgverleners die niet gecontracteerd zijn en voor ZZP-ers groot. Hun inkomsten gaan als gevolg van deze maatregel omlaag. Ook kan dit betekenen dat inwoners een andere zorgaanbieder moeten zoeken omdat de huidige zorgaanbieder de zorg niet meer kan leveren. Uit omringende gemeenten en uit jurisprudentie blijkt echter dat het niet nodig is ook aan niet-gecontracteerde aanbieders en ZZP-ers 100% van het ZIN-tarief te verstrekken. Bovendien kan er een clause in de verordening worden opgenomen waarmee een uitzondering kan worden gemaakt wanneer de zorg aantoonbaar niet voor het lagere tarief geleverd kan worden. Daarmee wordt de mogelijke maatschappelijke impact beperkt.

Uitvoerbaarheid:

Voor doorvoering van deze maatregel is aanpassing van de beleidsregels Jeugd noodzakelijk. Dit is een raadsbevoegdheid. Daarnaast zal het nieuwe beleid aan inwoners gecommuniceerd moeten worden en zullen huidige klanten nieuwe Pgb-bedragen ontvangen.

Zoekrichting 19: Taskforce samenleving maatwerk/voorliggend

Taakveld: 6.1/6.6/6.71/6.72

Beschrijving Maatregel

Vanuit het gesprek met de samenleving werd door een aantal partijen aangegeven dat er de afgelopen jaren diverse interessante business cases en innovatieve projecten zijn uitgevoerd in onze gemeente en omliggende gemeenten. Door slimme samenwerkingsverbanden tussen maatwerkpartijen en het voorliggende veld zijn daarmee ook besparingen gerealiseerd. Bijvoorbeeld:

- Combinaties van maatjesprojecten en afschaling van individuele begeleiding
- Het bieden van dagactiviteiten voor inwoners door vrijwilligers/welzijnswerk waardoor dagbesteding afgeschaald kan worden.
- Intensievere samenwerking tussen organisaties met dezelfde soort dienstverlening.

Daarom gaat deze zoekrichting uit van de kracht en expertise van onze maatschappelijke partners. Wij stellen samen met hen een werkgroep samen waarbij de opdracht is gezamenlijk een besparing te realiseren. Het is niet mogelijk deze zoekrichting op dit moment helemaal uit te werken, omdat het idee juist is dit samen met de maatschappelijke partners te doen. Belangrijke randvoorwaarden daarin zijn om duidelijke kaders/richtlijnen en afspraken te maken en voldoende regelruimte in te bouwen. Zodat bijvoorbeeld budgetten tussen diverse organisaties makkelijker geschoven kunnen worden.

- ➔ Let op: deze zoekrichting gaat niet samen met de zoekrichtingen 1, 6, 7,8 en 9. We kunnen geen korting op de subsidies doorvoeren en tegelijkertijd een dergelijke vraag bij het veld neerleggen.

Variant 1.

In variant 1 wordt een opdracht bij partijen neergelegd om gezamenlijk te komen tot voorstellen en slimme business cases die leiden tot een structurele besparing van € 150.000. We reserveren een budget voor incidentele investeringen om de taskforce samenleving te kunnen uitvoeren.

Variant 2.

Variant 2 brengt zo'n grote financiële opgave met zich mee dat het in deze variant niet mogelijk is deze zoekrichting in te zetten. Het zou te risicovol zijn om een te grote vraag in het veld neer te leggen zonder dat die al verder is ingevuld. In variant 2 wordt er sterk bezuinigd op niet-wettelijke taken, en daar zitten nu juist de kansen om innovatie in het Sociaal Domein te bereiken.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel	2022	1.900.000 (6.1) 2.125.770 (6.6) 7.475.198 (6.71) 7.440.331 (6.72)	0	150.000
Variant 1 investering	2022	1.900.000 (6.1) 2.125.770 (6.6) 7.475.198 (6.71) 7.440.331 (6.72)	75.000-	

Maatschappelijke impact

Relatief klein, omdat de zoekrichting samen met partijen nader wordt uitgewerkt. Het betreft dus geen korting op de individuele financiering van een specifieke organisatie.

Uitvoerbaarheid:

Het is een kansrijke zoekrichting omdat je uitgaat van de expertise van het maatschappelijk veld en daarmee vertrouwen geeft. Tegelijkertijd maakt dit de zoekrichting risicovol omdat we daarmee ook moeten accepteren dat de gemeente niet volledig in control is bij het uitvoeren van de maatregel..

Zoekrichting 20: FermWijzer

Taakveld: 6.71

Beschrijving Maatregel

In 2019 is gestart met de werkwijze FermWijzer. Dit is een samenwerking tussen gemeente (WoerdenWijzer) en FermWerk om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te kunnen ondersteunen. Het gaat hier om categorie 3 en 4 cliënten. Deze inwoners hebben vaak ook één of meerdere indicaties voor Wmo-voorzieningen of dagbesteding en hebben daarom te maken met meerdere loketten (Wmo en participatiewet). Om de samenwerking te verbeteren en inwoners beter te ondersteunen is de pilot FermWijzer gestart. Daarbij spreken medewerkers van FermWerk en WoerdenWijzer inwoners gezamenlijk zodat zij maar 1 keer hun verhaal hoeven doen. Voor de uitvoering van de pilot is extra formatie beschikbaar gesteld. De pilot is geen wettelijke taak of verplichting. Wanneer we stoppen met de pilot valt de formatie die daarvoor extra beschikbaar is gesteld vrij. Het gaat in totaal om 0,33 fte.

Deze zoekrichting heeft raakvlakken met de taskforce Werk en Inkomen en de voorstellen die vanuit deze taskforce gedaan worden. Daarom worden in deze taskforce alleen de formatiekosten zoals opgenomen bij het Sociaal Team opgevoerd. In de taskforce Werk en Inkomen wordt een voorstel gedaan om inwoners met multiproblematiek en een grote afstand tot de arbeidsmarkt niet meer gezamenlijk te ondersteunen maar alleen door WoerdenWijzer. De benodigde uitvoeringskosten worden overgeheveld naar de gemeente.

Variant 1 en variant 2.

In variant 1 en 2 stoppen we met de pilot FermWijzer. De daarvoor opgepluste uitvoeringscapaciteit kan daarmee vervallen. In plaats daarvan zetten we de zoekrichting vanuit de taskforce Werk en Inkomen in.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel	2021	20.000	0	0
Variant 2 structureel	2022	20.000	20.000	20.000

Maatschappelijke impact

Redelijk groot als er geen alternatief zou zijn. Echter in de taskforce Werk en Inkomen wordt een voorstel gedaan deze doelgroepen op een andere wijze alleen vanuit WoerdenWijzer te ondersteunen. Daardoor is de maatschappelijke impact minder groot.

Uitvoerbaarheid:

Groot. Het betreft geen wettelijke verplichting, de pilot kan gestopt worden. Bovendien wordt er voor de doelgroep een alternatief geboden.

Zoekrichting 21: meer sturing op nagekomen facturatie

Taakveld: 6.6, 6.71, 6.72, 6.81, 6.82

Beschrijving Maatregel

De gemeente heeft met name bij de jeugdvoorzieningen te maken met aanbieders die facturen (te) laat indienen. Vaak komen er jaren na dato nog facturen binnen die zorgen voor een sterke fluctuatie van de budgetten en bovendien maakt dit controle van de facturen lastiger. De normale aanlevertermijn voor facturen is drie maanden. Dat is ook vastgelegd in de contracten. Er zijn gemeenten die nagekomen facturen niet betalen. Wij hebben uitgezocht of dit ook voor de gemeente Woerden een optie is. Uit die inventarisatie blijkt dat de gemeente tot 5 jaar na een aantoonbaar geleverde dienst verplicht is (nagekomen) facturen te betalen. Het is dus niet mogelijk om hierop een besparing in te boeken. Wel is factuurcontrole bijvoorbeeld om foutieve of te hoge facturen te achterhalen mogelijk. Dit is echter al onderdeel van het werkproces van onze backoffice. Een andere zoekrichting die interessant is wat betreft sturing op te leveren zorg door aanbieders, is het sturen op de 315 berichten, zie zoekrichting 24.

Variant 1 en Variant 2.

Geen besparing mogelijk.

Financiële bijsturing

nvt

Maatschappelijke impact

nvt

Uitvoerbaarheid:

Zoekrichting is juridisch niet toegestaan en daarom niet uitvoerbaar.

Zoekrichting 22: WoerdenWijzer begeleiding

Taakveld: 6.1, 6.6 en 6.71

Beschrijving Maatregel

In 2020 is vanuit WoerdenWijzer gestart met casemanagement. Medewerkers hebben daarmee nu een grotere rol gekregen in het volgen van de ingezette ondersteuning en zij blijven langer in beeld als vast aanspreekpunt voor de inwoner en zorgaanbieders. Daarbij bieden medewerkers vooralsnog zelf geen begeleiding. Na het besluit wordt een zorgaanbieder ingeschakeld. Bij de invoering van het casemanagement is nadrukkelijk de wens uitgesproken in de toekomst te onderzoeken of de doorontwikkeling naar het bieden van begeleiding inhoudelijk en financieel voordelen biedt. Mede door de strategische heroriëntatie hebben wij het verkennen van deze mogelijkheid naar voren gehaald. Uit een inventarisatie van de huidige praktijk blijkt dat het zelf bieden van begeleiding kwalitatief en financieel voordeel oplevert. We hebben het dan over kortdurende begeleiding en ondersteuning. Ook maken we een onderscheid in begeleiding die wordt geboden aan volwassenen en aan jeugd. Uit het uitgevoerde onderzoek blijkt dat het zelf bieden van begeleiding zowel financieel als inhoudelijk interessant is. Uit een inventarisatie van de huidige praktijk blijkt dat er op dit moment casuïstiek (zowel jeugd als Wmo) loopt bij WoerdenWijzer die zonder verwijzing naar een externe aanbieder opgevangen kan worden met een aantal kortdurende gesprekken. Dit biedt ten eerste inhoudelijke voordelen: het wordt overzichtelijker voor inwoners en ze kunnen sneller worden geholpen. Ook halen we meer kennis en ervaring in huis en kan een deel van de ondersteuning beschikkingsvrij geboden worden, wat de regeldruk vermindert. Daarnaast bleek uit de doorrekening dat we de begeleiding die we nu anders organiseren en inkopen zelf goedkoper kunnen bieden vanuit WoerdenWijzer. Dit levert een substantieel financieel voordeel op.

Variant 1.

In variant 1 gaan we uit van een realistische en gefaseerde invoering van kortdurende begeleiding. Dat wil zeggen dat begeleiding die nu vrij-toegankelijk is en wordt geboden door externe partijen wordt toegevoegd aan de dienstverlening van WoerdenWijzer. Over de exacte omvang van deze dienstverlening en de manier waarop wij dit vormgeven gaan wij met betrokken partijen in gesprek gedurende 2021. Daarmee creëren we voldoende tijd voor een gefaseerde invoering van begeleiding in WoerdenWijzer per 2022. Uit de eerste verkenningen en doorrekeningen blijkt dat er waarschijnlijk op termijn een grotere besparing mogelijk is dan nu is opgenomen voor 2022. Wij stellen voor deze mogelijke besparing voor 2023 en verder als taakstelling op te nemen. Dit om te voorkomen dat er verder gesneden moet worden op andere zoekrichtingen in het sociaal domein. Mocht blijken dat deze extra taakstelling niet nodig is dan kan alsnog verdergaand bezuinigd worden op andere zoekrichtingen zoals het jongerenwerk of sociaal werken in de wijk (zoekrichting 1 en 9).

Variant 2.

Er zijn mogelijkheden om verdergaande dienstverlening toe te voegen aan WoerdenWijzer. Bijvoorbeeld begeleiding die nu wordt ingekocht bij zorgaanbieders. Dit betreft veelal begeleiding voor meer complexe problematiek en deze begeleiding duurt langer. De consequentie daarvan is echter dat daarmee ook de rol van WoerdenWijzer verandert; de dienstverlening van WoerdenWijzer verschuift daarmee meer richting zorgaanbieder. Hierdoor ontstaan ook romdom de positie van WoerdenWijzer vraagstukken. Voor de langere termijn kan deze doorontwikkeling een

optie zijn. Voorbeelden daarvan zijn in de regio ook voorhanden. Vanwege de vele variabelen, onzekere factoren en de organisatorische impact van deze variant kunnen we hier echter nog geen exact bedrag aan toerekenen. Uit de eerste verkenningen en doorrekeningen blijkt wel dat er waarschijnlijk op termijn een grotere besparing mogelijk is dan nu is opgenomen voor 2022. Wij stellen voor deze mogelijke besparing voor 2023 en verder als taakstelling op te nemen. Dit om te voorkomen dat er in deze variant nog verder gesneden moet worden op andere zoekrichtingen in het sociaal domein. Mocht blijken dat deze extra taakstelling niet nodig is dan kan alsnog verdergaand bezuinigd worden op andere zoekrichtingen zoals het jongerenwerk of sociaal werken in de wijk (zoekrichting 1 en 9).

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.	Besparing 2023
Variant 1 structureel	2022	550.000		170.000	170.000 70.000
Variant 2 structureel	2022	550.000		170.000	170.000 70.000
Investering en organisatiekosten⁹	2021	--	30.000-	65.000-	65.000-

Maatschappelijke impact:

De maatregel levert inhoudelijk een groot aantal voordelen op voor onze inwoners. De consequentie is echter wel dat de huidige inrichting van deze vorm van begeleiding drastisch verandert. Dit zal hoe dan ook impact hebben, op inwoners, op de medewerkers van WoerdenWijzer, en op de betrokken maatschappelijke partijen.

Uitvoerbaarheid:

De begeleiding die wij willen toevoegen aan WoerdenWijzer kopen wij op dit moment in via een subsidieovereenkomst. De subsidieverordening biedt juridisch de ruimte (een deel van) deze subsidieovereenkomst binnen een redelijke termijn op te zeggen of hierover andere afspraken te maken. Uiteraard doen wij dit in goed overleg met betrokken partners en zorgen we daarbij voor een warme overdracht.

⁹ De 30.000 in 2021 betreft een incidenteel invoeringsbudget. Het bedrag voor organisatiekosten vanaf 2022 van 65.000 betreft budget voor opleiding, huisvesting, overhead en betreft een structureel bedrag.

Zoekrichting 23: Casemanagement

Taakveld: 6.6/6.71/6.72/6.82

Beschrijving Maatregel

In 2020 heeft de gemeente casemanagement ingevoerd. Met deze maatregel wil de gemeente de instroom beperken en de doorstroom en uitstroom uit zorg vergroten. Met deze maatregel is een bezuiniging ingeboekt die oploopt tot € 1.000.000 in 2023. Voor deze strategische heroriëntatie hebben wij onderzocht of een verdergaande besparing op het casemanagement mogelijk is. Daarvoor hebben wij in kaart gebracht op welke acties en indicatoren gestuurd wordt binnen het Sociaal Team en team Jeugd en Gezin om de huidige besparing te kunnen realiseren. Dit zijn:

Sociaal Team:

- monitoren van trajecten, eerder afschalen naar het normale leven, zelfredzaamheid inwoners bevorderen en eerder bereiken
- inzet van arrangementen met informele voorzieningen, project 'mix informeel en formeel' met Hart voor Woerden
- uniformiteit in het indiceren van begeleiding: werkinstructie met kaders (conform CIZ methodiek)
- integrale casuïstiekbesprekingen, met zowel expertise Wmo-V als Begeleiding, ter bevordering van integraliteit (1 huishouden, 1 casemanager, 1 plan)
- caseloadbesprekingen: bespreken caseload & casemanagement, wat hebben medewerkers nodig om casemanagement uit te voeren, reflecteren op handelen
- nadere uitwerking functies casusregisseur/procesregisseur; PR in kracht zetten in vastgelopen (dure en niet efficiënte) trajecten
- analyse van de top 10 huishoudens met dure trajecten door procesregisseurs
- aansluiten bij Huizen van...
- maatwerkbende: out of the box denken om efficiency en kostenbesparing te bereiken
- minder bureaucratie ondersteuningsplan: meldingen sneller oppakken (zo mogelijk zonder maatwerk), geen kostbare tijd van begeleiders besteden aan invullen ondersteuningsplannen
- herinrichting Cumulus tbv efficiënte uitvoering casemanagement
- casemanagers krijgen inzicht in cijfers (kosten en duur van trajecten) en kunnen gefundeerd zakelijke keuzes maken
- inrichting van een fraudebestendige PGB werkwijze: aan de voorkant zaken goed inregelen met bijv. zorgplan PGB
- grenzen van de Wmo kennen door kennis van Wet langdurige zorg en Zorgverzekeringswet

Team Jeugd en Gezin

- caseloadgesprekken met alle casemanagers
- verdere ontwikkeling functies van casus- en procesregisseur
- training communicatie en zakelijk werken (voorjaar 2020)
- vervolg trainingstraject najaar 2020 door RadarVertige
- inzet op intervisie na trainingstraject
- inzet op monitoring en sturing
- inzet op uniforme aanpak werkzaamheden door alle casemanagers
- herinrichting piket

- herinrichting Jeugd&Gezinsteam: hoe werken we zo efficiënt mogelijk?
- verbinding en samenwerking met het voorliggende veld
- samenwerking huisartsen en inzet POH GGZ jeugd
- samenwerking SAVE en mogelijk aansluiten bij pilot Montfoort en Oudewater
- verbeteren samenwerking met scholen (onder andere vaste contactpersoon voor elke school)
- inzet op meer combinaties maatwerk-voorliggend
- effectieve inzet jeugdhulpwerkers
- uitvoering regionale transformatiefonds jeugd, onder meer project 'zo thuis mogelijk opgroeien'
- nader bekijken cijfers residentiële zorg, essentiële functies
- onderzoek naar de 20 inwoners met zwaarste zorg: check of we deze inwoners kennen, kijken of we ergens af kunnen schalen en dit structureel gaan her beoordelen

De conclusie van bovenstaande opsomming is dat er al vele acties worden ingezet om de reeds ingeboekte besparing te kunnen realiseren. We achten het niet haalbaar hierop nog een extra besparing in te boeken. Wel zijn er mogelijkheden de teams op een andere manier door te ontwikkelen, bijvoorbeeld door begeleiding in te voeren (zoekrichting 22), door meer te sturen op versoering verordeningen (zoekrichting 17 en 18) en door te sturen op 315 berichten.

Variant 1 en Variant 2.

Geen verdergaande besparing nodig dan al is ingeboekt.

Financiële bijsturing

Nvt

Maatschappelijke impact

nvt

Uitvoerbaarheid:

nvt

Zoekrichting 24: 315 berichten

Taakveld: 6.72/6.82

Beschrijving Maatregel

Uit pilots binnen andere gemeenten blijkt dat er nog financiële sturingsruimte zit bij de zogenaamde '315' berichten. Dit zijn 'verzoek om toewijzing ondersteuning' berichten van aanbieders wanneer zorg wordt ingezet door een externe verwijzer, zoals een huisarts. In deze gevallen bepaalt de aanbieder waarnaar de client wordt doorverwezen welke zorg en hoeveel zorg er wordt ingezet. Door hierop regels in te stellen in zowel de contracten als ook in het voeren van zakelijke gesprekken over de noodzaak van de in te zetten zorg kan hierop een besparing worden ingeboekt. Het is dan noodzakelijk te investeren in extra capaciteit voor een gedragswetenschapper of GZ-psycholoog zodat deze gesprekken met de aanbieders op basis van inhoudelijke afwegingen gevoerd kunnen worden. Uit pilots in andere gemeenten blijkt dat hierop een forse besparing van zorgkosten mogelijk is. Door in het werkproces in te regelen dat alle aanmeldingen bij de backoffice van de gemeente binnenkomen, en inhoudelijk worden nagebeld is betere sturing mogelijk.

Variant 1. en variant 2.

We investeren in de extra inzet van 0,5 fte gedragswetenschapper. Op basis van de pilotgegevens hebben wij berekend dat de inzet van 0.5 fte gedragswetenschapper zichzelf met een factor 2 terugverdient. Met andere woorden: de investering in 0,5 fte structureel voor een gedragswetenschapper levert € 100.000 op. Een netto resultaat van € 50.000 euro dus. Het effect van deze maatregel monitoren wij, het is mogelijk dat een hogere besparing mogelijk is in de toekomst. Daarvoor zijn echter eerst meer gegevens nodig.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 en 2 structureel	2021		100.000	100.000
Variant 1 en 2 structureel investering in gedragswetenschapper	2021	0	-50.000	-50.000

Maatschappelijke impact

Deze maatregel heeft geen maatschappelijke impact.

Uitvoerbaarheid:

De maatregel past binnen de bevoegdheden en contractering en afspraken met zorgaanbieders en is daardoor goed uitvoerbaar.

Zoekrichting 25: Capaciteit uitvoeringskosten

Taakveld: 6.6, 6.71, 6.72, 6.81, 6.82

Beschrijving Maatregel

Voor de strategische heroriëntatie hebben wij alle mogelijke besparingsopties onderzocht, zo ook de formatiekosten in de uitvoering (bij WoerdenWijzer). Daarbij moeten we er rekening mee houden dat op de apparaats- en organisatiekosten al diverse taakstellingen zijn ingeboekt (zie paragraaf 2.2 tabel 4). Bij de invoering van het casemanagement is uitvoerig de formatie bij de uitvoering in kaart gebracht. Op basis van diverse benchmarks is berekend welke formatie nodig is om het casemanagement op een goede manier uit te kunnen voeren. Uit die benchmarks is naar voren gekomen dat de capaciteit bij WoerdenWijzer overeenkomt met de formatie van andere gemeenten met een soortgelijke werkwijze. Er is, zeker nu we bezig zijn met de implementatie van de nieuwe werkwijze casemanagement en er al taakstellingen op de formatie zijn ingeboekt, daarom nu geen ruimte om te besparen op de formatie.

Variant 1 en variant 2.

Geen besparing mogelijk.

Financiële bijsturing

nvt

Maatschappelijke impact

nvt

Uitvoerbaarheid:

nvt

Zoekrichting 26: Capaciteit Inkoopbureau Utrecht West

Taakveld: 6.6, 6.71, 6.72, 6.81, 6.82

Beschrijving Maatregel

Voor de strategische heroriëntatie hebben wij alle mogelijke besparingsopties onderzocht, zo ook de formatiekosten bij inkoop & monitoring Utrecht West (IMUW). Inkoop & Monitoring Utrecht West houdt zich bezig met de inkoop en monitoring van de zorg vanuit de Jeugdwet en de Wmo, voor de samenwerkende gemeenten waar Woerden onderdeel van uit maakt. De overige regiogemeenten zijn Montfoort, Oudewater, De Ronde Venen en Stichtse Vecht. De taken die hieronder vallen zijn: contracteren van aanbieders, contractbeheer, voortgangsgesprekken, verantwoording en facturatie (monitoring). De verlening van zorg gaat niet via Inkoop en Monitoring maar vormt een driehoek tussen gemeente, aanbieder en cliënt (kwaliteit). Utrecht West heeft een faciliterende rol, deze komt voort uit het contactbeheer met de aanbieders en de gemeenten. Utrecht West vormt de informatievoorziening naar aanbieders toe vanuit de gemeenten en andersom naar de gemeenten vanuit de aanbieders. Inkoop&Monitoring UW wordt dus gefinancierd door 5 gemeenten waardoor sprake is van een efficiencyvoordeel. Een aantal kosten kunnen gedeeld worden wat deze constructie voordeliger maakt dan het zelf organiseren als individuele gemeente. Het is wel mogelijk hier als individuele gemeente een andere keuze in te maken, maar dat zal niet leiden tot een financieel voordeel. Bovendien levert het een volumevoordeel op om de zorg samen met andere gemeenten in te kopen.

Wel is bij de voorjaarsnota een bedrag opgevoerd en niet gehonoreerd (paragraaf 2.3, tabel 7) voor de stijging van de kosten als gevolg van het feit dat een van de gemeenten een andere koers gaat varen met betrekking tot de inkoop. Hierdoor moeten de kosten verdeeld moeten worden onder 4 gemeenten in plaats van 5 gemeenten. Dit effect gaat zich vanaf 2022 voor doen. We gaan daarom samen met de overige regiogemeenten in overleg om te onderzoeken of er een efficiencyslag bij inkoop en monitoring UW mogelijk is waarbij de inzet is deze stijging van de kosten te voorkomen.

Variant 1 en Variant 2.

Geen besparing mogelijk, betreft het voorkomen van stijging van de kosten. Zie ook paragraaf 2.3, tabel 7.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Nieuwe begroting 2022
Variant 1 en 2 structureel	2022	70.534-	0

De financiële bijsturing betreft het voorkomen dat een stijging van kosten zich voordoet.

Maatschappelijke impact

Nvt

Uitvoerbaarheid

Nvt

Zoekrichting 27: Inwonercloud

Taakveld: 6.2

De inwonercloud is een portaal, een eigen digitale omgeving voor de inwoner. De inwoner heeft daarmee zelf digitaal zicht op zijn eigen dossier en kan direct contact leggen met WoerdenWijzer. In de toekomst kan het eventueel ook mogelijk zijn om andere dossiers hierop aan te sluiten, zodat de inwoner zelf regie heeft over zijn of haar informatie en hier ten alle tijden de beschikking over heeft. Het faciliteren van een dergelijk systeem versterkt de eigen regie van inwoners. Het is echter geen wettelijke verplichting, en ook is de gemeente nog niet begonnen met de introductie en communicatie over deze doorontwikkeling. Het voornemen de inwonercloud te ontwikkelen kan daarom in dit stadium nog worden stopgezet, wat een structurele besparing oplevert.

Variant 1 en Variant 2.

We stoppen met de doorontwikkeling van de inwonercloud.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel	2021	108.000	108.000	108.000
Variant 2 structureel	2022	108.000	108.000	108.000

Maatschappelijke impact

Laag, het is er nog niet, dus inwoners missen het niet. Wanneer de financiële positie van de gemeente sterker is, kan er alsnog voor gekozen worden deze ontwikkeling weer op te pakken.

Uitvoerbaarheid

Groot, we kunnen zonder juridische consequenties stoppen met de doorontwikkeling van inwonercloud. Bovendien is het geen wettelijke verplichting.

Zoekrichting 28, 29 en 30: Verhogen inkomsten

Taakveld: alle taakvelden

Tegenover de uitgaven van het Sociaal Domein staan ook inkomsten. Deze inkomsten komen uit drie bronnen:

1. De algemene uitkering
2. Fondsen en subsidies
3. Eigen bijdragen

Voor de strategische heroriëntatie hebben wij onderzocht of er mogelijkheden zijn de inkomsten te verhogen.

Algemene uitkering Rijk

Zie analyse in bijlage 2.

Fondsen en subsidies

In het verleden waren er vanuit Rijk en provincie en andere organisatie zoals ZonMW en particuliere fondsen, mogelijkheden om gemeentelijke projecten en pilots te financieren. Veel van deze subsidieregelingen, zijn de afgelopen jaren echter afgeschaft of sterk versoerd. De verantwoording die moet worden afgelegd om kans te maken op een dergelijke subsidie weegt vaak ook niet op tegen de baten. Wij maken waar dat mogelijk is, nu al gebruik van subsidies en fondsen, of stimuleren onze partners dit te doen. Zij kunnen hierbij ook ondersteuning vanuit de gemeente krijgen. Deze inkomstenbron kunnen we echter niet structureel opvoeren om de kosten op het sociaal domein te dempen.

Eigen bijdragen

Eén van de belangrijkste sturingsmiddelen voor de Wmo was tot de invoering van het abonnementstarief het eigen bijdragenbeleid. Gemeenten hadden de vrijheid om de hoogte van de eigen bijdragen te bepalen, waarbij er wettelijk bepaalde inkomensgrenzen waren bepaald. Sinds de invoering van het abonnementstarief hebben gemeenten die beleidsvrijheid niet meer. Inwoners betalen nu een vaste bijdrage ongeacht hoeveel zorg zij afnemen. Gemeenten zijn voor het verlies aan inkomsten gecompenseerd via de algemene uitkering. Maar de gemeenten zijn niet gecompenseerd voor de aanzuigende werking die deze maatregel tot gevolg had. Aangezien het gemeenten niet is toegestaan zelf inkomensbeleid te voeren zijn er op geen enkele manier mogelijkheden om toch hogere inkomsten te ontvangen door eigen bijdragen van inwoners. Ook deze zoekrichting is daarmee helaas niet kansrijk gebleken.

Variant 1 en Variant 2: Geen besparing mogelijk.

Financiële bijsturing

Nvt

Maatschappelijke impact

Nvt

Uitvoerbaarheid:

Zoekrichting is niet haalbaar en uitvoerbaar

Bijlage 2: Nadere analyse financiën Sociaal Domein

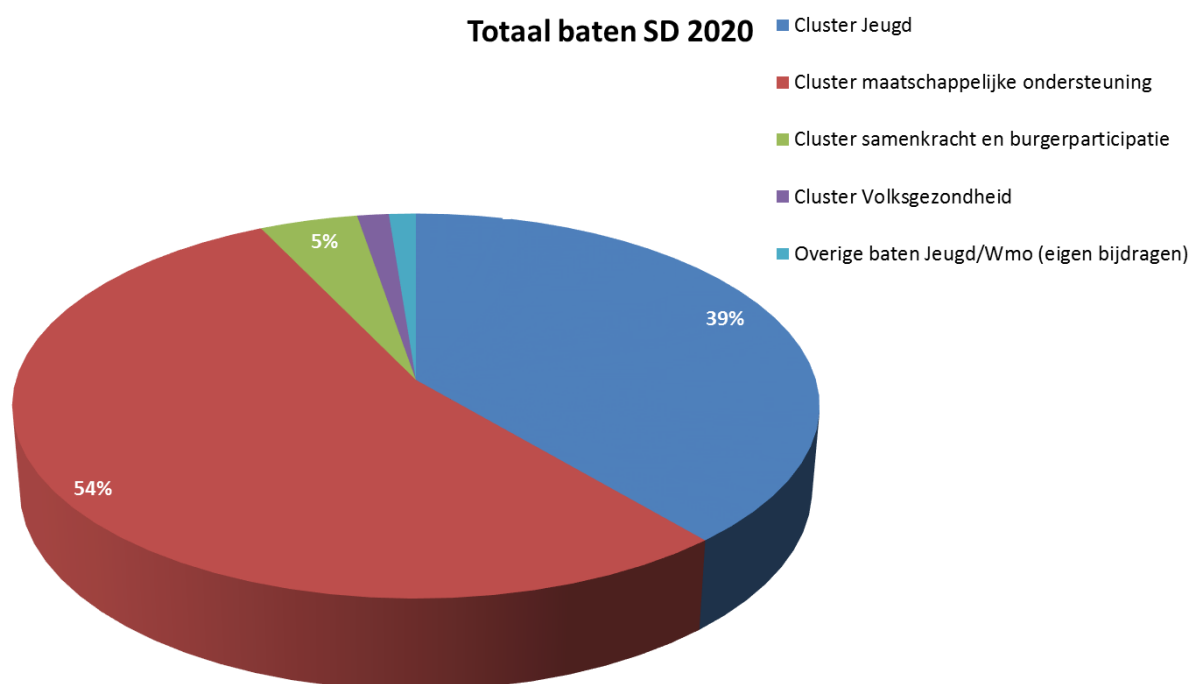
In deze bijlage is een nadere analyse van de financiën in het Sociaal Domein opgenomen bestaande uit drie onderdelen:

1. Een overzicht van de inkomsten vanuit de Algemene Uitkering voor het Sociaal Domein
2. Een aanvullende benchmark waarbij de uitgaven van woerden op programmaniveau vergeleken worden met andere vergelijkbare gemeenten
3. Een onderbouwing en analyse van de organisatiekosten voor het Sociaal Domein

1. Inkomsten Sociaal Domein

De inkomsten vanuit het Sociaal Domein komen voor het grootste deel vanuit het gemeentefonds (algemene uitkering, AU). Daarnaast ontvangen we ook inkomsten vanuit eigen bijdragen voor Wmo voorzieningen. Budgetten zijn sinds een aantal jaar niet meer geoormerkt. We begroten dan ook niet op basis van de inkomsten die we ontvangen, maar op basis van wat we denken te gaan uitgeven. Toch is het wel goed een beeld te geven welke inkomsten er tegenover onze uitgaven staan. Dit om zo te kunnen 'peilen' of onze begroting in lijn is met de inkomsten die wij ontvangen. Omdat die inkomsten vanuit het gemeentefonds niet meer standaard worden toegerekend aan het Sociaal Domein hebben wij een doorrekening laten maken door PAUW. Ook hebben we een doorrekening gemaakt via findo.nl (site rijksoverheid met data over de financiën van decentrale overheden). Die doorrekening geeft het volgende beeld voor Jeugd en Wmo:

Programma 3	Baten AU 2018	Baten AU 2019	Baten AU 2020
Cluster Jeugd	€ 11.086.752	€ 11.950.463	€ 12.185.136
Cluster maatschappelijke ondersteuning	€ 16.118.212	€ 16.186.922	€ 16.990.388
Cluster samenkracht en burgerparticipatie	€ 1.275.647	€ 1.268.691	€ 1.411.907
Cluster Volksgezondheid	€ 414.718	€ 433.548	€ 452.775
Overige baten Jeugd/Wmo (eigen bijdragen)	€ 386.226	€ 386.226	€ 386.226
Totaal baten	€ 29.281.555	€ 30.225.850	€ 31.426.432

Aan deze doorrekening kunnen we geen ‘harde’ conclusies verbinden. We hebben onze inkomsten en uitgaven immers gescheiden. Toch hebben we de doorrekening wel opgenomen om zo een beeld te geven van de inkomstenkant van het Sociaal Domein en deze voormalig geoormerkte budgetten/clusters. Uit bovenstaande analyse blijkt dat de uitgaven die Woerden doet voor het Sociaal Domein en specifiek op de onderdelen Jeugd, Wmo en Samenkracht en Burgerparticipatie (preventie/subsidies) op dit moment lager liggen dan de inkomsten volgens het objectief verdeelmodel voor de clusters die zijn toe te rekenen aan het Sociaal Domein Jeugd en Wmo (zie bijlage 2). Ook wordt in de algemene uitkering rekening gehouden met een (beperkte) groei van deze clusters met 3-4% om autonome ontwikkelingen mee op te vangen. Onze inkomsten en uitgaven zijn dus op dit moment in balans. De kosten voor het Sociaal Domein lopen echter harder op dan waarmee in de algemene uitkering rekening wordt gehouden. De gevolgen van deze oplopende uitgaven zijn dat veel gemeenten in financieel zwaar weer terecht komen en bij vele gemeenten staat het voorzieningenniveau stevig onder druk. Zeker omdat wij verwachten dat de kosten ook de komende jaren zullen doorstijgen, terwijl de inkomsten vanuit het Rijk daarbij achter blijven. Op die manier wordt het gemeenten onmogelijk gemaakt om deze open-einderegelingen met grote verantwoordelijkheden en maar beperkte (wettelijke) beleidsvrijheid uit te voeren. Dit is onwenselijk en de gemeenten vinden dan ook dat het Rijk de tekorten van de gemeenten moet compenseren. Daarom hebben 21 burgemeesters in de provincie Utrecht, waaronder Woerden, in een brandbrief op 8 juni de noodklok geluid richting het Rijk. Deze lobby heeft tot nu toe echter nog niet geleid tot een hogere algemene uitkering. Ook biedt de meest recente meicirculaire nog geen zicht op structurele toebedeling van de extra middelen Jeugd aan gemeenten. De komende jaren zullen de inkomsten en uitgaven daardoor waarschijnlijk uit balans raken. Bovendien worden er per 2022 andere verdeelmodellen gebruikt voor het toerekenen van inkomsten uit de algemene uitkering aan de gemeente. Het is nog niet duidelijk welk financieel effect dit voor de gemeente Woerden zal hebben. Ook is het dan niet meer mogelijk deze toedeling naar clusters specifiek voor het Sociaal Domein te maken.

2. Benchmark uitgaven overige gemeenten

Door AEF is bij de start van de strategische heroriëntatie een benchmark gemaakt van de uitgaven op de taakvelden Jeugd/Wmo in vergelijking met andere gemeenten. Daarop is goed te zien op welke taakvelden de gemeente veel of juist weinig besteedt. Wij hebben in deze eindrapportage aan deze benchmark een extra benchmark toegevoegd, deze is hieronder opgenomen. Deze benchmark is uitgevoerd met gegevens van de financiële datasite van de rijksoverheid (findo.nl). De benchmark is gehouden onder gemeenten met ongeveer hetzelfde inwoneraantal als de gemeente Woerden. De benchmark is uitgevoerd voor totaal programma 3, dus inclusief de uitgaven voor Werk en Inkomen. De benchmark geeft het volgende beeld:

Gemeente	Inwoneraantal	Uitgaven Sociaal Domein	Uitgaven SD per inwoner
De Bilt	42815	€ 37.362.000	€ 872
Heusden	44135	€ 38.608.000	€ 875
Houten	49466	€ 38.342.000	€ 768
Raalte	37511	€ 34.408.000	€ 917
Soest	46099	€ 46.182.543	€ 1.000
Utrechtse Heuvelrug	49515	€ 45.168.000	€ 912
Veldhoven	44884	€ 46.804.000	€ 1.032
Woerden	52197	€ 46.916.000	€ 899
Zwijndrecht	44454	€ 57.850.000	€ 1.296

In deze tabel is te zien dat Woerden op programmaniveau ongeveer gemiddeld scoort wat betreft de uitgaven per inwoner aan het Sociaal Domein. Op taakveldniveau geeft Woerden op sommige onderdelen juist meer uit. Wat te verklaren is doordat dit samenhangt met beleidskeuzes zoals de inzet op preventie en de keuze de uitvoerende teams in huis te houden en daar casemanagement in te voeren. Door zowel de uitgaven op het gehele programma als op taakveldniveau (benchmark AEF) te bekijken ontstaat een compleet beeld van de balans in inkomsten en uitgaven aan het Sociaal Domein als geheel en op taakveld zodat inzichtelijk wordt op welke onderdelen nog taakstellingen mogelijk zijn. Deze ruimte bevindt zich voor het Sociaal Domein met name in het voorliggende veld en voor een klein deel op de maatwerkbudgetten.

3. Onderbouwing en analyse van de organisatiekosten voor het Sociaal Domein

Begroting 2020 organisatiekosten

In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt wat de uitgaven zijn aan apparaat/uitvoeringskosten. Dit op nadrukkelijk verzoek van o.a. de participatieraad Woerden. Onder apparaat- en organisatiekosten vallen de kosten van de beleidsformatie, formatie team Jeugd en Gezin en Sociaal Team, Team bedrijfsvoering en overhead (management, strategie, ondersteuning). De gemeenten Woerden en Oudewater zijn ambtelijk gefuseerd. De gemeenten delen de ambtelijke capaciteit voor de afdelingen strategie en beleid en voor de backoffice. In deze tabel zijn de kosten toegerekend van de gezamenlijke capaciteit voor Woerden en Oudewater naar alleen Woerden. Daarnaast zijn de kosten toegerekend naar de taakvelden Wmo en Jeugd. Het team strategie en beleid bevat in totaal meer fte dan in de tabel weergegeven, maar die formatie is ten behoeve van andere taakvelden dan binnen deze taskforce vallen o.a. onderwijs, cultuur, sport en werk en inkomen vallen ook onder dit team. Deze kosten zijn verwerkt in de meerjarenbegroting onder de diverse taakvelden.

Onderdeel	Team	Totaal Fte	Totaal kosten
Jeugd (incl voorliggend veld)	Strategie en Beleid	2,8	€ 198.138
Wmo (incl voorliggend veld, excl gebiedsgericht werken en gez.beleid)	Strategie en Beleid	4,0	€ 321.078
Strategie, ondersteuning en management	Strategie en Beleid	1,5	€ 115.197
Jeugd (excl RBL)	Jeugd en Gezin	13,1	€ 1.052.949
Wmo (incl integrale toegang, welzijnscoaches en mantelzorgconsulent, excl SHV (+/-6,3 fte))	Sociaal Team	26,6	€ 1.980.731
Administratie, factuuraafhandeling, informatiemanagement	Bedrijfsvoering	11,3	€ 813.503
Totaal		59,3	€ 4.481.596

Tabel 6. Inhuurbudget organisatiekosten

Naast deze structurele organisatiekosten is nog een aantal inhuurbudgetten beschikbaar voor de inhuur van tijdelijke medewerkers ter vervanging van bijvoorbeeld ziekte/zwangerschapsverlof, vacatures, of tijdelijke projecten. Deze inhuurbudgetten zijn in de tabel hieronder weergegeven.

Team	Totaal budget
Strategie en Beleid	€ 56.318
Team Jeugd en Gezin	€ 368.264
Sociaal Team	€ 399.631
Bedrijfsvoering	€ 309.210
Totaal	€ 1.133.423

De apparaat/organisatiekosten bedragen daarmee 16,4% exclusief inhuurbudget en 20,6% inclusief inhuurbudget van de totale meerjarenbegroting Jeugd en Wmo. De komende jaren zijn op de organisatiekosten diverse taakstellingen ingeboekt (zie paragraaf 2.2, tabel 3).

Beleidsformatie Sociaal Domein

Voor de strategische heroriëntatie is de huidige beleidscapaciteit binnen het Sociaal Domein in kaart gebracht en vergeleken met de capaciteit in andere gemeenten. Om zo te kunnen bepalen of er ruimte zit in de beschikbare formatie. Daarnaast is rekening gehouden met de al ingeboekte taakstellingen vanuit de bestuursopdracht. De conclusie daarvan was dat er geen besparing op beleidscapaciteit mogelijk is, zonder dat er inhoudelijke taken worden afgestoten. De organisatiekosten, en met name vermindering van de beleidscapaciteit is daarom niet opgenomen als aparte zoekrichting omdat deze maatregel samenhangt met inhoudelijke keuzes. Per zoekrichting waar beleidscapaciteit verminderd kan worden is dit aangegeven met een aparte regel in de eindrapportage. Wij onderbouwen deze conclusie op een aantal benchmarks:

Tabel 1. Benchmark Berenschot

Cluster	Afwijking tov referentiegroep
Wmo Beleid	0,7 fte-
Jeugd Beleid	0,4fte+
Sociale voorzieningen beleid	1,4 fte-
Totaal beleid SD	1,7 fte-

De benchmark die in 2018 in opdracht van de gemeenteraad is uitgevoerd ¹⁰ wordt in juli 2020 geactualiseerd op het onderdeel beleidscapaciteit Sociaal Domein.

Tabel 2. Benchmark omliggende gemeenten (peildatum 2018)

	Woerden	Gemeente 1	Gemeente 2	Gemeente 3	Gemeente 4
Aantal inwoners	52.000	77.000	64.000	48.000	49.000
Fte Jeugd	2,8	5	4,6	3	3
Fte Wmo	4	5	4,6	2	4,29
Fte Werk en inkomen	1,7	0	2,6	1,5	2,11
Totaal fte	8,5	10	11,8	6,5	9,4

In deze benchmark is bij het onderdeel Wmo de beleidscapaciteit meegenomen voor Wmo voorliggend en maatwerk. De capaciteit voor gebiedsgericht werken en voor gezondheidsbeleid is buiten beschouwing gelaten. Deze is wel meegeteld in de hierna volgende tabel. 'Totaal capaciteit beleidsteam', zodat deze aantallen iets afwijken.

¹⁰ Zie: <https://gemeenteraad.woerden.nl/Vergaderingen/Informatiebijeenkomst/2018/26-maart/20:00/bijlage-02-berenschot-benchmark-formatie-en-kosten-gemeente-woerden.pdf>

Tabel 3. Totaal capaciteit beleidsteam en overzicht besparing apparaatskosten per variant

In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt hoeveel beleidscapaciteit de gemeente tot haar beschikking heeft binnen het team Strategie en Beleid Sociaal Domein. Binnen dit team valt alle beleidscapaciteit voor het brede Sociaal Domein. Dat is inclusief onderwijs (huisvesting), leerlingenvervoer (en uitvoering), cultuur, gebiedsgericht werken, werk en inkomen, statushouders en sport.

Cluster	Totaal Fte	Kosten (WRD)
Management en strategie (incl 0,87 fte coordinator OW)	2,8	
Ondersteuning	1,2	
OCS beleid	3,8	
OCS uitvoering	1,2	
Wmo (incl GGW en gezondheidsbeleid)	5,3	
Jeugd	2,8	
Werk en inkomen (incl statushouders/inburgering 1,7)	3,6	
Totaal	20,7	€ 1.734.692

Woerden en Oudewater zijn ambtelijk gefuseerd. De beleidscapaciteit in de tabel hierboven betreft alleen de beleidscapaciteit voor de gemeente Woerden. Voor Woerden en Oudewater samen betreft de beleidscapaciteit 4,3 fte meer (totaal 25 fte).

Besparing apparaatskosten per variant

Variant 1.

Op basis van de zoekrichtingen hebben wij berekend welke besparing in de beleidscapaciteit dit oplevert. In variant 1 hebben wij geen beleidscapaciteit nodig op de inzet van het inwonersinitiatievenbudget (-0,2 fte). De besparing op de beleidscapaciteit is geen op zichzelf staande besparing maar gekoppeld aan inhoudelijke zoekrichtingen. Daarom is er geen aparte zoekrichting organisatiekosten, maar zijn deze bedragen opgenomen als extra regel bij de zoekrichtingen zelf. De besparing kan ingaan per 2021.

Variant 2.

In variant 2 hebben wij geen beleidscapaciteit nodig op het inwonersinitiatievenbudget (-0,2 fte), subsidies voor de dorpsplatforms (-0,2 fte), mantelzorgcompliment (-0,1) het sociaal werken in de wijk (-0,3 fte) en minder op het jongerenwerk (-0,15 fte) en de subsidieaccounts (-0,87 fte). In totaal levert dit 1,82 fte minder beleidscapaciteit op. De besparing op de beleidscapaciteit is geen op zichzelf staande besparing maar gekoppeld aan inhoudelijke zoekrichtingen. Daarom is er geen aparte zoekrichting organisatiekosten, maar zijn deze bedragen opgenomen als extra regel bij de zoekrichtingen zelf. De besparing op de beleidscapaciteit kan voor het inwonersinitiatievenbudget ingaan per 2021 en voor de andere zoekrichtingen per 2022. In 2021 is deze capaciteit nodig om de zoekrichtingen te implementeren.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 structureel	2021	151.060 (1,82 fte)	16.500	16.500
Variant 2 structureel	2022	151.060 (1,82 fte)	0	151.500

We rekenen in bovenstaande tabel met een bedrag van € 83.000 voor 1 fte beleidsadviseur A.

Maatschappelijke impact

Deze maatschappelijke impact van de afzonderlijker zoekrichtingen is beschreven onder de betreffende kopjes. Het afschalen van beleids capaciteit als gevolg daarvan heeft geen extra maatschappelijke impact.

Uitvoerbaarheid:

Zie beschrijving bij de inhoudelijke zoekrichtingen.

Bijlage 3. Definitie afwegingskader

De criteria waaraan we de zoekrichtingen hebben gewogen zijn zoveel mogelijk objectief gemaakt. We hebben de zoekrichtingen gescoord op basis van input van diverse beleidsadviseurs. Hieronder de definitie van dit kader per onderdeel. We hebben als volgt gescoord:

Score	Besparings-potentieel	Past binnen koers MAG	Uitvoerbaarheid	Waterbed-effect	Maatschappelijke impact	Risico's
+/+	> 100.000	Volledig	Geen beperkingen	Geen	Geen	Geen
+	< 100.000	Gedeeltelijk	Enige beperkingen	Beperkt	Beperkt	Beperkt
-	< 50.000	Nauwelijks	Veel beperkingen	Groot	Groot	Groot
-/-	< 25.000	Niet	Niet uitvoerbaar	Zeer groot	Zeer groot	Zeer groot

1. Hoog besparingspotentieel

De opbrengst per maatregel verschilt. In de tabel hierboven is weergegeven hoe we de score hebben gewogen.

2. Waterbedeffecten

We spreken van een waterbedeffect als een maatregel op de korte termijn een financieel voordeel oplevert, maar de kans aannemelijk is dat op de langere termijn de kosten (op andere gebieden) toenemen. Als we bijvoorbeeld bezuinigen op voorliggend aanbod voor beginnende dementie of ondersteuning van mantelzorgers besparen we hier op korte termijn subsidiekosten mee. Op de langere termijn is het effect vervolgens echter dat deze inwoners niet tijdig ondersteunt worden waardoor problematiek of overbelasting toeneemt en uiteindelijk de kosten voor geïndiceerde (dure) maatwerkvoorzieningen stijgen.

3. Past binnen koers MAG

In 2019 heeft de gemeenteraad de maatschappelijke agenda vastgesteld. In de maatschappelijke agenda hebben we algemene uitgangspunten, vijf beleidsprioriteiten en een aantal maatschappelijke opgaven vastgesteld, zie ook paragraaf 2.1. We hebben de zoekrichtingen getoetst op dit vastgestelde beleid en gescoord conform bovenstaande tabel.

4. Maatschappelijke impact

Bij het bepalen van de maatschappelijke impact wegen we de volgende effecten mee:

- Is er draagvlak voor de maatregel onder inwoners, participatieraad, maatschappelijke partijen?
- Heeft het directe invloed op dienstverlening aan onze inwoners?
- Raakt het de dienstverlening door of aan onze partners?
- Heeft de coronacrisis impact of invloed op de dienstverlening doordat deze dienstverlening daarin een belangrijke rol speelde (zoals bijvoorbeeld binnen het voorliggend veld het geval was)

5. Uitvoerbaarheid

Sommige zoekrichtingen zijn makkelijker haalbaar dan andere. Het doorvoeren van een korting op subsidies of het inboeken van een besparing op de werkwijze bij WoerdenWijzer is niet zomaar in te boeken. Dit vraagt aanpassing van bijvoorbeeld werkprocessen of beleid en/of de taakstelling is afhankelijk van diverse factoren die de haalbaarheid kunnen beïnvloeden. Andere zoekrichtingen betreffen het direct afboeken van budget, en zorgen daarmee direct voor financieel resultaat.

6. Risico's (inclusief corona)

Sommige zoekrichtingen brengen risico's met zich mee zoals het risico op frictiekosten, het risico of de zoekrichting op termijn nog uitvoerbaar is doordat er een sterke afhankelijkheid is van vrijwilligers of risico's op bezwaarzaken/ jurisprudentie. Ook wegen we in dit criterium de (langere termijn) risico's van de coronacrisis mee. Zo is op dit moment het voorliggend veld heel actief en wordt er veel samengewerkt. Als we daarop zouden bezuinigen is het risico dat deze laagdrempelige dienstverlening voor inwoners deels is vervallen als er mogelijk een tweede golf uitbreekt maar ook om de effecten van corona op de langere termijn te kunnen opvangen. Voorbeelden zijn de ondersteuning van mantelzorgers of telefooncirkels tegen eenzaamheid. Door de impact van Corona zijn een aantal zoekrichtingen dus minder logisch/haalbaar geworden. Dit nemen we mee in onze afweging.

Bijlage 4 Maatschappelijke kosten-baten analyses

Van veel investeringen in het sociaal domein is het moeilijk om te bepalen wat ze precies opleveren. De opbrengst is niet altijd puur financieel en is ook niet altijd direct toe te rekenen aan de gemeentelijke financiën. Door middel van maatschappelijke kosten-baten wordt gepoogd de opbrengsten van dit soort investeringen inzichtelijk te maken. Deze onderzoeken hebben we niet voor Woerdense projecten of investeringen gedaan, maar wel is er landelijk het één en ander bekend. Hieronder een aantal voorbeelden en links naar onderzoeken.

1. Gemeente de Bilt – Maatschappelijke businesscase

Maatschappelijke kosten-batenanalyse om de huidige en verwachte toekomstige maatschappelijke effecten van de inzet van preventief sociaal werk en de samenwerking tussen ketenpartners in het voorveld in beeld te brengen.

https://debilt.raadsinformatie.nl/document/7897956/1/MaatschappelijkeBusinesscaseSociaalDomein-Preventie_Bijlage1_-_Rapport_bewezen_preventie

2. Jongerenwerk

Financiële analyse jongerenwerk voorkomt zorg

Omvang jeugdhulp

De totale nationale uitgave aan jeugdzorg in 2014 is **2 miljard euro**.

Landelijk zijn in 2016 **514.660 trajecten** uitgevoerd in de hulp en zorg gefinancierd vanuit de Jeugdwet (tabel rechtsboven). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Besparingspotentieel in euro's bij 5% groep lichte hulpverlening

Het besparingspotentieel door de inzet van het jongerenwerk zit bij de groep die gebruik maakt van lichte hulpverlening en/of zorg ([zie toelichting](#)). Als we aannemen dat met inzet van jongerenwerk kosten van 1st lijnszorg en/of basis GGZ kan worden [voorkomen in 1/3 van de gevallen](#), resulteert dit in een:

maximaal besparingspotentieel van € 45.202.000 totaal in Nederland*

*Berekening: $(€1.000 - €267) * 1/3 * 185.000 \text{ jongeren} = € 45.202.000$

Verschil jeugdhulp en jongerenwerk

Deze analyse is een versimpeling van de werkelijkheid, gebaseerd op het verschil in kosten tussen jeugdhulp en jongerenwerk. Het is van belang om hierbij bewust te zijn van een drietal verschillen:

1. Leeftijdsgroep jeugdhulp is -9 maanden tot 18 jaar – leeftijdsgroep jongerenwerk 10-27 jaar.
2. Jeugdhulp richt zich tevens op ouders, jongerenwerk heeft contact met ouders maar heeft hiertoe geen opdracht vanuit financiers.
3. Jeugdhulp richt zich op problemen voortkomend uit LVB, GGZ, beperking en gedrag die in alle lagen van de bevolking voorkomen. Het jongerenwerk is er primair voor jongeren met een lage sociaal economische status, soms gecombineerd met andere problematiek, en richt zich hiermee op het compenseren van achterstand in ontwikkelingskansen.

Omvang: totaal aantal jeugdhulptrajecten Nederland 2016

(Bron: CBS Statline)

Stabilisatie van een crisissituatie	10.995 trajecten
Diagnostiek	30.020 trajecten
Begeleiden	121.290 trajecten
Behandelen	352.355 trajecten

Inzet door	Toelichting weergegeven kosten	Kosten
0.	Jongere gaat naar school en maakt daarnaast geen gebruik van jongerenwerk, hulpverlening of zorg.	€0
1. Jongerenwerk	Subsidie alle jongerenwerk in de regio gedeeld door 15% van de jongeren. (Bron: vertrouwelijke informatie aanbieders regio Holland Rijnland)	€267
2. 1elijnszorg	Gemiddelde kosten 1 st lijnszorg voor <u>alle</u> jongeren van 14 t/m 24 jaar (Bron: volksgezondheidszorg.info (2011))	€300
3. Basis GGZ	Inzet lichtere 2 ^{de} lijnszorg. Weergegeven zijn de kosten van inzet van één traject bij de GGZ-psycholoog. (Bron: vertrouwelijke informatie aanbieders regio Holland Rijnland)	€1000
4. Specialistische zorg	Kosten all-in pakket specialistische GGZ, op basis van het gemiddelde van 'middel' en 'intensief' bij behandeling van depressie, angst of ADHD. (Bron: vertrouwelijke informatie aanbieders regio Holland Rijnland)	€6500
	Kosten gesloten jeugdinrichting per jongere. (Bron: vertrouwelijke informatie aanbieders regio Holland Rijnland)	€ 125.000

Verantwoording verschuiving maatwerk-voorliggend door Jongerenwerk

Effecten van jongerenwerk

Recent effectonderzoek onder 1.579 jongeren tussen de 10 en 24 jaar toont aan dat jongerenwerk bijdraagt aan het realiseren van de transformatiedoelen van de Jeugdwet. Zo versterken kwetsbare jongeren dankzij het jongerenwerk hun eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden, verwijzen jongerenwerkers jongeren waar nodig door naar professionele hulp en draagt jongerenwerk eraan bij dat jongeren met zware problemen stabiel blijven. Het effectonderzoek toont aan dat jongeren die zes maanden of langer deelnemen aan het jongerenwerk omvangrijkere steun uit het sociale netwerk ontvangen, meer maatschappelijk participeren (waaronder vrijwilligerswerk), betere relationele vaardigheden hebben en een sterker gevoel van eigenwaarde hebben. Jongeren die drie jaar of langer deelnemen aan het jongerenwerk ervaren meer zelfregie en een sterker toekomstperspectief. Daarnaast draagt het jongerenwerk er aantoonbaar aan bij dat jongeren de weg naar hulp, school, stage of werk (sneller) weten te vinden.

Besparing door inzet jongerenwerk

Het jongerenwerk levert op verschillende manieren een bijdrage aan besparing van kosten binnen verschillende sectoren. In totaal hebben we berekend dat het gaat om een jaarlijkse besparing van ongeveer €121.000. Dit lichten we hieronder toe.

Individuele coaching

Buurtwerk biedt individuele coachingstrajecten aan. Op basis van de maatschappelijke business case van Participe kunnen we iets zeggen over het besparingspotentieel door de inzet van het jongerenwerk bij de groep die gebruik maakt van lichte hulpverlening en/of zorg. We gaan er hiervoor vanuit dat door inzet van de individuele coachingstrajecten van Buurtwerk, er 1^e lijnszorg en/of basis GGZ wordt voorkomen of trajecten worden verkort. Op basis van de maatschappelijke businesscase van Participe komt dit neer op een besparing van €1000,- per jongere^[1]. In 2019 voert Buurtwerk voor 10 jongeren een coachingstraject uit. Dit komt neer op een besparing van €10.000,- aan zorgkosten. Daarnaast gaan we er vanuit dat bij nog ongeveer 20-25 jongeren zwaardere zorg wordt voorkomen door doorverwijzing, voorlichting en/of preventieve activiteiten. Dat is dus jaarlijks nog zo'n €20.000-25.000.

Alcohol en drugspreventie

D.m.v. voorlichting en tijdens de ambulante rondes op straat zet Buurtwerk in op preventie van alcohol en drugsmisbruik. Dit gebeurt door algemene, universele preventie (gericht op alle jongeren), maar ook casus specifiek, bijvoorbeeld als een jongere vaak drinkend en/of blowend wordt aangetroffen. Door vroegtijdige signalering en doorverwijzing wordt ernstig middelengebruik voorkomen.

Kosten voor hulpverlening bij ongecontroleerd middelengebruik worden jaarlijks geschat op €2100,-^[2]. We schatten in dat deze vorm van hulp door inzet van Buurtwerk jaarlijks bij zo'n 10-15 jongeren voorkomen kan worden, of trajecten kunnen worden ingekort. Dit komt neer op een jaarlijkse besparing van ongeveer €21.000,-.

^[1] participe

^[2] 2getthere: bedragen uit 2011 zijn met 5% opgehoogd ivm indexering

Preventie schuldhulpverlening

Project met Kwadraad. Daarnaast zet Buurtwerk in op algemene preventie, vroegsignalering en doorverwijzing, en wordt ook in de individuele coachingstrajecten op dit thema ingezet. Met deze inzet wordt zwaardere ondersteuning bij schulden voorkomen (a €1575,- per jongere^[3]). We gaan er vanuit dat Buurtwerk jaarlijks zo'n 10 ondersteuningstrajecten voorkomt dan wel verkort. Dit komt neer op een besparing van ongeveer €15.750,-.

Veiligheid

De ambulante inzet van jongerenwerkers op straat en de activiteiten die Buurtwerk laat organiseren door Citytrainers, heeft een kostenbesparend effect op veiligheid. Door te investeren in 'meelopers' voorkomt Buurtwerk dat deze jongeren afglijden richting criminaliteit. Daarnaast zijn jongerenwerkers in de uitvoering belangrijke partners van de politie en boa's. Zij zijn extra ogen en oren in de wijk. Hierdoor kunnen politie en boa's gericht worden ingezet in bepaalde gebieden, waardoor efficiënter gewerkt kan worden.

We gaan uit van een algemene besparing van €20.000,-^[3] in het voorkomen van overlast, gerichtere inzet van politie en boa's en het voorkomen van kleine delicten door de zichtbaarheid van jongerenwerkers in de wijk. Daarnaast gaan we uit van 3 jongeren per jaar waarbij zwaardere vergrijpen waarvoor ze in aanraking komen met politie en justitie worden voorkomen (kosten per jongere: €10.899,-). Dit komt neer op een besparing van €31.659.

Toekomstplannen

We willen het jongerenwerk nog meer voor, naast en na (specialistische) hulp positioneren, waardoor er nog explicieter wordt gezorgd voor vroege doorverwijzing, voorkomen van het groter worden van problemen, snelle(re) afschaling van zorg en stabilisering van de problematiek. De verwachting is dat we hierdoor nog meer 'verschuiving' van maatwerk naar voorliggend kunnen realiseren.

Uit het eerder genoemde effectonderzoek blijkt dat het jongerenwerk effectief bijdraagt aan stabilisering van jongeren met zware problemen: jongeren die hulpmijndend zijn, jongeren die op wachtlijsten staan en jongeren die (specialistische) hulp krijgen. Het onderzoek laat zien dat hun relationele vaardigheden, prosociaal gedrag, eigenwaarde, toekomstperspectief, zelfregie, sociaal netwerk en mate van participatie niet afnemen in een periode van 16 maanden. Ook ging deze groep gedurende de onderzoeksperiode minder stress ervaren. Dit onderzoek laat zien dat het jongerenwerk een belangrijke rol kan spelen voor o.a. jongeren die op de wachtlijst staan voor specialistische hulp, om te voorkomen dat problematiek tijdens de 'wachttijd' erger wordt en dus (nog) zwaardere zorg nodig wordt.

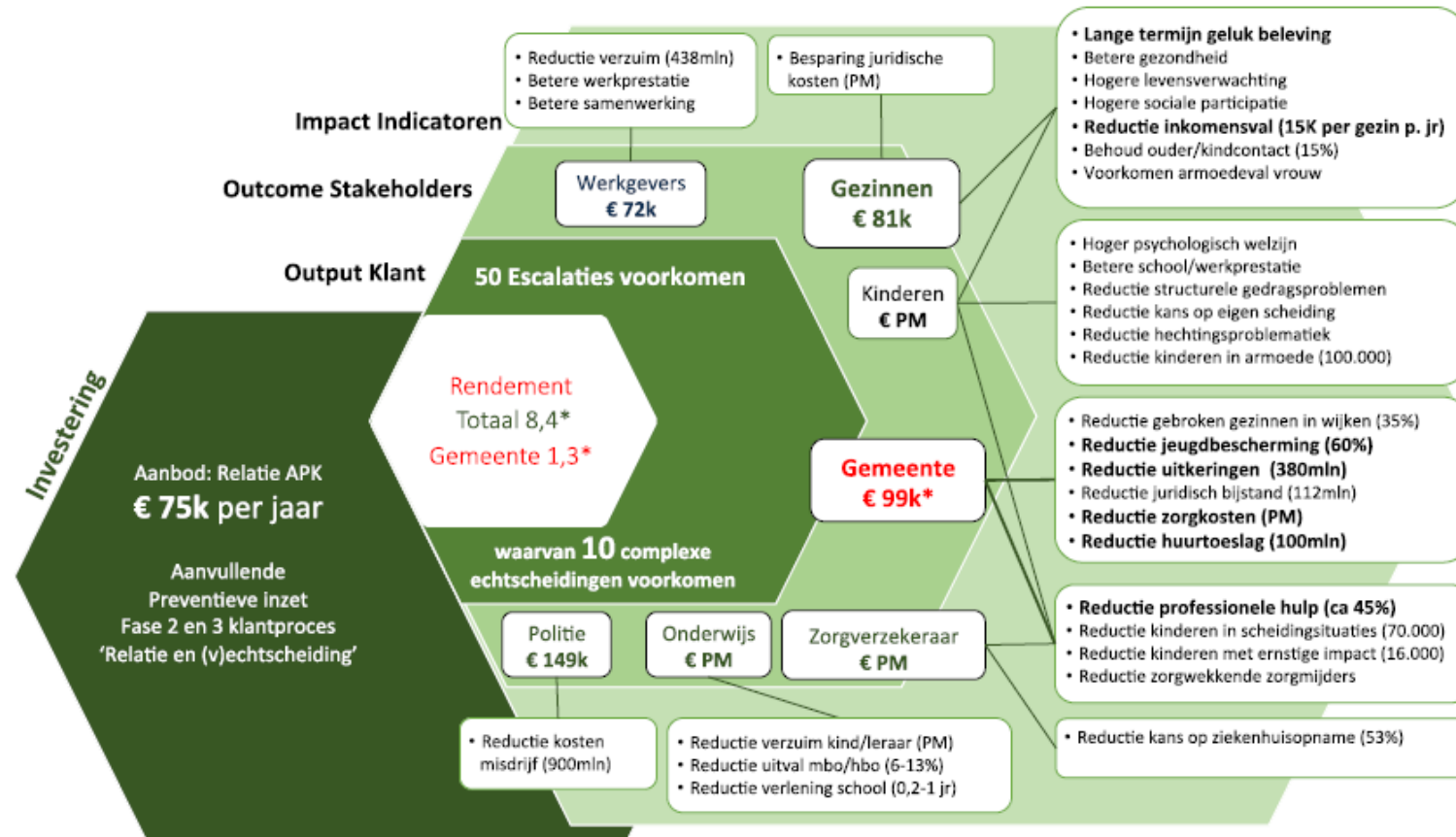
Bronnen: 2getThere, Particepe, effectencalculator, businesscase jongeren zonder uitkering.

^[2] 2getthere

^[3] effectencalculator

3. Voorbeeld maatschappelijke kosten-baten analyse bij inzet preventie bij echtscheidingen (bron: Kwadraad)

MKBA: Verhoging Preventieve Inzet fase 2 en 3 klantproces 'Relatie en (v)chtscheiding'

Bronnen: Rapport SZW Scheiden zonder Schade (2018), Kluwer/Radboud (2017), Rapport spb (2018), EconoVision (2013), CBS (2017), Evaluatie Pilot Relatie APK (2018)

Deze MKBA dient nog te worden gevalideerd door overige betrokken stakeholders

* PM posten zijn niet meegenomen in de outcome en rendementsberekening

4. Rendement maatschappelijk werk (bron: Kwadraad)

inzicht in rendement maatschappelijk werk

Kwadraad
maatschappelijk werk

Het klip en klaar vaststellen van het rendement van investeringen in het sociaal domein is een actuele en *lastige zoektocht* voor divers stakeholders. De lastigheid zit o.a. in dat *rendement* afhankelijk is van diverse variabelen, zoals kwaliteit van het aanbod, samenhang aanbod aanbieders, kwaliteit lokaal en nationaal beleid en de mate van zelfredzaamheid inwoners. Deze lastigheid ten spijt, hebben we getracht een set aan *relevante studies* naar *positief rendement voor investeren* sociaal domein weer te geven. Een deel van deze studies en andere bevindingen hebben we op deze sheet opgenomen.

Preventie Sociaal Werk loont

“Hoe eerder je signaleert, hoe kleiner de ingreep die nodig is. Sociaal Werkers hebben een cruciale preventieve rol. Dankzij hun inzet vermindert de afhankelijkheid van uitkeringen; armoede; en gaan risicojongeren naar school of vinden ze een baan Ze stimuleren een gezonde leefstijl van jong tot oud met beweging, en sociaal contact.”

Bron: [19 studies, SociaalWerkNederland.nl](#)

Maatschappelijk werk loont

De Vries (2006) beschrijft dat uit een Nivel onderzoek (Friele e.a., 1992) bleek dat er verbeteringen optreden bij cliënten in hun algemeen welbevinden en in psychiatrische problemen als angststoornissen en depressies als gevolg van hulp van het algemeen maatschappelijk werk.

Bron: [SEO ECONOMISCH ONDERZOEK \(2011\)](#)

2 miljoen Rendement – Outreachend maatschappelijk werk gericht op de basis op orde

Een positief maatschappelijk saldo van ruim € 2 miljoen voor outreachend Maatschappelijk Werk levert Heechterp-Schieringen (6.000 inwoners). Als gevolg van o.a. daling inzet jeugbeschermingsmaatregelen (40%) en het aantal huissuitzettingen (40%). Bron: [Binnenlandsbestuur \(2012\)](#)

Rendement Maatschappelijk Werk

o.b.v. Voorbeeld thema Relatie & Echtscheiding

Zo'n 70.000 thuiswonende kinderen per jaar mee- maken dat hun ouders uit elkaar gaan; ca 16.000 kinderen ernstige last hebben van de gevolgen van de scheiding; ca 7.200 scheidingen getypeerd kunnen worden als conflictueuze of vechtscheidingen.

Bron: [Rijksoverheid \(2018\)](#)

Investeren in vroegsignalering relatieproblemen ouders reduceert escalaties en vechtscheidingen en heeft daarmee een positieve impact op o.a.. kind, ouder en gemeente.

Voor het kind vergroot ze het psychologisch welzijn; verbeteren schoolprestaties; verkleint ze structurele gedragsproblemen; reduceert ze hechtingsproblematie en reduceert ze het aantal kinderen in armoede (100.000)

Voor de ouder vergroot ze gezondheid, hogere levensverwachting, hogere sociale participatie; reduceert ze inkomensval (jaarlijks 15K per gezin); voorkomen inkomensval vrouw en behoud ouder-kindcontact (15%)

Voor de gemeente reduceert ze het aantal gebroken gezinnen in de wijk (35%); reduceert ze inzet jeugdbescherming (60%); reduceert ze uitkeringen (jaarlijks 380mln landelijk); reduceert ze kosten juridisch bijstand (jaarlijks 112mln landelijk); reduceert ze huurtoeslagen (jaarlijks 100mln landelijk); en reduceert ze overige zorgkosten (nog geen data gevonden).

Bron: [Econvision \(2013\)](#)

SROI Blended Maatschappelijk Werk

Blended Maatschappelijk Werk (een combinatie van face 2 face en digitaal contact) levert een **SROI van 2,2**. Dit is exclusief de niet te monetariseren impact.

Bron: [Vital Innovators \(2016\)](#)

5. Het Handje Helpen Effect – wat levert dit maatschappelijk op?

Het Handjehelpen effect

Juist in deze tijd waarin formele zorg afschaalt en Handjehelpen te maken heeft met complexe zorgsituaties, is het belangrijk om de betekenis en het effect van onze zorg te meten: het Handjehelpen effect. Dat hebben we trachten te vangen in een aantal vragen waarbij we de *Positieve gezondheid* van Machteld Huber als uitgangspunt hebben genomen.

Hieronder treft u de cijfers aan van de respondenten die aangeven het met een stelling eens of zeer mee eens te zijn.

Handjehelpen effect voor kinderen tot 18 jaar

Mijn kind heeft het gevoel dat er naar hem wordt geluisterd	85..%
Mijn kind heeft nu meer contact met andere kinderen	38
De kwaliteit van leven van mijn kind is verbeterd	65
Mijn kind is dingen gaan doen doe het anders niet zou doen	61
Mijn kind kan nu beter omgaan met zijn beperking	52
Mijn kind zit beter in zijn vel	75

Handjehelpen effect voor volwassenen en ouderen

Ik heb het gevoel dat er naar mij wordt geluisterd	82
Ik heb meer contact met anderen	44
De kwaliteit van mijn leven is verbeterd	66
Ik ben dingen gaan doen die ik anders niet zou doen	62
Ik kan beter omgaan met mijn beperking	64
Ik zit beter in mijn vel	59
Ik beteken meer voor anderen	43

In onze visie en missie geven we aan dat we hulpvragers én vrijwilligers verbinden om het leven voor beide partijen beter en mooier te maken. Daarom is het voor ons óók belangrijk om het effect te meten van het vrijwilligerswerk op de vrijwilliger.

Handjehelpen effect voor vrijwilligers:

Ik doe dingen die ik anders niet zou doen	68
Ik heb het gevoel iets goeds te doen	95
Ik heb meer plezier	67
Ik leer nieuwe dingen	64
Ik voel me nuttiger	88

Management samenvatting taskforce Jeugd en Wmo

Opdracht en zoekopgave

- Uitwerken twee varianten voor strategische heroriëntatie
- Financiële zoekopgave: € 1.281.000,- (5%) en € 2.562.000,- (10%)

Aanpak en denkraam taskforce

- Zoekrichtingen onderzocht op de onderdelen voorliggend veld, maatwerk, toegang, organisatie en inkomsten
- Zoekrichtingen op basis van input van beleidsmedewerkers, uitvoerende afdelingen en gesprek met de samenleving (maart)
- Zoekrichtingen gescoord op criteria (haalbaarheid, maatschappelijke impact en besparingspotentieel). Aantal zoekrichtingen afgevallen.
- Bij samenstellen varianten 2 scenario's: variant 1 zoekrichtingen die samengaan met koers MAG, bij variant 2 terug naar wettelijk minimum.
- Gesprek met betrokken (maatschappelijke) partners was niet mogelijk. Bij uitwerking zoekrichtingen voor langere termijn betrekken we hen wel.
- Participatieraad brengt advies aan het college uit op basis van de eindrapportage.

Zoekrichtingen totaal

Paars: Niet kansrijk

Rood: Kansrijk, met grote impact

Oranje: Kansrijk, wel maatschappelijke impact

Groen: Kansrijk

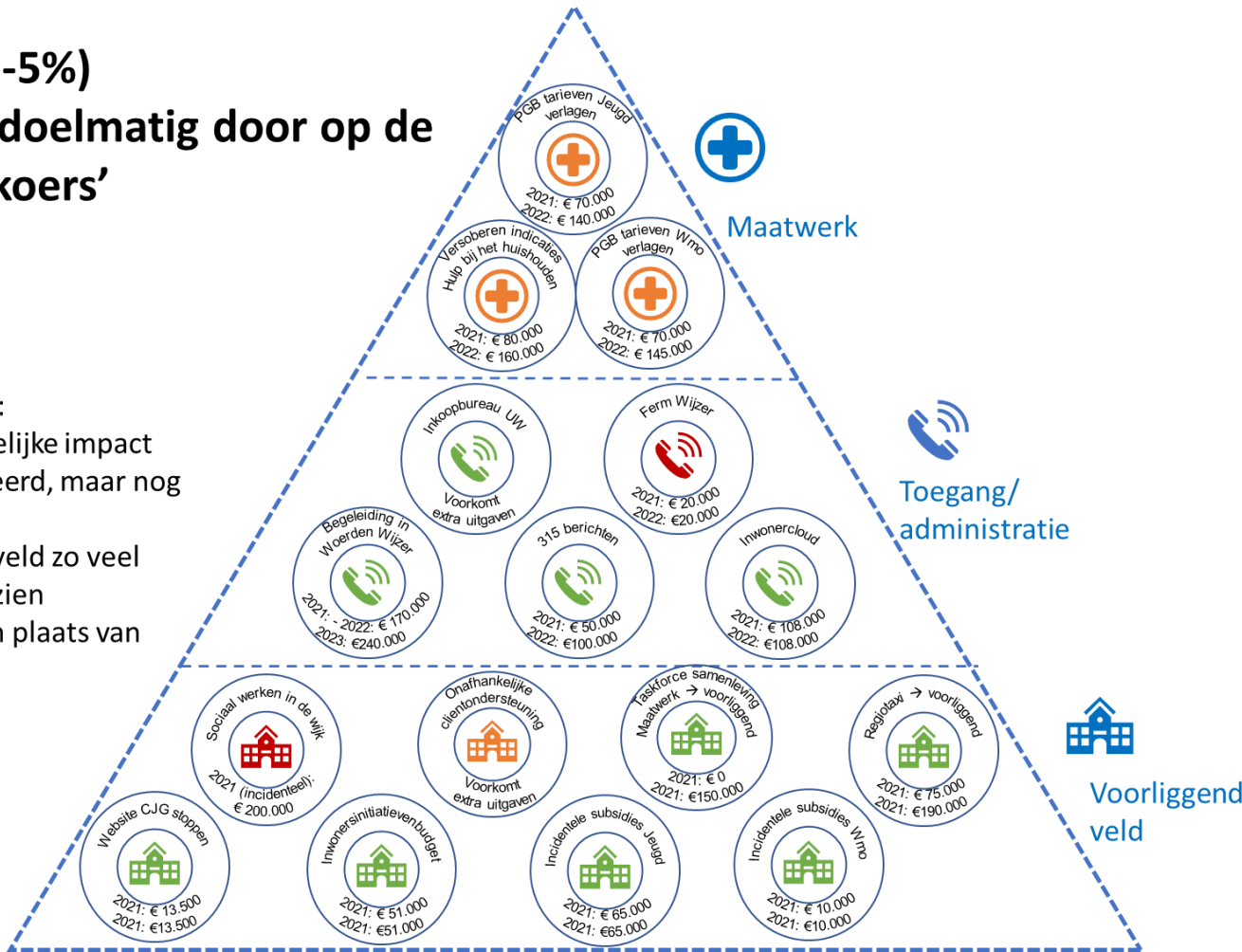
Grijs: Al ingeboekte taakstellingen

Score zoekrichtingen checklist inclusief huidige taakstellingen

Voorliggend					
Sociaal werken in de Wijk versoberen of afschaffen	Incidentele subsidies Wmo en Jeugd afschaffen	Subsidie dorps- en wijkplatforms versoberen of afschaffen	Inwonersinitiatief budget: doorvoeren genomen besluit afschaffing	Structurele subsidies Jeugd en Wmo versoberen of afschaffen	Bezuiniging subsidies (Hart v. Woerden/ Bewegteam, voormalig Welzijn Woerden)
Onafhankelijke cliëntondersteuning terugbrengen naar wettelijk minimum	Inzet jongerenwerk versoberen of afschaffen	Aanscherpen dienstverlening grote subsidies	Regiotaxi (deels) vervangen voor voorliggend aanbod	Mentelzorg waardering	Business Case Sociale netwerken
Maatwerk					
Beperken aanhoudende werking Wmo (HH en begeleiding)	Verordening Jeugd afschaffen alternatieve dienstverlening	Verordening Wmo afschaffen alternatieve dienstverlening	Verordening Jeugd wettelijk minimum doorvoeren	Inkoop trapliften	Praktijk ondersteuner huisartsen (POH) JGGZ
Taskforce Samenleving combi maatwerk/ voorliggend	Inzet domotica bij huishoudelijke hulp	Verordening Wmo wettelijk minimum doorvoeren	Onderwijs/zorg arrangementen	Informeel tarief Pgb omlaag brengen	POH JGGZ extra besparing 2019
Toegang					
Ferm/Wijzer versoberen of stoppen	Meer sturing op (nagelaten) facturatie	Woerden/Wijzer: begeleiding (casemanagement 2.0)	Woerden/Wijzer: monitoring & sturing (extrabesparing casemanagement)	Sturing op 315 berichten (start zorg via externe verwijzers)	Bundelen ICT voorzieningen/ Bi eenheid (bestuursopdracht)
Casemanagement: sturing uitstroom, doorstroom & instroom					
Organisatie					
Capaciteit uitvoeringskosten/ bedrijfsvoering beperken	Capaciteit inkoopbureau Utrecht West beperken	Inwonercloud afschaffen	Van payroll naar vast Sociaal Domein	Minder teammanagers (bestuursopdracht)	
LEAN subsidiepakket minder loonkosten (bestuursopdracht)	LEAN beleid SD, consultants en backoffice (bestuursopdracht)	Minder beleidsadviseurs sociaal domein (bestuursopdracht)	Van externe inhuur naar vast overhead/ organisatiekosten (bestuursopdracht)	Van externe inhuur naar vast organisatiekosten (bestuursopdracht)	Directeur minder (bestuursopdracht)
Inkomsten					
Verhoging inkomsten gemeentefonds	Verhoging inkomsten subsidies en fondsen	Verhoging eigen bijdragen ind. voorliggende voorzieningen			

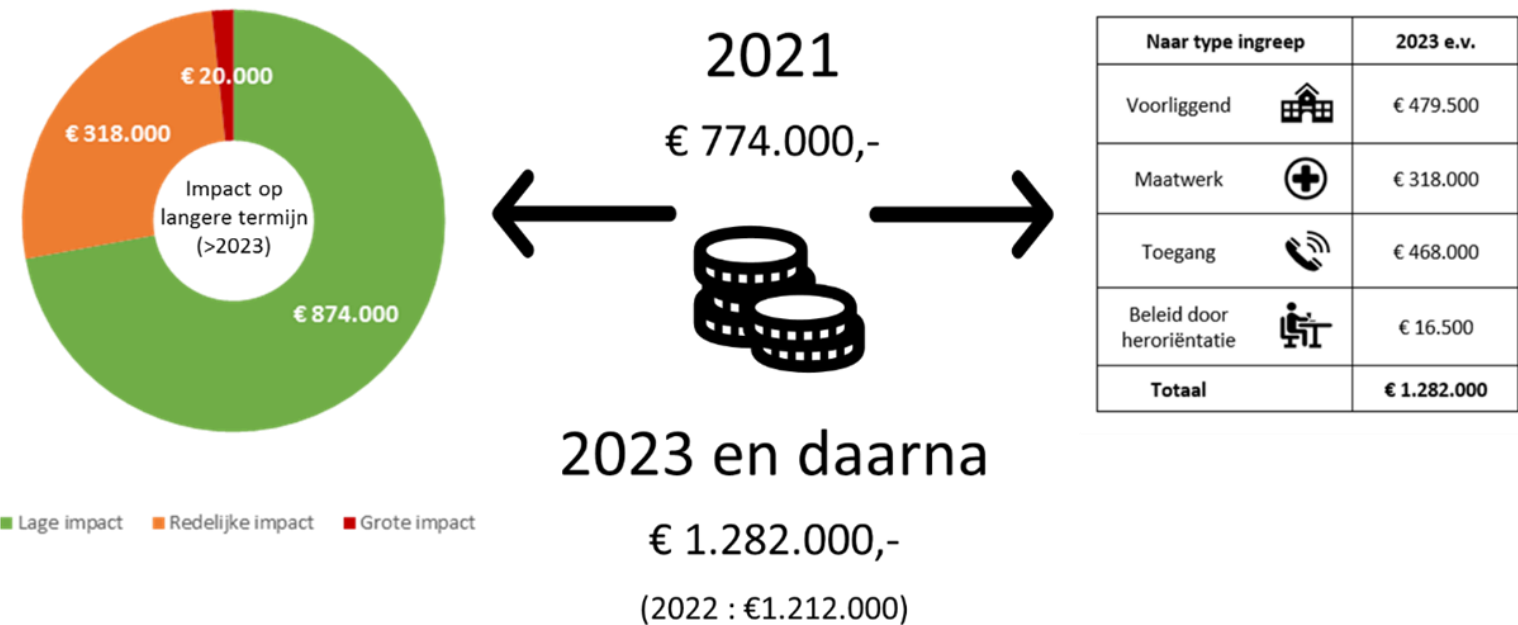
Variant 1 (-5%) 'Sober en doelmatig door op de ingezette koers'

- Inhoudelijke lijn:
- Maatschappelijke impact geminimaliseerd, maar nog altijd flink
 - voorliggend veld zo veel mogelijk ontzien
 - versterking in plaats van afbraak

Variant 1 (-5%): 'Sober en doelmatig door op de ingezette koers'

Wat levert het op?

Variant 2 (-10%)

'Minscenario, wijziging van koers en terug naar het wettelijk minimum'

Inhoudelijke lijn:

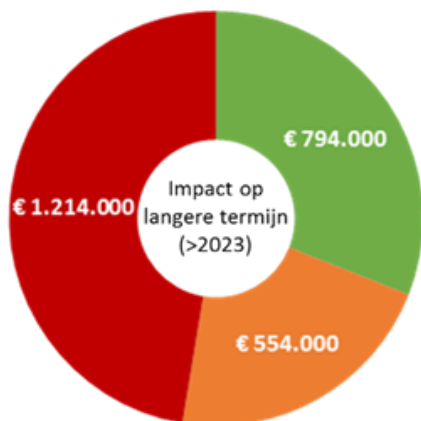
- versoering van het voorliggend veld
- geen inzet op preventie

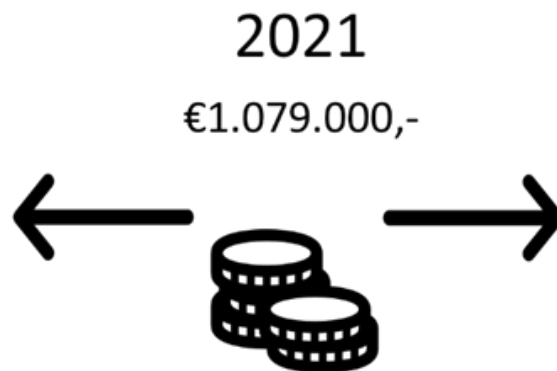
Variant 2 (-10%):

'Minscenario, wijziging van koers en terug naar het wettelijk minimum'

Wat levert het op?

■ Lage impact ■ Redelijke impact ■ Grote impact

Naar type ingreep	2023 e.v.
Voorliggend	€ 1.497.500
Maatwerk	€ 445.000
Toegang	€ 468.000
Beleid door heroriëntatie	€ 151.500
Totaal	€ 2.562.000

2020

Eindrapportage taskforce Werk en Inkomen

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Context strategische heroriëntatie	3
1.2	Opdracht taskforce werk en inkomen.....	3
1.3	Financiële zoekopgave taskforce werk en inkomen.....	4
1.4	Scope opdracht.....	4
2.	Bestaand beleid en budget.....	6
2.1	Hoofdpijnen huidig beleid	6
2.2	Meerjarenbegroting	7
2.3	Financiële knelpunten	7
3.	Zoekrichtingen voor bijsturing	9
3.1	Denkraam Werk en Inkomen	9
3.1	Overzicht shortlist zoekrichtingen.....	11
3.3	Beoordeling shortlist zoekrichtingen (afwegingskader).....	17
4.	Varianten voor bijsturing.....	18
4.1	Variant 1: 5% financiële bijsturing.....	18
4.2	Variant 2: 10% financiële bijsturing.....	21
4.3	Risico's varianten.....	26
	Bijlage 1: Beschrijving voorgestelde zoekrichtingen	28
1.	Zoekrichting: Armoede- en minimabeleid	28
2.	Zoekrichting: Begeleide participatie	38
3.	Zoekrichting: Arbeidsparticipatie	42
	Bijlage 2 Overzicht alle zoekrichtingen.....	50

1. Inleiding

1.1 Context strategische heroriëntatie

De begroting van de gemeente Woerden staat al meerdere jaren onder druk. Met wat kunst en vliegwerk is de begroting van 2020 sluitend gemaakt, maar daarbij moest geconcludeerd worden dat dit geen structureel duurzame oplossing vormt. Bovendien lopen de schulden op als gevolg van de investeringsambities van de gemeente. Het college en de raad hebben daarom besloten tot een strategische heroriëntatie om in meerjarig perspectief tot een gezonde begroting te komen.

Na de analyse van de gemeentebegroting door adviesbureau AEF heeft het college een shortlist vastgesteld van onderwerpen, waarvoor voorstellen voor financiële bijsturing worden uitgewerkt. Hiervoor hebben vier ambtelijke taskforces (complexe opgaven) en vier werkgroepen (duidelijke focus) een opdracht gekregen om voorstellen uit te werken. Het doel van de taskforces en werkgroepen is het bestuur voorstellen voor te leggen op grond waarvan zij uiteindelijk een voorstel aan de raad kan doen voor financiële bijsturing van minimaal 3 miljoen in de komende begroting en minimaal 6 miljoen euro in 2024.

1.2 Opdracht taskforce werk en inkomen

De opdracht aan de taskforce Werk en Inkomen is als volgt geformuleerd:

Werk twee financiële varianten uit met hun consequenties voor financiën, voor inhoudelijke maatregelen die daarbij horen en consequenties voor de dienstverlening van de gemeente in stad en omgeving. Deze varianten zijn:

- a. Voortzetting huidig beleid met -5% neerwaartse bijsturing (met maatregelen en aanpassing van beleidsuitgangspunten).*
- b. Voortzetting huidig beleid met -10% neerwaartse bijsturing (met maatregelen en aanpassing van beleidsuitgangspunten).*

Daarvoor is het nodig in beeld te brengen:

- 1. Huidige beleidsafspraken over (kwaliteits-)niveau dienstverlening/voorzieningen*
- 2. Verwachte autonome ontwikkeling van areaal / doelgroep zonder nieuwe initiatieven*
- 3. Huidige (ontwikkeling in) budgetbeslag op grond van meerjarenbegroting*
- 4. Verwacht netto budgetbeslag in exploitatie en investeringen (met doorwerking naar kapitaallasten en exploitatie) bij huidig beleid*
- 5. Minst maatschappelijk bezwaarlijke maatregelen in de sfeer van aanpassing van dienstverlening en voorzieningen om genoemde neerwaartse bijsturing te realiseren: afstoten taken, aanpassen volume en/of kwaliteitsniveau, verhogen inkomsten (consequenties voor tarieven, verdienvermogen)*
- 6. Evt. noodzakelijke maatregelen in sfeer van sturing en beheersing om neerwaartse bijsturing te realiseren*
- 7. Eventueel benodigde investeringen om neerwaartse bijsturing te realiseren*
- 8. Verwachte tijdlijn voor realisatie neerwaartse bijsturing*
- 9. Maatschappelijke consequenties van voorgestelde maatregelen.*

Hieraan zijn nog de volgende aandachtspunten voor de taskforce werk & inkomen toegevoegd:

- Jaarlijks overschot BUIG (onderbouwing van prognoses)*
- Inzet op arbeidsparticipatie en begeleide participatie in verhouding tot resultaat*

- *Uitvoeringskosten Ferm Werk*
- *Governance gemeenschappelijke regeling*
- *Mogelijke effecten onderzoek vanuit Bodegraven naar Ferm Werk in kaart brengen*

1.3 Financiële zoekopgave taskforce werk en inkomen

De opdracht vanuit de projectgroep Strategische Heroriëntatie is om scenario's te ontwerpen die leiden tot een bezuiniging van 5% resp. 10% op de netto lasten. Het gaat in het 5%-scenario om € 592.000 en in het 10%-scenario om € 1.184.000.

Ferm Werk is onze uitvoeringsorganisatie voor wat betreft Werk en Inkomen. Dit betekent dat het grootste deel van ons budget naar hen gaat, en dus ook het grootste deel van de bezuiniging bij hen plaats moet vinden. De gemeente Woerden maakt binnen Ferm Werk deel uit van de gemeenschappelijke regeling met drie andere gemeenten, Bodegraven Reeuwijk, Montfoort en Oudewater. Dit zorgt er voor dat, hoewel de gemeente Woerden de grootste partner is, zij niet alleen kan bepalen hoe eventuele ombuigingen doorgevoerd worden. De aanpassingen op de aanvullende dienstverlening kunnen wel gerealiseerd worden zonder afstemming, dat geldt niet voor de producten in de basisdienstverlening. In de basisdienstverlening valt de Participatiewet en de Wet sociale Werkvoorziening. Voor de taken die de gemeente zelfstandig uitvoert geldt dat ze wel volledig beïnvloedbaar zijn.

1.4 Scope opdracht

De taskforce richt zich op de beleidsvelden armoede- en minimabeleid en de Participatiewet. We definiëren deze in de breedste zin van het woord. We onderzoeken mogelijkheden op alle onderdelen van deze beleidsvelden. Het gaat bij de taskforce werk & inkomen om de volgende vier taakvelden:

Taakvelden Werk en Inkomen		
6.3	Inkomensregelingen	Inkomen BUIG
		Inkomensvoorzieningen
		Kwijtschelding gemeentelijke belastingen
		Armoedebestrijding kinderen
6.4	Begeleide participatie	Sociale Werkvoorziening
6.5	Arbeidsparticipatie	Re-integratie
		Subsidie Vluchtelingensteunpunt Groene Hart
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Armoede- en minimabeleid

Het begrotingsbeslag van deze taakvelden is in de programmabegroting 2020 iets meer dan € 20.680.000. Daar staan t.b.v. de uitvoering van de Participatiewet baten van het Rijk tegenover van € 8.846.000 (BUIG). De netto lasten bedragen daarmee € 11.834.000. De Buiggelden zijn buiten de taakstelling gehouden omdat deze bedragen direct worden uitgekeerd aan de cliënten van Ferm Werk die recht hebben op een uitkering. Hierop valt, anders dan door het verhogen van de uitstroom, niet te bezuinigen.

Daarnaast zijn er baten t.b.v. uitvoering van de WSW ad € 5.7 mln. geraamd in programma 7. Via de decentralisatie-uitkering cluster werk en inkomen ontvangt de gemeente een bijdrage van het Rijk voor de uitvoeringskosten, maar ook voor uitgaven in het kader van minima- en re-integratiebeleid.

Om binnen de Taskforce Werk en Inkomen een integrale afweging te maken ten behoeve van het Armoede- en Minimabeleid is de fcl Minima- en Armoedebeleid (taakveld 6.71) in zijn geheel

meegenomen in de taskforce Werk en Inkomen. Deze was eerst opgenomen in de taskforce Sociaal Domein.

Het project Ferm Wijzer is een gezamenlijk project van Wmo (Woerden Wijzer) en Participatie (Ferm Werk). De kosten voor de uitvoering van dit project vallen in de gemeente Woerden bij de uitvoering Woerden Wijzer. De mogelijke ombuiging valt dus daar en is daarom meegenomen in de taskforce Jeugd en Wmo (betreft zoekrichting 20 uit de taskforce Jeugd en Wmo). De kosten die we maken om dit project beleidsmatig vorm te geven en te monitoren vallen in het team Strategie en Beleid bij Werk en Inkomen. Deze kosten worden dus in deze taskforce opgenomen.

2. Bestaand beleid en budget

2.1 Hoofdpijnen huidig beleid

In april 2019 is door de gemeenteraad de Maatschappelijke agenda 2019-2023 (hierna MAG) vastgesteld. In de MAG hebben wij het beleid uitgewerkt in vijf thema's, namelijk:

1. Gezondheid en bewegen
2. Groei, ontwikkeling en leren
3. Maatschappelijke ondersteuning en maatschappelijke betrokkenheid
4. Werk en inkomen
5. Wonen met zorg

Door te werken in thema's, werken wij zoveel en zo goed als mogelijk integraal en samenhangend. 'Daarboven' formuleerden wij een algemene visie en uitgangspunten voor het Sociaal Domein. Vanuit het coalitieakkoord werkt het college met vijf beleidsoverstijgende prioriteiten. Ook deze vijf beleidsprioriteiten zijn onderdeel van de MAG. Deze beleidsprioriteiten zijn:

1. Invoering casemanagement (Begeleiding Dichtbij)
2. Inkoop (intensievere samenwerking met minder partijen)
3. Versterking voorliggend veld
4. Sociaal werken in de wijk
5. Participatie

Jaarlijks scherpen wij het beleid via de programmabegroting aan, door 'maatschappelijke opgaven' per thema te benoemen. De samenhang tussen de thema's en beleidsprioriteiten is in onderstaand plaatje weergegeven.

Het huidige beleid van Werk en Inkomen gaat uit van “Iedereen doet mee”. De afgelopen jaren is er stevig op ingezet om kwetsbare inwoners zoveel mogelijk mee te laten te doen in de maatschappij. Hierbij zijn twee prioriteiten aangewezen, namelijk participatie en armoedebestrijding. Jongeren in Participatie, Ferm Wijzer, Begeleiding dichtbij (later genaamd Samen Vooruit) en Vroegsignalering zijn hier de uitwerkingen van in de programmabegrotingen in 2020. Daarnaast heeft ook Ferm Werk een aantal projecten gericht op deze prioriteiten, zoals het ontwikkelen van werkleerlijnen en basis arbeidsmarkt.

2.2 Meerjarenbegroting

In de meerjarenbegroting staan de cijfers opgenomen uit de primitieve begroting van de gemeente. Hierin zie je dat de kosten voor de inkomensregelingen stabiel blijven, en de budgetten voor begeleidde participatie en arbeidsparticipatie licht stijgen. De kosten van begeleidde participatie stijgen omdat het aantal garantiebanen en nieuw beschut gaan stijgen de komende jaren. Daarnaast hebben ook de rijksbijdrage, de cao-ontwikkelingen en het aantal Sw-medewerkers invloed op de hoogte van de bedragen. De kosten voor arbeidsparticipatie stijgen door verschillende oorzaken, zoals extra inzet op de invulling van de garantiebanen en een aantal wettelijke eisen en kaders (AVG, KAM, DIV).

De budgetten voor Maatwerkdienstverlening worden besteed aan bijvoorbeeld Vroegsignalering, Schuldhulpverlening voor ondernemers en preventieve activiteiten ten behoeve van schuldhulpverlening. De budgetten voor armoedebestrijding bij kinderen worden besteed aan onder andere Stichting Leergeld, Stichting Dunya, Stichting Babyspullen, Ferm Werk en de Raad van Kerken.

Meerjarenbegroting						
Omschrijving taakveld	Nr Taakveld	Programma	2021	2022	2023	2024
Inkomensregeling	6.3	3. Sociaal Domein	1.684.174	1.684.174	1.684.174	1.684.174
Begeleide Participatie	6.4	3. Sociaal Domein	6.581.016	6.713.922	6.729.009	6.729.009
Arbeidsparticipatie	6.5	3. Sociaal Domein	2.070.493	2.170.581	2.272.080	2.272.080
Maatwerkdienstverlening 18+	6.71	3. Sociaal Domein	219.472	175.284	175.284	175.284
Armoedebestrijding Kinderen	6.3	3. Sociaal Domein	167.559	167.559	167.559	167.559

Een groot deel van de financiën van deze taskforce ligt vast in uitkeringen aan inwoners van de gemeente Woerden. Dit geeft ook weer wat het lastig maakt voor deze taskforce om te komen tot een reële bezuiniging van +/- 10%.

2.3 Financiële knelpunten

Negatieve stelpost

In de gemeentelijke begroting is een negatieve stelpost opgenomen ter grootte van €515.000 in 2020, en ter grootte van €500.000 in de jaren daarna. Bij het opstellen van de begroting is op basis van ervaringen uit de voorgaande jaren ervan uitgegaan dat Ferm Werk jaarlijks een overschot heeft op de begroting die zij indienen van minimaal €500.000. Deze post dient verrekend te worden met de bezuinigingen die we op Werk en Inkomen moeten behalen. Omdat het realiseren van deze negatieve stelpost niet zeker is, is hij in de risicoparagraaf opgenomen.

Gevolgen Coronacrisis

De coronacrisis heeft verstreckende gevolgen, ook voor het werkgebied van de taskforce Werk en Inkomen. In de opgestelde begrotingen van de gemeente en Ferm Werk is vanzelfsprekend nog geen rekening gehouden met de coronacrisis en de gevolgen hiervan voor de inwoners van Woerden.

Ferm Werk zal een begrotingswijziging 2020 aanbieden en de kadernota en begroting 2021 worden opnieuw opgesteld. De prognose voor de verwachte stijging van het aantal bijstandsgerechtigden worden hierin verwerkt. Deze stijging, die nu reeds is ingezet, verhoogt het risico dat de stelpost van €500.000 die in de huidige begroting is opgenomen, in 2020 niet wordt gerealiseerd. Ook in de komende jaren verwachten we dat dit geen realistische stelpost is, sterker nog, het ligt in lijn der verwachting dat kosten voor Werk en Inkomen toenemen.

De verwachting is dat onder andere het uitkeringenbestand en het beroep op de armoederegelingen sterk zullen groeien. In deze groei vallen onder andere jongeren, flexwerkers en zelfstandigen die als gevolg van de coronacrisis een forse inkomensterugval ervaren^[1]. De kans dat dit een grote druk op onder andere de armoederegelingen zal geven is reëel. Dit is echter tevens een doelgroep die afhankelijk van de economische ontwikkelingen snel naar werk toe geleid kan worden. Hier ondersteunt Ferm Werk hen bij.

Stijging kostprijs garantiebanen/nieuw beschut

In de meerjarenbegroting van Ferm Werk is een toename opgenomen van het aantal garantiebanen en nieuw beschut. Deze toename is een taakstelling vanuit het Rijk en wordt in de begroting doorgerekend tegen de huidige kostprijs. Dit betekent dat wanneer de kostprijs stijgt, ook de kosten van deze banen stijgen. Deze kans is reëel, omdat er op dit moment mensen tegen zeer hoge loonwaarde worden geplaatst in garantiebanen of nieuw beschut. Wanneer de groep groter wordt, is de kans groter dat ook de meer kwetsbare inwoners een plek vinden bij werkgevers, waardoor de loonkostensubsidie voor de betreffende inwoners mogelijk zal stijgen. Dit heeft gevolgen voor de kostprijs van het product.

^[1] <https://www.nibud.nl/beroepsmatig/nibud-een-vijfde-van-de-nederlanders-ervaart-inkomensterugval/>

3. Zoekrichtingen voor bijsturing

3.1 Denkraam Werk en Inkomen

Als uitgangspunt voor het denkraam van de taskforce Werk en Inkomen zijn we uitgegaan van de twee thema's die worden bestreken door Werk en Inkomen, namelijk het Armoede- en minimabeleid, en Werk en Participatiebeleid. De uitgangspunten in de maatschappelijke agenda en de kaderbrief van Ferm Werk zijn de basis onder de keuzes van het beleid rondom Werk en Inkomen. In de Maatschappelijke Agenda 2019-2022 is Participatie een van de vijf prioriteiten. Deze prioriteit zet vooral in op de meest kwetsbare groep: inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, die ondersteuning nodig hebben om weer richting economische of maatschappelijke participatie te komen. Dit zijn de inwoners die Ferm Werk voorheen had ingedeeld in categorie 3 en 4. Zowel bij de gemeente Woerden als bij Ferm Werk zijn de afgelopen jaren een aantal projecten gedefinieerd die hierop betrekking hadden, zoals Ferm Wijzer, Werkleerlijnen en Basis arbeidsmarkt. Daarnaast hebben we in de Maatschappelijke agenda ingezet op preventieve activiteiten voor inwoners met schulden, denk bijvoorbeeld aan Samen vooruit en de recentelijk in de raad besproken werkwijze voor Vroegsignalering.

Betrokkenheid Ferm Werk bij deze taskforce

Ferm Werk is onze partner op het terrein van Werk en Inkomen. Een belangrijk deel van onze taken op deze beleidsthema's worden door hen vormgegeven en uitgevoerd. Daarom hebben wij intensief de samenwerking gezocht om te komen tot de juiste zoekrichtingen en de uitwerkingen daarvan. Zij hebben input geleverd op de uitwerkingen en we hebben deze ook besproken. Omwille van de tijd zijn de analyses tot zover gekomen.

Inhoudelijke hoofdzoekrichtingen

In de uitwerking van de taskforce zijn we uitgegaan van 3 inhoudelijke hoofdzoekrichtingen:

1. Armoede- en minimabeleid
2. Begeleide participatie
3. Arbeidsparticipatie.

De laatste twee zijn 1-op-1 te herleiden uit de begroting van Ferm Werk, het deel armoede- en minimabeleid zit zowel in de begroting van Ferm Werk als in de begroting van de gemeente Woerden.

Onze zoekrichtingen hebben wij geïnterpreteerd op basis van input van Ferm Werk, beleidsafdeling Werk en Inkomen, en het gesprek tussen samenleving en gemeenteraad dat begin maart heeft plaatsgevonden. Op basis daarvan zijn 32 zoekrichtingen geïnterpreteerd. Vervolgens hebben we deze zoekrichtingen voor de tussenrapportage gescoord op een aantal criteria, o.a. haalbaarheid, maatschappelijke impact en besparingspotentieel. Op basis daarvan is door de stuurgroep en het college besloten een aantal niet kansrijke zoekrichtingen niet verder door te rekenen. Deze zoekrichtingen geven wij voor het volledige beeld wel weer in bijlage 2.

Alle zoekrichtingen zijn vervolgens verder uitgewerkt en doorgerekend door beleidsinhoudelijke en financiële experts. Bepaalde zoekrichtingen vragen om andere beleidskeuzes en om een financiële vertaling daarvan. Een groot deel van deze zoekrichtingen valt onder de verantwoordelijkheid van Ferm Werk. Dit betekent dat we voor een doorrekening van de inhoudelijke beleidskeuzes afhankelijk zijn van Ferm Werk en de input die zij leveren op de verschillende opties.

Toetsing op de juistheid en volledigheid van de uitwerking is vormgegeven door toepassing van het 4-ogen principe binnen de taskforce en door het meekijken van extern bureau AEF bij de uitwerking van de taskforces.

In de uitwerking van de voorstellen in deze rapportage hebben we een aantal voorstellen van Ferm Werk integraal in de scenario's overgenomen. Daarnaast is ook een aantal voorstellen van hen niet overgenomen. Afstemming hierover zal nog plaatsvinden. Ook hebben wij geen gesprekken gevoerd met andere partners die mogelijk gevolgen ondervinden van de voorstellen. Daarom kiezen we ervoor om de maatregelen deels pas in 2022 in te laten gaan. Dit geeft ons de ruimte om een en ander in samenwerking met onze partners goed uit te werken en vorm te geven. Veel maatregelen dienen ook te geschieden in afstemming met het dagelijks en algemeen bestuur van Ferm Werk.

Betrokkenheid Participatieraad

De participatieraad is om een formeel advies gevraagd op basis van deze eindrapportage. Dit advies kan het college meenemen in haar overwegingen en de definitieve keuzes voor organisatie brede scenario's.

Motie 'Invloed strategische heroriëntatie op ondersteuning inwoners onder armoedegrens'

De raad heeft op 23 april 2020 de motie "Invloed strategische heroriëntatie op ondersteuning inwoners onder armoedegrens", aangenomen. Deze motie verzoekt het College "bij de voorgestelde ombuigingen te waarborgen dat ombuigingen geen negatieve invloed hebben op de ondersteuning vanuit de gemeente op de participatie van de groep inwoners die onder de armoedegrens leeft". Wij hebben deze motie bij de uitwerking van de voorstellen meegenomen. We laten uiteindelijk aan college en raad de afweging of wij hieraan voldoende hebben voldaan.

Er is ons verzocht ambtelijk de zoekrichtingen voor het armoedebeluid uit te werken en de mogelijkheden in beeld te brengen. Dat hebben we gedaan en we hebben de varianten met de minste maatschappelijke effecten meegenomen in de verschillende scenario's. Dat betekent dat er wel degelijk een maatschappelijk effect is, met name bij het 10% scenario.

Impact Coronacrisis

De wereld ziet er op dit moment anders uit dan toen we begonnen met de taskforce. Wij ontkomen er niet aan de impact van de coronacrisis waar mogelijk en nodig mee te nemen bij de uitwerking in deze taskforce. De verwachting van een economische recessie gaat ongetwijfeld invloed hebben op de werkzaamheden van Ferm Werk. De toestroom van inwoners die inkomensondersteuning nodig hebben en vervolgens ook een beroep doen op de ondersteuning bij toeleiding naar werk zal grote gevolgen hebben voor zowel de beschikbare budgetten in de grote geldstroom als ook de budgetten in de kleine geldstroom. In de grote geldstroom hebben we het over kosten van verstrekkingen, zoals bijstand of Wsw. In de kleine geldstroom hebben we het over de uitvoeringskosten daarvan. Er zijn immers consultants nodig om deze mensen zo snel en goed als mogelijk weer toe te leiden naar werk. En ook in het test en trainingscentrum van Ferm Werk verwachten we extra druk. Dat betekent dat de kosten naar verwachting zullen toenemen. In welke mate we dit als gemeente zelf zullen moeten opvangen en in welke mate we gecompenseerd gaan worden door het Rijk is op dit moment nog niet duidelijk.

Impact overige gemeenten

Wat belangrijk blijft om te benoemen, is dat de uitvoering van veel zoekrichtingen ook impact heeft op de drie overige deelnemende gemeenten. We hebben dit in beeld gebracht bij de uitwerking van de zoekrichtingen. De gemeente Woerden kan vanwege de samenwerking in de gemeenschappelijke regeling niet zelfstandig op alle onderwerpen keuzes maken. Dit kan wel voor de aanvullende

dienstverlening, maar voor de basisdienstverlening heeft zij voor het uitvoeren van de zoekrichtingen draagvlak nodig in het dagelijks en algemeen bestuur. We nemen dit ook op in de risicoparagraaf.

Naast deze kanttekening is het ook zo dat de overige deelnemende gemeenten net als de gemeente Woerden naar hun meerjarenbegroting kijken met de gevolgen van de huidige situatie in hun achterhoofd. Van sommige gemeenten weten we dat zij eenzelfde ombuigingsvraagstuk hebben als wij. Ook is het zo dat er in de regio Utrecht West onderzocht wordt of er een samenwerking mogelijk is ten aanzien van ombuigingen in het algemeen voor gemeenschappelijke regelingen.

3.2 Overzicht shortlist zoekrichtingen

In onderstaande tabel staan de zoekrichtingen en de verschillende varianten die zijn uitgerekend. De zoekrichtingen zijn gegroepeerd naar thema: Armoede en minimabeleid, Begeleide participatie en Arbeidsparticipatie. Er zijn meerdere varianten uitgewerkt per zoekrichting, waarbij het zowel om verstrekkingen als apparaatskosten gaat. Deze worden verder toegelicht in bijlage 1.

Zoekrichting	Beschrijving maatregelen	Impact op andere gemeenten in GR	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.	Maatschappelijke impact	Haalbaarheid
Armoede en minimabeleid						
1. Declaratieregeling	1.1 Stopzetten declaratieregeling	Ja	€ 373.132,50	€ 373.132,50	Hoog, inwoners rekenen op deze regeling. Iedereen doet mee is het uitgangspunt van het armoedebeleid en de declaratieregeling is hiervan een belangrijk instrument.	Haalbaar. Uitvoeringskosten bedragen €162.918, totale kosten bedragen dus €536.050. Niet meegenomen in de bedragen, omdat niet helder is hoeveel hiervan overblijft.
	1.2 Declaratieregeling alleen voor kinderen, inrichten bij FW	Ja	€ 267.267,00	€ 267.267,00	Hoog, de declaratieregeling voor de doelgroep volwassenen (zowel welzijnsactiviteiten als abonnementskosten) wordt geschrapt. De vraag is wat voor volwassenen dan nog alternatieven zijn, zeker als ook in het sociaal domein activiteiten wegvallen. Dit kan bijdragen aan de tweedeling in de maatschappij. Voor kinderen blijft de regeling zoals het was.	Haalbaar. Uitvoeringskosten bedragen €48.924,-, totale kosten bedragen daarmee €316.191. Niet meegenomen in de bedragen, omdat niet helder is hoeveel hiervan overblijft.
	1.3 Declaratieregeling alleen voor kinderen, inrichten bij St. Leergeld	Ja	€ 263.153,64	€ 263.153,64	Hoog, gezinnen met kinderen kunnen nog wel gebruik maken van de declaratieregeling en alle instrumenten voor kinderen worden op 1 plaats aangevraagd en uitgekeerd. Dit is helder en eenduidig. We zetten hiermee wel een vrijwilligersorganisatie aan het roer van een groot bedrag dat rechtmatig aan gezinnen uitgekeerd dient te worden. Daarnaast zal het opzeggen van deze opdracht bij Ferm Werk een bedrag aan frictiekosten opleveren. Ook hebben volwassenen in deze zoekrichting geen recht meer op het declareren van welzijnsactiviteiten of abonnementskosten, dit heeft veel gevolgen	Lastiger haalbaar, moeten nieuw model met St. Leergeld ontwikkelen, en krijgen mogelijk frictiekosten bij FW. Uitvoeringskosten bedragen €70.103,-, totale kosten bedragen daarmee €33.257. Niet meegenomen in de bedragen, omdat niet helder is hoeveel hiervan overblijft.
	1.4 Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen stopzetten	Ja	€ 173.731,00	€ 173.731,00	Midden, volwassenen kunnen geen aanspraak meer maken op de welzijnsactiviteiten. Deze activiteiten waren juist bedoeld om volwassenen (sociaal) mee te laten doen aan de samenleving. Er wordt een doelgroep uitgesloten	Haalbaar. Met schatting van besparing op uitvoeringskosten erbij bedraagt de potentiële besparing 173.731. Zonder de potentiële besparing op de uitvoeringskosten komen we uit op 146.850,-
	1.5 Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten kinderen versoberen	Ja	€ 19.589,00	€ 19.589,00	Hoog, kinderen kunnen in mindere mate meedoen.	Haalbaar, besparing op de uitvoeringskosten is hierbij niet van toepassing
	1.6 Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen versoberen	Ja	€ 33.430,00	€ 33.430,00	Midden, er worden geen doelgroepen uitgesloten. Wel gaat het besteedbaar budget p.p naar beneden en kunnen inwoners wellicht minder betalen uit de DR dan ze gewend zijn	Haalbaar, besparing op de uitvoeringskosten is hierbij niet van toepassing
	1.7 Minimale inzet op armoedebestrijding kinderen	Nee	€ 80.000,00	€ 80.000,00	Midden, er wordt een toename van de armoede zowel bij volwassenen als kinderen voorzien.	Haalbaar

Zoekrichting	Beschrijving maatregelen	Impact op andere gemeenten in GR	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.	Maatschappelijke impact	Haalbaarheid
Armoede en minimabeleid						
2. Inkomensondersteuning minima	2.1 Afschaffen collectieve zorgverzekering	Ja	€ 144.000,00	€ 144.000,00	Midden, we hebben in 2019 de doelgroep juist vergroot. Voor mensen met een laag inkomen en hoge zorgkosten is dit een goede kans om de zorg te ontvangen die ze nodig hebben zonder in financiële problemen te komen. Tegelijkertijd is de verwachting dat veel inwoners 'oververzekerd' zijn en bij een andere zorgverzekering een betere balans tussen zorgkosten en premiebijdrage kunnen vinden	Haalbaar, moet wel door DB FW worden besloten. Het is onduidelijk hoeveel frictiekosten moeten worden betaald. Uitvoeringskosten bedragen €26.359,-, totale kosten bedragen daarmee €170.359,-. Niet meegenomen in de bedragen, omdat niet helder is hoeveel hiervan overblijft.
	2.2 Afschaffen vergoeding zwemles	Ja	€ 81.000,00	€ 81.000,00	Hoog Woerden is een waterrijke omgeving, en het is van groot belang dat iedereen de mogelijkheid heeft om te leren zwemmen. Het gaat om een beperkte groep. Voor deze groep is de impact groot. Gaat om ong. 72 huishoudens die er gebruik van maken. Onduidelijk hoe zij op een andere manier de zwemles gaan financieren	Haalbaar, moet door DB FW worden besloten. Het is onduidelijk of en hoeveel frictiekosten moeten worden betaald. Uitvoeringskosten bedragen €14.827,-, totale kosten bedragen daarmee €95.827,-. Niet meegenomen in de bedragen, omdat niet helder is hoeveel hiervan overblijft.
	2.3 Aanbieden vergoeding zwemles door Stichting Leergeld	Ja	€ 26.819,73	€ 26.819,73	Midden, voor de doelgroep verandert er niet veel behalve de organisatie die het aanbiedt. Echter er zullen met FW gesprekken gevoerd moeten worden en wellicht dat er frictiekosten betaald moeten worden	Haalbaar, maar de vraag is of de potentiële besparing opweegt tegen het organiseren van deze besparing
3. Tegemoetkoming Meerkosten Zorg	3.1 Stopzetten regeling	Nee	€ 90.000,00	€ 90.000,00	Hoog, het gaat om een vaste, kwetsbare doelgroep die hier gebruik van maakt. Tegelijkertijd is er de beleidsregel bijzondere bijstand kosten i.v.m. ziekte, ouderdom of handicap, waar zij een beroep op kunnen doen. De verwachting is dat het schrappen van deze regeling voor een verschuiving van budgetten zorgt om de stijgende vraag bij de bijzondere bijstand op te vangen	Haalbaar. Uitvoeringskosten bedragen €18.885,-, totale kosten bedragen daarmee €127.771. Niet meegenomen in de bedragen, omdat niet helder is hoeveel hiervan overblijft.
	3.2 Versoberen toegang tot regeling	Nee	€ 9.000,00	€ 9.000,00	Hoog, gaat om een vaste, kwetsbare doelgroep en die doelgroep gaan we beperken op basis van inkomen. Zal voor onrust binnen de doelgroep zorgen. Het is onduidelijk hoeveel kleiner de doelgroep wordt als gevolg van deze variant	Haalbaar

Zoekrichting	Beschrijving maatregelen	Impact op andere gemeenten in GR	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.	Maatschappelijke impact	Haalbaarheid
Armoede en minimabeleid						
4. Armoedebestrijding kinderen	4.1 Effectieve organisatie aanbod	Nee	€ -	€ -	nvt	nvt
5. Samen Vooruit (gekanteld armoedebeleid)	5.1 Omzetten project en implementeren in casemanagement	Nee	€ 8.000,00	€ -	Laag, dit betreft een overgang die al in gang was gezet	Haalbaar
6. Vroegsignalering	6.1 Stopzetten nieuwe werkwijze, minimale inzet op wettelijke verplichting	Nee	€ 69.000,00	€ 69.000,00	Midden, we verwachten dat er juist nu door de crisis veel inwoners in de problemen gaan komen en door in een vroeg stadium ondersteuning aan te bieden, verwachten we minder maatschappelijke kosten. De nieuwe werkwijze is nog niet gestart. De voordelen die we kunnen behalen met vroegsignalering (en ook de financiële effecten die dit naar verwachting zal hebben) zullen echter niet worden behaald met een minimale inzet.	Haalbaar
	6.2 Versoberen inzet nieuwe werkwijze, minimale inzet op wettelijke verplichting	Nee	€ 35.337,00	€ 35.337,00	Midden, we verwachten dat er juist nu door de crisis veel inwoners in de problemen gaan komen en door in een vroeg stadium ondersteuning aan te bieden, verwachten we minder maatschappelijke kosten. De pilot is nog niet gestart, het kan stopgezet worden. De voordelen die we kunnen behalen met vroegsignalering (en ook de financiële effecten die dit naar verwachting zal hebben) zullen echter niet worden behaald met een minimale inzet.	Haalbaar
7. Armoede en minimabeleid	7.1 Minimale inzet op Armoede- en minimabeleid	Nee	€ 42.265,00	€ 42.265,00	Midden, de minimale inzet op armoedebestrijding levert dit bedrag op. Bij een stijging van kosten is er geen reserve.	Haalbaar
Werken Participatie						
Begeleide Participatie						
8. Meerjarenprognose afbouw SW met 6% per jaar	8.1 Impact afbouw SW	Ja	€ -	€ -	Geen impact, dit is de wettelijke afbouw.	Vraagt lange termijn plan.
9. SW arb.m. dagbesteding Ferm Werk-Reinaerde	9.1 Stopzetten regeling dagbesteding en inwoners herindiceren	Ja	€ -	€ -	Wettelijk niet mogelijk om dat 1 op 1 te doen.	niet mogelijk
	9.2 Instroom regeling stopzetten	Ja	€ -	€ -	Midden, deelnemers die er nog niet inzitten krijgen een ander aanbod vanuit de WMO. Wel mogelijke frictiekosten in de contractafspraken Ferm Werk - Reinaerde	in enveloppe
	9.3 Wsw cao behouden, met WMO voorziening arb. Dagbesteding	Ja	€ -	€ -	Midden, uitwerking van deze optie vraagt meer tijd en onderzoek.	in enveloppe
	9.4 Uitstroom mogelijk via herindicatie en pensionering	Ja	€ -	€ 90.000,00	Midden, inwoners worden geherindiceerd op het moment dat dat mogelijk is. De verwachting is dat een deel een bijstandsuitkering gaat krijgen. Dat betekent dat zij in inkomen achteruit gaan. Dit is wel de wettelijke route. Daarnaast gaat een aantal Sw-medewerkers met pensioen, dit levert ook een besparing op zowel bij de grote geldstroom, als de kleine geldstroom (Sw. arb.m.dagbesteding FW-Reinaerde).	Haalbaar, maar kan veel tijd kosten ivm weerstand en procedures.

Zoekrichting	Beschrijving maatregelen	Impact op andere gemeenten in GR	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.	Maatschappelijke impact	Haalbaarheid
Werk en Participatie						
Begeleide Participatie						
10. Loonkostensubsidie Garantiebanen	10.1 Instroom beperken	Geen	€ -	€ -	Geen	Geen
	10.2 Minimale loonwaarde vaststellen	Geen	€ -	€ -	Geen	geen
11. Loonkostensubsidie Nieuw Beschut	11.1 Minimale loonwaarde vaststellen	Geen	€ -	€ -	Geen	geen
	11.2 Instroom beperken	Geen	€ -	€ -	Geen	
	11.3 Externe werkplekken faciliteren	Geen	€ -	€ -	Positief op de inwoner: een passende werkplek bij een werkgever	Ferm Werk verwacht dat dit moeilijk te realiseren is, en dat indien dit lukt, het geen besparing gaat opleveren.
Arbeidsparticipatie						
12. Arbeidsparticipatie	12.1 Budget stopzetten	Ja	€ 328.414,00	€ 328.414,00	Hoog, dit budget wordt gebruikt voor het ontwikkelen van werkleerlijnen, kinderopvang, reiskosten zodat inwoners mee kunnen doen.	Haalbaar
	12.2 Jobcoaching vanuit eigen organisatie ipv inhuur	Ja	€ 10.000,00	€ 10.000,00	Laag, interne mensen worden omgeschoold tot jobcoach bij Ferm Werk. Woerden Wijzer koopt in het nieuwe proces ook specialistische jobcoaching in. Wij zijn er voorstander van om dit op deze manier op te lossen, geen uitbreiding van deze dienstverlening bij Ferm Werk te organiseren.	Haalbaar
	12.3 Versoberen budget conform reële uitgaven. Daarbij rekening houdend dat een deel van het budget ook wordt meegenomen naar Woerden Wijzer om dit daar in te zetten.	Ja	€ 153.000,00	€ 153.000,00	Laag, deze kosten worden niet uitgegeven. Dit is een aframing van de kosten: 328.000 in begroting 2020, tov uitgaven 174.000 in 2019.	Haalbaar
13. Inwoners met werkfitscore C en D ondersteuning Ferm Werk terugbrengen tot wettelijk minimum, wel ondersteuning dmv casemanagement Woerden Wijzer	13.1 Inwoners met multiproblematiek en een grote afstand tot betaald werk worden minimaal ondersteund door Ferm Werk. Het is een Ferm Wijzer licht: de inwoners met een grote zorgvraag worden door Woerden Wijzer ondersteund, toeleiding naar werk blijft bij Ferm Werk.	Ja	€ 175.000,00	€ 175.000,00	Midden, er is mogelijk minder doorstroom van inwoners van een werkfitscore C naar B, en mensen die geen ondersteuning nodig hebben van Woerden Wijzer raken mogelijk uit beeld. Instrumenten als coaching via het test- en trainingscentrum zijn niet inzetbaar. Activering wordt versoerd doordat instrumenten Ferm Werk wegvallen.	Haalbaar

Zoekrichting	Beschrijving maatregelen	Impact op andere gemeenten in GR	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.	Maatschappelijke impact	Haalbaarheid
Arbeidsparticipatie						
14. Ferm Wijzer	14.1 Ambtelijke capaciteit bij stopzetten project	Geen	€ 7.863,00	€ -	Midden, raakt dienstverlening aan inwoners. Activering wordt versoberd, meer initiatief bij inwoners. De Wmo doet sociale en maatschappelijke activering, de instrumenten van Ferm Werk vallen weg.	Haalbaar
15. Werkleerlijnen	15.1 Stopzetten/versoberen werkleerlijnen	Ja	€ 66.000,00	€ 24.000,00	Hoog, deze instrumenten leveren uitstroom op en zijn erop gericht cliënten in te laten stromen in een sector die op een andere wijze minder toegankelijk zou zijn. Voor werkgevers biedt dit de mogelijkheid om met meer vertrouwen de doelgroep van Ferm Werk in dienst te nemen. Wanneer dit niet meer mogelijk is, leidt dit tot een minder inclusieve werkvloer. Daarnaast zullen er frictiekosten zijn voor het stopzetten van werkleerlijnen.	haalbaar, met mogelijke frictiekosten richting een werkgever.
16. Basis Arbeidsmarkt	16.1 Basis arbeidsmarkt is gericht op het creëren van randvoorwaarden zodat inwoners aan de onderkant van de arbeidsmarkt meer mogelijkheden hebben om deel te nemen aan vormen van maatschappelijke participatie en eenvoudig kunnen switchen tussen verschillende vormen van participatie. Stopzetten project levert nu nog geen besparing op, maar voorkomt kosten in de toekomst.	Ja	€ -	€ -	Er zijn nog geen concrete kosten aan verboden, behalve projectkosten 2020. Het project is per direct stop te zetten.	Haalbaar
17. Versobering dienstverlening verschillende doelgroepen	17.1 Effectiever inzetten van re-integratieconsulenten gericht op de doelgroep waarbij de ondersteuning leidt tot meer uitstroom.	Ja	€ -	€ -	Dit ligt in het verlengde van het versoberen van de ondersteuning van cliënten met een werkfit score C en D. De potentiële bezuiniging heeft Ferm Werk meegenomen bij zoekrichting 13, versoberen dienstverlening C en D.	Haalbaar
18. Algemene bezuiniging op overhead	18.1 Overhead loopt terug wanneer er minder producten worden ingezet.	Ja	€ -	€ -	Ferm Werk geeft aan dat de overhead is verrekend in de begroting over alle producten. Hiermee bezuinigen we ook op de overheadskosten wanneer we de inzet op producten terugschroeven. Het is vanwege de ingewikkelde verdeelsleutel niet mogelijk om op korte termijn inzichtelijk te maken wat dit precies betekent voor onze bijdrage.	
19. Subsidie Stichting Vluchtelingensteunpunt	19.1 Versobering huidige budgetten	Nee	€ -	€ -	Kan momenteel geen versobering in worden aangebracht. Met VSGH zijn lange termijn afspraken gemaakt. Deze lopen af in de periode van de voorbereiding op de nieuwe wet inburgering. De inzet van VSGH zal worden meegenomen in deze voorbereiding en voor de werkzaamheden onder het nieuwe stelsel gefinancierd worden vanuit de budgetten die hiervoor beschikbaar komen	

3.3 Beoordeling shortlist zoekrichtingen (afwegingskader)

In deze tabel zijn de zoekrichtingen beoordeeld aan de hand van een afwegingskader. Toelichting score: weging van zoekrichtingen met score -/-, -, + en +/+.

* deze zoekrichtingen worden toegelicht in het 10% scenario.

Nr	Zoekrichting	Besparings- potentieel	Waterbed- effect	Past binnen koers MAG	Maatschapp elijke impact	Uitvoerbaarheid
5.1	Stopzetten project Samen Vooruit (gekanteld armoedebeleid) en implementeren in casemanagement	-/-	+/+	+	+	+
8.1	Impact meerjarenprognose afbouw SW met 6% per jaar	+/+	+/+	+/+	+/+	+/-
12.2	Jobcoaching arbeidsparticipatie vanuit eigen organisatie ipv inhuur	-	+/-	+	+	+
12.3	Versoberen budget arbeidsparticipatie conform reële uitgaven. Daarbij rekening houdend dat een deel van het budget ook wordt meegenomen naar Woerden Wijzer om dit daar in te zetten.	+/+	+	+	+	+
16.1	Stopzetten project basis arbeidsmarkt	-/-	+/-	+/-	+	+/+
17.1	Het effectiever inzetten van re-integratieconsulenten gericht op de doelgroep waarbij de ondersteuning leidt tot meer uitstroom.	-/-	+	+/-	+	+/-
1.4	Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen stopzetten	+/+	+/-	-	-	+
1.6	Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen versoberen	-	+/-	+/-	+/-	+/+
1.7	Minimale inzet op armoedebestrijding kinderen	+	-	-/-	-	+
2.1	Afschaffen collectieve zorgverzekering	+/+	+	-	-	+/-
2.3	Aanbieden vergoeding zwemles door Stichting Leergeld	+	+	+	+	+
7.1	Minimale inzet op Armoede- en minimabeleid	-	-	-/-	-	+
9.2	Instroom regeling dagbesteding Reinaerde - Ferm Werk stopzetten, behoud bestaand	+/+	-	+/-	+/-	+/-
9.3	Wsw cao behouden, met WMO voorziening ipv arb. dagbesteding Reinaerde - Ferm Werk	+/+	-	+/-	+/-	+/-
9.4	Uitstroom dagbesteding Ferm Werk mogelijk via herindicatie en pensionering	+	+/-	+/-	+/-	+/-
13.1	Inwoners met werkfitscore C en D ondersteuning Ferm Werk terugbrengen tot wettelijk minimum, wel ondersteuning dmv casemanagement Woerden Wijzer	+/+	+/-	+/-	+/-	+/-
14.1	Ambtelijke capaciteit bij stopzetten project Ferm Wijzer	-/-	+/-	-	+/-	+
1.1	Stopzetten declaratieregeling	+/+	+/-	-/-	-/-	+
1.2	Declaratieregeling alleen voor kinderen, inrichten bij FW	+/+	+	-	-	+
1.3	Declaratieregeling alleen voor kinderen, inrichten bij St. Leergeld	+/+	+	-	-	+/-
1.5	Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten kinderen versoberen	-	+	-	-	+
2.2	Afschaffen vergoeding zwemles	+	+	-	-/-	+
3.1	Stopzetten regeling tegemoetkoming meerkosten zorg	+	-	-	-	+
3.2	Versoberen toegang tot regeling tegemoetkoming meerkosten zorg	-/-	-	+/-	+/-	+
6.1	Stopzetten nieuwe werkwijze vroegsignalering, minimale inzet op wettelijke verplichting	+/-	-/-	-	-	+
6.2	Versoberen inzet nieuwe werkwijze vroegsignalering, minimale inzet op wettelijke verplichting	-	-	-	-	+
12.1	Budget arbeidsparticipatie stopzetten	+/+	+/-	-	-	+
15.1	Stopzetten/versoberen werkleerlijnen	+/-	+/-	-	+/-	+/-
4.1	Effectieve organisatie aanbod armoedebestrijding kinderen					
9.1	Stopzetten regeling dagbesteding Reinaerde - Ferm Werk en inwoners herindiceren					
10.1	Instroom garantiebanen beperken					
10.2	Minimale loonwaarde garantiebanen vaststellen					
11.1	Minimale loonwaarde nieuw beschut vaststellen					
11.2	Instroom nieuw beschut beperken					
11.3	Externe werkplekken nieuw beschut faciliteren					
18.1	Algemene bezuiniging overhead laten teruglopen door het inzetten van minder producteb.					
19.1	Versobering huidige budgetten subsidie Stichting Vluchtelingensteunpunt					
20.1*	Terugbrengen van de kosten van de Wsw met een minimaal bedrag van €300.000, met medeneming van het stopzetten van de instroom van Wsw-medewerkers in Reinaerde *	+/+	+/-	+/-	+/-	+/-
21.1*	Inzet van arbeidsparticipatie gericht op het toeleiden naar alleen economische participatie, uitgaande van de wettelijke minimum inzet van Ferm Werk. Daarbij gaan wij uit van de minimale inzet voor werkfitscore c en d, en maximale inzet op toeleiding naar werk voor a en B. (10%) *	+/+	+/-	-	-	-

- * deze zoekrichtingen worden toegelicht in het 10% scenario.
- Kleuren: rood: hoge impact, geel: midden impact, groen: lage impact. Impact gaat in dit geval over de verschillende te scoren items (MAG, waterbed, enz)

4. Varianten voor bijsturing

Onderstaand zijn twee scenario's uitgewerkt waarin het eerste scenario een pakket aan maatregelen heeft van 5% bijsturing, en het tweede scenario van 10% financiële bijsturing. Het tweede pakket was lastig samen te stellen omdat veel van de uitgaven die in werk en inkomen vallen wettelijk vastliggen en ook met wettelijke regelgeving omgeven zijn. En daarnaast is de eerder genoemde motie zoveel als mogelijk meegenomen in de uitwerking, wat de mogelijkheden voor besparingen op het armoede- en minimabeleid beperkt.

Ferm Werk heeft een aantal voorstellen gedaan voor ombuigingen naar aanleiding van de verschillende zoekrichtingen. Zij kwamen hierbij tot een totaal bedrag van €362.000. Hiervan zijn niet alle voorstellen overgenomen, een totaal van €328.000 is meegenomen in de zoekrichtingen. De werkleerlijnen zijn door Ferm Werk opgenomen als een mogelijke bezuiniging, evenals het inzetten van eigen krachten voor jobcoaching in plaats van externe inhuur. Deze laatste twee opties zijn niet meegenomen in de scenario's. Voor de werkleerlijnen geldt dat zij ook uitstroom opleveren, en daarnaast ook instrumenten zijn die mogelijk bijdragen aan participatie van inwoners. Jobcoaching wordt ook via de Wmo georganiseerd, en we onderzoeken graag of deze mogelijkheid kan worden ingezet voor de specialistische doelgroepen. Wanneer gekozen wordt voor zoekrichting 13.1, is het idee dat de inzet van jobcoaching via de Wmo verloopt.

4.1 Variant 1: 5% financiële bijsturing

Er is een pakket samengesteld dat bestaat uit de drie hoofdzoekrichtingen armoede- en minimabeleid, Begeleide participatie en Arbeidsparticipatie. Zoals eerder benoemd is de opdracht om in dit scenario voor €592.000 zoekrichtingen te combineren. Dit pakket aan maatregelen leidt tot een versoering van de dienstverlening aan onze inwoners op het gebied van werk en participatie en een versoering op de ondersteuning in het armoede- en minimabeleid. We voldoen niet meer volledig aan de beleidsprioriteit uit de MAG, omdat hierin ook instrumenten van Ferm Werk zijn opgenomen die in dit scenario stopgezet worden. De ondersteuning blijft wel bestaan, maar het wordt een versoerde versie. Dit pakket is voor een groot deel een efficiëncyslag door het ontdebelen van voorzieningen, het beleggen van de dienstverlening bij 1 partij in plaats van 2, en het fixeren van het armoedebelid. In bijlage 1 is de combinatie van maatregelen uitgewerkt terug te vinden.

Minima- en Armoedebelid

Met betrekking tot het armoede- en minimabeleid is het pakket een aanpak waarbij de bestedingen met betrekking tot het armoedebestrijding voor volwassenen en kinderen worden gefixeerd, en daarnaast een versoering op de welzijnsactiviteiten voor volwassenen. Hiervan gaat het budget (zoals in bijlage 1 taakveld 2) van €210,- per jaar per persoon, terug naar €150,- per jaar per persoon. Belangrijke manieren om mee te kunnen doen zijn de activiteiten die georganiseerd worden in de huizen van Woerden en door bijvoorbeeld bewonersinitiatieven. Wanneer er versoerd wordt, kan deze groep inwoners gebruik (blijven) maken van deze alternatieven. Dit geldt natuurlijk alleen als deze voorzieningen blijven bestaan. Variant 1 kan daarom alleen worden doorgevoerd in combinatie met variant 1 uit de taskforce Jeugd en Wmo. Het is niet mogelijk deze variant te combineren met variant 2 uit de taskforce Jeugd en Wmo omdat in die variant een substantiële besparing op juist die voorzieningen wordt doorgevoerd.

Begeleide participatie

Met betrekking tot de hoofdzoekrichting begeleide participatie is het naar verwachting mogelijk om vanaf 2022 een bezuiniging op te nemen van €90.000,-. Deze verlaging in de kosten kan ontstaan

wanneer er Sw-medewerkers met pensioen gaan of door een herindicatie in aanmerking komen voor een andere uitkering dan wel ondersteuning.

Arbeidsparticipatie

In de hoofdzoekrichting Arbeidsparticipatie verleggen we de focus van Ferm Werk naar met name economische participatie. Dit betekent een verandering ten opzichte van de ingezette koers in de Maatschappelijke agenda en de Kaderbrief. Deze koerswijziging versterkt de inzet op de inwoners met een werkfitscore A en B (in 2019 ongeveer 200 inwoners) en versobert de ondersteuning van inwoners met een werkfitscore C en D (in 2019 ongeveer 400 inwoners). Inwoners met multi-problematiek en een grote afstand tot de arbeidsmarkt worden niet langer ondersteund door instrumenten en consultants van Ferm Werk in samenwerking met Woerden Wijzer, maar zij worden hiervoor zoveel mogelijk alleen door Woerden Wijzer ondersteund. Wanneer toeleiding naar werk mogelijk is, wordt dit met Ferm Werk opgepakt. Dit voorstel vloeit voort zowel uit de huidige (economische) situatie, maar ook uit de inhoudelijke keuze om de ondersteuning aan de inwoner zoveel mogelijk op 1 plek te beleggen om zo efficiënt mogelijk te werken en met de beschikbare middelen zoveel mogelijk inwoners te ondersteunen. Wij zien dit als een Ferm Wijzer light: de partij waarop in de inhoudelijke ondersteuning van de inwoner de nadruk ligt (sociale en deels maatschappelijke participatie) krijgt de taak deze zo goed mogelijk te ondersteunen. Bij de nadruk op toeleiding naar werk is dat Ferm Werk, bij toeleiding naar zorg is dat Woerden Wijzer. Het blijft hierbij wel van belang de ontwikkelmogelijkheden van de inwoner in ogenschouw te nemen: daar waar mogelijkheden zijn voor toeleiding naar werk, is Ferm Werk weer de partner die dit op zich neemt.

Ook bij deze optie zijn de voorliggende voorzieningen uit het sociaal domein van belang voor inwoners om de mogelijkheid te hebben om mee te doen. Om inwoners te activeren zijn er wel activiteiten nodig waarmee dat kan. Sociaal werken in de wijk, buurtverbinders, huizen van Woerden en andere activiteiten in het voorliggend veld zijn van belang als mogelijk middel om inwoners weer te activeren en te laten participeren.

Dit pakket aan maatregelen levert vanaf 2022 een bezuiniging op van **€573.695**.

Pakket van maatregelen

Zoekrichting	Beschrijving maatregelen	Impact op andere gemeenten in GR	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.	Maatschappelijke impact	Haalbaarheid
Armoede en minimabeleid						
1. Declaratieregeling	1.6 Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen versoberen	Ja	€ 33.430,00	€ 33.430,00	Midden, er worden geen doelgroepen uitgesloten. Wel gaat het besteedbaar budget p.p naar beneden en kunnen inwoners wellicht minder betalen uit de DR dan ze gewend zijn	Haalbaar, besparing op de uitvoeringskosten is hierbij niet van toepassing
5. Samen Vooruit (gekanteld armoedebeleid)	5.1 Omzetten project en implementeren in casemanagement	Nee	€ 8.000,00	€ -	Laag, dit betreft een overgang die al in gang was gezet	Haalbaar
1. Declaratieregeling	1.7 Minimale inzet op armoedebestrijding kinderen	Nee	€ 80.000,00	€ 80.000,00	Midden, er wordt een toename van de armoede zowel bij volwassenen als kinderen voorzien.	Haalbaar
7. Armoede en minimabeleid	7.1 Minimale inzet op Armoede- en minimabeleid	Nee	€ 42.265,00	€ 42.265,00	Midden, de minimale inzet op armoedebestrijding levert dit bedrag op. Bij een stijging van kosten is er geen	Haalbaar
Subtotaal			€ 163.695,00	€ 155.695,00		
Werk en Participatie						
Begeleide Participatie						
9. SW arb.m. dagbesteding Ferm Werk-Reinaerde	9.4 Uitstroom mogelijk via herindicatie en pensionering	Ja	€ -	€ 90.000,00	Midden, inwoners worden gehierindexeerd op het moment dat dat mogelijk is. De verwachting is dat een deel een bijstandsuitkering gaat krijgen. Dat betekent dat zij in inkomen achteruit gaan. Dit is wel de wettelijke route. Daarnaast gaat een aantal Sw-medewerkers met pensioen, dit levert ook een besparing op zowel bij de grote geldstroom, als de kleine geldstroom (Sw. arb.m.dagbesteding FW-Reinaerde).	Haalbaar, maar kan veel tijd kosten ivm weerstand en procedures.
Subtotaal			€ -	€ 90.000,00		
Arbeidsparticipatie						
12. Arbeidsparticipatie	12.3 Versoberen budget conform reële uitgaven. Daarbij rekening houdend dat een deel van het budget ook wordt meegenomen naar Woerden Wijzer om dit daar in te zetten.	Ja	€ 153.000,00	€ 153.000,00	Laag, deze kosten worden niet uitgegeven. Dit is een aframing van de kosten: 328.000 in begroting 2020, tov uitgaven 174.000 in 2019.	Haalbaar
13. Inwoners met werkfitscore C en D ondersteuning Ferm Werk terugbrengen tot wettelijk minimum, wel ondersteuning dmv casemanagement Woerden Wijzer	13.1 Inwoners met multiproblematiek en een grote afstand tot betaald werk worden minimaal ondersteund door Ferm Werk. Het is een Ferm Wijzer licht: de inwoners met een grote zorgvraag worden door Woerden Wijzer ondersteund, toeleiding naar werk blijft bij Ferm Werk.	Ja	€ 175.000,00	€ 175.000,00	Midden, er is mogelijk minder doorstroom van inwoners van een werkfitscore C naar B, en mensen die geen ondersteuning nodig hebben van Woerden Wijzer raken mogelijk uit beeld. Instrumenten als coaching via het test- en trainingscentrum zijn niet inzetbaar. Activering wordt versoberd doordat instrumenten Ferm Werk wegvallen.	Haalbaar
14. Ferm Wijzer*	14.1 Ambtelijke capaciteit bij stopzetten project	geen	€ 7.863,00	€ -	Midden, raakt dienstverlening aan inwoners. Activering wordt versoberd, meer initiatief bij inwoners.	Haalbaar
16. Basis Arbeidsmarkt	16.1 Basis arbeidsmarkt is gericht op het creëren van randvoorwaarden zodat inwoners aan de onderkant van de arbeidsmarkt meer mogelijkheden hebben om deel te nemen aan vormen van maatschappelijke participatie en eenvoudig kunnen switchen tussen verschillende vormen van participatie. Stopzetten project levert nu nog geen besparing op, maar voorkomt kosten in de toekomst.	Ja	€ -	€ -	Er zijn nog geen concrete kosten aan verboden, behalve projectkosten 2020. Het project is per direct stop te zetten.	Haalbaar
17. Versobering dienstverlening verschillende doelgroepen	17.1 Effectiever inzetten van re-integratieconsulenten gericht op de doelgroep waarbij de ondersteuning leidt tot meer uitstroom.	Ja	€ -	€ -	Dit ligt in het verlengde van het versoberen van de ondersteuning van cliënten met een werkfitscore C en D. De potentiële bezuiniging heeft Ferm Werk meegenomen bij zoekrichting 13, versoberen dienstverlening C en D.	Haalbaar
Subtotaal			€ 335.863,00	€ 328.000,00		
Totaal			€ 499.558,00	€ 573.695,00		

*Ferm Wijzer stopt in alle gevallen omdat de keuze voor het versoberen van de dienstverlening van Ferm Werk voor cliënten met een werkfitscore C en D impliceert dat de samenwerking zoals die nu is vormgegeven stopt.

Noodzakelijke investeringen om variant te realiseren

Noodzakelijke investeringen		
Maatregel	Beschrijving	Investering
Inwoners met werkfitscore C en D ondersteuning Ferm Werk terugbrengen tot wettelijk minimum, wel ondersteuning dmv casemanagement Woerden Wijzer	Gesprekken met Ferm Werk/inwoners tbv eenmalige intake	+/- 70.000
Idem	Extra structurele inzet voor ondersteuning alle inwoners met werkfitscore C en D	20.430

Financiële opbrengst in meerjarenperspectief

	Zoekrichting	Taakveld	Programma	Besparing 2021	Besparing 2022	Besparing 2023	Besparing 2024
1.6	Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen versoberen	6.3	3	€ 33.430,00	€ 33.430,00	€ 33.430,00	€ 33.430,00
1.7	Minimale inzet op armoedebestrijding kinderen	6.3	€ 3,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00
5.1	Implementeren project Samen Vooruit (gekanteld armoedebeleid) en implementeren in casemanagement	6.71	€ 3,00	€ 8.000,00	€ -	€ -	€ -
7.1	Minimale inzet op Armoede- en minimabeleid	6.71	€ 3,00	€ 42.265,00	€ 42.265,00	€ 42.265,00	€ 42.265,00
8.1	Impact meerjarenprognose afbouw SW met 6% per jaar	6.4	3	€ -	€ -	€ -	€ -
9.4	Uitstroom dagbesteding Ferm Werk mogelijk via herindicatie en pensionering	6.4	3	€ -	€ 90.000,00	€ 90.000,00	€ 90.000,00
12.3	Versoberen budget arbeidsparticipatie conform reële uitgaven. Deel budget naar Woerden Wijzer tbv doelgroep	6.5	3	€ 153.000,00	€ 153.000,00	€ 153.000,00	€ 153.000,00
13.1	Inwoners met werkfitscore C en D ondersteuning Ferm Werk terugbrengen tot wettelijk minimum, wel ondersteuning dmv casemanagement Woerden Wijzer	6.5	3	€ 175.000,00	€ 175.000,00	€ 175.000,00	€ 175.000,00
14.1	Ambtelijke capaciteit bij stopzetten project Ferm Wijzer	6.5	3	€ 7.863,00	€ -	€ -	€ -
16.1	Stopzetten project basis arbeidsmarkt	6.5	3	€ -	€ -	€ -	€ -
17.1	Het effectiever inzetten van re-integratieconsulenten gericht op de doelgroep waarbij de ondersteuning leidt tot meer uitstroom.	6.5	3	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal				€ 499.558,00	€ 573.695,00	€ 573.695,00	€ 573.695,00

Maatschappelijke impact variant

Dit pakket aan maatregelen levert een behoorlijke versobering op van onze dienstverlening aan de inwoners, waarbij met name de versobering van de budgetten voor welzijnsactiviteiten voor volwassenen, en de versobering van de dienstverlening van Ferm Werk gevolgen heeft voor de participatie van onze inwoners. Zowel in de Maatschappelijke agenda als in de Kaderbrief hebben gemeente en Ferm Werk benadrukt het belangrijk te vinden dat inwoners naar vermogen mee kunnen doen. Dat draagt bij aan zelfredzaamheid, samenredzaamheid en sociale samenhang. Hierop wordt in deze variant ingeleverd. Er wordt een stijging van armoede voorzien in de nabije toekomst, en in deze variant is er geen ruimte meer om extra ondersteuning te bieden.

4.2 Variant 2: 10% financiële bijsturing

Voor de uitwerking van deze variant is gekeken naar een zwaar pakket aan maatregelen voor het armoede- en minimabeleid. Voor begeleide participatie en arbeidsparticipatie zijn de door Ferm Werk financieel uitgewerkte zoekrichtingen reeds opgenomen in de 5% variant. Hieruit komt een

totaal bedrag van €362.000,-, waarvan €328.000 is opgenomen. Dat betekent dat in de 10% variant met eenzelfde bedrag gewerkt wordt voor wat betreft begeleide en arbeidsparticipatie.

De motie van onze raad als in paragraaf 3.1 genoemd leidt er toe dat er beperkt wordt ingegrepen in het armoede- en minimabeleid. In het 5% scenario is een deel van de uitgewerkte voorstellen van Ferm Werk meegenomen en zijn er een aantal versoeringen doorgevoerd op het armoede- en minimabeleid. Dit leidde tot een totale ombuiging van €573.695 in 2022.

In de 10% variant komen we niet aan het bedrag van 1,2 mln. dat aan deze taskforce is gevraagd. Met de input van Ferm Werk en een verhoging op het bedrag dat wordt omgebogen op het armoede- en minimabeleid komen we in totaal op een bedrag van €713.996 in 2022. Voor het armoede- en minimabeleid worden er dan pijnlijke keuzes gemaakt, om het bedrag nog te verhogen naar €295.996. Daarbij wordt het bedrag aan ombuigingen uit de 5% variant meegenomen op begeleide en arbeidsparticipatie (€328.000). Dat betekent dat we komen tot ongeveer 6% ombuigingen, en dat heeft een grote maatschappelijke impact. Om toch te komen tot de 10% zou met inzet van taakstellende enveloppes de overige 4% kunnen worden ingevuld. Een enveloppe is een richtinggevende taakstelling met een bedrag eraan gekoppeld. Dat heeft zijn beslag ook gekregen middels een enveloppe met twee zoekrichtingen: Begeleide participatie en Versoering dienstverlening. Dit betekent echter een nog grotere maatschappelijke impact op de dienstverlening en ook de andere leden van de gemeenschappelijke regeling zullen hiermee moeten instemmen.

Minima- en Armoedebelid

In het 10% scenario is met betrekking tot het armoede- en minima beleid zoveel mogelijk rekening gehouden met de eerder genoemde motie. Er zijn echter pijnlijke keuzes nodig om tot de gestelde besparing te komen. De inzet in deze variant is om de welzijnsactiviteiten voor volwassenen niet langer aan te bieden. Hoewel dit een grote maatschappelijke impact heeft, is dit van de opties die zijn geïnventariseerd te verkiezen boven de andere. Omdat de armoedebestrijding bij kinderen verregaande gevolgen heeft, hier vanuit het Rijk ¹ een nieuwe doelstelling is opgesteld en kinderen als speciale doelgroep zijn benoemd in de Woerdense visie op armoede, is dit geen optie voor een besparing. Daarnaast zijn er nog een aantal zeer kwetsbare doelgroepen die ondersteund worden, waarvan het ook een zeer grote maatschappelijke impact heeft als deze ondersteuning wegvalt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de tegemoetkoming meerkosten zorg, de collectieve ziektekostenverzekering, en de abonnementen (met name internet).

Zoals gezegd is het voorgestelde scenario voor nu het maximaal haalbare, ook al wordt een andere besparing aan deze taskforce gevraagd. De wettelijke context van de wet sociale werkvoorziening en de participatiewet laten geen verdere ruimte voor substantiële besparingen. De overige 4% zou zoals hierboven aangegeven gevonden kunnen worden in de onderstaande enveloppe bestaande uit twee onderdelen. Concreet betekent het dat de enveloppe bestaat uit €500.000 aan taakstellende bezuinigingen.

a) Enveloppe Wsw

De Wsw biedt op korte termijn geen mogelijkheden. Maar op de langere termijn houdt de Wsw op te bestaan. In 2035 is zo'n 80% van de huidige Wsw-medewerkers uitgestroomd. In plaats van de Wsw zijn er twee nieuwe instrumenten: nieuw beschut en garantiebannen (de Banenafpraak). De verwachting is dat de mensen die voorheen in de Wsw zouden instromen, nu deels in nieuw beschut instromen (1/3), en deels in de garantiebannen (2/3). Deze laatste groep heeft een veel minder intensieve begeleiding nodig. Dit betekent dat per

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2020/04/09/kamerbrief-nadere-uitwerking-ambities-kinderarmoede/brief-ek-nadere-uitwerking-ambities-kinderarmoede.pdf>

saldo de begeleidingskosten aanzienlijk gaan afnemen. Dit proces van vervanging en besparing loopt nu al. Daarnaast zijn er consequenties voor de overhead, omdat minder mensen intern beschut werken. De vraag is in welke omvang en vanaf wanneer deze consequenties zich zullen voordoen.

Het voorstel is dat Ferm Werk een plan schrijft voor de afbouw van de Wsw en dat aan dit plan een taakstellende bezuiniging van €300.000 wordt gekoppeld. Dit betekent dat Ferm Werk het taakveld Wsw niet met €1.778.848 bijdrage van de gemeente uitvoert, maar met €1.388.848, waar eerdergenoemde bezuinigingsvoorstellen (€90.000) in zijn verdisconteerd. Dit scenario kan pas op de langere termijn effectief zijn. De verwachting is dat de eerste effecten ingeboekt kunnen worden in 2024. Dit is wel een ruime schatting, en zal ook uit het plan van Ferm Werk moeten blijken. Randvoorwaarde voor dit scenario is dat de netto toegevoegde waarde zoveel mogelijk op niveau blijft. Daarnaast heeft de Wsw een voorziening gericht op arbeidsmatige dagbesteding in samenwerking met Reinaerde. De Wmo biedt ook arbeidsmatige dagbesteding aan, en het verzoek is om in het voorstel mee te nemen wat de business case is met betrekking tot de ondersteuning van deze mensen als er wordt samengewerkt tussen Wmo en de Wsw.

b) Enveloppe Arbeidsparticipatie

Met betrekking tot arbeidsparticipatie wordt een vergelijkbare redenering gehanteerd. Ferm Werk heeft een wettelijke verplichting om participatie te bevorderen. Daar heeft de gemeente onder andere via de MAG de laatste jaren op aangedrongen. Onder druk van de omstandigheden wordt in dit verdergaande scenario de prioriteit voor Ferm Werk verschoven naar het bevorderen van economische participatie. Uitstroom naar betaalde arbeid wordt (naast rechtmatige uitkeringsverstrekking) de hoogste prioriteit. Voor uitvoeringskosten arbeidsparticipatie staat €1,6 mln. in de begroting. In zowel het 5 als 10% scenario's zijn de concrete bezuinigingen van €328.000 opgenomen, voortvloeiend uit de uitgewerkte zoekrichtingen.

Onze inschatting is dat er nog ruimte zit in de begroting voor de ondersteuning van inwoners met werkfitscore C en D. Ruim 50% van de inwoners viel het afgelopen jaar in deze categorie. Ons inziens zou zich dat ook moeten vertalen in 50% van de inzet van Ferm Werk op deze categorie inwoners. Wanneer deze inzet wordt geminimaliseerd is de verwachting dat er een grotere bezuiniging op de ondersteuning van deze doelgroep mogelijk is dan aangegeven in paragraaf 4.1. Daarnaast heeft Ferm Werk aangegeven dat er mogelijk een versobering van de dienstverlening aan inwoners met andere werkfitscores mogelijk is. De doorrekening van deze opties kan meegenomen worden in de uitwerkingen van de enveloppes.

Bovenstaande denkrichting wordt vertaald naar een taakstellende bezuiniging op de kosten van arbeidsparticipatie van (grote en kleine geldstroom) van €528.000 in het 10% scenario, waar de in het 5% en 10% scenario opgenomen bezuinigingsvoorstellen (€328.000) zijn verdisconteerd. Dit betekent dat een extra bedrag van €200.000 euro is opgenomen als taakstelling. Dit bedrag is een forse taakstelling, maar gezien de zoekrichtingen en de redenering wordt dit reëel geacht. De gemeente treedt graag in overleg Ferm Werk over hun invulling m.b.t. dit scenario.

Samenvattend heeft dit scenario een hoge impact. Het betekent een forse versobering van de ondersteuning aan inwoners met een vraag voor toeleiding naar werk. Daarnaast worden volwassenen niet meer financieel ondersteund bij welzijnsactiviteiten. Dit scenario sluit niet aan bij

de doelstellingen die we in de MAG hebben vastgesteld, en sluit ook niet aan bij de ingezette koers van de Kaderbrief.

Dit pakket aan maatregelen levert in 2022 een ombuiging op van **€713.996**. Inclusief enveloppes wordt de totale ombuiging **€1.213.996**.

Pakket van maatregelen

Zoekrichting	Beschrijving maatregelen	Impact op andere gemeenten in GR	Besparing 2021	Besparing 2022 e.v.	Maatschappelijke impact	Haalbaarheid
Armoede en minimabeleid						
1. Declaratieregeling	1.4 Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen stopzetten	Ja	€ 173.731,00	€ 173.731,00	Midden, volwassenen kunnen geen aanspraak meer maken op de welzijnsactiviteiten. Deze activiteiten waren juist bedoeld om volwassenen (sociaal) mee te laten doen aan de samenleving. Er wordt een doelgroep uitgesloten	Haalbaar. Met schatting van besparing op uitvoeringskosten erbij bedraagt de potentiële besparing 173.731. Zonder de potentiële besparing op de uitvoeringskosten komen we uit op 146.850,-
1. Declaratieregeling	1.7 Minimale inzet op armoedebestrijding kinderen	Nee	€ 80.000,00	€ 80.000,00	Midden, er wordt een toename van de armoede zowel bij volwassenen als kinderen voorzien.	Haalbaar
5. Samen Vooruit (gekantheld armoedebesleid)	5.1 Omzetten project en implementeren in casemanagement	Nee	€ 8.000,00	€ -	Laag, dit betreft een overgang die al in gang was gezet	Haalbaar
7. Armoede en minimabeleid	7.1 Minimale inzet op Armoede- en minimabeleid	Nee	€ 42.265,00	€ 42.265,00	Er is een restpost na aftrek van de wettelijke verplichtingen van 42.265, die afgeboekt kan worden.	Haalbaar
Subtotaal			€ 303.996,00	€ 295.996,00		
Werk en Participatie						
Begeleide Participatie						
8. Meerjarenprognose afbouw SW met 6% per jaar	8.1 Impact afbouw SW	Ja	€ -	€ -	Geen impact, dit is de wettelijke afbouw.	Vraagt lange termijn plan.
9. SW arb.m. dagbesteding Ferm Werk-Reinaerde	9.4 Uitstroom mogelijk via herindicatie en pensionering	Ja	€ -	€ 90.000,00	Midden, inwoners worden geherindiceerd op het moment dat dat mogelijk is. De verwachting is dat een deel een bijstandsuitkering gaat krijgen. Dat betekent dat zij in inkomen achteruit gaan. Dit is wel de wettelijke route. Daarnaast gaat een aantal Sw-medewerkers met pensioen, dit levert ook een besparing op zowel bij de grote geldstroom, als de kleine geldstroom (Sw. arb.m. dagbesteding FW-Reinaerde).	Haalbaar, maar kan veel tijd kosten ivm weerstand en procedures.
Subtotaal			€ -	€ 90.000,00		
Arbeidsparticipatie						
12. Arbeidsparticipatie	12.3 Versoeren budget conform reële uitgaven. Daarbij rekening houdend dat een deel van het budget ook wordt meegenomen naar Woerden	Ja	€ 153.000,00	€ 153.000,00	Laag, deze kosten worden niet uitgegeven. Dit is een aframing van de kosten: 328.000 in begroting 2020, tov uitgaven 174.000 in 2019.	Haalbaar
13. Inwoners met werkfitsscore C en D ondersteuning Ferm Werk terugbrengen tot wettelijk minimum, wel ondersteuning dmv casemanagement Woerden Wijzer	13.1 Inwoners met multiproblematiek en een grote afstand tot betaald werk worden minimaal ondersteund door Ferm Werk. Het is een Ferm Wijzer licht: de inwoners met een grote zorgvraag worden door Woerden Wijzer ondersteund, toeleiding naar werk blijft bij Ferm Werk.	Ja	€ 175.000,00	€ 175.000,00	Midden, er is mogelijk minder doorstroom van inwoners van een werkfitsscore C naar B, en mensen die geen ondersteuning nodig hebben van Woerden Wijzer raken mogelijk uit beeld. Instrumenten als coaching via het test- en trainingscentrum zijn niet inzetbaar. Activering wordt versoerd doordat instrumenten Ferm Werk wegvallen.	Haalbaar
14. Ferm Wijzer	14.1 Ambtelijke capaciteit bij stopzetten project	Geen	€ 7.863,00	€ -	Midden, raakt dienstverlening aan inwoners. Activering wordt versoerd, meer initiatief bij inwoners. De Wmo doet sociale en maatschappelijke activering, de instrumenten van Ferm Werk vallen weg.	Haalbaar
16. Basis Arbeidsmarkt	16.1 Basis arbeidsmarkt is gericht op het creëren van randvoorwaarden zodat inwoners aan de onderkant van de arbeidsmarkt meer mogelijkheden hebben om deel te nemen aan vormen van maatschappelijke participatie en eenvoudig kunnen switchen tussen verschillende vormen van participatie. Stopzetten project levert nu nog geen besparing op, maar voorkomt kosten in de toekomst.	Ja	€ -	€ -	Er zijn nog geen concrete kosten aan verboden, behalve projectkosten 2020. Het project is per direct stop te zetten.	Haalbaar
17. Versoering dienstverlening verschillende doelgroepen	17.1 Effectiever inzetten van re-integratieconsulenten gericht op de doelgroep waarbij de ondersteuning leidt tot meer uitstroom.	Ja	€ -	€ -	Dit ligt in het verlengde van het versoeren van de ondersteuning van cliënten met een werkfitsscore C en D. De potentiële bezuiniging heeft Ferm Werk meegenomen bij zoekrichting 13, versoeren dienstverlening C en D.	Haalbaar
Subtotaal			€ 335.863,00	€ 328.000,00		
Totaal			€ 639.859,00	€ 713.996,00		

Noodzakelijke investeringen om variant te realiseren

Noodzakelijke investeringen		
Maatregel	Beschrijving	Investering
Inwoners met werkfitscore C en D ondersteuning Ferm Werk terugbrengen tot wettelijk minimum, wel ondersteuning dmv casemanagement Woerden Wijzer	Gesprekken met Ferm Werk/inwoners tbv eenmalige intake	+/-70.000
Idem	Extra structurele inzet voor ondersteuning alle inwoners met werkfitscore C en D	20.430

Financiële opbrengst in meerjarenperspectief

	Zoekrichting	Taakveld	Programma	Besparing 2021	Besparing 2022	Besparing 2023	Besparing 2024
1.4	Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen stopzetten	6.3	3	€ 173.731,00	€ 173.731,00	€ 173.731,00	€ 173.731,00
1.7	Minimale inzet op armoedebestrijding kinderen	6.3	3	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00
5.1	Implementeren project Samen Vooruit (gekanteld armoedebeleid) en implementeren in casemanagement	6.71	3	€ 8.000,00	€ -	€ -	€ -
7.1	Minimale inzet op Armoede- en minimabeleid	6.71	3	€ 42.265,00	€ 42.265,00	€ 42.265,00	€ 42.265,00
8.1	Impact meerjarenprognose afbouw SW met 6% per jaar	6.4	3	€ -	€ -	€ -	€ -
9.4	Uitstroom dagbesteding Ferm Werk mogelijk via herindicatie en pensionering	6.4	3	€ -	€ 90.000,00	€ 90.000,00	€ 90.000,00
12.3	Versoberen budget arbeidsparticipatie conform reële uitgaven. Deel budget naar Woerden Wijzer tbv doelgroep	6.5	3	€ 153.000,00	€ 153.000,00	€ 153.000,00	€ 153.000,00
13.1	Inwoners met werkfitscore C en D ondersteuning Ferm Werk terugbrengen tot wettelijk minimum, wel ondersteuning dmv casemanagement Woerden Wijzer	6.5	3	€ 175.000,00	€ 175.000,00	€ 175.000,00	€ 175.000,00
14.1	Ambtelijke capaciteit bij stopzetten project Ferm Wijzer	6.5	3	€ 7.863,00	€ -	€ -	€ -
16.1	Stopzetten project basis arbeidsmarkt	6.5	3	€ -	€ -	€ -	€ -
17.1	Het effectiever inzetten van re-integratieconsulenten gericht op de doelgroep	6.5	3	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal				€ 639.859,00	€ 713.996,00	€ 713.996,00	€ 713.996,00

Maatschappelijke impact variant

Voor het Armoede en minimabeleid worden alle welzijnsvergoedingen voor volwassenen stopgezet. Dit betekent dat er groep volwassenen is die minder kan meedoen in de maatschappij. Ook wordt er gevraagd om een bezuiniging te realiseren op de Wsw van €300.000 als gevolg van de afname van het aantal Wsw-ers in de komende jaren. Dit valt samen met het teruglopende Sw-doelgroep, maar we vragen ook om kritisch te kijken naar de ondersteuning die nu voor deze doelgroep wordt georganiseerd: kan het goedkoper, kan het een tandje minder? Dat levert ook voor deze doelgroep de nodige veranderingen op. Dat kan positief uitvallen, maar zeker ook (in geval van bijvoorbeeld inkomensterugval) negatief. Daarnaast wordt de versobering op de inzet voor inwoners met een werkfitscore C en D nog verder teruggedrongen en wordt er gevraagd om inwoners die dit niet nodig hebben, niet of zeer beperkt te ondersteunen. Waar dit precies toe leidt, is op dit moment nog niet te zeggen. Daarvoor zal Ferm Werk eerst in kaart moeten brengen wat precies de mogelijkheden zijn.

4.3 Risico's varianten

Onderstaande risico's gelden voor beide varianten, tenzij anders benoemd.

De gemeente Woerden maakt deel uit van een gemeenschappelijke regeling met 3 andere gemeenten: Bodegraven Reeuwijk, Montfoort en Oudewater. De gemeente Woerden is de grootste gemeente. Veel van de voorgestelde zoekrichtingen die betrekking hebben op activiteiten van Ferm Werk vragen afstemming en draagvlak in het dagelijks en algemeen bestuur van Ferm Werk. Ook zullen er in het dagelijks bestuur gezamenlijk keuzes moeten worden gemaakt voor wat betreft de onderwerpen waarin gezamenlijk wordt opgetrokken. We onderkennen dit en informeren de andere gemeenten ook zoveel mogelijk.

De Coronacrisis heeft naar verwachting een behoorlijke impact op het cliëntenbestand van Ferm Werk en het is nog onduidelijk wat de financiële compensatie vanuit het Rijk zal zijn. Door de prioriteit van Ferm Werk te verleggen van inwoners met een grote afstand tot betaald werk naar inwoners die een relatief korte afstand hebben tot betaald werk, is de verwachting dat de totale kosten minder zullen stijgen. Wanneer de huidige koers in stand blijft, is de verwachting dat de kosten sterk zullen stijgen.

Bovenstaande geldt niet alleen voor de uitgaven van Ferm Werk, ook voor armoedebestrijding worden meer uitgaven verwacht. Door de verwachte toename van armoede en de stijging van de beroepen die zullen worden gedaan op regelingen, zullen ook de uitgaven stijgen. Ook het beroep dat wordt gedaan op de ondersteuning van bijvoorbeeld het voorliggend veld (bijvoorbeeld vrijwilligers die ondersteunen bij thuisadministratie, de voedselbank) zal stijgen.

Een deel van het armoede- en minimabeleid wordt uitgevoerd door Ferm Werk. De uitvoeringskosten in de kleine geldstroom zijn middels verschillende verdeelsleutels verdeeld over de vier gemeenten die deel uitmaken van de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast bevatten alle producten ook een deel van de overheadkosten. Ferm Werk geeft aan dat de overheadkosten opnieuw moeten worden verdeeld op het moment dat er bepaalde producten niet meer worden afgenomen. Dat maakt het lastig om de uitvoeringskosten in zijn geheel mee te nemen als bezuiniging. In zoekvarianten met betrekking tot armoede- en minimabeleid is de helft van de ingeschatte bezuiniging op de uitvoeringskosten meegenomen.

Bij het versoberen van de dienstverlening aan cliënten van Ferm Werk met een werkfitscore C en D moet de wettelijke verplichting van Ferm Werk om inwoners te ondersteunen in toeleiding naar werk en participatie in ogenschouw genomen worden. In beeld moet zijn wat de wettelijke minimale variant van ondersteuning is. Daarnaast is het goed te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om Ferm Werk op eenvoudige en arbeidsarme werkwijze te informeren over de status van de inwoner. Op die wijze kan mogelijk worden voldaan aan de wettelijke verplichting, zonder dat daar een forse tijdsinvestering voor nodig is. Wanneer er voor deze variant gekozen wordt, is het logisch om Ferm Wijzer te stoppen. Dit dient in afstemming met en draagvlak van het dagelijks bestuur van Ferm Werk te worden stopgezet.

De ondersteuning van inwoners met werkfitscore wordt wel opgepakt door Woerden Wijzer. De inschatting is dat dit niet veel meer tijd zal kosten dan op dit moment. De investering die is opgenomen is een inschatting op basis van de berekeningen die gemaakt zijn voor Ferm Wijzer. Hierbij worden de begeleidingsduur wellicht wat intensiever, maar er zal ook minder afstemming nodig zijn. Dit zou elkaar moeten opheffen, maar helderheid of de geschatte investering qua tijd overeenkomt met de realiteit vraagt om monitoring.

In de taskforce van het sociaal domein worden in variant 2 ook voorstellen gedaan voor het verminderen van inzet op sociaal werken in de wijk en het voorliggend veld. Wanneer deze opties worden geëffectueerd, betekent dit dat minder mensen mee kunnen doen.

In de begroting van Ferm Werk zijn de overheadkosten versleuteld opgenomen in de kostprijzen van de verschillende producten. Dat betekent dat de tarieven niet sec de tarieven zijn, maar dat de versleutelde overhead hierop invloed heeft. Wanneer wij een product of dienst zouden schrappen, verdwijnen niet meteen de overheadkosten. Dat betekent dat deze opnieuw versleuteld worden over de verschillende producten en de verschillende gemeenten. Dat betekent dat voor een aantal opties er naar verwachting ook gevolgen zullen zijn voor de andere gemeenten.

Bijlage 1: Beschrijving voorgestelde zoekrichtingen

Binnen Werk en Inkomen zijn 3 hoofdzoekrichtingen opgesteld, te weten Armoede- en minimabeleid, Begeleide participatie (SW-bedrijf), Versoering dienstverlening aan verschillende doelgroepen. Hierbij worden de verschillende maatregelen in beeld gebracht, met de verwachte bezuinigingen.

1. Zoekrichting: Armoede- en minimabeleid

Taakveld: 1. Declaratieregeling

Beschrijving Maatregel

Inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm kunnen aanspraak maken op de declaratieregeling voor:

- Welzijnsactiviteiten voor kinderen (zowel volwassenen als kinderen);
- Abonnementen op een krant, tijdschrift of internet;
- Schoolbijdragen (voor zowel het basis- als voortgezet onderwijs).

Hieraan werden in 2019 de volgende bedragen uitgegeven:

Welijnsactiviteiten kind	€81.505
Welijnsactiviteiten volwassenen	€138.855
Abonnementen	€174.727
Schoolbijdragen	€27.890
Totaal	€422.977

De declaratieregeling wordt uitgevoerd door Ferm werk. In 2019 hebben 692 huishoudens gebruik gemaakt van deze regeling. Een grove schatting leert ons dat hiervan 1/3 (230 huishoudens) huishoudens met kinderen zijn.

Er zijn vijf varianten op de declaratieregeling onderzocht:

1. Stopzetten declaratieregeling
2. Declaratieregeling alleen voor kinderen, inrichten bij Ferm Werk
3. Declaratieregeling alleen voor kinderen, inrichten bij Stichting Leergeld
4. Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen versoeren
5. Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten kinderen versoeren
6. Besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen stopzetten
7. Minimale inzet op armoedebestrijding kinderen

Bovenstaande maatregelen kunnen niet tegelijkertijd worden toegepast.

Maatregel 1 sluit alle varianten uit, behalve maatregel 7

maatregel 2 sluit alle andere varianten uit, behalve maatregel 7

Maatregel 3 sluit alle andere varianten uit, behalve maatregel 7

Maatregel 4 is samen te nemen met maatregel 5 en andersom, en met maatregel 7

Maatregel 6 is samen te nemen met maatregel 5, en met maatregel 7

Variant 1: stopzetten declaratieregeling

De declaratieregeling omvat geen wettelijke verplichtingen. Daarom is het mogelijk om de declaratieregeling volledig stop te zetten. Voor kinderen van vier tot achttien jaar blijft de toegang tot Stichting Leergeld bestaan voor bijvoorbeeld een laptop of schoolbijdrage. De verwachting is dat

het stopzetten van de declaratieregeling zal zorgen voor een stijging in het aantal aanvragen bij Stichting Leergeld.

De totale besparing van het stopzetten van de declaratieregeling is naar schatting **€373.132,50**. Hierbij is rekening gehouden met het overhevelen van de helft van de uitgaven aan 'welzijnsactiviteiten kinderen' en 'schoolbijdragen' naar Stichting Leergeld, als antwoord op de naar verwachting stijgende vraag. Daarnaast heeft dit effect op de uitvoeringskosten van Ferm Werk, waarvoor in 2020 €162.918,- begroot is. Wat het stopzetten van de declaratieregeling voor gevolg heeft voor de uitvoeringskosten van Ferm Werk is lastig te zeggen gezien de ingewikkelde verdeelsleutels waarop de kosten gebaseerd zijn. Ook zullen eenmalig frictiekosten moeten worden betaald.

Variant 2: declaratieregeling alleen voor kinderen, inrichten bij Ferm Werk

Naar schatting leven 700 kinderen in Woerden, opgroeiend in 300 huishoudens, in armoede. Omdat kinderen afhankelijk zijn van de keuzes die ouders/opvoeders voor hen maken en als aparte doelgroep in het armoedebelief zijn benoemd, kan worden besloten om de declaratieregeling alleen toegankelijk te maken voor kinderen.

De gemeente Woerden ontvangt jaarlijks de zogenaamde 'Klijnsmagelden', die ingezet worden ten behoeve van de armoedebestrijding bij kinderen. Een deel van deze Klijnsmagelden wordt uitgegeven in de vorm van subsidies. Met de declaratieregeling worden activiteiten gefinancierd die vallen onder de armoedebestrijding bij kinderen. Dit wordt intern niet goed verrekend. Het advies is om dit intern passend te verrekenen.

Door de declaratieregeling alleen voor kinderen toegankelijk te maken vervallen de kosten voor de welzijnsactiviteiten volwassenen. Ook veranderen de kosten van de abonnement regeling. De abonnement regeling wordt voornamelijk gebruikt voor een internetabonnement. Omdat kinderen voor hun school en sociale leven in toenemende mate toegang tot het internet moeten hebben blijft deze regeling gehandhaafd voor huishoudens met kinderen. Gebaseerd op de cijfers van 2019 is de inschatting dat 66% van de huishoudens die gebruik maken van de abonnement regeling, geen gebruik maakt van het aanbod voor kinderen. De verwachting is daarmee dat dit huishoudens zonder kinderen zijn. Door de abonnement regeling alleen toegankelijk te maken voor huishoudens met kinderen wordt een besparing van 66% verwacht op de kosten voor de abonnement regeling.

De directe besparing van deze variant is **€267.276,-**. Dit is het bedrag wat wordt besteed aan de welzijnsactiviteiten voor volwassenen en het bedrag wat naar schatting wordt uitgegeven aan abonnementen voor volwassenen. Wat de effecten kunnen zijn voor de uitvoeringskosten van Ferm Werk is onbekend.

Variant 3: declaratieregeling alleen voor kinderen, inrichten bij Stichting Leergeld

Als de declaratieregeling alleen voor kinderen wordt aangeboden, kan dit ook worden ingericht bij Stichting Leergeld.

Stichting Leergeld is al actief in Woerden in het ondersteunen van kinderen tussen de vier en achttien jaar door bijvoorbeeld het verstrekken van laptops, bijdragen aan schoolkampen of -reisjes en contributies aan sport- of cultuurclubs. Stichting Leergeld werkt met vrijwilligers en kent zodanig zeer beperkte uitvoeringskosten. Door het besparen op de uitvoeringskosten van Ferm Werk kan een efficiency slag worden gemaakt.

Wat het stopzetten van de declaratieregeling voor gevolg heeft voor de uitvoeringskosten van Ferm Werk is lastig te zetten gezien de ingewikkelde verdeelsleutels waarop de kosten gebaseerd zijn. Ook zullen eenmalig frictiekosten moeten worden betaald.

De direct besparing van deze variant zal naar verwachting **€263.153,64** bedragen. Dit is exclusief de gevolgen voor de uitvoeringskosten van Ferm Werk en de frictiekosten die betaald moeten worden.

Variant 4: versoberen besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen

Voor de welzijnsactiviteiten kunnen volwassenen die binnen de doelgroep vallen aanspraak maken op €210,- per persoon. Dit is een ruim budget. Een mogelijkheid is om dit te beperken tot €150,- per persoon.

De directe besparing van deze variant is ongeveer **€33.430,80**.

Variant 5: versoberen besteedbaar budget welzijnsactiviteiten kinderen

Voor de welzijnsactiviteiten kunnen kinderen die binnen de doelgroep vallen aanspraak maken op €210,- per persoon. Een mogelijkheid is om dit te beperken tot €150,- per persoon.

De directe besparing van deze variant is ongeveer **€19.589,20**.

Variant 6: besteedbaar budget welzijnsactiviteiten volwassenen stopzetten

33% van de uitgaven van de declaratieregeling zijn in 2019 besteed aan de welzijnsactiviteiten voor volwassenen. Deze welzijnsactiviteiten hebben als doel om de gebruiker (sociaal) mee te laten doen in de maatschappij. Dit kan door middel van allerlei verschillende activiteiten, denk hierbij aan het bezoeken van een voetbalwedstrijd, het sporten bij een sportclub of het leren bespelen van een muziekinstrument. Omdat de declaratieregeling geen wettelijk verplichte regeling betreft kan besloten worden de declaratieregeling alleen open te stellen voor kinderen en voor huishoudens die een abonnement willen afsluiten.

Hiermee wordt een potentiële besparing in de grote geldstroom van €146.850,- gerealiseerd. Een doorberekening van de uitvoeringskosten (kleine geldstroom) zou op een potentiële besparing van €26.881,- uitkomen. Hiermee betreft de potentiële besparing van deze variant **€173.731,-**.

Variant 7: Minimale inzet op armoedebestrijding kinderen

De gemeente ontvangt de zogenaamde Klijnsmagelden om in te zetten voor de armoedebestrijding bij kinderen. Dit budget is geen geoormerkt geld. Er kan voor worden gekozen om deze budgetten niet in te zetten voor armoedebestrijding. Dit zou een besparing opleveren van €80.000,-.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2022 e.v.**	Schatting besparing op uitvoeringskosten
Variant 1	2021	€607.918,- *	€373.132,50.	€162.918,-
Variant 2	2021	€607.918,- *	€267.267,-	€48.924,-
Variant 3	2021	€607.918,- *	€263.153,64	€70.103,-
Variant 4	2021	€607.918,- *	€33.153,64	€13.033,-
Variant 5	2021	€607.918,- *	€19.589,20	Nvt
Variant 6	2021	€607.918,- *	€173.731,-	€26.881,-
Variant 7	2021	€607.918,- *	€80.000,-	Nvt

*Declaratieregeling inhoud en uitvoeringskosten

** Cijfers gebaseerd op de uitgaven en verdeling van de uitgaven in 2019. Ferm Werk begroot 1 bedrag voor de Declaratieregeling en niet op specifiek niveau

Maatschappelijke impact

De maatschappelijke impact van het stopzetten of beperken van doelgroepen in de declaratieregeling is groot. De regeling is bekend bij inwoners en zij gaan ervan uit dat zij hier gebruik van kunnen maken. Mogelijk zullen er meer aanvragen voor bijzondere bijstand worden ingediend om het wegvallen van de regeling te compenseren. Voor Ferm Werk hebben verschillende van deze varianten ook consequenties omdat de opdracht die de gemeente Woerden aan Ferm Werk heeft gegeven aangepast zal worden. Er zullen mogelijk frictiekosten in rekening worden gebracht.

Uitvoerbaarheid

De declaratieregeling is geen wettelijke verplichting waardoor het afschaffen of aanpassen relatief makkelijk uitgevoerd kan worden. Wel zal tijd en aandacht moeten worden gestoken in communicatie van het besluit en moet er rekening worden gehouden met frictiekosten. De declaratieregeling maakt onderdeel uit van de aanvullende dienstverlening en kan daarom alleen voor de gemeente Woerden stopgezet worden. Wel zijn de uitvoeringskosten via een verdeelsleutel over de vier gemeenten verdeeld, wat het moeilijk maakt om op voorhand aan te geven wat dit voor gevolgen heeft.

Taakveld 2: Inkomensondersteuning minima

Beschrijving Maatregel

Ferm Werk voert de inkomensondersteuning minima uit. Deze ondersteuning bestaat uit de volgende onderdelen:

- Individuele bijzondere bijstand
- Individuele inkomenstoeslag
- Individuele studietoelage
- Collectieve zorgverzekering voor minima

Binnen de individuele bijzondere bijstand kan worden gekeken naar de mate van ondersteuning en het afschaffen van regelingen. Er is gekeken naar de volgende varianten:

1. Afschaffen collectieve zorgverzekering minima
2. Afschaffen vergoeding zwemles
3. Aanbieden vergoeding zwemles door Stichting Leergeld

Bovenstaande maatregelen zijn te combineren: maatregel 1 en 2, maatregel 1 en 3, maatregel 2 en 3 zijn niet te combineren.

Variant 1: afschaffen collectieve zorgverzekering minima

Gemeenten zijn niet verplicht om een collectieve zorgverzekering voor minima aan te bieden. Dit geeft ruimte om de regeling te schrappen. Omdat Ferm Werk geen aparte begrotingsposten heeft opgenomen voor de verschillende onderdelen van de bijzondere bijstand is de schatting gemaakt dat het schrappen van deze regeling een potentiële besparing van **€144.000,-** oplevert. Wat voor gevolgen dit heeft voor de uitvoeringskosten is onbekend. Bovendien zullen frictiekosten betaald moeten worden.

Variant 2: afschaffen vergoeding zwemles

Gemeenten zijn niet verplicht om een vergoeding voor zwemles aan te bieden. Dit geeft ruimte om de regeling te schrappen. Omdat Ferm Werk geen aparte begrotingsposten heeft opgenomen voor de verschillende onderdelen van de bijzondere bijstand is de schatting gemaakt dat het schrappen van deze regeling een potentiële besparing van **€81.000,-** oplevert. Wat voor gevolgen dit heeft voor de uitvoeringskosten is onbekend. Bovendien zullen frictiekosten betaald moeten worden.

Variant 3: aanbieden vergoeding zwemles door Stichting Leergeld

Aan Stichting Leergeld worden beperktere uitvoeringskosten uitgegeven. Daarmee kan **€26.819,-** worden bespaard. Let op: dit is een benadering van de besparing op de uitvoeringskosten. Ferm Werk heeft aangegeven dat een inschatting van deze besparingen zeer moeilijk is. Bovendien worden er door hen frictiekosten gerekend. Hoeveel is nog onbekend.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2022 e.v.	Schatting besparing op uitvoeringskosten
Variant 1	2023	€900.000,-	€144.000,-	€26.359,-
Variant 2	2021	€900.000,-	€81.000,-	€14.827,-
Variant 3	2021	€900.000,-	€26.819,-	€26.819,-

Maatschappelijke impact

Het afschaffen van de collectieve zorgverzekering voor minima zal voor een deel van de doelgroep grote impact hebben. Zij hebben voor een relatief laag bedrag een goede dekking van de zorgkosten. Tegelijkertijd is de verwachting dat veel inwoners oververzekerd zijn en bij een andere zorgverzekering een betere balans kunnen vinden tussen de hoogte van de premie en de zorg die zij

nodig hebben. Het is belangrijk dat de inwoners goed begeleid worden naar een nieuwe zorgverzekering.

Het afschaffen van de vergoeding voor de zwemles heeft een grote maatschappelijke impact. Woerden is een waterrijke omgeving en het is van belang dat iedereen de mogelijkheid heeft om te leren zwemmen. Door het afschaffen van de vergoeding is de kans groter dat kinderen onvoldoende of geen zwemles krijgen.

Uitvoerbaarheid

De voorgestelde varianten zijn haalbaar omdat het geen wettelijke verplichtingen betreft. De opdracht aan Ferm Werk wordt beïnvloed, wanneer de uitvoering van deze taken wegvalt zullen de uitvoeringskosten dalen. Dit heeft ook invloed op de andere gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling.

Taakveld: 3. Tegemoetkoming Meerkosten Zorg

Beschrijving Maatregel

De Tegemoetkoming Meerkosten Zorg (hierna: TMZ) is een vergoeding voor de meerkosten die inwoners maken als gevolg van een chronische ziekte of handicap. Het inkomen van de inwoner ligt niet hoger dan 140% van de bijstandsnorm.

Voor dit taakveld zijn 2 varianten onderzocht:

1. Afschaffen TMZ
2. Versoberen toegang TMZ

De twee varianten sluiten elkaar uit.

Variant 1: afschaffen TMZ

Gemeenten zijn niet wettelijk verplicht om de TMZ aan te bieden. Dit biedt ruimte om de regeling te schrappen. Het stopzetten van de TMZ raakt 290 huishoudens. De verwachting is dat een deel van de doelgroep ondersteuning zal vragen via de beleidsregel bijzondere bijstand: kosten in verband met ziekte, ouderdom of handicap. De inkomenseisen van de individuele bijzondere bijstand zijn echter wel strenger (110% van de bijstandsnorm, en vanaf daar naar draagkracht bijdragen).

De directe besparing van het stopzetten van de TMZ wordt ingeschat op **€45.000,-**. Hierbij is rekening gehouden met het verschuiven van de helft van het begrote bedrag naar de bijzondere bijstand. Dit is exclusief de gevolgen voor de uitvoeringskosten van Ferm Werk en de frictiekosten die betaald moeten worden.

Variant 2: versoberen toegang TMZ

De inkomensgrens van de TMZ kan aangepast worden. Met een inkomensgrens op 140% van de bijstandsnorm kan een relatief grote groep van deze regeling gebruik maken. Deze inkomensgrens kan gelijk worden getrokken aan de inkomensgrens van de collectieve zorgverzekering voor minima: 120% van de bijstandsnorm.

Het is onbekend welk percentage van de huidige gebruikers een inkomen tussen de 120% en 140% van de bijstandsnorm heeft. De aanname is dat met name inkomens met een lager inkomen gebruik maken van de regelingen. Op basis hiervan is de aanname dat 10% van de huidige doelgroep als gevolg van deze versobering geen gebruik meer kan maken van de TMZ.

Dit leidt tot een directe besparing van **€9.000,-**.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2022 e.v.	Schatting besparing op uitvoeringskosten
Variant 1	2022	€90.000,-	€45.000,-	€18.885,-
Variant 2	2022	€90.000,-	€9.000,-	nvt

Maatschappelijke impact

De maatschappelijke impact van de varianten is groot. Het gaat om een vaste, kwetsbare groep inwoners die hier gebruik van maakt. Tegelijkertijd bestaat de beleidsregel bijzonder bijstand: kosten in verband met ziekte, ouderdom of handicap. Er bestaat daarmee een andere regeling waar deze doelgroep van gebruik kan maken. Dit zal zorgen voor een (gedeeltelijke) verschuiving van de kosten.

Uitvoerbaarheid

Beide varianten zijn haalbaar.

Taakveld 3: Armoedebestrijding kinderen

Beschrijving Maatregel

Armoedebestrijding bij kinderen wordt betaald uit de Klijnsmagelden. Het is belangrijk dat hierop ingezet blijft worden. De Rijksoverheid heeft de ambitie uitgesproken dat ieder kind dat opgroeit in een gezin met een laag inkomen maatschappelijk mee moet kunnen doen en dat hert aantal kinderen dat opgroeit in armoede in 2030 gedaald moet zijn tot 4,6%.

Momenteel zijn voor de armoedebestrijding kinderen, naast de eerder behandelde declaratieregeling, de volgende uitgaven voorzien:

Tabel 1: voorziene uitgaven Klijnsmagelden 2020-2023

Klijnsmagelden				
	2020	2021	2022	2023
Stichting Leergeld	€ 32.000,00	€ 32.832,00	€ 33.685,63	€ 34.561,46
Stichting Speelgoedbank	€ 5.130,00	€ 5.263,38	€ 5.400,23	€ 5.540,63
Raad van Kerken	€ 14.877,00	€ 15.263,80	€ 15.660,66	€ 16.067,84
Stichting Dunya	€ 8.420,00	€ 8.638,92	€ 8.863,53	€ 9.093,98
Stichting Babyspullen	€ 2.000,00	€ 2.052,00	€ 2.105,35	€ 2.160,09
Samen Vooruit	€ 8.000,00	€ -	€ -	€ -
Stichting Present	€ 12.500,00	€ -	€ -	€ -
Overige *	€ 11.800,00	€ 11.800,00	€ 11.800,00	€ 11.800,00
Totaal Klijnsmagelden	€ 94.727,00	€ 75.850,10	€ 77.515,40	€ 79.224,00

De verwachting is dat op dit taakveld een beperkte efficiency slag gemaakt kan worden. Er is echter onvoldoende mogelijkheid geweest om dit met de betrokken partijen te bespreken waardoor dit niet verder is uitgewerkt.

Taakveld: 5. Samen Vooruit (gekanteld armoedebeleid)

Beschrijving Maatregel

In de pilot Samen Vooruit zijn positieve ervaringen opgedaan met stress-sensitieve dienstverlening. De pilot is opgezet en de lessen van de pilot worden meegenomen in de nieuw op te zetten werkwijze voor vroegsignalering. Er is voor 2020 budget gereserveerd om de implementatie van de stress-sensitieve dienstverlening bij Woerden Wijzer te garanderen.

De volgende variant is onderzocht:

1. Implementeren project in casemanagement

Variant 1: implementeren project in casemanagement

Met het stopzetten van de pilot kan een totaalbedrag van **€8.000,-** worden bespaard.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2022 e.v.
Variant 1	2020	€8.000,-	Eenmalige uitgave

Maatschappelijke impact

Omdat deze omzetting al gepland stond, heeft deze variant weinig impact. Op dit moment wordt de stress-sensitieve dienstverlening bij Woerden Wijzer geïmplementeerd en wordt er nagedacht over structureel trainingsaanbod en intervisie waarbij deze aanpak wordt meegenomen. Hierover lopen al gesprekken met Woerden Wijzer, gezien de omzetting van de pilot Samen Vooruit naar de nieuwe werkwijze vroegsignalering.

Uitvoerbaarheid

Haalbaar.

Taakveld: 6. Vroegsignalering

Beschrijving Maatregel

Vroegsignalering van schulden wordt vanaf 1 januari 2021 een wettelijke taak van gemeenten. Bij een signaal van betalingsachterstand bij zorgverzekeraar, energiemaatschappij, waterbedrijf of huur is de gemeente verplicht een hulpaanbod aan de betreffende inwoner kenbaar te maken.

De gemeente Woerden start op 1 oktober 2020 met de nieuwe werkwijze. In deze werkwijze worden naar aanleiding van twee signalen huisbezoeken afgelegd. Uit onderzoek blijkt dat het afleggen van een huisbezoek een hoge slagingskans heeft en daarmee de grootste effecten heeft. De huidige omstandigheden leiden voor 20% van de huishoudens tot een inkomensterugval. Niet iedereen is in staat hiermee (financieel) adequaat om te gaan. Door de outreachende aanpak van vroegsignalering is de verwachting dat we inwoners met betalingsproblemen sneller in beeld hebben en wanneer zij dit wensen, kunnen zij ondersteuning krijgen bij het herstellen van het betaalritme, en indien nodig kan aanvullende ondersteuning op andere terreinen gesignaleerd en aangeboden worden.

De volgende opties zijn onderzocht:

1. Stopzetten pilot en minimale inzet op signalen

2. Toegang tot pilot versoberen (maximaal aantal huisbezoeken per maand) en minimale inzet op signalen

De twee varianten sluiten elkaar uit.

Variant 1: stopzetten nieuwe werkwijze en minimale inzet op signalen

De nieuwe werkwijze is nog niet gestart waardoor de mogelijkheid bestaat om dit te annuleren. Vanwege de nieuwe wettelijke taak is echter wel een minimale investering nodig. Namelijk voor een ICT-systeem en het communiceren van het hulpaanbod aan inwoners.

De meest minimale variant om het hulpaanbod aan inwoners te communiceren is het automatisch versturen van een brief. Dit kan gekoppeld worden aan het ICT-systeem. Om hoeveel signalen, en brieven, het gaat is lastig in te schatten. Voor nu is de aanname dat er jaarlijks 1.800 signalen binnenkomen waar een hulpaanbod op moet worden geformuleerd. De schatting is dat de communicatie over het hulpaanbod daarmee minimaal €3.600,- zal bedragen. Daarnaast bedraagt de investering in het ICT-systeem €10.000,- en bedragen de abonnementskosten grofweg €10.800,- per jaar.

De directe besparing van deze variant bedraagt ongeveer **€69.000,-**.

Variant 2: toegang tot nieuwe werkwijze versoberen en minimale inzet op signalen

In de nieuwe werkwijze wordt rekening gehouden met het opvolgen van 15 matches per maand. Het risico bij vroegsignalering is dat mensen worden benaderd die zelf in staat zijn hun problemen op te lossen. En daarmee geen ondersteuning vanuit de gemeente nodig hebben. Door bewuste keuzes te maken in de formulering van de doelgroep en heldere afwegingskaders op te stellen wanneer een huisbezoek wordt afgelegd, worden de huisbezoeken zo effectief mogelijk ingestoken.

De 2 consultants die (gezamenlijk) de huisbezoeken afleggen krijgen ruimte voor 7,5 uur per huisbezoek. Als gesteld wordt dat er per maand ruimte is voor het opvolgen van 10 matches dan dalen de kosten voor de inzet van de consultants met €34.936,25,-. Daarnaast is de verwachting dat ongeveer 1680 huishoudens een hulpaanbod via de brief krijgen. Hiervoor moet naar schatting maximaal €3.360,- begroot worden.

De directe besparing van deze variant bedraagt vanaf 2021 **€35.337,-**.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2022 e.v.
Variant 1	2020	2020: €93.800 2021 e.v.: €84.675,-	€69.000,-
Variant 2	2021	2021: €84.675,-	€35.337,-

Maatschappelijke impact

Voor beide varianten wordt een middelgrote maatschappelijke impact verwacht. We verwachten dat er juist nu door de crisis veel inwoners in de problemen komen. Door in een vroeg stadium ondersteuning aan te bieden, verwachten we grotere problematiek te voorkomen, waardoor en minder maatschappelijke kosten ontstaan.

Wel is de verwachting dat met variant 1 het maatschappelijk rendement van vroegsignalering op de lange termijn niet wordt behaald. Bekend is dat slechts 4% van de huishoudens de brieven daadwerkelijk leest. Terwijl met huisbezoeken 70% van de huishoudens wordt bereikt. Als de

schulden blijven opbouwen zal dit na gemiddeld vijf jaar resulteren in een traject bij de schuldhelpverlening. Mensen met problematische schulden hebben vaak niet alleen schulden, maar ontwikkelen ook op andere terreinen problemen. Bijvoorbeeld het verlies van werk, mogelijke scheiding, problemen in de gezinssituatie door de hoge druk van de schulden. Door vroegtijdig in te zetten op het voorkomen van (problematische) schulden worden dit soort maatschappelijke en gemeentelijke kosten voorkomen. De maatschappelijke kosten baten analyse van de gemeente Amsterdam laat zien dat voor elke geïnvesteerde euro, €1,65 wordt 'terugverdiend'. Maatschappelijke baten erbij geteld kom je volgens deze analyse uit op €2,46 per geïnvesteerde euro. Wanneer de nieuwe werkwijze van het afleggen van huisbezoeken door kan gaan zal tot oktober 2021 onderzoek worden gedaan naar dit rendement waarna de definitieve reguliere werkwijze kan worden vastgesteld.

Uitvoerbaarheid

Omdat de pilot nog niet gestart is worden hier geen problemen in voorzien. We zijn verplicht de wettelijke taak uit te voeren, hiervoor wordt een traject ingericht.

Taakveld: 7. Armoede en Minimabeleid

Onder dit taakveld vallen de volgende onderdelen:

- Vroegsignalering
- Schuldhelpverlening ondernemers
- Preventieve activiteiten schuldhelpverlening
- Subsidie Voedselbank

Deze taken zijn grotendeels wettelijk verplicht, waardoor er weinig ruimte is voor zoekrichtingen. Wel is door het bedrag te fixeren op de huidige kosten op armoedebestrijding een bedrag te realiseren van €42.265. Er is voor dit taakveld 1 variant onderzocht:

1. Minimale inzet op armoedebestrijding

Beschrijving Maatregel

Een minimale inzet op armoedebestrijding levert een bedrag op van 42.265,-.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Besparing 2022 e.v.
Variant 1	2021	€42.265,-

Maatschappelijke impact

Er is minder budget beschikbaar voor uitvoering van armoedebeleid. Dit heeft gezien de huidige situatie een behoorlijke maatschappelijke impact op de mogelijkheden van extra ondersteuning die er naar verwacht wel gaan komen.

Uitvoerbaarheid

Haalbaar.

Taakveld: Ambtelijke kosten

Beschrijving Maatregel

Vanuit Werk en Inkomen zal als gevolg van de voorgestelde varianten minder inzet worden gepleegd op de werkzaamheden voor Samen Vooruit en Vroegsignalering. Omdat voor vroegsignalering ambtelijke inzet nodig is, en deze kosten zijn meegenomen in de begroting van de nieuwe werkwijze worden hier geen extra besparingen op verwacht. Voor Samen Vooruit is geen structurele ambtelijke inzet nodig waardoor geen structurele besparingen op de ambtelijke kosten worden verwacht.

2. Zoekrichting: Begeleide participatie

Begeleide participatie zijn voorzieningen voor personen die in staat zijn tot het verrichten van betaald werk in een niet reguliere setting. De voorzieningen komen tegemoet aan het de wens zo min mogelijk mensen afhankelijk te laten zijn van een uitkering. Het gaat om mensen die een begeleidingsbehoefte hebben die niet kan worden gevraagd van een reguliere werkgever. Deze begeleiding kan wel worden geboden in een beschutte omgeving.

Tot begeleide participatie behoren arbeidsplekken op basis van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) en zogenaamde plekken nieuw beschut op basis van de Participatiewet. Instroom in de Wsw is sinds 1 januari 2015 niet meer mogelijk. De Rijksoverheid hanteerde de redenering dat die doelgroep deels zou zijn aangewezen op een plek nieuw beschut (1/3) en deels op een baan overeenkomstig de banenafpraak tussen de sociale partners. Daarnaast worden ook de begeleidingskosten van inwoners met een garantiebanaa opgenomen in dit taakveld.

Kosten begeleide participatie	Totale kosten	Gemeentelijke bijdrage aan Ferm Werk
Grote geldstroom	5.894.269	1.086.139
Kleine geldstroom	2.865.613	692.709
Totaal	8.759.882	1.778.848

Taakveld: 8. Meerjarenprognose afbouw Wsw

Beschrijving Maatregel

Op dit moment zijn er 217 Wsw-ers bij Ferm Werk aan het werk vanuit de gemeente Woerden. Veel van deze medewerkers werken al zeer lang bij Ferm Werk, in elk geval minimaal vijf jaar. Ruim de helft van deze medewerkers werkt groepsgewijs of individueel gedetacheerd bij een reguliere werkgever. Hieronder geven we de kosten van de Wsw weer.

Kosten Wsw	Totale kosten	Gemeentelijke bijdrage aan Ferm Werk
Grote geldstroom	5.576.216	951.086
Kleine geldstroom	2.452.854	297.258
Totaal	8.029.070	1.248.344

45% van de medewerkers is 55 jaar of ouder. Een kwart is 60 jaar of ouder. Deze laatste groep zal binnen nu en ongeveer 5 jaar met pensioen gaan. Met de afbouw van de Wsw zullen de begeleidingskosten (schoksgewijs) dalen. Daarnaast is de verwachting dat de netto toegevoegde waarde (NTW) (ter dekking van de begeleidingskosten) harder zal dalen. Per saldo leiden voorgaande inzichten ertoe dat de kosten voor begeleide participatie in de meerjarenbegroting gaan stijgen.

Financiële bijsturing

In de meerjarenbegroting van Ferm Werk is rekening gehouden met een afname van het aantal Sw-medewerkers van 6% per jaar en met een vermindering van de subsidie per SE². Daarnaast wordt in de kleine geldstroom rekening gehouden met een vermindering van de NTW ter dekking van de uitvoeringskosten. Op dit moment ligt er geen plan ten grondslag aan de afbouw van de Wsw en de toename van de kosten, en de visie die Ferm Werk heeft om dit zoveel mogelijk te beperken. Dit nemen we mee in de extra zoekrichting die wordt geformuleerd ten aanzien van de Wsw in de vorm van een enveloppe.

Maatschappelijke impact

Geen, dit is een wettelijke afbouw. Er is sinds 2015 geen instroom meer mogelijk in deze regeling. Wel is er impact voor de mensen waarvoor een herindicatie aangevraagd wordt, voor hen is er inkomensterugval en een nieuwe omgeving waarmee zij moeten omgaan. Dit is wel de wettelijke regeling.

Uitvoerbaarheid:

Het is landelijk beleid dat afbouw van de Wsw plaatsvindt via natuurlijk verloop. Dit is uitvoerbaar.

Taakveld: 9. SW arbeidsmatige dagbesteding in samenwerking met Reinaerde

Beschrijving Maatregel

Ferm Werk heeft een voorziening voor op dit moment 13 SW-medewerkers die niet meer in staat zijn om de reguliere SW-werkzaamheden te verrichten. Dit wordt in de begroting van Ferm Werk SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product met Reinaerde genoemd. Deze voorziening wordt gefinancierd door Werk en Inkomen, en niet door de WMO. De inwoner behoudt in deze voorziening zijn/haar Wsw-indicatie en salaris. Er worden echter geen inkomsten meer gegenereerd met de activiteiten van deze medewerker.

Kosten voor deze regeling in 2020

Kosten begroting	Totale kosten	Gemeentelijke bijdrage
Grote geldstroom	398.136	82.551
Kleine geldstroom	261.717	261.717
Totaal	659.853	344.268

De zoekrichtingen die we voor deze maatregel hebben zijn als volgt:

1. Herindiceren van de Sw-medewerkers en stopzetten regeling
2. Afbouwen door stopzetten instroom in Reinaerde dagbesteding via Ferm Werk
3. Alternatieve arbeidsmatige dagbesteding organiseren met behoud van Wsw-cao

Variant 1: stopzetten regeling

SW-medewerkers die gebruik maken van deze regeling worden voor herindicatie voorgedragen zodra dit mogelijk is. De samenwerking van Ferm Werk en Reinaerde wordt voor de gemeente Woerden beëindigd. Inwoners stromen wanneer herindicatie wordt toegekend (UWV doet de herindicatie) in de passende voorziening voor levensonderhoud (dit kan verschillend zijn). Daarnaast kunnen zij

² Een SE staat gelijk aan 1 fte of 1,25 fte afhankelijk van de (bij indicatie) vastgestelde mate van arbeidsbeperking.

gebruik maken van de beschikbare WMO-voorzieningen van de gemeente Woerden of andere voorliggende voorzieningen.

Variant 2: afbouwen door stopzetten instroom in Reinaerde dagbesteding via Ferm Werk

De instroom in deze regeling wordt stopgezet. Voor SW-medewerkers die niet langer meer werken via de reguliere Wsw, wordt zodra mogelijk een herindicatie bij het UWV aangevraagd. Vervolgens worden deze inwoners ook door de Wmo of door andere voorliggende voorzieningen ondersteund. Wanneer SW-medewerkers geen herindicatie krijgen, dan kan met de indicatie van de Wsw gebruik gemaakt worden van een Wmo voorziening, zoals arbeidsmatige dagbesteding en andere voorzieningen. De inwoners die nu gebruik maken van de voorziening van Reinaerde, blijven hiervan gebruik maken. Zij behouden hun Wsw-uitkering totdat zij door natuurlijk verloop uitstromen.

Variant 3: alternatieve arbeidsmatige dagbesteding organiseren met behoud van Wsw-cao

De basis van deze variant is hetzelfde als bij variant 2, alleen wordt niet alleen de instroom stopgezet, maar ook voor de huidige doelgroep die gebruik maakt van deze voorziening wordt gekeken naar een voorziening gefinancierd vanuit de Wmo. Uitgangspunt hierbij is dat de voorziening van de arbeidsmatige dagbesteding via de Wmo tegen een lager tarief kan worden verstrekt.

Financiële bijsturing

De input van Ferm Werk op zoekrichting variant 2 leidde tot een verwachte besparing van €90.000,- in 2022. Het vraagt meer tijd om een goed inzicht te geven in de concrete afbouw van de Wsw en de afname van de NTW de komende jaren. Wij zullen deze vraag toevoegen aan de eerder genoemde enveloppe voor de Wsw. Deze wordt onderaan dit document geformuleerd.

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2022 e.v.
Variant 1	2022	577.301	
Variant 2	2022	577.301	90.000
Variant 3	2022	577.301	

Maatschappelijke impact

Het gaat bij deze doelgroep om kwetsbare inwoners, met in toenemende mate verstandelijke en psychische problematiek. Voor deze mensen is hun werk zeer belangrijk; het biedt structuur aan de dag en zorgt voor eigenwaarde en sociale contacten. SW-medewerkers gaan bij een herindicatie 30% achteruit in inkomen. Ook als zij niet langer meer worden ondersteund door Ferm Werk blijven deze kwetsbare inwoners ondersteuning nodig hebben. Dit kan mogelijk wel via een andere instantie verlopen, bijvoorbeeld via de Wmo, maar ook via het UWV. Dit is afhankelijk van in welke uitkering zij na herindicatie instromen.

Variant 1 is wettelijk niet mogelijk. Inwoners worden volgens een schema geherindiceerd, en sommige inwoners hebben een levenslange indicatie voor de Wsw.

Variant 2 en 3 vragen om een uitwerkingsplan. Dit wordt meegenomen in de enveloppe. Wel is uitgerekend wat een mogelijke besparing zou kunnen zijn wanneer in 2022 de pensionering en de mogelijke herindicaties leiden tot uitstroom uit de Wsw en uitstroom uit de arbeidsmatige dagbesteding. Er bestaat een kans dat de herindicaties niet leiden tot uitstroom, en dus ook niet tot een besparing.

Uitvoerbaarheid:

Afhankelijk van de afspraken die met Reinaerde zijn gemaakt door Ferm Werk en de termijnen voor herindicatie is dit mogelijk. Het vraagt meer tijd en onderzoek om uit te zoeken of deze voorziening

tegen een lager tarief uitgevoerd kan worden, bijvoorbeeld via de Wmo. Dit nemen we op in de enveloppe Wsw.

Taakveld: 3. Loonkostensubsidie Garantiebanen

Beschrijving Maatregel

In het Sociaal Akkoord van 2013 zijn afspraken gemaakt over het minimaal te realiseren aantal garantiebanen eind 2025. Deze aantallen zijn vertaald naar de 35 arbeidsmarktregio's en vervolgens wordt daarvan een vertaling gemaakt naar regionale doelstellingen. In de arbeidsmarktregio Midden Utrecht is voor 2020 en 2021 gesteld: 50% van de mensen uit het doelgroepregister vanuit de Participatiewet en Wajong aan het werk eind 2021. Ferm Werk heeft de aantallen uit deze doelstelling opgenomen in de begroting.

We hebben twee zoekrichtingen geformuleerd:

1. minimale loonwaarde vaststellen
Dit is wettelijk niet mogelijk. De hoogte van de loonkostensubsidie voor iemand die tot de doelgroep behoort is op grond van artikel 10d, lid 4 Participatiewet vastgelegd op het verschil tussen het wettelijk minimumloon en de loonwaarde de arbeidsbeperkte, met als maximum 70% van het wettelijk minimumloon. Beperkingen stellen aan de doelgroep loonkostensubsidie is in strijd met de wet.
2. instroom beperken
Aan de minimale aantallen, voortvloeiend uit het Sociaal Akkoord 2013 valt niet te tornen. Daarnaast biedt de Participatiewet geen ruimte om invloed uit te oefenen op de verstrekte loonkostensubsidie. Het is vergelijkbaar met de algemene bijstand; instroom en hoogte zijn wettelijk bepaald.

Financiële bijsturing

Geen financiële bijsturing mogelijk.

Taakveld: 4. Loonkostensubsidie Nieuw beschut

Beschrijving Maatregel

Voor inwoners met een indicatie Nieuw Beschut organiseert Ferm Werk een werkplek. Als gemeente hebben we een taakstelling van 15 plekken Nieuw Beschut voor 2020. Die worden vastgesteld door het Rijk op basis van kengetallen.

We hebben drie zoekrichtingen geformuleerd:

1. minimale loonwaarde vaststellen
Optie 1 is wettelijk niet mogelijk. Ferm Werk is verplicht een plek aan te bieden die passend is. Het is op basis van de Participatiewet (artikel 6 en 7) verboden een minimale loonwaarde te hanteren.
2. instroom beperken
Optie 2 staat op gespannen voet met de wet. Er is een wettelijke taakstelling waaraan Ferm Werk moet voldoen, en daar wordt nog niet aan voldaan. Hierin is Ferm Werk overigens geen uitzondering: landelijk loopt de invulling van Nieuw Beschut achter.
3. externe werkplekken faciliteren
Optie 3 Nieuw beschut is voor mensen een zodanige begeleidingsbehoefte dat die niet

geplaatst kunnen worden in het regulier bedrijfsleven. Voor hen kunnen nauwelijks externe plekken gevonden worden en voor zover ze er zijn, zijn ze nauwelijks goedkoper.

Financiële bijsturing

Er is geen bijsturing mogelijk binnen deze zoekrichting.

3. Zoekrichting: Arbeidsparticipatie

Arbeidsparticipatie richt zich op het toeleiden van inwoners naar economische, maatschappelijke of sociale participatie. Hiervoor worden bijvoorbeeld het werkgeversservicepunt, het Test- en trainingscentrum en de consultants re-integratie ingezet. Ferm Werk zet in op maximalisatie van participatie, afgestemd op de ondersteuningsbehoefte van een inwoner. Daarbij zijn de instrumenten toegankelijk voor elke inwoner, al is de verhouding waarin een en ander wordt ingezet verschillend.

De afgelopen jaren is de nadruk van de ondersteuning van Ferm Werk aan inwoners in Woerden verschoven van mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt naar mensen met een lange afstand (>2 jaar) tot de arbeidsmarkt. Hiervoor zijn een aantal projecten ontwikkeld die bijdragen aan de sociale en maatschappelijke participatie van deze inwoners: Ferm Wijzer, Werkleerlijnen en Basis arbeidsmarkt. De hoofdlijn van onderstaande maatregelen is het verleggen van de nadruk van de ondersteuning van Ferm Werk terug naar inwoners met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt. Hierbij is ook de huidige situatie in overweging meegenomen, waarbij de verwachting is dat er een sterke stijging gaat plaatsvinden van cliënten bij Ferm Werk met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt.

Er blijft een grijs gebied voor inwoners die mogelijkheden ontwikkelen richting werk, waarbij zij het liefst traploos moeten kunnen overstappen tussen beschut werk, arbeidsmatige dagbesteding, of dagbesteding. Hiervoor komen naar verwachting de komende jaren oplossingsrichtingen door projecten zoals Sijmpel Switchen van de Rijksoverheid.

Totale kosten van dit taakveld

Kosten arbeidsparticipatie	Totale kosten	Gemeentelijke bijdrage
Grote geldstroom	581.518	328.414
Kleine geldstroom	1.681.635	1.633.339
Totaal	2.263.153	1.961.753

Taakveld: 5. Arbeidsparticipatie

Beschrijving Maatregel

De post Arbeidsparticipatie wordt ingezet voor het financieren van voorzieningen zoals reiskosten, kinderopvang, externe inhuur van trainers of andere passende oplossingen. Dit bedrag is de afgelopen jaren niet helemaal opgemaakt, in 2019 is er ongeveer €174.000,- van de €251.000,- besteed.

Variant 1 Budget stopzetten

Dit budget maakt het mogelijk voorzieningen in te zetten zoals externe training, jobcoaching, maar ook kosten voor kinderopvang en reiskosten (deze worden verstrekt zodat een inwoner mee kan doen). Het is mogelijk dit budget stop te zetten.

Variant 2 Jobcoaching vanuit eigen organisatie ipv inhuur

Ferm Werk stelde voor de ombuiging te maken door mogelijk boventallige medewerkers om te scholen naar jobcoach, waardoor externe inhuur niet nodig zou zijn.

Variant 3 Versoberen budget

Om deze dienstverlening niet stop te zetten, maar wel te laten aansluiten bij de werkelijke uitgaven, kan ervoor worden gekozen om het budget te fixeren op €175.000,-. Uitgangspunt is dat ongeveer 40% van deze kosten kunnen worden toegerekend aan cliënten met een werkfitscore C en D, dat bedrag zal via Woerden Wijzer inzetbaar blijven om inwoners zoveel mogelijk op dezelfde wijze te kunnen ondersteunen. Dit gaat om een bedrag van €69.600. Dat betekent dat er voor Ferm Werk een budget overblijft van €104.400. Het is te onderzoeken of het mogelijk is om dit budget verder af te ramen door strakkere afspraken te maken. In hoeverre dat nog substantiële bedragen oplevert is de vraag.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2022 e.v.
Variant 1	2021	328.414	328.414
Variant 2	2021	10.000	10.000
Variant 3	2021	153.414	153.414

Maatschappelijke impact

Variant 1 Stopzetten budget

Hierdoor kunnen veel inwoners geen start maken met participeren en worden hun trajecten versoberd. Dit heeft een impact op de uitstroom van het aantal cliënten uit de bijstand.

Variant 2 Jobcoaching vanuit eigen organisatie ipv inhuur

Jobcoaching wordt regelmatig extern ingezet wanneer er specialistische ondersteuning nodig is. Dit wordt ook deels via de Wmo-voorzieningen ingekocht. Ons voorstel is eerst uit te zoeken of we extra kosten op die manier kunnen opvangen.

Variant 3 Versoberen budget

Het budget wordt aangepast aan de werkelijke uitgaven in 2019 minus de geschatte uitgaven aan de cliënten met een werkfitscore C en D. Hiermee beogen we een realistische begroting en verwachten we dat de maatschappelijke impact laag is.

Uitvoerbaarheid:

Haalbaar, dit budget is niet verplicht.

Taakveld: 13. Versobering dienstverlening inwoners met een werkfitscore ³C en D

Beschrijving Maatregel

We hebben voor een intensieve samenwerking gekozen tussen Woerden Wijzer en Ferm Werk met het project Ferm Wijzer. Doelstelling was om met een optimale ondersteuning vanuit de WMO- en de Participatiewet een snellere doorstroming te realiseren, waarbij er gedurende het traject een aanspreekpunt is voor de inwoner, in principe daar waar het zwaartepunt van de inzet van de

³ Werkfitscore C: inwoners zijn nog niet toe aan een traject naar werk. Sommigen zullen uiteindelijk potentieel voor betaald werk ontwikkelen, voor anderen zal dat niet mogelijk blijken te zijn.

Werkfitscore D: inwoners hebben een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. Voor hen wordt vooral ingezet op een zinvolle dagbesteding.

trajecten ligt. Dit kan zowel Ferm Werk als Woerden Wijzer zijn. Met deze maatregel kiezen we ervoor een scherpe splitsing te maken. Geen duaal traject, maar 1 aanspreekpunt en minimale ondersteuning door Ferm Werk tot het moment dat er mogelijkheden zijn voor toeleiding naar werk. Inwoners met werkfitscore C en D worden na intake naar Woerden Wijzer verwezen en Ferm Werk zet geen instrumenten meer in voor deze doelgroep.

Casemanagement zorgt voor een goede begeleiding en waar mogelijk doorstroming van de inwoner naar mogelijke volgende stappen of een passende plek. Hierbij dient ook te worden gekeken naar sociale participatie in de Huizen van Woerden, of andere voorzieningen uit het voorliggend veld. Dit is een belangrijke startpunt voor inwoners om weer een stap te kunnen zetten in hun sociale participatie. Een volgende stap is maatschappelijke participatie, waarbij de inwoner mogelijk naar een (arbeidsmatige) dagbesteding kan. Wanneer doorstroming naar regulier betaald werk, of een beschutte werkplek mogelijk is, wordt samen met de client en Ferm Werk gekeken naar passende oplossingen. Zodra het gaat over toeleiding naar werk wordt de client ondersteund door Ferm Werk.

In 2019 was gemiddeld iets meer 50% van de cliënten ingedeeld in categorie C en D (voorheen 3 en 4). Voor het inrichten van deze wijziging en de overgang van inwoners van Ferm Werk naar Woerden Wijzer verwachten we de helft van 2021 nodig te hebben. Ook zal er een investering moeten worden gedaan om de bestaande doelgroep naar Woerden Wijzer te brengen.

Financiële bijsturing

Op basis van de aangeleverde gegevens van Ferm Werk geven we de volgende bedragen mee. Het is niet mogelijk om uit de begroting te herleiden hoeveel van de totale kosten worden uitgegeven ter ondersteuning van de mensen met een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt. Ferm Werk geeft aan dat 24% van de inzet van consultants hieraan zou kunnen worden toegerekend (€65.000), en dat er aan instrumenten een totaalbedrag van €110.000,- kan worden bespaard.

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2022 e.v.
Variant 1	2021	-	175.000

De investering die nodig is om deze nieuwe werkwijze te implementeren bedraagt incidenteel ongeveer €70.000. Daarnaast vraagt het structureel extra capaciteit ter waarde van €20.400. In het eerste jaar saldeert dit dan ook tot een ombuiging van €237.570. In het tweede jaar bedraagt de ombuiging €307.570.

Maatschappelijke impact

Alle inwoners met een werkfitscore C of D worden gezien door Woerden Wijzer en waar mogelijk wordt ondersteuning verleend of een passende aanbod gedaan voor toeleiding naar maatschappelijke of sociale participatie. 75% van de inwoners zijn nu ook al op een of andere wijze in beeld bij Woerden Wijzer voor bijvoorbeeld toeleiding naar dagbesteding of vrijwilligerswerk. Er is een groep cliënten van Ferm Werk die afhankelijk is van de ondersteuning die Ferm Werk kan bieden, die niet noodzakelijkerwijs bij Woerden Wijzer of een andere partner ondersteuning nodig hebben. Denk hierbij bijvoorbeeld aan inwoners die als gevolg van de leeftijdsfactor, een druk/jong eenoudergezin, taal- en afkomstfactoren, moeizaam aan het werk kunnen komen. Daarnaast is er de groep zorgmijders, die zonder de druk van de Participatiewet geen ondersteuning aanvaarden. Voor deze inwoners geldt dat zij buiten beeld kunnen raken en als gevolg daarvan een toename kunnen ervaren in hun psychische en fysieke gezondheidsklachten als gevolg van (sociale) inactiviteit. Tegelijkertijd zou het ook goed mogelijk kunnen zijn dat we in de uitwerking van deze zoekrichting hier een gezamenlijke oplossing voor kunnen vinden.

Voor Ferm Werk betekent dit een behoorlijke wijziging in het takenpakket; de focus komt meer te liggen op toeleiding naar werk en veel minder op toeleiding naar zorg en sociale of maatschappelijke participatie.

Voor Woerden Wijzer betekent dit een lichte stijging van het aantal inwoners dat wordt ondersteund en een toevoeging in hun focus specifiek voor deze doelgroep: waar mogelijk toeleiding naar werk, of een passende plek. Deze aanpassing vraagt ook om kennis ten aanzien van toeleiding naar werk. Dit moet worden toegevoegd aan Woerden Wijzer. Hiervoor is een berekening gemaakt bij Ferm Wijzer, die wordt nu gehanteerd als investering om deze zoekrichting te operationaliseren. Er dient wel gemonitord te worden of deze investering voldoende is.

Uitvoerbaarheid:

Deze aanpassing is naar inschatting haalbaar, maar vergt een behoorlijke aanpassing in de samenwerking. Ook is in de Gemeenschappelijke Regeling afgesproken dat Ferm Werk gedelegeerd verantwoordelijk is voor de gehele Participatiewet, zowel beleid als uitvoering. Dit betekent dat hierover goede afspraken moeten worden gemaakt.

Deze zoekrichting sluit geen taakvelden uit, het is wel passend om de zoekrichting Ferm Wijzer ok mee te nemen. Daarnaast sluit het aan om ook de zoekrichting Basis Arbeidsmarkt stop te zetten, dit is voor dezelfde doelgroep. Dit levert geen besparing op, maar geeft wel richting aan de focus op toeleiding naar betaald werk.

Taakveld: 14. Ferm Wijzer

Beschrijving Maatregel

Ferm Wijzer 2.0 is een vernieuwde aanpak voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt van meer dan twee jaar en kenmerkt zich door twee aspecten:

- Een gezamenlijke intake, vanuit de invalshoeken van het Sociaal Team, Ferm Werk én de inwoner, waardoor de ondersteuningsbehoeften op meerdere leefgebieden beter in kaart kunnen worden gebracht. Daardoor kan een beter plan van aanpak worden opgesteld en kan effectiever worden bepaald welke instantie in welke fase de procesverantwoordelijkheid heeft en het aanspreekpunt voor de inwoner is.
- Een intensievere monitoring van het verloop van het proces waardoor knelpunten eerder zichtbaar worden en er eerder kan worden bijgestuurd. De verwachting is dat deze monitoring en bijsturing leidt tot een versnelling van het proces. Er zal eerder een effectiever resultaat kunnen worden behaald in termen van sociale, maatschappelijke en economische participatie.

Het stoppen van dit project heeft geen gevolgen voor de begroting van Ferm Werk. De kosten die voor dit project bij de afdeling Beleid van Ferm Werk worden gemaakt, worden op een andere wijze ingevuld. De kosten die gerekend zijn voor dit project bij Woerden Wijzer zijn opgenomen in de taskforce van het Sociaal Domein. De ambtelijke kosten van de uitvoering van dit project bedragen over 2020 en 2021 €7.863,-. Dit levert geen structurele besparing op.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2021
Ambtelijke kosten Ferm Wijzer	2021	7.863,-	€ 7.863,-

Maatschappelijke impact

Wanneer Ferm Wijzer niet meer wordt uitgevoerd, behouden inwoners met een werkfitscore C en D ondersteuning door Woerden Wijzer in de vorm van casemanagement. De inwoner krijgt 1 aanspreekpunt, er blijft ondersteuning, alleen gebeurt dat nu bij één organisatie in plaats van twee en zal de ondersteuning per saldo beperkter in tijd worden. Daarnaast worden instrumenten van Ferm Werk, zoals het test- en trainingscentrum, niet meer ingezet voor deze doelgroep. Woerden Wijzer is nog in de overgangsfase naar de invoering van het casemanagement en zij zullen kennis ten aanzien van het ontwikkelen van arbeidsperspectief in het team moeten toevoegen. De maatschappelijke impact zal beperkt zijn.

Voor Ferm Werk betekent dit een behoorlijke wijziging in het takenpakket en de focus komt meer te liggen op toeleiding naar werk en veel minder op toeleiding naar (sociale en maatschappelijke) participatie. Dit wordt belegd bij Woerden Wijzer. Met de verwachte toestroom naar aanleiding van de coronacrisis, is de verwachting dat er veel meer inwoners met een werkfitscore van A of B instromen. In hoeverre dit gecompenseerd gaat worden door het Rijk is nog onduidelijk. Ook is de verwachting dat werkgevers in deze tijd minder snel iemand met een grote afstand tot de arbeidsmarkt aannemen.

Uitvoerbaarheid:

Ferm Wijzer doen we gezamenlijk met andere gemeenten die deelnemen in de gemeenschappelijke regeling. Het is een maatregel die in het dagelijks bestuur van Ferm Werk moet worden afgestemd.

Taakveld: 15. Werkleerlijnen

Beschrijving Maatregel

Ferm Werk is gestart met het (door) ontwikkelen van verschillende werkleerlijnen. Deze werkleerlijnen hebben als doel om inwoners in staat te stellen gelijktijdig werknemersvaardigheden en vakvaardigheden te ontwikkelen. Werkgevers zijn bij de werkleerlijnen aangesloten, zodat de kans op uitstroom wordt vergroot. Doelstelling van Ferm Werk is 40% uitstroom te genereren uit de werkleerlijnen. Voor de doelgroep met een werkfitscore C en D is het doel van deze werkleerlijnen met name activering.

Voor dit taakveld is de volgende variant onderzocht:

1. Stopzetten werkleerlijnen catering en logistiek
2. Stopzetten werkleerlijn zorg

Variant 1: stopzetten werkleerlijnen catering en logistiek

De verwachting is dat op korte termijn de uitstroom uit de werkleerlijn catering zal dalen. Ook in de logistiek ziet Ferm Werk een gemiddelde krimp (Coronacrisis: impact op de werkgelegenheid in Midden Utrecht, UWV Arbeidsmarktinformatie, juni 2020). Het stoppen van deze werkleerlijnen heeft op korte termijn een positief effect op de ombuigingen. Tegelijkertijd staan deze lijnen nu, en is dit ook een middel om inwoners te ondersteunen bij omscholing. Dit kan ook gelden voor de inwoners met een werkfitscore A of B.

Variant 2: stopzetten werkleerlijn zorg

Deze leerlijn is nog in de opstartfase. Dit is naar verwachting een instrument dat bijdraagt aan het laten doorstromen en uitstromen van cliënten uit de uitkering. Bovendien is er een grote vraag naar arbeid in de zorg. Wanneer met deze werkleerlijn hierin kan worden bijgedragen, is het een goede investering.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2022 e.v.
Variant 1 stopzetten wll catering en logistiek	2021	24.000	24.000
Variant 2 stopzetten ontwikkeling wll zorg	2021	42.000	42.000

Maatschappelijke impact

Werkleerlijnen dragen bij aan activering van inwoners, aan doorstroom en mogelijk uitstroom uit de uitkering. Ook verwachten we voor de werkleerlijnen catering en logistiek hoge frictiekosten.

Uitvoerbaarheid:

Werkleerlijnen vallen onder de basisdienstverlening van Ferm Werk. Het is een maatregel die in het dagelijks bestuur van Ferm Werk moet worden besloten met een meerderheid van het dagelijks bestuur.

Taakveld: 16. Basis arbeidsmarkt*Beschrijving Maatregel*

Basis arbeidsmarkt is gestart om te onderzoeken of door een verbeterde samenwerking van partners in het sociaal domein inwoners beter kunnen worden ondersteund in hun toeleiding naar een passende plek. Er heeft een oriëntatie plaatsgevonden en in een voortgangsrapportage zijn vervolgactiviteiten beschreven. Door het creëren van randvoorwaarden voor inwoners aan de onderkant van de arbeidsmarkt meer mogelijkheden hebben om deel te nemen aan vormen van maatschappelijke participatie en eenvoudig, met zekerheid van inkomen kunnen door- en terugstromen naar een vorm van economische participatie anders dan regulier betaald werk. We stoppen met het creëren van deze randvoorwaarden.

Financiële bijsturing

	Ingangsjaar	Huidige begroting	Besparing 2022 e.v.
Kosten project	2021	€0,-	€ 0,-

Maatschappelijke impact

Het ontwikkelen van een naadloze overgang tussen verschillende voorzieningen voor maatschappelijke participatie zoals beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding, wordt stopgezet. Wat wel van belang is, is dat er ook landelijk ontwikkelingen zijn op dit gebied, zoals het project Simpel Switchen. Wellicht is het mogelijk hier op een later moment eenvoudig bij aan te sluiten.

Uitvoerbaarheid:

Basis Arbeidsmarkt doen we gezamenlijk met andere gemeenten die deelnemen in de gemeenschappelijke regeling. Het is een maatregel die in het dagelijks bestuur van Ferm Werk moet worden afgestemd. Deze maatregel hangt samen met de keuze voor de focus op doelgroep A en B voor Ferm Werk (maatregel 13.1).

Taakveld: 17. Versoering dienstverlening doelgroepen*Beschrijving Maatregel*

Ferm Werk hanteert een bepaalde standaard en kwaliteitsniveau in haar dienstverlening. Met deze zoekrichting beogen we inzichtelijk te krijgen welke beleidskeuzes we kunnen maken om de dienstverlening van Ferm Werk aan onze inwoners te versoberen.

Ferm Werk geeft aan in principe geen doelgroepenbeleid te hanteren. Alle cliënten krijgen een traject op maat dat bestaat uit een diagnose (afd. Test en Training) waaraan de cliënten 100 uur besteden, begeleiding door een consultant en/of een jobcoach en inzet van aanvullende instrumenten (onkostenvergoedingen, trainingen, opleiding). Het doel is altijd het bevorderen en maximaliseren van participatie indien mogelijk door (aangepast) betaald werk. Daarbij is het doel duurzame uitkeringsonafhankelijkheid. Versobering van de dienstverlening leidt volgens Ferm Werk niet direct tot een mogelijke bezuiniging, eerder tot een beperking van het aantal cliënten waarop het aantal consultants zich kan richten. Concreet: Ferm Werk kan bij versobering alleen nog intensieve begeleiding bieden aan een beperkte groep inwoners. Daarmee worden andere cliënten geacht zich zelf te kunnen redden in hun stappen naar werk.

Financiële bijsturing

Deze zoekrichting leidt volgens Ferm Werk niet tot een bezuiniging.

Maatschappelijke impact

Er zullen een aantal inwoners niet meer worden ondersteund, en een aantal andere inwoners waarbij resultaat wordt verwacht worden wel ondersteund. Ferm Werk verwacht dat de effect van deze versobering is dat de participatie van inwoners zal stagneren; het uitstroompercentage naar betaald werk zal dalen en het bestand aan inwoners met een uitkering levensonderhoud zal stijgen.

Uitvoerbaarheid:

Dit voorstel is uitvoerbaar, maar zal met de andere gemeenten in de GR moeten worden afgestemd.

Taakveld: 18. Algemene bezuiniging

Beschrijving Maatregel

De beleidsmatige zoekrichtingen (minimabeleid, Wsw-aanpassingen en versobering ondersteuning van inwoners met een werkfitscore C en D naar maatschappelijke en sociale participatie) dienen bij te dragen aan de uiteindelijke taakstelling van 1,2 mln. Naar verwachting kunnen de overheadkosten ook naar beneden bijgesteld worden wanneer dit het geval is.

Financiële bijsturing

Ferm Werk neemt de bezuinigingen in de overhead mee bij de verschillende zoekrichtingen. Deze zijn verdisconteerd in de bedragen die al genoemd zijn.

Maatschappelijke impact

Dit is al beschreven bij de betreffende paragrafen.

Uitvoerbaarheid:

Niet van toepassing.

Taakveld: 19. Vluchtelingensteunpunt Groene Hart

Beschrijving Maatregel

Met het Vluchtelingensteunpunt Groene Hart (hierna: VSGH) is in 2018 een overeenkomst tot en met 2022 gesloten. Dit betekent dat er tot 2022 niks veranderd kan worden aan de subsidierelatie met VSGH.

Per 1 juli 2021 treedt de nieuwe wet Inburgering in werking. Met deze nieuwe wet krijgen de gemeenten nieuwe (extra) taken waar extra middelen aan gekoppeld zijn. Uit deze te ontvangen budgetten, waarvan de precieze hoogte nog onduidelijk is, zal het aanbod onder het nieuwe stelsel worden vormgegeven. Daar valt ook de inzet van VSGH onder. Wat de nieuwe wet en de beschikbare budgetten voor VSGH betekenen is nog onduidelijk.

Financiële bijsturing

Er is geen sprake van financiële bijsturing. Vanuit de kaders en budgetten van de nieuwe wet inburgering zal het gesprek met (onder andere) VSGH worden gevoerd over de inzet.

Maatschappelijke impact

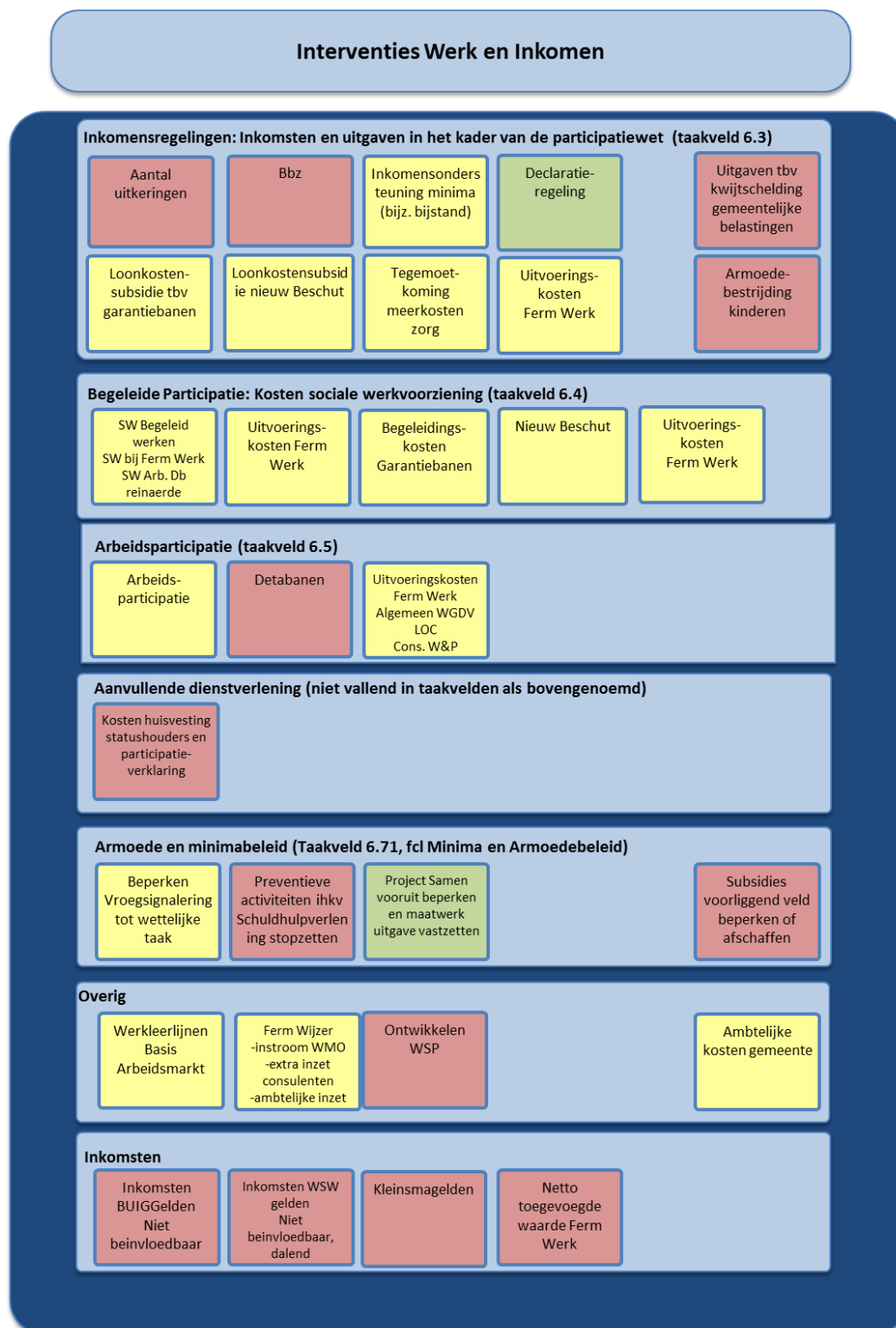
De maatschappelijke impact zal afhankelijk zijn van het aanbod wat de gemeente zal vormgeven. Wel is duidelijk dat het Vluchtelingensteunpunt afhankelijk is van de subsidierelatie.

Uitvoerbaarheid

Het bedrijfsplan loopt tot 2022. De gesprekken over de periode 2022 en verder zullen tijdig moeten worden gestart en in het kader van de nieuwe wet Inburgering moeten worden gezien.

Bijlage 2 Overzicht alle zoekrichtingen

Hieronder staan de zoekrichtingen weergegeven waarmee is gestart. De zoekrichtingen bestaan uit begrotingsposten, projecten ambtelijke kosten en inkomsten. Al deze opties zijn onderzocht en gescoord op haalbaarheid, besparingspotentieel en maatschappelijke impact. Vervolgens zijn deze vertaald naar de shortlist zoals in de rapportage opgenomen.

2020

Eindrapportage werkgroep sportaccommodaties

Versie 02-07-2020

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Context strategische heroriëntatie	3
1.2 Opdracht werkgroep	3
1.3 Financiële zoekopgave werkgroep	4
1.4 Scope opdracht	4
1.5 Invloed coronacrisis	4
2. Bestaand beleid en budget	6
2.1 Hoofdpijnen huidig beleid	6
2.1.1 Algemeen beleid Spelen, Sporten en Bewegen	6
2.1.2 Specifiek beleid zwembaden en binnensportaccommodaties (incl. beleid onderwijs)	6
2.1.3 Beleid bewegingsonderwijs	6
2.2 Meerjarenbegroting zwembad H2O en gymzaal Noord	7
2.2.1 Meerjarenbegroting H2O	7
2.2.2 Meerjarenbegroting Gymzaal Noord	7
2.2.3 Nuancering cijfers	7
2.2.4 Nadere duiding cijfers Zwembad H2O	7
2.2.5 Nadere duiding cijfers Gymzaal Noord	9
2.3 Ontwikkeling kapitaallasten zwembad H2O en gymzaal Noord tot 2030	10
2.4 Financiële knelpunten	11
2.4.1 Huidige begroting zwembaden volgens WoerdenSport te krap	11
2.4.2 Kostprijs buitensportaccommodaties sterker gestegen	11
2.4.3 Btw risico door wijziging btw-sportvrijstelling per 1 januari 2019	11
3. Zoekrichtingen voor bijsturing	12
3.1 Denkraam werkgroep	12
3.2 Overzicht zoekrichtingen	14
3.3 Uitwerking per zoekrichting	15
3.3.1 Sluiten zwembad H2O	15
3.3.2 Afstoten gymzaal Noord	17
3.3.3 Verhogen tarieven binnensport en buitensport	18
3.3.4. Verlagen onderhoudsniveau binnensport en zwembaden	20
3.3.5 Verlagen onderhoudsniveau buitensport	21
3.4 Beoordeling zoekrichtingen	22
Bijlage I Beschrijving huidige situatie	23

1. Inleiding

1.1 Context strategische heroriëntatie

De begroting van de gemeente Woerden staat al meerdere jaren onder druk. Met wat kunst en vliegwerk is de begroting 2020 sluitend gemaakt, maar daarbij moest geconcludeerd worden dat dit geen structureel duurzame oplossing vormt. Bovendien lopen de schulden op als gevolg van de investeringsambities van de gemeente. Het college en de raad hebben daarom besloten tot een strategische heroriëntatie om in meerjarig perspectief tot een gezonde begroting te komen.

Na de analyse van de gemeentebegroting door adviesbureau AEF heeft het college een shortlist vastgesteld van onderwerpen, waarvoor voorstellen voor financiële bijsturing zullen worden uitgewerkt. Hiervoor hebben vier ambtelijke taskforces (complexe opgaven) en vier werkgroepen (duidelijke focus) een opdracht gekregen om voorstellen uit te werken. Het doel van de taskforces en werkgroepen is het bestuur voorstellen voor te leggen op grond waarvan zij uiteindelijk een voorstel aan de raad zal kunnen doen voor financiële bijsturing van minimaal 3 miljoen in de komende begroting en minimaal 6 miljoen euro in 2024.

Hiervoor zijn beleidsmatige businesscases ontwikkeld, die direct na het zomerreces in een informeren en een opiniërend raadsdebat aan de gemeenteraad worden voorgelegd. De uitkomsten worden door het college dan al direct in de begroting verwerkt en bij de begrotingsbehandeling in het najaar ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Drie van deze taskforces en één werkgroep vallen binnen het Sociaal Domein:

- Taskforce Wmo en Jeugd
- Taskforce Werk en Inkomen
- Taskforce Onderwijshuisvesting
- Werkgroep Sportaccommodaties

Deze eindrapportage bevat de uitkomsten van de zoekrichtingen waar de werkgroep sportaccommodaties zich op heeft gefocust.

1.2 Opdracht werkgroep

De opdracht aan de werkgroep sportaccommodaties is als volgt geformuleerd:

Sportaccommodaties

Scope:	Taakveld 5.2 Sportaccommodaties
Aandachtspunten:	a) Regionale spreiding van sportaccommodaties b) Mogelijkheden (kosten)reductie accommodatie c) Verhoging eigen bijdrage
Zoekopgave:	Mogelijke opbrengst sluiting
In beeld brengen:	Twee scenario's: huidig budget, sluiten zwembad Maatregelen, maatschappelijke effecten

Toelichting:

1. De hoofdzoekrichting is zwembaden: onderzoek de mogelijkheden om (één van de) zwembaden te sluiten en de mogelijke opbrengst daarvan.
2. Ga na of er voor andere typen sportaccommodaties, waaronder de binnensportaccommodaties, eenzelfde situatie geldt. Bestaat er, naast een (mogelijk) overaanbod van zwembaden, ook een vergelijkbare situatie voor andere typen sportaccommodaties?

1.3 Financiële zoekopgave werkgroep

De financiële zoekopgave van de werkgroep sportaccommodaties is taakveld 5.2

(Sportaccommodaties). De werkgroep heeft zich gefocust op de mogelijke financiële opbrengst van:

1. Sluiten zwembad H2O
2. Afstoten gymzaal Noord

1.4 Scope opdracht

Na het opleveren van de tussenrapportage is de mogelijke opbrengst van de volgende zoekrichtingen verder uitgewerkt:

1. Sluiten zwembad H2O
2. Afstoten gymzaal Noord

Deze zoekrichtingen zijn te relateren aan overcapaciteit. Door het voorzieningenniveau op deze onderdelen deels terug te schroeven kan nog altijd worden voldaan aan een voor de gemeente Woerden passend aanbod aan sportaccommodaties.

De werkgroep sportaccommodaties heeft aangegeven dat drie weinig perspectiefrijke zoekrichtingen die in de tussenrapportage naar voren kwamen vanwege haalbaarheid of het ontbreken van draagvlak weinig baat hebben bij verdere uitwerking. De stuurgroep Strategische Heroriëntatie is hiermee akkoord gegaan.

Het gaat om onderstaande zoekrichtingen:

- Sluiten zwembad Batenstein
- Sluiten beide zwembaden; bouwen één nieuw zwembad
- Oprichten Sportbedrijf voor zwembaden en binnensportaccommodaties

In hoofdstuk 3 wordt dit toegelicht.

Andere zoekrichtingen die in hoofdstuk 3 kort worden uitgewerkt, zijn:

- Verhogen tarieven binnensport
- Verhogen tarieven buitensport
- Verlagen onderhoudsniveau binnensport en zwembaden
- Verlagen onderhoudsniveau buitensport

1.5 Invloed coronacrisis

Het coronavirus raakt momenteel vele processen binnen de gemeente. Dit geldt ook voor de opdracht van de werkgroep sportaccommodaties. Hierbij spelen onder meer de volgende overwegingen een rol:

- Taskforces en werkgroep leveren een interne technische eindrapportage op. Dit brengt risico's met zich mee, omdat we de haalbaarheid en het draagvlak bij partners (denk aan WoerdenSport Zwembaden BV, Sportoverleg, sportbestuurders en onderwijs) onvoldoende kunnen toetsen.

- Juist door het coronavirus is er nu zeer goed contact met de partners. Vertrouwen is gegroeid. Daar willen we zorgvuldig mee omgaan. Een discussie over aanvullende bezuinigingen naast de corona-effecten komt hierdoor op een ongelukkig moment.
- Door het coronavirus is er nog geen mogelijkheid geweest om het Sportoverleg inhoudelijk te betrekken. Het Sportoverleg is momenteel alleen op de hoogte van het feit dat er sprake is van een strategische heroriëntatie en de mogelijke zoekrichtingen voor sport (zoals in de opdracht aan de werkgroep sportaccommodaties is vermeld).
- Wij voorzien langere termijn financiële effecten door het coronavirus die we nu nog niet allemaal in beeld hebben. Het risico is groot dat we volgend jaar opnieuw moeten heroverwegen.

2. Bestaand beleid en budget

2.1 Hoofdpijnen huidig beleid

De door de werkgroep sportaccommodaties uitgewerkte zoekrichtingen worden in hoofdstuk 3 ook getoetst aan de hand van de gemeentelijke/ landelijke beleidskaders. Deze paragraaf gaat kort in op deze beleidskaders.

2.1.1 Algemeen beleid Spelen, Sporten en Bewegen

In de MAG (Maatschappelijke Agenda) is als thema opgenomen dat alle inwoners een gezonde en actieve leefstijl hebben. Daarbij is één van de speerpunten dat alle inwoners kunnen sporten en bewegen en dat inwoners voldoen aan de beweegrichtlijnen. Hiervoor zijn sportaccommodaties nodig. Deze vormen de basis van het Woerdense Speel-, Sport- en Beweegbeleid. De gemeente vervult een belangrijke rol bij de totstandkoming en instandhouding van de voorzieningen die nodig zijn om te kunnen sporten en bewegen. Er bestaat voor dit beleid geen wettelijke verplichting. Sportstimulering vindt in Woerden hoofdzakelijk plaats door het tegen een niet-kostprijsdekkend tarief verhuren van sportaccommodaties, waarmee de kosten voor de sportbeoefenaars worden gedrukt. Eén van de doelen van het beleid is het minimaal handhaven van het huidige aanbod aan accommodaties en voorzieningen. Waarbij dat aanbod aan accommodaties tegemoet komt aan en in evenwicht is met de wensen, behoeften, vraag, gedragspatronen en financiële mogelijkheden van de toekomst. Hierbij is een trend zichtbaar van sporten en bewegen in georganiseerd verband naar sporten en bewegen in ongeorganiseerd verband.

2.1.2 Specifiek beleid zwembaden en binnensportaccommodaties (incl. beleid onderwijs)

In het Woerdense beleid is opgenomen dat de gemeentelijke binnensportaccommodaties voldoen aan de eisen van NOC*NSF en van de betreffende sportbonden voor de beoefening van hun sport. De vraag naar binnensportaccommodaties en het aanbod daarvan worden aan elkaar getoetst. Aan de hand daarvan wordt inzicht gegeven in de tekorten of overschotten aan capaciteit. Het college besluit hoe daarmee wordt omgegaan. Onderwijs heeft voorrang boven sport. Er wordt gezocht naar een optimale bezettingsgraad. Uitgangspunt is efficiënte verhuur waarbij de gemeente in overleg met gebruikers kan sturen op locatie en tijdstip.

2.1.3 Beleid bewegingsonderwijs

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het bewegingsonderwijs (artikel 117 van de Wet op het primair onderwijs.) Dit kan zij doen door een zelfstandige gymzaal te realiseren en te beheren of door de huur/exploitatie te vergoeden van het gebruik van een gymzaal die niet in eigendom is van de gemeente. Een gymzaal heeft een maximale capaciteit van 40 klokuren voor onderwijs. De gemeente wijst het gebruik van de gymzalen toe aan de basisschool. Zij doet dit op basis van het aantal klokuren waar de school recht op heeft. Per groep 6- tot en met 12-jarigen heeft de basisschool recht op 1,5 klokuur (twee keer per week driekwartier). Over drie jaar wordt dit mogelijk uitgebreid tot 2 klokuren per groep (wetswijziging, nog niet aangenomen door de Eerste Kamer.) Er zijn in Woerden geen basisscholen, die over een eigen gymzaal beschikken.

In de onderwijshuisvestingsverordening zijn de maximale afstanden opgenomen, die een leerling over de voldoende begaanbare en veilige weg mag afleggen tussen school en gymzaal. Als een school recht heeft op minimaal 20 klokuren mag de afstand niet langer zijn dan 1 km, bij minimaal 15 klokuren is dit 3,5 km en bij minimaal 5 klokuren mag de afstand niet meer zijn 7,5 km.

2.2 Meerjarenbegroting zwembad H2O en gymzaal Noord

In onderstaande tabel is de meerjarenbegroting weergegeven van zowel zwembad H2O als gymzaal Noord.

Tabel 1. Meerjarenbegroting 2020-2024

Taakveld 5.2 Sportaccomodaties	2021	2022	2023	2024
Zwembad H2O (vastgoed)	-€ 237.277	€ 286.897	-€ 248.135	-€ 248.135
Zwembad H2O (sociaal domein)	€ 410.368	€ 410.368	€ 410.368	€ 410.368
Saldo zwembad H2O	€ 173.091	€ 697.265	€ 162.233	€ 162.233
Gymzaal Noord (vastgoed)	€ 31.108	€ 57.684	-€ 2.436	-€ 2.436

Let op: in de tabel zijn de bedragen met een min inkomsten en een plus uitgaven.

2.2.1 Meerjarenbegroting H2O

Uit bovenstaande cijfers uit de meerjarenbegroting blijkt dat zwembad H2O in de gemeentelijke begroting zowel bij vastgoed als bij sociaal domein is opgenomen. Bij vastgoed gaat het om het saldo van huurinkomsten en eigenaarslasten. In 2022 kent H2O op de vastgoedbegroting een tekort; in de andere genoemde jaren levert H2O voor vastgoed een exploitatieoverschot op. Dit heeft te maken met fluctuaties in de onderhoudskosten.

Daarnaast is er bij sociaal domein een bedrag begroot voor H2O. Dit betreft hoofdzakelijk subsidie en inventaris. Omdat bij sociaal domein beide gemeentelijke zwembaden niet gesplitst zijn begroot, is hierbij een aanname gedaan en voor H2O 40% van de totale begrote kosten opgenomen.

Uit de totale cijfers blijkt dat H2O in alle genoemde jaren een (theoretisch) exploitatietekort heeft. De uitschieter in 2022 wordt veroorzaakt door de verwachte onderhoudskosten voor H2O op basis van het Meerjarenonderhoudsplan (MOP). Omdat H2O onderdeel uitmaakt van een gezamenlijke exploitatie met zwembad Batenstein door een externe exploitant (Woerden Sport Zwembaden B.V.) vragen de cijfers om een nadere duiding (zie verderop in deze paragraaf).

2.2.2 Meerjarenbegroting Gymzaal Noord

Ook de cijfers van gymzaal Noord vragen om een nadere duiding. Bovenstaande cijfers uit de meerjarenbegroting betekenen dat gymzaal Noord in 2021 en 2022 per saldo een exploitatietekort heeft. In 2023 en 2024 zou deze gymzaal de gemeente een kleine plus opleveren. Deze verschillen worden veroorzaakt door de verwachte onderhoudskosten voor deze gymzaal op basis van het MOP.

2.2.3 Nuanceren cijfers

De genoemde cijfers uit de meerjarenbegroting vragen zoals genoemd om een nuance. Uit een nadere analyse komt naar voren dat het exploitatietekort van zwembad H2O is geraamd van € 50.000 tot € 200.000 en het exploitatietekort van gymzaal Noord van € 30.000 tot € 40.000.

Onderstaand een toelichting op welke wijze deze cijfers zijn berekend.

2.2.4 Nadere duiding cijfers Zwembad H2O

Voor de raming van zwembad H2O is een forse bandbreedte gehanteerd. De gemeentelijke eigenaarslasten voor zwembad H2O zijn bekend. De jaarlijkse exploitatiecijfers per zwembad zijn echter niet precies in beeld omdat de jaarlijkse door exploitant WoerdenSport aangeleverde cijfers hier nu niet in voorzien.

WoerdenSport heeft namelijk vanaf het begin van de locaties Batenstein en H2O één organisatie gemaakt onder het motto “Eén bedrijf, één team, één houding”. Als gevolg van dat beleid heeft WoerdenSport één winst- en verliesrekening, medewerkers die in beide locaties werken, één overheadsysteem, etc. WoerdenSport heeft zich bereid getoond de per zwembad beschikbare gegevens beschikbaar te stellen. De gemeente zal hierover aanvullende afspraken maken met WoerdenSport.

WoerdenSport geeft aan dat zij verwachten dat sluiting van H2O per saldo geen exploitatievoordeel zal bieden voor de gemeente, omdat de meeste winstgevende activiteiten in H2O plaatsvinden en de overheadkosten dan niet meer over twee baden verdeeld kunnen worden.

Om toch een indicatie te kunnen afgeven van de netto exploitatieresultaten van zwembad H2O is door een externe exploitatiedeskundige een indicatieve exploitatieraming opgesteld. Dit aan de hand van de beschikbare jaarcijfers van WoerdenSport, de bezoekcijfers en verhuurcontracten op accommodatieniveau. Uit deze indicatieve raming komt naar voren dat H2O een neutrale dan wel beperkt verliesgevende exploitatie kent. Dit komt omdat de accommodatie nagenoeg geen kapitaallasten kent en de bedrijfsvoering voor een groot deel uit het redelijk lucratieve leszwemmen bestaat. Het netto exploitatietekort (ofwel de toekomstige besparing van de gemeente) is geraamd op € 50.000 tot € 200.000 per jaar. Het tekort is mede afhankelijk van de mate waarin komende jaren onderhoud nodig is en de mate waarin de concurrentiepositie van H2O onder druk komt te staan door de komst van het nieuwe zwembad in Leidsche Rijn.

2.2.5 Nadere duiding cijfers Gymzaal Noord

Onderstaande tabel geeft inzicht in het geraamde exploitatietekort van gymzaal Noord.

Tabel 2. Geraamd exploitatietekort gymzaal Noord

FINANCIEN GYMZAAL NOORD				
Uitgaven				
Beheer- en exploitatielasten				
Varieren sterk per jaar. Uitgegaan van gemiddelde lasten 2020 - 2024			€ 55.000	
Inkomsten				
Verhuur	Opbrengsten per uur	Aantal verhuurde uren per jaar		
Inkomsten verhuur	€ 18	1.200	€ 21.600	Opbrengsten per uur x aantal verhuurde uren per jaar indicatief
Overige inkomsten			€ -	Geen overige inkomsten naast verhuur
Totaal			€ 21.600	
Saldo				
Exploitatieresultaat raming gymzaal Noord			€ 33.400	

De financiële effecten worden in hoofdstuk 3 nader toegelicht.

2.3 Ontwikkeling kapitaallasten zwembad H2O en gymzaal Noord tot 2030

Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van de kapitaallasten van zowel zwembad H2O als gymzaal Noord tot 2030 zoals deze in de huidige begroting zijn opgenomen.

Tabel 3. Ontwikkeling kapitaallasten zwembad H2O en gymzaal Noord tot 2030

Sportaccommodaties	kap Ist 2021	kap Ist 2022	kap Ist 2023	kap Ist 2024	kap Ist 2025	kap Ist 2026	kap Ist 2027	kap Ist 2028	kap Ist 2029	kap Ist 2030
Zwembad H2O	€ 1.056	€ 1.039	€ 1.022	€ 1.004	€ 987	€ 970	€ 952	€ 935	€ 918	€ 900
Gymzaal Noord	€ 7.207	€ 7.069	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

De kapitaallasten van zwembad H2O zijn zeer gering. Gymzaal Noord heeft vanaf 2023 geen kapitaallasten meer. De boekwaarde is per 31-12-2022 € 0,00.

2.4 Financiële knelpunten

2.4.1 Huidige begroting zwembaden volgens WoerdenSport te krap

WoerdenSport heeft recent bij de gemeente aangegeven dat zij momenteel te maken heeft met een (te) krappe begroting. Er is enkele jaren geleden een taakstelling gerealiseerd van circa € 360.000 per jaar. Het huidige vrijwillige bestuur vervult momenteel een deel van de managementtaken, maar heeft aangegeven dat dit voor de lange termijn anders ingevuld moet gaan worden.

2.4.2 Kostprijs buitensportaccommodaties sterker gestegen

De kostprijs van buitensportaccommodaties is sterker gestegen dan waar begrotingstechnisch rekening mee is gehouden. Bij de buitensport zijn momenteel diverse marktontwikkelingen gaande waardoor de kostprijs van de accommodaties meer dan gemiddeld toeneemt. Dit heeft onder meer te maken met aangescherpte wetgeving op het gebied van bestrijdingsmiddelen en de landelijke discussie rond de infillmaterialen bij kunstgrasvelden.

2.4.3 Btw risico door wijziging btw-sportvrijstelling per 1 januari 2019

Per 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling gewijzigd. Deze wijziging heeft gevolgen voor de exploitatie van sportaccommodaties (onder meer sporthallen, zwembaden, gymzalen en buitensportaccommodaties), die door gemeenten, BV's/NV's dan wel beheerstichtingen worden geëxploiteerd. De mogelijkheid om btw te kunnen verrekenen is namelijk vervallen. Daartegenover zijn subsidieregelingen in het leven geroepen om dit kostenverhogende effect te compenseren dan wel te dempen. Het precieze effect van deze compensatieregelingen is echter nog niet bekend. Dit hangt af van de vraag of de landelijke compensatiebudgetten toereikend zijn. Hierover is naar verwachting komend najaar een scherper beeld wanneer de landelijke resultaten over het eerste jaar van de nieuwe SPUK-regeling bekend zijn (afrekening boekjaar 2019).

3. Zoekrichtingen voor bijsturing

3.1 Denkraam werkgroep

Na het opleveren van de tussenrapportage is de mogelijke opbrengst van de volgende zoekrichtingen verder uitgewerkt:

- Sluiten zwembad H2O
- Afstoten gymzaal Noord

Bovenstaande zoekrichtingen zijn te relateren aan overcapaciteit. Door het voorzieningenniveau op deze onderdelen deels terug te schroeven kan nog altijd worden voldaan aan een voor de gemeente Woerden passend aanbod aan sportaccommodaties.

De werkgroep sportaccommodaties heeft aangegeven dat drie weinig perspectiefrijke zoekrichtingen die in de tussenrapportage naar voren kwamen vanwege haalbaarheid of het ontbreken van draagvlak weinig baat hebben bij verdere uitwerking. De stuurgroep Strategische Heroriëntatie is hiermee akkoord gegaan.

Het gaat om onderstaande zoekrichtingen:

- **Sluiten zwembad Batenstein in Woerden**
Dit is geen logische keuze. Het ligt voor de hand dat als de gemeente Woerden de beschikking heeft over één zwembad, dit zwembad dan in Woerden zou liggen, omdat dit verreweg de grootste kern binnen de gemeente is. Bovendien heeft het Batensteinbad meer (zwem)voorzieningen dan H2O. Deze keuze leidt waarschijnlijk tot veel maatschappelijke weerstand.
- **Sluiten beide zwembaden; bouwen één nieuw zwembad**
Dit is een te grote zoekopgave voor de werkgroep. Vanwege de kapitaallasten van een nieuw zwembad leidt deze keuze zeker tot hogere kosten. Het bouwen van één nieuw zwembad met een vergelijkbaar voorzieningenniveau kost tussen de 15 en 20 miljoen euro. Bovendien heeft WoerdenSport aangegeven dat zij verwacht dat deze variant ondanks een efficiëntere exploitatie voor de gemeente per saldo geen besparing zal opleveren. Dit vanwege de genoemde kapitaallasten die dit met zich meebrengt. Tenslotte zijn de huidige zwembaden zijn nog niet aan het einde van hun levensduur. Het vernieuwde Batensteinbad is eind 2002 in gebruik genomen. Zwembad H2O is in het voorjaar van 2003 geopend. Er zou dan sprake zijn van kapitaalvernietiging. Deze zoekrichting die hogere kosten en geen besparing oplevert, past daarom niet binnen de opgave van de strategische heroriëntatie.
- **Oprichten Sportbedrijf voor zwembaden en binnensportaccommodaties**
De binnensportaccommodaties van de gemeente Woerden zijn in gemeentelijk beheer. Het oprichten van een sportbedrijf voor zwembaden en binnensportaccommodaties levert mogelijk schaalvoordelen op. Deze zoekrichting is niet nader onderzocht, omdat deze in dit tijdsbestek een te grote zoekopgave voor de werkgroep is. Daarom is deze zoekrichting niet opgenomen voor heroriëntatie. Het mogelijke besparingspotentieel is vooralsnog onbekend, maar deze zoekrichting kan in de toekomst onderzocht worden. Hierbij kan ook de maatschappelijke meerwaarde worden meegenomen.

Andere zoekrichtingen die in dit hoofdstuk kort worden uitgewerkt zijn:

- Verhogen tarieven binnensport
- Verhogen tarieven buitensport
- Verlagen onderhoudsniveau binnensport en zwembaden
- Verlagen onderhoudsniveau buitensport

In dit hoofdstuk volgt eerst een samenvattend overzicht van de zoekrichtingen. Vervolgens zijn de zoekrichtingen nader uitgewerkt waarbij achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- Aanleiding/ motivatie zoekrichting
- Financiële kenmerken
- Maatschappelijke impact
- Beleidskaders

Tot slot zijn de zoekrichtingen beoordeeld en in een samenvattende tabel weergegeven.

3.2 Overzicht zoekrichtingen

Beschrijving van zoekrichtingen voor financiële bijsturing met maatregelen en hun financiële en maatschappelijk impact in velden.

Tabel 4. Overzicht zoekrichtingen

Zoekrichting	Beschrijving maatregelen	Maatschappelijke impact	Potentiële bijsturing in €
Taakveld: 5.2 Sportaccommodaties			
Sluiten zwembad H2O	Inperking overcapaciteit zwemwater gemeente per 1 juli 2025 (einde contract met WoerdenSport)	Groot	50.000 – 200.000
Afstoten gymzaal Noord	Afstoten gymzaal en uitplaatsen bestaande gebruikers naar sporthal De Kroon per schooljaar 2022/2023	Gemiddeld	30.000 – 40.000 Plus eenmalig € 300.000 (niet begrote duurzaamheidskosten)
Verhogen tarieven binnensport met 10% of 15%	Tarieven beter laten aansluiten bij tarieven regio per 1 januari 2022	Gemiddeld	28.320 – 42.480
Verhogen tarieven buitensport met 5%	Gebruikers mee laten betalen aan toenemende kostprijs per 1 januari 2022	Groot	17.500
Verlagen onderhoudsniveau binnensport en zwembaden	Uitstel van investeringen of aanpassen kwaliteits-/ serviceniveau	Gering	PM
Verlagen onderhoudsniveau Buitensport	Uitstel van investeringen of aanpassen kwaliteits-/ serviceniveau	Groot	PM

3.3 Uitwerking per zoekrichting

3.3.1 Sluiten zwembad H2O

Aanleiding/ motivatie zoekrichting

Argumentatie voor sluiting

- Gemeente Woerden beschikt met twee zwembaden en 1.200 m2 zwemwater over een relatief ruim aanbod aan zwemwater (43 inwoners per m2 zwemwater t.o.v. landelijk gemiddelde van 60). In vergelijking met Utrecht Leidsche Rijn (incl. Vleuten-De Meern) beschikt Woerden over een dubbele hoeveelheid zwemwater per inwoner.
- Het bezoekersaantal is met 211 per m2 (2018) relatief laag ten opzichte van referentiebaden. Het bezoek aan het Batensteinbad ligt iets onder het gemiddelde, H2O ligt ruim onder het gemiddelde.
- Een substantieel deel van het bezoek aan H2O komt uit omliggende gemeenten.
- In Utrecht Leidsche Rijn en Oudewater zijn concrete plannen voor de bouw van nieuwe overdekte zwembaden, die zullen gaan concurreren met de Woerdense zwembaden. Beide plannen zetten in op dezelfde markt als H2O (zwemlessen). De plannen in Utrecht Leidsche Rijn, op hemelsbreed 5 km vanuit Harmelen, zijn qua financiering het meest concreet.
- De sluiting van H2O kan worden gekoppeld aan de ingebruikname van (een van deze) nieuwe voorzieningen waardoor het maatschappelijk effect beperkt kan blijven.

Financiële kenmerken

Alleen sluiten zwemgedeelte

Wanneer alleen wordt ingezet op sluiting van het zwemgedeelte binnen H2O en de verhuur aan de kinderopvangorganisatie en van de zalen in stand blijft, zal de netto-besparing naar verwachting beperkt zijn. Dit zwembad heeft namelijk nauwelijks financieringslasten en relatief hoge inkomsten per bezoeker. Dit laatste heeft te maken met het feit dat het merendeel van het bezoek uit leswemmen bestaat (de meest lucratieve activiteit binnen het zwemaanbod). Wanneer een deel van de accommodatie wel geopend blijft zullen daarnaast diverse (overhead)kosten blijven doorlopen. Zolang het pand gemeentelijk eigendom is, heeft de gemeente te maken met eigenaarslasten (groot onderhoud en verzekeringen/belastingen).

Sluiten volledige accommodatie

Wanneer de accommodatie volledig zal worden afgestoten kan mogelijk wel sprake zijn van een meer substantiële besparing. Uit indicatieve ramingen komt naar voren dat H2O een neutrale dan wel beperkt verliesgevende exploitatie kent. Dit doordat de accommodatie nagenoeg geen kapitaallasten kent en de bedrijfsvoering voor een groot deel uit het redelijk lucratieve leswemmen bestaat. De vrijval van het netto jaarlijkse exploitatietekort is geraamd op € 50.000 tot € 200.000 per jaar. Het tekort is mede afhankelijk van de mate waarin komende jaren onderhoud nodig is en de mate waarin de concurrentiepositie van H2O onder druk komt te staan door de komst van het nieuwe zwembad in Leidsche Rijn.

Wanneer deze accommodatie wordt afgestoten dient ook rekening te worden gehouden met diverse financiële neveneffecten:

- De vrijkomende accommodatie c.q. het vrijkomende perceel (buiten de rode contour) heeft mogelijk een opbrengstwaarde. Wel moet hierbij in ogenschouw worden genomen dat H2O op een locatie ligt waar woningbouw geen optie is (buiten de rode contour en te dicht bij de A12 (geluid)). Het pand heeft de bestemming 'maatschappelijke en nutsvoorzieningen' met de nadere bestemming 'sociaal-cultureel centrum annex zwembad en horecavoorziening' en een eventuele andere invulling zou een maatschappelijke voorziening moeten zijn. Dit begrip is redelijk breed, een fitnessschool kan ook een maatschappelijke voorziening zijn. Een andere functie moet wel aansluiten bij de andere voorzieningen in de directe omgeving (volkstuintjes, manege, tennisbanen, kinderopvang en dierenasiel). Een maatschappelijke bestemming maakt het lastig om er een renderende voorziening van te maken. Mogelijk kan de bestemming worden aangepast om een meer commerciële invulling mogelijk te maken. Op een later moment zou dit verder uitgewerkt kunnen worden.
- Het overhevelen van de huidige gebruikers (voor zover mogelijk) zorgt voor extra inkomsten én exploitatielasten bij zwembad Batenstein. Door de sluiting van H2O kan het gebruik en de bezetting van het Batensteinbad mogelijk iets verbeteren. Dit valt op dit moment echter niet goed te kwantificeren.
- Er dient rekening te worden gehouden met frictiekosten om de huidige (maatschappelijke) gebruikers ordentelijk uit te kunnen plaatsen.

Overeenkomst met WoerdenSport

De gemeente heeft een exploitatieovereenkomst met WoerdenSport tot 1 juli 2025. Uitgangspunt bij deze optie is dan ook een sluiting met ingang van 1 juli 2025. Hoewel een eerdere sluiting contractueel wel tot de mogelijkheden behoort is dit in praktijk niet realistisch. Een sluiting van een zwembad vraagt om een zorgvuldige voorbereiding die over het algemeen enkele jaren in beslag neemt.

Maatschappelijke impact

Afstoting waarbij de volledige zwemfunctie verdwijnt zal ook forse maatschappelijke impact hebben. De huidige spreiding van het zwemwater heeft voordelen qua bereikbaarheid voor specifieke doelgroepen uit Harmelen en omliggende gemeenten. Daarnaast heeft WoerdenSport aangegeven dat sluiting wat hen betreft alleen een optie is als er in plaats van dit bad én het Batensteinbad een nieuw zwembad wordt gerealiseerd. De bedrijfsvoering van WoerdenSport is gericht op schaalvergroting en niet op schaalverkleining.

Sluiting van H2O leidt tot een vershraling van het voorzieningenniveau in Harmelen.

WoerdenSport heeft circa 5 jaar geleden met haar maatschappelijk initiatief reeds een structurele bezuiniging gerealiseerd van circa € 360.000. Een extra bezuiniging op hun budgetten c.q. maatschappelijke functie zet de relatie met WoerdenSport naar verwachting fors onder druk.

Omdat het bad nauwelijks kapitaallasten kent is het in verhouding met soortgelijke baden een relatief betaalbare zwemvoorziening.

Beleidskaders

De gemeente zet in op het bevorderen van sporten en bewegen. Een sluiting van een accommodatie draagt daar in beginsel niet aan bij. Wel verandert het sport- en beweeggedrag (denk aan meer ongebonden sporten in de openbare ruimte) en de huidige bijdrage van H2O aan structureel meer sporten & bewegen voor de inwoners uit de gemeente Woerden is relatief beperkt. Het merendeel van de gebruikers komt van buiten de gemeente.

3.3.2 Afstoten gymzaal Noord

Aanleiding/ motivatie zoekrichting

Argumentatie voor sluiting

- Harmelen beschikt met sporthal De Kroon (3 zaaldelen) en gymzaal Noord (1 zaaldeel) over een bovengemiddeld binnensportaanbod.
- In 2016 heeft de raad besloten om alle gemeentelijke sporthallen en gymzalen te verduurzamen, behalve gymzaal Noord vanwege de lage bezettingsgraad. Kosten van verduurzaming van deze gymzaal bedragen circa € 300.000. Deze kosten zijn nog niet in de meerjarenbegroting opgenomen.
- Gymzaal Noord kent een jaarlijks oplopend exploitatietekort.
- De bezetting is relatief laag en de afgelopen jaren verder afgenomen.
- Met drie zaaldelen, geconcentreerd in sporthal De Kroon, blijft voldoende binnensportaanbod voor Harmelen beschikbaar.
- De huidige gebruikers van gymzaal Noord kunnen bij sporthal De Kroon worden ingepast. Wel zal hiervoor een herschikking van uren met alle gebruikers moeten plaatsvinden, waarbij huidige gebruikers met name doordeweeks 's avonds op minder gunstige tijden ingedeeld moeten worden. Wel kan dit waarschijnlijk beperkt blijven tot enkele groepen per vereniging. Dan is wel de maximale capaciteit bereikt.
- Uit de leerlingenprognoses blijkt dat de leerlingaantallen van de vier scholen in Harmelen langzaam dalen de komende jaren. Deze prognoses houden rekening met de actuele woningbouwplanningen.
- Het verplaatsen van het schoolgebruik van Noord naar de Kroon voldoet aan de afstandsnormen van de onderwijshuisvestingsverordening.

Financiële kenmerken

Structureel

Het netto financieel effect van sluiting is geraamd op € 30.000 tot € 40.000. Het uitplaatsen van de huidige gebruikers van gymzaal Noord zorgt daarnaast voor extra inkomsten én exploitatielasten bij sporthal De Kroon. Per saldo wordt voor de sporthal een positief netto effect van € 5.000 à € 10.000 per jaar verwacht.

Incidenteel

Wanneer deze accommodatie wordt afgestoten dient ook rekening te worden gehouden met diverse financiële neveneffecten:

- Afstoting van de gymzaal zorgt ervoor dat de geplande investeringen in duurzaamheid (circa € 300.000, die nog niet begroot zijn) niet meer nodig zijn.
- Het vrijkomende perceel ligt binnen de rode contour en heeft mogelijk een potentiële opbrengstwaarde. Een eerste doorrekening op basis van beperkte gegevens laat echter zien dat dit beperkt of zelfs negatief zal zijn, omdat het gaat om de ontwikkeling van een klein perceel (ca. 500 m²) dat relatief veel kosten met zich meebrengt.
- Er dient rekening te worden gehouden met frictiekosten om de huidige (maatschappelijke) gebruikers ordentelijk uit te kunnen plaatsen. Denk bijvoorbeeld aan het creëren van extra opslagruimte en een aantal andere bouwtechnische maatregelen bij sporthal De Kroon.

Maatschappelijke impact

Omdat er binnen de landelijke normen een alternatief voor de huidige gebruikers is, zal de maatschappelijke impact relatief (gemeentebreed) beperkt zijn. Wel vraagt het om een flinke aanpassing voor de huidige gebruikers van gymzaal Noord. Ook de huidige gebruikers van sporthal De Kroon wordt om aanpassing gevraagd.

Sporthal De Kroon heeft maar vier kleedkamers. Dit bemoeilijkt een efficiëntere bezetting met drie zaaldelen. De normen schrijven twee kleedkamers per zaaldeel voor. Afwijking van deze normen vraagt het nodige van gebruikers én sporthalorganisatie.

Doordeweeks overdag kent De Kroon voldoende ruimte met als genoemd het aandachtspunt qua kleedkamers. In het weekend gaat het om vier tot zes zaterdagen per jaar waar de randen van de dag opgezocht moeten worden.

Op doordeweekse avonden in de periode november – maart is de roosterpuzzel het meest ingewikkeld. Alle gebruikers zullen dan concessies moeten doen en soms in 2/3-hal moeten trainen in plaats van in 3/3-hal.

Beleidskaders

De gemeente zet in op het bevorderen van sporten en bewegen. Een sluiting van een accommodatie draagt daar in beginsel niet aan bij. Wel verandert het sport- en beweeggedrag (denk aan meer ongebonden sporten in de openbare ruimte) en de binnensport staat onder druk. Een zaaldeel afstoten beperkt de verenigingen in hun groeiomlijkheden richting de toekomst.

3.3.3 Verhogen tarieven binnensport en buitensport

Aanleiding/ motivatie zoekrichting

Door de tarieven te verhogen kan zonder fysieke aanpassingen in het accommodatieaanbod een financiële taakstelling worden ingevuld.

Verhogen tarieven binnensport

Tarieven beter laten aansluiten bij de tarieven in de regio. De huidige tarieven liggen 10 – 15% lager dan de tarieven in de regio. Dit wordt weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 5. Steekproef regionale verenigingstarieven 2019/2020 hele sporthal per uur

Utrecht De Dreef	€	63,82
Utrecht Nieuw Welgelegen	€	63,82
Waddinxveel De Dreef	€	61,69
Gouda Mammoet	€	58,45
Gouda Zebra	€	58,45
Vianen Helsdingen	€	57,00
Linschoten De Vaart	€	55,73
Montfoort Hofland	€	55,73
Woerden Snellerpoort	€	45,75
IJsselstein IJsselhal	€	40,77
IJsselstein 't Heem	€	40,77
Nieuwegein Merwestein	€	35,70
Nieuwegein Galecop	€	27,80

Verhogen tarieven buitensport

De tarieven voor de buitensport zijn een aantal jaar geleden verdubbeld en zijn momenteel bovengemiddeld. Daarom is hooguit een beperkte tariefsverhoging haalbaar. De kostprijs van de buitensportaccommodaties neemt bovengemiddeld toe door toenemende milieu-eisen. Dit kan dan ook de argumentatie zijn van een beperkte tariefsverhoging van 5%.

Financiële kenmerken

De financiële gevolgen van het verhogen van de tarieven voor de gebruikers van de binnensportaccommodaties en sportparken (buitensport) is in onderstaande tabel inzichtelijk gemaakt.

Tabel 6. Aanpassing tarieven sportaccommodaties

AANPASSING TARIEVEN SPORTACCOMMODATIES		
Totaal inkomsten binnensport (excl. onderwijs)		
Totaal inkomsten 2019	€	708.000
Aandeel gebruikers, niet zijnde onderwijs		40%
Totaal inkomsten binnensport (excl. onderwijs)	€	283.200
10% tariefsverhoging	€	28.320
15% tariefsverhoging	€	42.480
Totaal inkomsten focus buitensport		
Totaal inkomsten verenigingen 2019	€	350.000
5% tariefsverhoging	€	17.500

Maatschappelijke impact

Binnensport

De maatschappelijke impact is gemiddeld. De tarieven voor de binnensport liggen momenteel onder de landelijke gemiddelden. De binnensport staat echter onder druk. Doordat verenigingen geen eigen clubhuis-exploitatie kennen zullen huurverhogingen naar verwachting worden doorvertaald naar de contributies.

Buitensport

De maatschappelijke impact is hoog. De tarieven voor de buitensport zijn een aantal jaar geleden verdubbeld en zijn momenteel bovengemiddeld. De verenigingen hebben eerder aangegeven een verdere verhoging niet op te kunnen vangen. De coronacrisis heeft daarnaast de financiële positie van de buitensportverenigingen verzwakt door met name gemiste kantine-omzet.

De gemeente heeft afgelopen jaar achter de schermen gewerkt aan een herijking van de tarieven voor de buitensport. Kostprijzen van de verschillende typen accommodaties zijn aan veranderingen onderhevig. Bij de ene accommodatie is dit sterker dan bij de andere. In dit kader zouden voor de zomervakantie met verenigingen de uitkomsten besproken worden en input opgehaald worden voor het vervolg. Door de coronacrisis zijn zowel gemeente als sportclubs echter druk doende met het opnieuw organiseren van het sportaanbod en alle financiële gevolgen. Het herijkingstraject raakt

mogelijk ook de keuzes die gemaakt zullen moeten worden in het kader van de Strategische Heroriëntatie waar de gemeente de komende maanden voor staat. Daarom is dit herijkingstraject van de tarieven voorlopig opgeschort.

Beleidskaders

De gemeente zet in op het bevorderen van sporten en bewegen. Het verhogen van tarieven, die worden doorvertaald in contributieverhogingen draagt daar niet aan bij.

3.3.4. Verlagen onderhoudsniveau binnensport en zwembaden

Aanleiding/ motivatie zoekrichting

Door het verlagen van het onderhoudsniveau kan een financiële taakstelling worden ingevuld. De consequenties van een eventuele verlaging van de kwaliteit van het onderhoud van de binnensportaccommodaties en de zwembaden moeten nader onderzocht worden.

Bij het nader uitwerken van deze zoekrichting moeten onderstaande overwegingen in acht worden genomen:

- De MOP's moeten geactualiseerd worden. Ook alle mutaties van materialen en installaties in het kader van het verduurzamingstraject van de binnensportaccommodaties, dat bijna is afgerond moeten in de MOP's verwerkt gaan worden. Aan de hand van deze geactualiseerd MOP's kan beoordeeld worden of eventuele besparingen mogelijk zijn.
- Het verlagen van het onderhoudsniveau is altijd risicovol. Onderhoud kan niet wegbezuinigd worden, maar kan alleen opgeschoven worden. Dit levert financieel op de korte termijn misschien voordeel op, maar het gemiddelde onderhoudsbedrag over een groot aantal jaren zal gelijk blijven. De bedrijfsvoering kan in het geding komen wanneer installaties niet op tijd vervangen worden. Of er ontstaat vervolgschade wanneer schilderwerk of vervanging van een dak uitgesteld worden.
- Een groot deel van de onderhoudskosten betreft contractonderhoud. Dat maakt het lastig om hierop te bezuinigen.
- Het is niet wenselijk om het onderhoudsniveau over het geheel verlagen, maar het is beter om kritisch te kijken naar welke posten doorgeschoven kunnen worden. Het doorschuiven van bijvoorbeeld binnenschilderwerk of vervangingen van afwerkingselementen binnen (plafonds) kan zonder technische gevolgen plaatsvinden. Dit heeft alleen esthetische consequenties.

Specifiek voor de zwembaden geldt:

- Het Batensteinbad en H2O zijn beide nog niet aan het einde van hun levensduur. Gezien de aard en functie van de gebouwen (hoge vochtigheid, hoge temperatuur, veiligheid, veel gebruikers) blijven de gebouwen wel onderhoud vragen. De onderhoudskosten liggen daardoor hoger dan bij gemiddeld vastgoed.

Financiële kenmerken

Actualisatie van de MOP's is noodzakelijk om eventuele besparingen inzichtelijk te maken. Het verdient aanbeveling om dan de totale vastgoedportefeuille te bekijken en niet alleen de binnensportaccommodaties en de zwembaden.

Maatschappelijke impact

De maatschappelijke impact op korte en middellange zal gering zijn omdat dit de beschikbaarheid van de accommodaties niet direct aantast. Wel kan door een mindere uitstaling de concurrentiepositie van de accommodaties onder druk komen te staan.

Beleidskaders

De gemeente zet in op het bevorderen van sporten en bewegen. Het verlagen van het onderhoudsniveau heeft hier niet direct op korte termijn effect op. Wel kan door een mindere uitstaling de concurrentiepositie van de accommodaties onder druk komen te staan. Met als gevolg dat minder mensen gebruik zullen maken van deze accommodaties.

3.3.5 Verlagen onderhoudsniveau buitensport

Aanleiding/ motivatie zoekrichting

Door het verlagen van het onderhoudsniveau kan een financiële taakstelling worden ingevuld. De consequenties van een eventuele verlaging van de kwaliteit van het onderhoud van de buitensport moeten nader onderzocht worden.

Financiële kenmerken

De capaciteit van de velden sluit op dit moment goed aan bij de behoefte van de verenigingen. Omdat de gemeente afgelopen jaren (fors) in kunstgras heeft geïnvesteerd is er nu geen sprake van overbelasting van de natuurgrasvelden, waardoor de reguliere onderhoudskosten op dit moment iets lager zijn. Een aanvullend effect is dat door de goede conditie van de grassportvelden tevens de renovaties van deze velden uitgesteld kunnen worden. Kortom door de komst van kunstgrasvelden is het onderhoud beter beheersbaar en is wellicht een kleine besparing mogelijk. Op het gebied van berekening is wellicht ook een kleine besparing op loonkosten te realiseren. Deze mogelijkheden zullen nog nader uitgewerkt moeten worden.

Maatschappelijke impact

Het huidige areaal is op orde. Verenigingen zullen niet akkoord gaan met een verlaging van het onderhoudsniveau bij gelijkblijvende huur. Als de gemeente het onderhoudsniveau wil verlagen, dan moeten ook de overeenkomsten met de verenigingen aangepast worden.

Beleidskaders

Het verlagen van het onderhoudsniveau alleen kan als de gemeente het beleid wijzigt. Volgens het huidige beleid moeten de buitensportaccommodaties voldoen aan de eisen van de betreffende sportbonden en van NOC*NSF.

3.4 Beoordeling zoekrichtingen

Tabel 7. Beoordeling/weging zoekrichtingen

Weging zoekrichtingen met score --, -, +, ++ (- is niet aan te bevelen, + is aan te bevelen)

Zoekrichting	Besparings- potentieel in €	Waterbed- effect	Aansluiting op beleid	Maatschap- pel. impact	Uitvoer- baarheid	Risico's
Sluiten zwembad H2O	50.000 – 200.000	-	+/-	--	+/-	-
Afstoten gymzaal Noord	30.000 – 40.000	+	+/-	-	+	+/-
Verhogen tarieven binnensport met 10% of 15%	28.320 – 42.480	+/-	+/-	-	+	+
Verhogen tarieven buitensport met 5%	17.500	+/-	+/-	-	+	+/-
Verlagen onderhoudsniveau binnensport en zwembaden	PM	-	+/-	+/-	+/-	+/-
Verlagen onderhoudsniveau buitensport	PM	-	+/-	+/-	+/-	+/-
Totaal	125.820 – 299.980					

Bijlage I Beschrijving huidige situatie

Huidige situatie zwembaden

De gemeente Woerden heeft twee zwembaden: het Batensteinbad in Woerden en Recreatiecentrum H2O in Harmelen. Het college heeft op 3 maart 2015 besloten om de exploitatie en het beheer van beide zwembaden per 1 juli 2015 over te dragen aan het maatschappelijk initiatief Stichting WoerdenSport. De Stichting, die bestaat uit vrijwilligers vormt het bestuur van WoerdenSport Zwembaden BV. De afspraken met WoerdenSport komen, kort gezegd, op het volgende neer:

- De gemeente betaalt WoerdenSport jaarlijks een exploitatiesubsidie.
- WoerdenSport betaalt jaarlijks huur (ca. 2/3 van de subsidie) aan de gemeente.
- Binnen de gemeentebegroting is jaarlijks een bedrag gereserveerd voor eigenaarsonderhoud van de gebouwen (op basis van MOP's). WoerdenSport is verantwoordelijk voor het kleine/dagelijkse onderhoud.
- Afspraken lopen van 1 juli 2015 tot 1 juli 2025.

Batensteinbad

Het Batensteinbad heeft een wedstrijdbad, een instructiebad en een recreatiebad. Er is een horecavoorziening. In de buitenruimte heeft WoerdenSport BatensteinBuiten gerealiseerd. Dat is een spetter-, sport- en speelplaats, die gratis toegankelijk is. Het pand (en het perceel) waarin het Batensteinbad is gevestigd, is grotendeels eigendom van de gemeente, maar heeft gedeeltelijk een andere eigenaar. In dat deel is een fitnesscentrum gevestigd.

Van de jaarlijkse gemeentelijke (netto) kosten aan de twee zwembaden is ca. 60% toe te rekenen aan het Batensteinbad.

Recreatiecentrum H2O

Recreatiecentrum H2O heeft een wedstrijdbad, een peuterbad en verschillende zalen die gehuurd kunnen worden. Er is een horecavoorziening die voor zowel het bad als de zalen wordt gebruikt. Vanaf 1 september 2018 is er een nieuw kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang in het pand van Recreatiecentrum H2O gevestigd. Door de komst van deze kinderopvangorganisatie is een aantal zalen in H2O aangepast. Het pand (en het perceel) waarin H2O is gevestigd is volledig eigendom van de gemeente.

Van de jaarlijkse gemeentelijke (netto) kosten aan de twee zwembaden is ca. 40% toe te rekenen aan Recreatiecentrum H2O.

Huidige situatie Gymzaal Noord

Gymzaal Noord, ook wel bekend als Gymzaal Oudeland (Harmelen Noord) is gebouwd in 1980 en gelegen op het adres Oudeland 2 in Harmelen. Het gebouw en het perceel zijn gemeentelijk eigendom. Exploitatie, beheer en onderhoud worden verzorgd door de gemeente.

De gymzaal wordt gebruikt door basisschool St. Bavo, die aan de nabijgelegen Schoollaan is gevestigd. Daarnaast wordt de gymzaal hoofdzakelijk gebruikt door omnivereniging OKV. Deze sportvereniging biedt met name turnen en recreatiegym aan. Tenslotte wordt de gymzaal ook gebruikt voor een aantal andere beweegactiviteiten, bijvoorbeeld Meer Bewegen Voor Ouderen.

Voorheen maakten zowel basisschool De Fontein als de St. Bavo school gebruik van deze gymzaal, maar sinds de verhuizing van De Fontein naar het schoolcluster, maakt alleen de St. Bavo nog gebruik van gymzaal Noord. De kinderen van De Fontein hebben nu gymles in sporthal De Kroon. In deze sporthal volgen ook de kinderen van de andere twee scholen in Harmelen, namelijk De Notenbalk en De Horizon bewegingsonderwijs.

Uit eerder onderzoek is gebleken dat de bezettingsgraad van de gymzaal laag is en gymzaal Noord behoort daarmee tot één van de minder goed bezette gymzalen en/of sporthallen. In een straal van ca. 1 km bevinden zich 4 basisscholen. Deze gymzaal is relatief gezien één van de duurste gymzalen als gekeken wordt naar het meerjarig onderhoudsprogramma.

Het perceel waarop de gymzaal is gelegen heeft de bestemming sport. Het gebouw heeft een Bruto Vloer Oppervlakte (BVO) van 463 m².

2020

Eindrapportage Taskforce OR

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Context Strategische heroriëntatie	3
1.2	Financiële zoekopgave Taskforce OR	4
1.4	Scope opdracht.....	4
1.5	Systematiek bepalen kosten Openbare Ruimte	5
1.6	Alternatief om te voldoen aan de taakstelling: Budgetgestuurd beheer.....	5
1.7	Leeswijzer	5
2.	Bestaand beleid en budget.....	6
2.1	Meerjarenbegroting en ontwikkeling kapitaallasten tot 2030	6
2.2	Hoofdpijnen ontwikkelingen budget in relatie tot het beleid.....	7
2.3	0-lijn versus optimaal budget en beeldkwaliteit C.....	7
2.4	Financiële knelpunten	8
3.	Zoekrichtingen voor bijsturing	10
3.1	Denkraam taskforce	10
3.2	Kapitaalruimte ten goede laten komen van de exploitatie.....	10
3.3	Ombuigingen	11
3.4	Ombuiging uitbesteed werk (exploitatie)	17
4.	Varianten voor bijsturing.....	18
4.1	Variant 1: 5% financiële bijsturing.....	18
4.2	Variant 2: 15% financiële bijsturing.....	19
4.3	Maatschappelijke gevolgen en consequenties voor sturing en beheersing	21
4.4	Ombuiging uitbesteed werk (exploitatie)	21
4.5	Risico's varianten.....	25

1. Inleiding

1.1 Context Strategische heroriëntatie

De gemeente Woerden staat al diverse jaren voor een opgave, het op een gezonde en duurzame wijze in balans brengen en houden van de gemeentebegroting. Hierbij ontmoet de gemeente verschillende uitdagingen op haar pad die dit tot een complexe puzzel maken. Afgelopen jaar werd de gemeente geconfronteerd met een nieuwe grote financiële opgave. Met kunst- en vliegwerk is de begroting voor 2020 sluitend gemaakt, maar hierbij moest geconcludeerd worden dat dit geen structurele oplossing bood. Eind 2019 is daarom door de gemeenteraad besloten om een Strategische Heroriëntatie op de begroting te starten.

Strategische Heroriëntatie

In de Strategische Heroriëntatie wordt over de breedte van de gemeentebegroting onderzocht welke keuzes gemaakt moeten worden voor de toekomst. Er moet antwoord worden gegeven op de vragen: Wat voor gemeente willen we zijn? Wat vinden we belangrijk? En welke financiële keuzes moeten gemaakt worden (kijkend naar de lange termijn)? Het bureau Andersson Elffers Felix (AEF) is aangetrokken om dit traject te begeleiden.

Van Longlist naar shortlist

AEF heeft aan de hand van de door de gemeenteraad vastgestelde kaders een inventarisatie uitgevoerd over de gemeentebegroting. Daarnaast is een benchmark uitgevoerd. Dit tezamen is gebundeld in een longlist. Deze lijst is vervolgens door het college teruggebracht naar een shortlist van zoekrichtingen (de thema's) en een aanpak. Door het college is gekozen om te gaan werken met 4 taskforces (complexe opgaven) en 4 werkgroepen (duidelijke focus). Doel van deze taskforces en werkgroepen is om het bestuur keuzes voor te leggen en om uiteindelijk een totale ombuiging van minimaal 6 mln euro in 2024 te realiseren. Met een korte klap in 2021 van minimaal 3 mln euro.

Taskforce Openbare Ruimte

Door het college is besloten om een taskforce op te richten voor de Openbare Ruimte. De taskforce heeft tot doel om een kostendekkende exploitatie (inclusief kapitaalslasten) in 3 verschillende scenario's uit te werken. Hierbij wordt gekeken naar de totale openbare ruimte, dus alle werkzaamheden van de teams Afval & Reiniging, Wijkonderhoud en Realisatie & Beheer. Tevens wordt met een toekomstbril gekeken naar eventuele ontwikkelingen in de nabije en verre toekomst.

1.2 Financiële zoekopgave Taskforce OR

Voor de Taskforce Openbare ruimte staat de volgende vraag centraal:

Werk twee financiële varianten uit met hun consequenties voor financiën, voor inhoudelijke maatregelen die daarbij horen en consequenties voor de dienstverlening van de gemeente in stad en omgeving.

Deze varianten zijn:

1. Voortzetting huidig beleid met -5% neerwaartse bijsturing (= € 450.000 exploitatie (resp. 7,9% t.o.v. 0-lijn Financiën) en € 210.000 investeringen (resp. 2,4% t.o.v. 0-lijn Financiën)) (met maatregelen en aanpassing van beleidsuitgangspunten).
2. Voortzetting huidig beleid met -15% (= € 1.350.000 exploitatie (resp. 23,8% t.o.v. 0-lijn Financiën) en € 630.000 investeringen (resp. 7,3% t.o.v. 0-lijn Financiën)) neerwaartse bijsturing (met maatregelen en aanpassing van beleidsuitgangspunten).

In overleg met de projectgroep van de taskforce is aangegeven dat het niet zozeer gaat om de aparte exploitatie of investeringsbedragen maar om de gecombineerde opgave.

Daarvoor is in beeld gebracht:

- Huidige beleidsafspraken over (kwaliteits-)niveau dienstverlening/voorzieningen
- Verwachte autonome ontwikkeling van areaal/ doelgroep zonder nieuwe initiatieven
- Huidige (ontwikkeling in) budgetbeslag op grond van meerjarenbegroting
- Verwacht netto budgetbeslag in exploitatie en investeringen (met doorwerking naar kapitaallasten en exploitatie) bij huidig beleid
- Minst maatschappelijk bezwaarlijke maatregelen in de sfeer van aanpassing van dienstverlening en voorzieningen om genoemde neerwaartse bijsturing te realiseren: afstoten taken, aanpassen volume en/of kwaliteitsniveau, verhogen inkomsten (consequenties voor tarieven, verdienvermogen)
- Evt. noodzakelijke maatregelen in sfeer van sturing en beheersing om neerwaartse bijsturing te realiseren
- Eventueel benodigde investeringen om neerwaartse bijsturing te realiseren
- Verwachte tijdlijn voor realisatie neerwaartse bijsturing
- Maatschappelijke consequenties van voorgestelde maatregelen.

1.4 Scope opdracht

Voor de Taskforce OR wordt gekeken de onderstaande taakvelden.

- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.3 Recreatieve havens
- 5.7 Openbaar groen en luchtrecreatie
- 7.2 Riolerings
- 7.5 begraafplaatsen en crematoria

1.5 Systematiek bepalen kosten Openbare Ruimte

Om de kosten te bepalen van de Openbare Ruimte werkt de afdeling Realisatie en Beheer sinds 2007 conform de beeldkwaliteit systematiek van het CROW¹. Voor het bepalen van de kosten is de Taskforce OR in december 2019 gestart met het bouwen van een model. Hiervoor werkt de gemeente samen met het Advies- en Ingenieursbureau Antea. In de basis rekent dit model de kosten uit die nodig zijn om het te beheren areaal conform een specifiek kwaliteitsniveau te onderhouden. De werkwijze geeft naast inzichten in kosten ook de mogelijkheid om kritisch naar de uitgaven te kijken voor de OR. Voor meer informatie over het areaal van de gemeente Woerden en de werkwijze verwijzen wij naar bijlage 1.

1.6 Alternatief om te voldoen aan de taakstelling: Budgetgestuurd beheer

Initiële berekeningen hebben laten zien dat de huidige budgetten momenteel al niet toereikend zijn voor veel onderdelen de openbare ruimte conform de laagste beeldkwaliteitsnorm (C) te onderhouden. Door slim om te gaan met haar budgetten en te werken met een gevel-tot-gevel contract lukt het voor enkele onderdelen echter nog een bepaalde kwaliteit in stand te houden. Het direct doorvoeren van ombuigingen van -5% tot -15% te bezuinigen op de exploitatiebudgetten resulteert in echter in een situatie waarbij niet langer kan worden gewerkt conform de landelijke systematiek. Op korte termijn wordt gestopt met onderhoud en achterstanden worden versneld opgebouwd. Ook zal het gevel-tot-gevel contract moeten worden beëindigd waardoor ook een groot organisatorisch knelpunt ontstaat. Mocht dit scenario werkelijkheid worden dan moet de Taskforce OR budget gestuurd gaan werken. In bijlage 2 is beschreven wat budget gestuurd beheer inhoudt.

1.7 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 maken wij een vergelijk tussen het huidige budget en het budget wat nodig is om het huidige areaal conform het huidig beleid te onderhouden. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt waar reeds financiële knelpunten bestaan.

In hoofdstuk 3 geven brengen wij aan de hand van 3 zoekrichtingen de mogelijkheden in kaart om ombuigingen door te voeren binnen de Taskforce OR.

In hoofdstuk 4 werken wij de zoekrichtingen concreet uit tot de scenario's -5% en -15% en maken wij per scenario inzichtelijk wat de maatschappelijke en organisatorische gevolgen zijn. Apart van de scenario's brengen wij ook de gevolgen in beeld van een directe ombuiging op de exploitatie.

In hoofdstuk 5 geven wij een samenvatting van de Taskforce OR

¹ Het CROW is een kennisinstituut voor infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer, en werk en veiligheid.

2. Bestaand beleid en budget

In dit hoofdstuk maken wij een vergelijk tussen het huidige budget en het benodigde budget om conform de systematiek uit bijlage 1 de openbare ruimte in stand te houden. Deze vergelijking maakt inzichtelijk welke financiële knelpunten er momenteel al zijn.

Uit de berekeningen uit ons model komen exploitatiebedragen en investeringsbedragen. Exploitatie zijn kosten die jaarlijks gemaakt worden om verzorgend onderhoud te plegen en de openbare ruimte schoon, heel en veilig te houden. Het vervangen van de openbare ruimte, wanneer onderdelen van de openbare ruimte einde levensduur zijn, zoals een lichtmast, een weg of een riool, wordt bekostigd middels investeringsbedragen. De investeringsbedragen worden geactiveerd en verschijnen als kapitaalslasten op de begroting.

2.1 Meerjarenbegroting en ontwikkeling kapitaallasten tot 2030

Tabel 1 geeft in detail per taakveld de meerjarenbegroting weer tot en met 2024 exclusief inflatie en areaaluitbreiding. Tabel 2 geeft in detail per taakveld de ontwikkeling van de kapitaallasten weer tot en met 2030 exclusief inflatie en areaaluitbreiding.

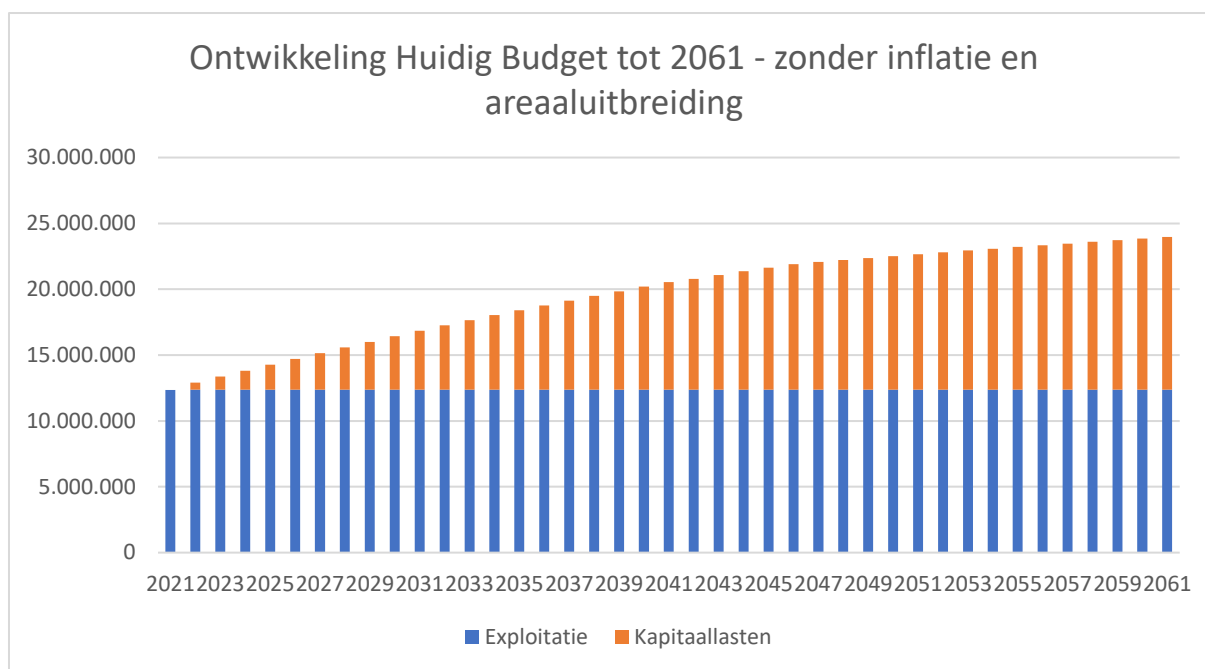
Tabel 1. Meerjarenbegroting tot 2024 exclusief inflatie en uitbreidingen.

O-lijn	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
TAAKVELD 2.1 VERKEER EN VERVOER	€ 5.198.360	€ 5.224.630	€ 5.216.315	€ 5.216.315
TAAKVELD 2.4 ECON. HAVENS EN WATERWEGEN	€ 654.120	€ 654.120	€ 654.120	€ 654.120
TAAKVELD 5.7 GROEN	€ 3.805.027	€ 3.805.611	€ 3.806.195	€ 3.806.779
TAAKVELD 7.2 RIOLERING	€ 2.140.355	€ 2.175.968	€ 2.212.088	€ 2.212.088
TAAKVELD 7.5 BEGRAAFPLAATSEN	€ 541.634	€ 521.197	€ 488.108	€ 488.108
	€ -	€ -	€ -	€ -
TOTAAL TAAKVELDEN IBOR	€ 12.339.496	€ 12.381.526	€ 12.376.826	€ 12.377.410

Tabel 2. kapitaallasten ontwikkeling (mln euro) bij gelijkblijvende investeringen tot 2030 exclusief inflatie en uitbreidingen.

Jaartal	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Totaal kapitaallasten in mln. euro	€ 0,5	€ 1,0	€ 1,4	€ 1,9	€ 2,3	€ 2,8	€ 3,2	€ 3,6	€ 4,1

In het onderstaande Figuur 1 is een prognose gegeven van de ontwikkeling van meerjarenbegroting tot en met 2061 exclusief indexatie en areaaluitbreiding. De groei van de kapitaallasten vlakkt af door vrijval van afbetaalde leningen.

Figuur 1. Ontwikkeling Huidig Budget tot 2061 - zonder inflatie en areaaluitbreiding.

2.2 Hoofdpijnen ontwikkelingen budget in relatie tot het beleid

De basis van het huidig beleid van de Openbare ruimte ligt bij de begrotingsbehandeling 2019-2022. Hierbij een korte samenvatting:

- De IBOR-kwaliteit voor het areaal is ingesteld op B en enkele onderdelen op C.
- Reductie van areaal van:
 - Beplanting 30%
 - Bruggen 10%
 - Openbare verlichting 33%
 - Beschoeiing 30%
 - Kort gras 10%
 - Spelen 33%

Sinds de Taskforce van 2018 zijn significante aanpassingen doorgevoerd in de begroting en het te voeren beleid en bleken diverse ombuigingen en reducties van het areaal niet (tijdig) haalbaar. In bijlage 3, hebben wij getracht hier zoveel mogelijk inzicht in te bieden. Het gevolg is dat het huidig budget (0-lijn) niet langer in overeenstemming is met het te onderhouden areaal en het te voeren beleid. Om die reden geven wij weer hoe de 0-lijn zich verhoudt tot het budget wat nodig is om het huidig areaal zo kosteneffectief mogelijk te beheren (optimaal, combinatie beeldkwaliteit B en C) en wat nodig is om het huidig areaal conform beeldkwaliteit C te onderhouden.

2.3 0-lijn versus optimaal budget en beeldkwaliteit C

In Tabel 3 wordt een overzicht gegeven van het de 0-lijn, een optimaal scenario waarbij een combinatie van beeldkwaliteit B/C als meest kosteneffectief wordt beschouwd (exploitatie + investeringen) en een scenario met beeldkwaliteit C. Bij beide scenario's wordt uitgegaan van planmatig beheer. De totale bedragen verschillen met de in par. 2.2 genoemde budgetten omdat hier specifiek wordt gekeken naar de beïnvloedbare bedragen per beheercluster. Bij de uitwerking moet gekeken worden naar de delta (het verschil) in plaats van de totale bedragen. Deze delta wordt vervolgens voor de scenario's in hoofdstuk 4 gebruikt om dezelfde overzichten te maken als in hoofdstuk 2.1.

Tabel 3. Bestaand budget versus optimaal budget (combinatie B/C) en beeldkwaliteit C.

Exploitatie 2021				
FCL	Onderdeel (huidige beeldkwaliteit)	0-lijn	Optimum B/C	Beeldkw.C
6xxxxxxx	IBOR Algemeen	€ 69.470	€ 143.400	€ 193.400
62100011/2/4	Verharding	€ 1.585.491	€ 5.198.391	€ 4.787.074
62100015	Openbare Verlichting	€ 578.377	€ 828.176	€ 828.176
62100017	Straatmeubilair	€ 109.562	€ 175.468	€ 175.068
62100021	Civiele kunstwerken	€ 631.223	€ 814.044	€ 705.044
62400012	Baggeren	€ 521.786	€ 591.000	€ 561.406
65700012	Bomen	€ 130.848	€ 199.848	€ 199.848
65700013	Beplanting	€ 1.211.418	€ 1.331.136	€ 1.405.542
65700014	Gras	€ 536.582	€ 556.605	€ 556.605
65700015	Onderhoud watergangen, vijvers en singels	€ 138.095	€ 138.095	€ 138.095
65700020	Speelplaatsen en velden	€ 158.853	€ 158.853	€ 158.853
63300018	Elektriciteitskasten	€ 21.650	€ 21.650	€ 21.650
62100026	Verkeersregelininstallaties	€ 37.970	€ 59.060	€ 59.060
	Totaal	€ 5.731.325	€ 10.215.726	€ 9.789.821

Investerings structureel				
FCL	Onderdeel	0-lijn	Optimum B/C	Beeldkw.C
72100xxx	Verhardingen - 40 jr.	€ 4.650.000	€ 6.358.000	€ 6.798.000
72100xxx	Verhardingen - 25 jr.	€ 1.550.000	€ -	€ -
75700xxx	Bomen	€ 900.000	€ 900.000	€ 1.080.000
72100xxx	Civiele kunstwerken - 25 jr.	€ 460.000	€ 1.003.000	€ 1.147.000
72100xxx	Civiele kunstwerken - 40 jr.	€ -	€ 340.000	€ 392.000
72400xxx	Oevers en beschoeiingen	€ 624.000	€ 615.000	€ 615.000
72100xxx	Openbare verlichting armaturen	€ 140.000	€ 320.000	€ 320.000
72100xxx	Openbare verlichting masten	€ 70.000	€ 235.000	€ 235.000
75700xxx	Speelvoorzieningen	€ 198.000	€ 315.000	€ 200.000
75700xxx	Inrichtingselementen	€ -	€ 200.000	€ 315.000
72100xxx	IBOR algemeen	€ -	€ -	€ -
	Totaal	€ 8.592.000	€ 10.286.000	€ 11.102.000

2.4 Financiële knelpunten

Er bestaat dus diverse financiële knelpunten tussen de 0-lijn en het meest kosteneffectieve beheerscenario (combinatie beeldkwaliteit B/C) volgens de werkwijze van de IBOR-systematiek om de openbare ruimte te onderhouden. Tabel 4 geeft een overzicht van het verschil tussen beide scenario's.

Tabel 4. Verschil 0-lijn en optimaal beheerscenario.

Verschil tussen 0-lijn en optimaal exploitatie			
FCL		2021	
6xxxxxx	IBOR Algemeen	€	-73.930
62100011/2/4	Verharding	€	-3.612.900
62100015	Openbare Verlichting	€	-249.799
62100017	Straatmeubilair	€	-65.906
62100021	Civiele kunstwerken	€	-182.821
62400012	Baggeren	€	-69.214
65700012	Bomen	€	-69.000
65700013	Beplanting	€	-119.718
65700014	Gras	€	-20.023
65700015	Onderhoud watergangen, vijvers en singels	€	-
65700020	Speelplaatsen en velden	€	-
63300018	Elektriciteitskasten	€	-
62100026	Verkeersregelinstantaties	€	-21.090
Totaal		€	-4.484.401

Verschil tussen 0-lijn en optimaal investeringen			
FCL			
72100xxx	Verharding	€	-158.000
75700xxx	Bomen	€	-
72100xxx	Civiele kunstwerken	€	-883.000
72400xxx	Oevers en beschoeiingen	€	9.000
72100xxx	Openbare verlichting armaturen	€	-180.000
72100xxx	Openbare verlichting masten	€	-165.000
75700xxx	Speelvoorzieningen	€	-117.000
75700xxx	Inrichtingselementen	€	-200.000
Totaal		€	-1.694.000

3. Zoekrichtingen voor bijsturing

3.1 Denkraam taskforce

Om te komen tot scenario's brengen drie zoekrichtingen in beeld

Zoekrichting 1: Kapitaalruimte ten goede laten komen van de exploitatie

Dit is een zoekrichting waarbij de jaarlijkse investeringen worden terugschroefd en de kapitaalruimte die hierdoor beschikbaar komt in wordt gezet voor het ophogen van de exploitatie. Naast dat je met deze zoekrichting de taakstelling kan worden gehaald is dit ook een maatregel die ervoor kan zorgen dat we toegroeien naar een optimum in het exploitatiebudget.

Zoekrichting 2: Ombuigingen

Bij zoekrichting 2 doen wij voorstellen tot ombuiging op diverse posten op de begroting. Deze opties maken het mogelijk om aanvullend op zoekrichting 1 de opgave te halen.

Zoekrichting 3: bezuinigen op uitbesteed werk

Zoekrichtingen 1 en 2 bieden op het lange termijnperspectief op het halen van de beoogde ombuiging van -5% of -15% op de begroting van 2030. Het biedt echter geen oplossing voor de korte termijn. Om die reden hebben wij inzichtelijk gemaakt wat de gevolgen zijn wanneer besloten wordt ten opzichte van de 0-lijn - 5% (= € 450.000 exploitatie) en 15% (= € 1.350.000 exploitatie) te bezuinigen.

3.2 Kapitaalruimte ten goede laten komen van de exploitatie

Zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven is momenteel reeds sprake van een significant tekort op de exploitatie. Dit heeft als gevolg dat gemeente Woerden momenteel onvoldoende geld beschikbaar heeft om zowel het dagelijks technisch en verzorgend onderhoud te plegen (exploitatie).

Vergelijk het onderhoud van de openbare ruimte met het onderhoud van een auto. Gemeente Woerden heeft momenteel niet voldoende geld om de motor van olie te voorzien, de banden te vervangen of de remmen in goede staat te houden. De auto kan hierdoor niet de gebruikelijke 200.000 km mee maar gaat maar 100.000 km mee. Zonde als je weet dat je veel langer plezier kunt hebben van de auto, financieel onverstandig wetende dat je bij het aangaan van je de lening ervanuit bent gegaan dat hij daadwerkelijk 200.000 km mee zou gaan en risicovol omdat je er niet zeker van bent of de remmen wel goed werken.

Om te komen tot een gezonde begroting adviseert de Taskforce OR niet de kaasschaaf te gebruiken op beide exploitatie en investering, maar om de exploitatie langzaam te verhogen en voor investeringen budget gestuurd te werken. De ruimte voor het ophogen van de exploitatie creëren wij door de jaarlijkse investeringen terug te schroeven en de kapitaalruimte die hierdoor beschikbaar komt, na aftrek van de taakstelling, in te zetten voor het jaarlijks laten toenemen van de exploitatie. Hiermee wordt het mogelijk om op termijn richting het gewenste exploitatiebudget toe te groeien. Dit is wenselijk om de volgende redenen:

1. Om desinvestering te voorkomen is het noodzakelijk om eerst de exploitatiebudgetten op orde te krijgen. Hiermee zorgen wij dat het onderhoud voldoende is zodat de objecten in de OR de verwachte levensduur haalt en daarmee de benodigde vervangingsbehoefte niet wordt versneld.

2. De Raad staat voor grote integrale projecten aan de knoppen om te bepalen of zij projecten voldoende urgent vindt om op te pakken en daarvoor het benodigde investeringsbudget beschikbaar wil stellen.

Gevolg is wel dat de gemeenteraad nog wel geld beschikbaar stelt voor kleine en essentiële vervangingen, maar dat er geen structureel budget beschikbaar wordt gesteld voor groot onderhoud, ophogingen/reconstructies. Een nadere beschrijving van de gevolgen wordt gegeven in hoofdstuk 4.

De berekeningen laten zien dat de investeringen technisch maximaal kunnen worden teruggebracht van 8,7 mln euro structureel naar maximaal 3,5 mln euro structureel. Door structureel 5,7 mln euro te reduceren ontstaat in de komende jaren ruimte waarmee we de exploitatiebudgetten maximaal op kunnen hogen (zie Tabel 5). In 2030 kan met deze maatregel de begroting 11% worden verlaagd ten opzichte van de ontwikkelingen van de 0-lijn.

Tabel 5. Maximale ruimte op de begroting bij het reduceren van de investeringen.

Jaar	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ruimte	€ 49.318	€ 242.250	€ 471.159	€ 697.495	€ 921.258	€ 1.142.448	€ 1.361.065	€ 1.577.109	€ 1.790.580

Aandachtspunt is dat wij op basis van techniek de ondergrens voor investeringen hebben bepaald op 3,5 mln euro. Er zijn daarentegen ook andere aspecten zoals de personele situatie die een hogere ondergrens behoeven. Een eerste analyse laat zien dat wanneer de investeringen met 5,7 mln wordt gereduceerd 0,3 mln euro aan loonkosten excl. overhead niet gedekt wordt. Een deel hiervan kan wordt opgevangen doordat meer werkzaamheden worden verricht vanuit de exploitatie. Voor het andere deel zal een oplossing moeten worden gevonden.

Niet alle kapitaalruimte als gevolg van de reductie op investeringen hoeft ingezet te worden voor het ophogen van de exploitatie. Een deel zou kunnen worden ingezet voor het creëren van een gemeentefonds waaruit de gemeente groot onderhoud en reconstructies betaald. Dit zou de op de lange termijn de budgetontwikkeling van IBOR en de schuldenopbouw kunnen temperen. In het kader van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) is dit een financieel technisch ingewikkelde maatregel. Voor verdere uitwerking moet overleg plaat vinden met de financieel consultants.

3.3 Ombuigingen

In Tabel 1 doen wij diverse voorstellen voor ombuigingen. Deze ombuigingen kunnen aanvullend op zoekrichting 1 worden genomen om de gewenste ombuiging in 2030 te halen. De voorstellen zijn gericht op:

1. IBOR algemeen;
2. civiele kunstwerken;
3. groen;
4. spelen en inrichting;
5. verharding;
6. organisatie;
7. nieuwe ontwikkelingen;
8. inkomsten.

Niet alle ombuigingen kunnen direct worden gerealiseerd en op diverse onderdelen zijn de bedragen onbekend. Ook zijn door de financieel consultant diverse kanttekeningen gemaakt.

Tabel 6. Overzicht van ombuigingen Taskforce OR

Zoekrichting	Beschrijving maatregelen	Maatschappelijke impact/ voorwaarden	Investing	Exploitatie	vanaf	Besparing op begroting			
Algemeen						2021	2022	2023	2024
Algemeen	Het ijkken van de kosten voor Voorbereiding, Advisering en Toezicht (VAT-kosten).	De in de heroriëntatie toegepaste overheadkosten van 27% voor Voorbereiding, Advisering en Toezicht is hoger dan door het meer reguliere percentage van 20%. De VAT hangt af van de wijze waarop een gemeente loonkosten doorberekend aan projecten en de diensten die de gemeente levert richting haar inwoners op het gebied van bijvoorbeeld communicatie en participatie. Door nacalculatie kan het werkelijke percentage worden bepaald en aan de hand van een benchmark kan getoetst worden of die proportioneel is. Het gevolg kan zijn dat wij als gemeente minder inzetten op participatie en communicatie. Dit kan leiden tot een toename van onvrede van inwoners in projecten.	- € 500-600k/j	Onbekend	2022	€ -	€ 30.000	€ 60.000	€ 90.000
Civiele kunstwerken									
Civiele kunstwerken	Kostendekkend maken van de afmeervoorzieningen	Gebruikers zullen meer moeten betalen voor afmeervoorzieningen. Het beheer hiervan is op dit moment niet kostendekkend. Beleidswijziging noodzakelijk, deze heeft relatie Recreatie/ Ruimtelijke plannen (o.a. accountmanager binnenstad).	- € 10-15k/j	- € 10-15k/j	2022	€ -	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Civiele kunstwerken	Optimaliseren en/of beperken brugbedieningstijden.	Beleidswijziging noodzakelijk, deze heeft relatie met Verkeer / Recreatie / Waterschap / Ruimtelijke plannen (o.a. accountmanager binnenstad).		- € 20-50k/j	2022	€ -	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Civiele kunstwerken	Opnieuw introduceren “klompen”, tolheffing bij beweegbare bruggen	Beleidswijziging noodzakelijk, deze heeft relatie met Verkeer / Recreatie / Waterschap / Ruimtelijke plannen (o.a. accountmanager binnenstad).	- € 3k	+ € 10-15k/j	2022	€ -	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Groen									
Groen	Extensiveren grasonderhoud	De maatregel zorgt voor een verrommeling en het minder toegankelijk zijn van de openbare ruimte, maar kan een positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit. Beleidswijziging noodzakelijk, deze heeft relatie met biodiversiteit, leefbaarheid, werkzaamheden Team Wijkonderhoud, stedenbouw		- € 10/j	2024	€ -	€ -	€ -	€ 10.000
Groen	Omvormen van 30% beplantingsareaal naar lang gras, bij einde levensduur (keuze Taskforce 2018)	Verschraling groenareaal, afname biodiversiteit. Let daarbij op de huidige teruggave zoals benoemd in de conclusie		- € 15-25k/j	2024	€ -	€ -	€ -	€ 25.000
Groen	Omvormen van 10% kort grasareaal naar lang gras, actief (keuze Taskforce 2018)	Verandering groenareaal Impact op beeld, veiligheid gaat daarbij boven cultuurhistorie, recreatie, wensen bewoners, etc.		- € 10-20k/j	2024	€ -	€ -	€ -	€ 20.000
Groen	Marktconformiteit bomenonderhoud Team Wijkonderhoud onderzoeken	De analyse o.b.v. kentallen geeft aanwijzingen dat het bomenonderhoud goedkoper kan. Een diepere kostenanalyse naar de eigen dienst en een marktconsultatie is noodzakelijk. Geen directe maatschappelijke gevolgen.		- € 50-100k/j	2022	€ -	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Groen	Afschrijving investering bomen verlengen tot 40 jaar	De levensduur van bomen is groter dan de huidige afschrijving (20 jr.), met de aandacht die beheer bij vervanging geeft aan boomtype en inrichting is 40 jaar haalbaar. Maatschappelijk gevolg: hogere toekomstige lasten.		Kapitaallasten lopen minder hard op	2021	€ -	€ -	€ -	€ -
Spelen en inrichting									
Spelen en inrichting	Kostendekkend maken markt- en evenementeninstallaties	Het beheer van deze installaties is nu niet kostendekkend gemaakt. Beleidswijziging noodzakelijk, deze heeft relatie met Recreatie / Ruimtelijke plannen (o.a. accountmanager binnenstad). Gevolgen zijn hogere lasten voor de gebruikers van deze installaties.	- € 30k/j	- € 20k/j	2022	€ -	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Verharding									

Verharding	Marktconformiteit elementenonderhoud Team Wijkonderhoud onderzoeken	De analyse o.b.v. kentallen geeft aanwijzingen dat het elementenonderhoud goedkoper kan. Een diepere kostenanalyse naar de eigen dienst en een marktconsultatie is noodzakelijk. Geen directe maatschappelijke gevolgen.		- € 40-60k/j	2022	€ -	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Verharding	Areaalreductie: bedrijventerreinen overdragen	Grofweg 5% van het wegenareaal betreft kantoor-/bedrijfsgebieden. Overwogen kan worden om hiervan eigendom/beheer over te dragen. Integraal onderzoek RO en EZ/BIZ met inbreng van R&B en vastgoed. Risico haalbaarheid en eventuele (eenmalige) afkoopsommen. Geen directe maatschappelijke gevolgen.		Onbekend	2022	€ -	€ -	€ -	€ -
Verharding	Areaalomvorming: landbouwtoegangs-wegen in halfverharding	Beleidswijziging noodzakelijk vanuit Verkeer. omvang besparing nog onbekend. Landbouwtoegangswegen hebben geen (doorgaande) verkeersfunctie, veelal sluiten ze aan op percelen welke zelf niet verhard zijn. met afwaardering (asfalt naar halfverharding) kan een besparing worden gerealiseerd op onderhoud en toekomstige investeringen. Maatschappelijk gevolg is beperkt. Individuele particuliere terreinen worden verminderd toegankelijk.		Onbekend	2022	€ -	€ -	€ -	€ -
Verharding	Marktconformiteit veegwerkzaamheden Team Afval & Reiniging onderzoeken	Het werk wordt nu gecoördineerd door team A&R. Onderzocht kan worden of het zelf uitvoeren of volledig in de markt zetten een besparing oplevert. Eerste indicatie van de markt is dat het 20k besparing oplevert en daar bovenop een besparing op overhead organisatie. Aandachtspunt A&R heeft eigen voertuig en chauffeur. Geen directe maatschappelijke gevolgen.		- € 10-30k/j	2022	€ -	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Organisatie									
Organisatie	Van inhuur naar vast	Aanvullend op bestuursopdracht zou een extra 3 FTE aan personeel kunnen worden aangenomen ten koste van inhuur. Omdat personeel op basis van inhuur duurder is vast personeel kan significant worden bespaard. Een werkgroep en tijd is nodig om dit te organiseren. Realiseren van 3 FTE extra op vast personeel. Geen maatschappelijke gevolgen.	- € 150k/j		2022	€ -	€ 15.000	€ 30.000	€ 45.000
Organisatie	Versnelde afvloeiing van personeel	Met het versneld af laten vloeien van personeel ontstaat ruimte om nieuw gekwalificeerde personeel aan te nemen. Ook kan toegenomen efficiëntie leiden tot een besparing. Geen maatschappelijke gevolgen.		- € 150k/j	2024	€ -	€ -	€ -	€ 150.000
Organisatie GTG bezuiniging	Werkzaamheden verminderen/bijstellen t.b.v. lagere bijdrage	Op verzoek van de taskforce is bij de aannemers het verzoek neergelegd om maatregelen aan te bieden die de bijdrage (kosten) aan het GTG contract structureel kunnen verlagen. Beide aannemers hebben een offerte tot ombuiging ingediend. Een deel van de voorstellen betreffen werkzaamheden die dan door Wijkteam moeten worden gedaan. Deze zijn niet meegenomen omdat daar dan geen ombuiging zit. Voorwaarde is tevens dat voor de ingeleverde werkzaamheden de meldingen terugkomen naar gemeente Woerden om te behandelen. De kosten hiervoor zijn van voorgestelde bezuiniging reeds afgetrokken (20K meldingen behandelen en buiten oplossen).		- € 70k/j	2021	€ 70.000	€ 70.000	€ -	€ 70.000
Nieuwe ontwikkelingen									
Nieuwe ontwikkelingen	Het beheer van het areaal betalen uit de opbrengsten van nieuwe ontwikkelingen.	Dit vergt een aanpassing in de manier van financieren. Het maatschappelijk gevolg is het duurder worden van nieuwe ontwikkelingen voor de toekomstige inwoners.	Inkomsten anders toedelen		2022	€ -	€ -	€ -	€ -

Nieuwe ontwikkelingen	Bij nieuwe ontwikkelingen moet de inkomsten van het gebied minimaal in staat zijn de kosten van de openbare ruimte te dragen.	Bij iedere ontwikkeling moet goed na worden gedacht over de toekomstige beheer en onderhoudskosten van de openbare ruimte. Dit vergt aanpassing in de manier van werken van diverse afdelingen binnen de gemeente waaronder, verkeer, ruimtelijk domein, vastgoed en zelfs sociaal domein. Aanpassing op beleid en werkwijze van de gemeente. Nagedacht moet worden voor wie er gebouwd wordt, hoe gebouwd wordt en hoe het beheer en onderhoud van de openbare ruimte betaalbaar houden. Dit kan middels een ontwerpproces waarbij goede afstemming is met een beheerkostenanalyse. Maatschappelijke impact is een meer sobere en doelmatige inrichting van de openbare ruimte bij ontwikkelingen.	Kostenbewust ontwerp openbare ruimte.		2022	€	-	€	-	€	-	€	-
Nieuwe ontwikkelingen	Openbare ruimte komt in eigendom en beheer van een vereniging van eigenaren in plaats van de gemeente.	Gemeente neemt na aanleg de openbare ruimte over van de ontwikkelaar. Het ontwerp en organisatie kan zo worden ingestoken dat de openbare ruimte in eigendom en beheer komt van een Vereniging van Eigenaren. Zo zijn inwoners zelf verantwoordelijk voor de gedeelde buitenruimte. Dit vergt aanpassing in de manier van werken van diverse afdelingen binnen de gemeente waaronder, verkeer, ruimtelijk domein, vastgoed en zelfs sociaal domein. Maatschappelijke impact is beperkt.	Tempering van de stijging van beheerkosten.		2022	€	-	€	-	€	-	€	-
Inkomsten													
Inkomsten	Inkomsten genereren door 5g providers gebruik te laten maken van ons netwerk aan verlichtingsareaal.	Lichtmasten kunnen worden gebruikt als zendmasten voor het 5g netwerk. Door afspraken te maken met providers kan de gemeente aan deze ontwikkeling inkomsten genereren die de kosten van openbare verlichting tot op zekere hoogte kunnen dekken. Dit vereist wel ingewikkelde eigendomsconstructies en kan leiden tot een verrommeling van de OR. Maatschappelijke impact is beperkt. Dijt ligt ook bij andere domeinen zoals economie en ruimte.		onbekend	2024	€	-	€	-	€	-	€	-
Inkomsten	Inkomsten van reclame-uitingen aan masten toekennen aan beheer	Beleidswijziging noodzakelijk, deze heeft relatie met Ruimtelijke plannen (o.a. accountmanagers). Middels lichtmastreclame krijgt de gemeente inkomsten. Deze inkomsten komen niet bij IBOR of OVL, wel maakt OVL <u>extra</u> kosten omdat reclamemasten versterkte (duurdere) masten zijn. Initieel vestzak-broekzak bezuiniging, tenzij structureel meer inkomsten haalbaar zijn in de toekomst. Opgevoerde kosten zijn de meerkosten, nog geen verdienmodel. Geen directe maatschappelijke gevolgen.	- € 0-5k/j	-	2021	€	-	€	-	€	-	€	-
Inkomsten	Extra inzetten op het verkrijgen van subsidies	Mogelijk zijn extra inkomsten te genereren door extra in te zetten op subsidies. De baten zijn echter onbekend en het vergt extra ambtelijke inzet.		onbekend	2022	€	-	€	-	€	-	€	-
Inkomsten	kostendekkende exploitatie begraven	Er is aan het begin van dit jaar gewerkt aan een nieuw beleidsplan voor begraven. In de jaren 2015-2017 was de exploitatie niet kostendekkend. In het nieuwe beleidsplan wordt gestreefd naar een kostendekkende exploitatie van begraven en asbestemmingen. begraven wordt hiermee duurder en de baten zijn niet zeker.		- € 9-54k/j	2021	€	-	€	9.200	€	31.800	€	54.400
Inkomsten	Bij reconstructies een sleuf van 5 meter toerekenen aan het rioolrecht (nu 2 meter).	Met deze maatregel zou de rioolheffing met wel 30% stijgen. Een deel van de kosten van het wegonderhoud kan in de rioolheffing worden meegenomen, mits deskundigen van oordeel zijn dat aan het rioleringsdeel meer dan 10% van de kosten kan worden toegerekend. Doordat een sleuf van 5 meter is nergens echt te rechtvaardigen is gaan wij over deze 10% heen en loopt de gemeente het risico om te handelen in strijd met de gemeentewet. Rechtszaken aangespannen door inwoners kunnen leiden tot het onverbindend verklaren van de rioolheffing (diverse voorbeelden zijn te vinden op het internet). Daarnaast kan de accountant de jaarrekening afkeuren. Maatschappelijk heeft de maatregelen geen gevolgen. Voor de haalbaarheid moet de financieel consulent worden betrokken.	-500k/j		2022	€	-	€	22.500	€	45.000	€	67.500

Inkomsten	Baggeren volledig toerekenen aan het rioolrecht.	Vanuit de accountancy is aangegeven dat zo'n 10% van de kosten van baggerwerkzaamheden zijn toe te rekenen aan het rioolrecht. Bij gemeente Woerden is dit 45%. Baggeren kost nu ruim 450.000. mocht dit naar 100% gaan dan gaat de rioolheffing met ordegrootte 10% omhoog. Wanneer te veel wordt afgeweken van de 10% kan de jaarrekening worden afgekeurd en kunnen inwoners een rechtszaak aanspannen tegen de gemeente omdat zij handelt in strijd met de gemeentewet. De rechtszaak kan leiden tot het onverbindend verklaren van de rioolheffing (diverse voorbeelden zijn te vinden op het internet). Maatschappelijk heeft de maatregel geen gevolgen. Voor de haalbaarheid moet de financieel consulent worden betrokken.		-250k/j	2022	€ -	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Inkomsten	Meer kosten van straatvegen toerekenen aan het rioolrecht of de afvalstoffenheffing.	Vanuit de accountancy is aangegeven dat het niet ongebruikelijk is om 25-60% van de kosten van straatreiniging is toe te rekenen aan het rioolrecht. Bij gemeente Woerden is dit 35%. Het andere deel wordt bijna volledig betaald uit de afvalstoffenheffing. Het resultaat van een ombuiging is naar alle waarschijnlijkheid zeer beperkt. Voor de haalbaarheid moet de financieel consulent worden betrokken.		-10k/j	2022	€ -	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000

	2021	2022	2023	2024
Totaal verlaging exploitatie	€ 70.000	€ 616.700	€ 636.800	€ 1.001.900

Areaalreductie

De Taskforce OR heeft in de volle breedte nagedacht over de mogelijkheden voor areaalreducties. Hierbij houden wij rekening met de reducties die sinds de Taskforce 2018 al worden doorgevoerd op bijvoorbeeld beschoeiing en wegen. In Tabel 6 hebben wij diverse omvormingen en areaalreducties voorgesteld die wij haalbaar achten. Bij het bepalen van de haalbaarheid hebben wij rekening gehouden met de volgende onderdelen.

1. Levert de areaalreductie in de tijd een significant positief saldo op voor de begroting? Hiervoor kijken we naar de volgende onderdelen:
 - a. Momenteel is al spraken van diverse tekorten op de budgetten in theorie zouden we op de huidige lijn al areaal moeten verminderen. Daarmee zou een exercitie van areaalreductie niet tot een ombuiging leiden.
 - b. Het verwijderen van objecten zoals bomen, verlichting, bruggen, bankjes etc. kost geld als deze verwijderd worden (demonteren en afvoeren). Doe je dit voordat het object aan het einde van zijn levensduur is, dan is er bovendien spraken van een desinvestering.
 - c. Omdat je niet wilt desinvesteren wacht je tot een logisch moment om ze te verwijderen (einde levensduur). Dit betekent dat je per jaar maximaal een x aantal (totaal areaal / levensduur areaal) objecten kunt reduceren.
 - d. Het verwijderen van areaal vraagt om duidelijke beleidskaders. Het opstellen van deze kaders vergt tijd. Hierbij denken wij aan veiligheid: Je kunt bijvoorbeeld niet lukraak masten verwijderen (verkeersveiligheid) en we denken aan de maatschappelijke gevolgen: bepaalde wijken onevenredig hard worden getroffen wanneer op basis van einde levensduur worden vervangen.
2. Verwachten wij maatschappelijk en politiek draagvlak voor de maatregel? Hiervoor hebben wij onder andere gekeken naar recente ontwikkelingen:
 - a. Sinds de taskforce van 2018 waarop op diverse onderdelen besloten was areaal te reduceren. Waaronder Openbare verlichting (-33%), bruggen (-10%) en spelen (-33%). Ook op bomen deed de Taskforce 2018 een voorstel tot reductie (-2.500). Op al deze onderdelen bleek onvoldoende maatschappelijk en politiek draagvlak. In Tabel 7 worden enkele voorbeelden gegeven waaruit dit is gebleken. Hierbij blijft punt 1 van kracht welke destijds te rooskleurig zijn voorgesteld.

Tabel 7. Voorbeelden maatschappelijk en politiek draagvlak

Areaal	beschrijving
Openbare Verlichting	Bij het project de Meije is vanuit beleid geprobeerd om de verlichtingsreductie door te voeren. Dit heeft geleid tot (veel) bewonersweerstand en uiteindelijk een politiek besluit om de verlichting te handhaven.
Bruggen	In Zegveld is vanuit beleid geprobeerd een brug te verwijderen. Dit heeft geleid tot (veel) bewonersweerstand en uiteindelijk een politiek besluit om de brug alsnog te handhaven.
Spelen	Keuze uit de taskforce 2018 was verminderen van het aantal en het onderhoud van speelvoorzieningen met 33%. Vervolgens is in de Begrotingsraad 2019-2022 besloten om 100% van de speeltoestellen in stand te houden zonder hiervoor de benodigde middelen beschikbaar te stellen.
Bomen	In de Taskforce van 2018 werd uitgegaan van een bomenreductie (30.000 -> 27.500), deze reductie is in de Begrotingsraad 2019-2022 middels een motie 'afgekeurd'. Het budget is daarop niet terug aangepast maar gelijk gebleven aan het budget voor 27.500 bomen.

Naar aanleiding van het bovenstaande heeft de projectgroep de Taskforce verzocht nader inzichtelijk te maken wat de budgettaire en maatschappelijke gevolgen zijn wanneer ook meer ingrijpende en onhaalbaar geachte reducties worden genomen om het areaal te reduceren. In bijlage 4 is hiervoor een overzicht opgenomen.

3.4 Ombuiging uitbesteed werk (exploitatie)

Zoekrichting 1 en 2 bieden perspectief voor het halen van de ombuigingen op de lange termijn (vanaf 2023). Echter is vanuit de Strategische Heroriëntatie ook de doelstelling geformuleerd om op de korte termijn (2021 en 2022) een ombuiging te realiseren. Een dergelijke ombuiging is alleen haalbaar door de budgetten voor uitbesteed werk te verminderen. Wanneer dit gebeurt stapt de gemeente over op 'budget gestuurd beheer' (zie bijlage 2).

4. Varianten voor bijsturing

4.1 Variant 1: 5% financiële bijsturing

Voor deze variant stellen wij voor in te zetten in een combinatie van zoekrichting 1: Kapitaalruimte ten goede laten komen van de exploitatie en zoekrichting 2: ombuigingen. In principe behalen we de 5% ombuiging reeds in 2022 alleen al met inzet op zoekrichting 2. Wij adviseren echter in te zetten op zoekrichting 1 om zo toe te werken naar het exploitatiebudget wat nodig is voor goed technisch en verzorgend onderhoud. Voor de ombuigingen refereren wij naar Tabel 6. In de onderstaande tabel is het resultaat weergegeven van de ombuigingen tot 2030.

Tabel 8. Resultaat verlaging exploitatie voor zoekrichting 2 tot 2030.

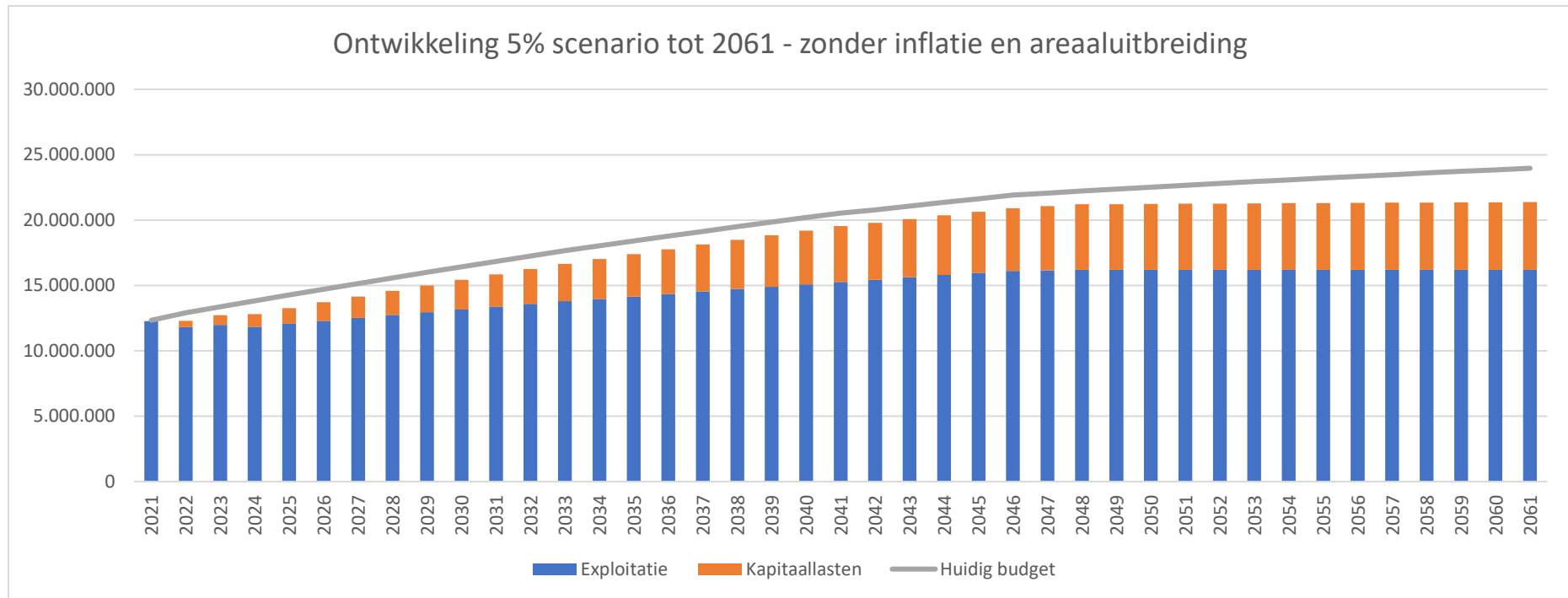
Voorstellen ombuiging	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Totaal verlaging exploitatie	€ 70.000	€ 616.700	€ 636.800	€ 1.001.900	€ 1.001.900	€ 1.001.900	€ 1.001.900	€ 1.001.900	€ 1.001.900	€ 1.001.900

Tabel 9. Scenario 5% financiële bijsturing met inzet van zoekrichting 1 zonder inflatie en areaaluitbreiding.

Scenario 5% financiële bijsturing	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Exploitatie	12.269.496	11.814.144	11.982.276	11.846.669	12.073.005	12.296.768	12.517.958	12.736.575	12.952.619	13.166.090
Kapitaallasten		473.025	741.713	968.533	1.192.038	1.412.227	1.629.099	1.842.655	2.052.895	2.259.819
Totaal	12.269.496	12.287.169	12.723.988	12.815.202	13.265.043	13.708.995	14.147.057	14.579.230	15.005.514	15.425.909
Bezuiniging t.o.v. nullijn	€ 70.000	€ 616.700	€ 636.800	€ 1.001.900	€ 1.001.900	€ 1.001.900	€ 1.001.900	€ 1.001.900	€ 1.001.900	€ 1.001.900
procentuele bezuiniging t.o.v. nullijn	0,6%	4,8%	4,8%	7,3%	7,0%	6,8%	6,6%	6,4%	6,3%	6,1%

Financiële opbrengst in meerjarenperspectief

In Figuur 2 een prognose gegeven van de ontwikkeling van meerjarenbegroting tot en met 2061 exclusief indexatie en areaaluitbreiding. Belangrijke kanttekening is echter dat de haalbaarheid van veel ombuigingen beperkt is. Wanneer de ombuigingen niet worden meegerekend is volgens de berekeningen de taakstelling van 5% in 2025 haalbaar.

Figuur 2. Prognose scenario 5% financiële bijsturing met inzet van zoekrichting 1 zonder inflatie en areaaluitbreiding.

4.2 Variant 2: 15% financiële bijsturing

Voor deze variant stellen wij voor in te zetten in een combinatie van zoekrichting 1: Kapitaalruimte ten goede laten komen van de exploitatie en zoekrichting 2: ombuigingen. Hiermee behalen we 15% ombuiging in 2030 maar wordt geen extra budget ter beschikking gesteld voor het laten groeien van het exploitatiebudget. Voor de ombuigingen refereren wij naar Tabel 6. In Tabel 8 is het resultaat weergegeven van de ombuigingen tot 2030.

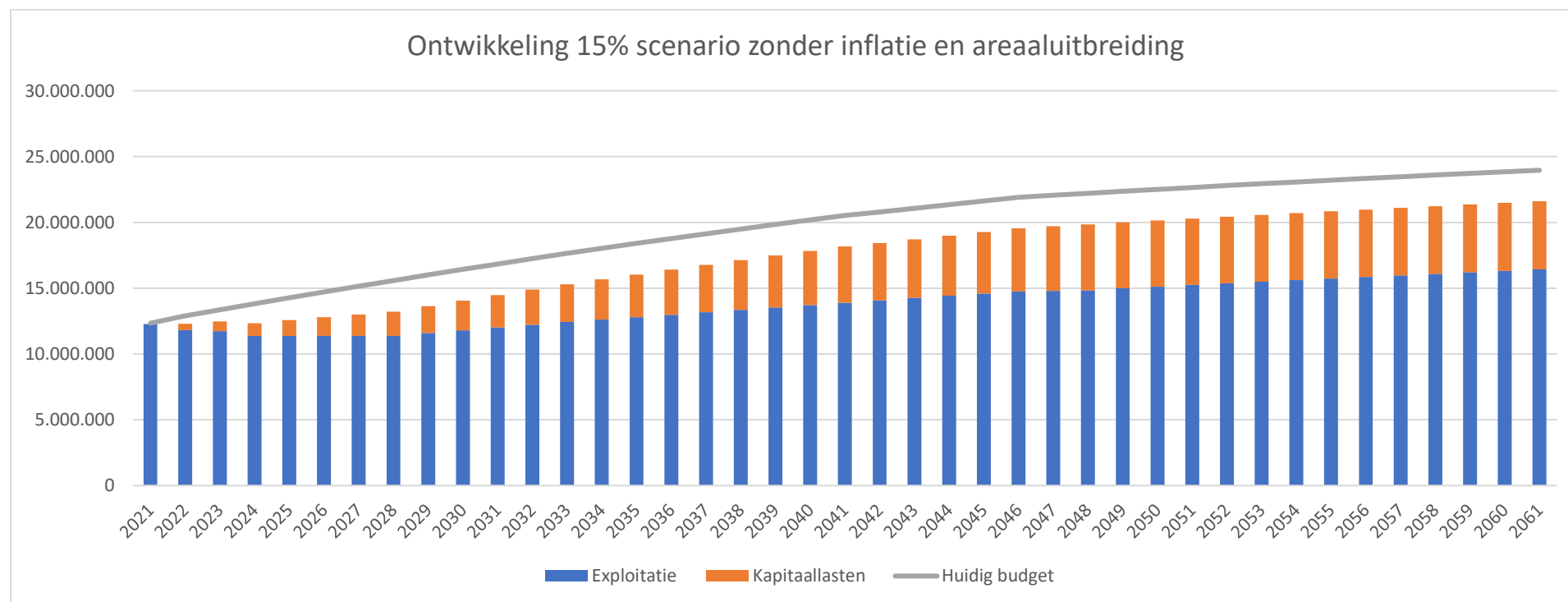
Financiële opbrengst in meerjarenperspectief

Zoals te zien in Tabel 10 kan met de combinatie van zoekrichting 1 en 2 de beoogde ombuiging van 15% gerealiseerd worden in 2028. Belangrijke kanttekening is echter dat in dit scenario het exploitatiebudget niet duurzaam verhoogd wordt. Tevens is de haalbaarheid van veel ombuigingen beperkt. Dit maakt het halen van de ombuiging in 2028 niet waarschijnlijk.

Tabel 10. Scenario 15% financiële bijsturing met inzet van zoekrichting 1 en 2 zonder inflatie en areaaluitbreiding.

Scenario 15% financiële bijsturing	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Exploitatie	12.269.496	11.814.144	11.740.026	11.375.510	11.375.510	11.375.510	11.375.510	11.375.510	11.591.554	11.805.025
Kapitaallasten	0	473.025	741.713	968.533	1.192.038	1.412.227	1.629.099	1.842.655	2.052.895	2.259.819
Totaal	12.269.496	12.287.169	12.481.739	12.344.043	12.567.548	12.787.737	13.004.609	13.218.165	13.644.449	14.064.844
Bezuiniging t.o.v. nullijn	€ 70.000	€ 616.700	€ 879.050	€ 1.473.059	€ 1.699.395	€ 1.923.158	€ 2.144.348	€ 2.362.965	€ 2.362.965	€ 2.362.965
Procentuele ombuiging t.o.v. 0-lijn	0,6%	4,8%	6,6%	10,7%	11,9%	13,1%	14,2%	15,2%	14,8%	14,4%

In Figuur 3 is een prognose gegeven van de ontwikkeling van meerjarenbegroting tot en met 2061 exclusief indexatie en areaaluitbreiding.

Figuur 3. Prognose scenario 15% financiële bijsturing met inzet van een combinatie van zoekrichting 1 en 2 zonder inflatie en areaaluitbreiding.

4.3 Maatschappelijke gevolgen en consequenties voor sturing en beheersing

In hoofdstuk 2 is geconstateerd dat het exploitatiebudget niet toereikend is om de openbare ruimte op het laagste kwaliteitsniveau te kunnen onderhouden. Het scenario 5% is erop gericht om een deel van dit tekort te herstellen met het terugbrengen van de investeringen en met de vrijkomende kapitaalruimte de exploitatie langzaam te laten groeien. Zodra het exploitatiebudget op voldoende hoogte is gebracht, kan gegarandeerd worden dat de daadwerkelijk de gestelde levensduur van objecten in de openbare ruimte zal worden gehaald en dat de groei van vervangingsbehoefte normaal zal ontwikkelen.

In het scenario 15% financiële bijsturing wordt alle vrijkomende ruimte als gevolg van het terugdraaien van de investeringen gebruikt om de taakstelling te halen. Pas na dit moment ontstaat ruimte om de exploitatiebudgetten te laten groeien.

In beide scenario's zullen de structurele tekorten alsnog leiden tot een toename van vervangingsachterstanden, een toename van storings, een toename van meldingen, toename risico op overschrijdingen en het afsluiten en verwijdering van objecten in de openbare ruimte. Voor het scenario 15% financiële bijsturing zijn de problemen significant groter dan in het scenario 5% financiële bijsturing. Om dit inzichtelijk te maken en maximale sturing te geven zal de afdeling Realisatie en Beheer ieder jaar inzicht geven in de volgende onderdelen:

- Kwaliteit per onderdeel welke gehaald kan worden met het beschikbare budget.
- Actuele achterstanden.
- Overzicht van projecten die wel en niet worden opgepakt met het beschikbare budget.
- Aantal meldingen, storings, uitval, verwijderingen en afsluitingen.
- Overschrijdingen van het afgelopen jaar.

Met dit inzicht kan vervolgens worden bijgestuurd wanneer men dat nodig acht. Tevens is het mogelijk om aanpassingen door te voeren aan de prioritering van de openbare ruimte waar vanuit beleid een voorstel is gedaan.

4.4 Ombuiging uitbesteed werk (exploitatie)

Zoals aangegeven in hoofdstuk 3.3 is de doelstelling van de Strategische Heroriëntatie om ook op de korte termijn significante ombuigingen te realiseren. Wanneer dit nodig wordt geacht is het halen van de taakstelling alleen mogelijk met een ombuiging op uitbesteed werk. De maatschappelijke en organisatorische gevolgen van deze maatregel zijn groter dan de bovengenoemde scenario's en zijn daarom apart beschreven in deze paragraaf. De extra gevolgen betreffen de volgende onderdelen:

1. De gevel-tot-gevel beheerovereenkomst wordt opgezegd.
2. Er wordt overgegaan tot budget gestuurd beheer.

Gevel-tot-gevel contract

Gemeente Woerden werkt voor een groot deel van het beheer van de openbare ruimte met het gevel-tot-gevel contract. Dit is een contract waarbij 2 aannemers een groot deel van het reguliere beheer en onderhoud uitvoeren. Door goede contractuele afspraken en schaalvoordeel zijn de kosten en de geleverde kwaliteit van dit contract zeer gunstig. Bovendien zorgt het gevel-tot-gevel contract voor een significante efficiëncyslag in de organisatie omdat een grote hoeveelheid aan werkzaamheden is uitgezet middels 2 zogenoemde 'percelen'.

Het gevolg van een ombuiging van 5% of 15% op uitbesteed werk is dat we niet langer in staat zijn om o.a. het gevel-tot-gevel contract in stand te houden. Niet alleen vervallen hierdoor zeer gunstige prijsafspraken, ook zal de organisatie met 8 FTE (€ 600.000,-) moeten groeien om de werkzaamheden

alsnog uitgevoerd te krijgen. Er moet meer gedaan worden dan in de huidige situatie nodig is. Hier bovenop wordt het uitbesteed werk in verhouding duurder en zal er in de OR ook nog minder gedaan kunnen worden. In deze zoekrichting wordt het besteedbare budget OR dan ook minder waard.

Budget gestuurd beheer

In het geval dat de gemeente over gaat tot budget gestuurd beheer dan worden de objecten in de openbare ruimte beheerd volgens een prioriteitenlijst bijlage 5. Op basis van deze lijst worden de beschikbare budgetten verdeeld. De huidige lijst is zo ingestoken dat de 'basis' (auto en fiets)infrastructuur voorrang krijgt boven 'luxé' objecten zoals spelen, meubilair, groen en recreatie.

Doordat er een groot tekort ontstaat aan exploitatiebudget ten opzichte van het optimaal benodigd budget, zal veel onderhoud in de openbare ruimte niet meer kunnen worden uitgevoerd. Hoe groter de neerwaartse bijsturing des te sneller de volgende situaties ontstaan:

- toename van de verloedering van de openbare ruimte;
- toename van uitval, verwijdering en afsluitingen van objecten;
- verslechterende toegankelijkheid en veiligheidsrisico's;
- toename van meldingen en maatschappelijke onvrede;
- toename van aansprakelijkheidsrisico's;
- noodzakelijke maatregelen leiden tot overschrijdingen op het beschikbare budget, verslechterende financiële weerstand.

Tevens zullen de tekorten op exploitatie leiden tot een versnelde toename van achterstanden. Achterstanden die uiteindelijk alsnog moeten worden ingehaald. Achterstand betekent dat de openbare ruimte niet langer voldoet aan de functie waar het voor bedoeld is (op een weg kan niet worden gereden of een boom is dood).

De gevolgen worden in toenemende mate door een groter deel van de inwoners van Woerden gevoeld, de leefbaarheid neemt steeds verder af, en worden afhankelijk van het gekozen scenario in 1-5 jaar duidelijk zichtbaar in de openbare ruimte.

Organisatie

Afgelopen jaren is hard gewerkt om met IBOR 'in control' te komen van het beheer van de openbare ruimte. De ombuiging heeft een significante impact op het team Realisatie & Beheer. In eerste instantie moet de organisatie groeien met 8 FTE om de werkzaamheden, die binnen het gevel-tot-gevel contract vallen, zijn doorgang te laten vinden. Vervolgens zullen de oplopende achterstanden en het gebrekkige beheer en onderhoud op de korte termijn leiden tot een toename van meldingen in de openbare ruimte. De druk als gevolg van meldingen zal op dit deel van het team toenemen waardoor een groei van dit team noodzakelijk is. Daarbij zal het team in toenemende mate 'nee' moeten verkopen. De Taskforce verwacht dat de organisatorische aanpassingen pas in 2023 geregeld zijn.

Budget bij een financiële bijsturing van 5% op uitbesteed werk

Wanneer een financiële bijsturing van 5% op uitbesteed werk wordt doorgevoerd, dan adviseren wij conform bijlage 5 de exploitatiebudgetten en investeringsbudgetten conform Tabel 11 in te richten. Een meer gedetailleerd overzicht is beschikbaar voor Financien.

Tabel 11. Voorstel begroting conform -5% scenario.

Exploitatie				
FCL	Onderdeel (huidige beeldkwaliteit)	0-lijn (huidig)	Optimum B/C	0-lijn -5%
6xxxxxxx	IBOR Algemeen	€ 69.470	€ 143.400	€ 131.470
62100011/2/4	Verharding	€ 1.585.491	€ 5.198.391	€ 1.358.531
62100015	Openbare Verlichting	€ 578.377	€ 828.176	€ 546.571
62100017	Straatmeubilair	€ 109.562	€ 175.468	€ 78.968
62100021	Civiele kunstwerken	€ 631.223	€ 814.044	€ 676.487
62400012	Baggeren	€ 521.786	€ 591.000	€ 507.180
65700012	Bomen	€ 130.848	€ 199.848	€ 93.448
65700013	Beplanting	€ 1.211.418	€ 1.331.136	€ 1.162.971
65700014	Gras	€ 536.582	€ 556.605	€ 542.982
65700015	Onderhoud watergangen, vijvers en singels	€ 138.095	€ 138.095	€ 138.095
65700020	Speelplaatsen en velden	€ 158.853	€ 158.853	€ 151.417
63300018	Elektriciteitskasten	€ 21.650	€ 21.650	€ 15.780
62100026	Verkeersregelinstallaties	€ 37.970	€ 59.060	€ 46.326
	Totaal	€ 5.731.325	€ 10.215.726	€ 5.450.226

Investerings				
FCL	Onderdeel	0-lijn	Optimum B/C	0-lijn -5%
72100xxx	Verhardingen 2021 - 40 jr.	€ 4.650.000	€ 6.358.000	€ -
72100xxx	Verhardingen 2021 - 25 jr.	€ 1.550.000	€ -	€ -
75700xxx	Bomen 2021	€ 900.000	€ 900.000	€ -
72100xxx	Civiele kunstwerken 2021 - 25 jr.	€ 460.000	€ 1.003.000	€ -
72100xxx	Civiele kunstwerken 2021 - 40 jr.	€ -	€ 340.000	€ -
72400xxx	Oevers en beschoeiingen 2021	€ 624.000	€ 615.000	€ -
72100xxx	Openbare verlichting armaturen 2021	€ 140.000	€ 320.000	€ -
72100xxx	Openbare verlichting masten 2021	€ 70.000	€ 235.000	€ -
75700xxx	Speelvoorzieningen 2021	€ 198.000	€ 315.000	€ -
75700xxx	Inrichtingselementen 2021	€ -	€ 200.000	€ -
72100xxx	IBOR algemeen - 40 jr.	€ -	€ -	€ 5.400.000
72100xxx	IBOR algemeen - 25 jr.	€ -	€ -	€ 2.500.000
72100xxx	IBOR algemeen - 15 jr.	€ -	€ -	€ 262.400
	Totaal	€ 8.592.000	€ 10.286.000	€ 8.162.400

Uitgangspunten

- Het gevel-tot-gevel contract wordt stopgezet;
- het 'Woerdens Model' om projecten te prioriteren wordt grotendeels losgelaten;
- een verhoging van 20k voor de zuiveringsheffing in de exploitatie zodat deze overeenkomt met de werkelijke bedragen is voor 2020 is niet meegenomen;
- Een verhoging van 25k voor de PFAS-problematiek bij baggerwerkzaamheden welke via de kadernota is aangevraagd is niet meegenomen en;

- het terugdraaien van een onhaalbare bezuiniging op Stichting Landgoed Bredius is niet meegenomen.

Budget bij een financiële bijsturing van 15% op uitbesteed werk

Wanneer een financiële bijsturing van 15% op uitbesteed werk wordt doorgevoerd, dan adviseren wij conform bijlage 5 de exploitatiebudgetten en investeringsbudgetten conform Tabel 12 in te richten. Een meer gedetailleerd overzicht is beschikbaar voor Financiën.

Tabel 12. Voorstel begroting conform -15% scenario voor 2021.

Exploitatie				
FCL	Onderdeel (huidige beeldkwaliteit)	0-lijn	Optimum B/C	0-lijn -15%
6xxxxxxx	IBOR Algemeen	€ 69.470	€ 143.400	€ 4.920.949
62100011/2/4	Verharding	€ 1.585.491	€ 5.198.391	€ -
62100015	Openbare Verlichting	€ 578.377	€ 828.176	€ -
62100017	Straatmeubilair	€ 109.562	€ 175.468	€ -
62100021	Civiele kunstwerken	€ 631.223	€ 814.044	€ -
62400012	Baggeren	€ 521.786	€ 591.000	€ -
65700012	Bomen	€ 130.848	€ 199.848	€ -
65700013	Beplanting	€ 1.211.418	€ 1.331.136	€ -
65700014	Gras	€ 536.582	€ 556.605	€ -
65700015	Onderhoud watergangen, vijvers en singels	€ 138.095	€ 138.095	€ -
65700020	Speelplaatsen en velden	€ 158.853	€ 158.853	€ -
63300018	Elektriciteitskasten	€ 21.650	€ 21.650	€ 21.729
62100026	Verkeersregelinstallaties	€ 37.970	€ 59.060	€ 34.388
	Totaal	€ 5.731.325	€ 10.215.726	€ 4.977.066

Investerings				
FCL	Onderdeel	0-lijn	Optimum B/C	0-lijn -15%
72100xxx	Verhardingen 2021 - 40 jr.	€ 4.650.000	€ 6.358.000	€ -
72100xxx	Verhardingen 2021 - 25 jr.	€ 1.550.000	€ -	€ -
75700xxx	Bomen 2021	€ 900.000	€ 900.000	€ -
72100xxx	Civiele kunstwerken 2021 - 25 jr.	€ 460.000	€ 1.003.000	€ -
72100xxx	Civiele kunstwerken 2021 - 40 jr.	€ -	€ 340.000	€ -
72400xxx	Oevers en beschoeiingen 2021	€ 624.000	€ 615.000	€ -
72100xxx	Openbare verlichting armaturen 2021	€ 140.000	€ 320.000	€ -
72100xxx	Openbare verlichting masten 2021	€ 70.000	€ 235.000	€ -
75700xxx	Speelvoorzieningen 2021	€ 198.000	€ 315.000	€ -
75700xxx	Inrichtingselementen 2021	€ -	€ 200.000	€ -
72100xxx	IBOR algemeen - 40 jr.	€ -	€ -	€ 4.800.000
72100xxx	IBOR algemeen - 25 jr.	€ -	€ -	€ 2.300.000
72100xxx	IBOR algemeen - 15 jr.	€ -	€ -	€ 203.200
	Totaal	€ 8.592.000	€ 10.286.000	€ 7.303.200

Uitgangspunten

- Het gevel-tot-gevel contract wordt stopgezet;
- het 'Woerdens Model' om projecten te prioriteren wordt grotendeels;
- een verhoging van 20k voor de zuiveringsheffing in de exploitatie zodat deze overeenkomt met de werkelijke bedragen is voor 2020 niet meegenomen;
- Een verhoging van 25k voor de PFAS-problematiek bij baggerwerkzaamheden welke via de kadernota is aangevraagd is niet meegenomen en;
- het terugdraaien van een onhaalbare bezuiniging op Stichting Landgoed Bredius is niet meegenomen.

4.5 Risico's varianten

Zoals beschreven in dit en voorgaande hoofdstukken is momenteel reeds sprake van een tekort op het exploitatiebudget. Om dit op te lossen adviseren wij voor de ombuigingen vooral naar zoekrichting 1 en 2 te kijken. Deze hebben een beperkt effect op de werkzaamheden die buiten worden verricht, de organisatie en de gevolgen zullen op de korte termijn minder worden gevoeld door inwoners.

Mocht een ombuiging worden gerealiseerd op uitbesteed werk dan komen we in een onzekere situatie terecht. Onzeker omdat er geen vastomlijnde kaders zijn waarop we in een dergelijke situatie moeten beheren (budget gestuurd beheer) en omdat de ombuiging significante organisatorische aanpassingen vergen (vervallen gevel-tot-gevel contract, andere onderhoudscontracten en toename meldingen). De gevolgen zullen binnen een jaar worden ervaren door de inwoners.

Bijlage 1. Systematiek bepalen kosten OR

Het IBOR-model gaat in de basis uit van het bekende onderstaande model waarbij aan 3 verschillende knoppen wordt gedraaid. Alle 3 houden direct verband met elkaar, dus draai je aan 1 dan bewegen de andere 2 mee.

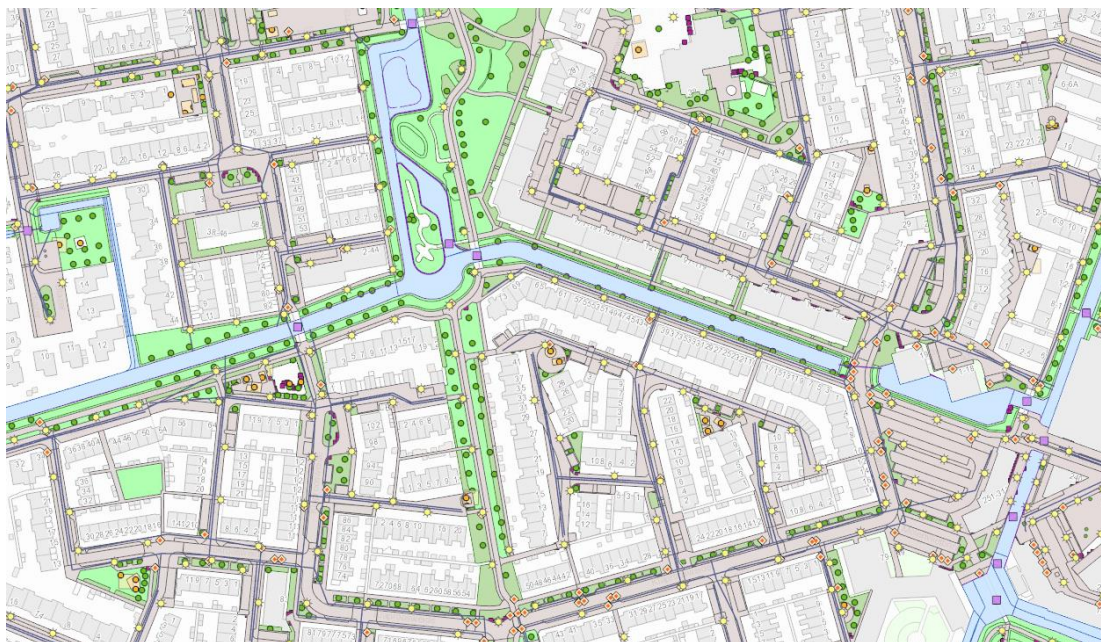
Keuzes van de raad

$$\text{Areaal} \times \text{kwaliteit} = \text{€}$$

Figuur 4. Basis berekening voor het bepalen van de beheerkosten van de openbare ruimte.

Areaal

De afgelopen jaren heeft de afdeling Realisatie en Beheer flink geïnvesteerd in het inzichtelijk maken van het areaal wat in beheer is van de gemeente. De precieze locatie en staat (laatste onderhoud, aanlegjaar, etc.) zijn beschikbaar via het beheersysteem OBSURV. Figuur 5 geeft een beeld vanuit het Beheersysteem.

Figuur 5. Beeld vanuit het beheersysteem OBSURV. Groene bolletjes zijn bijvoorbeeld de bomen en de gele bolletjes de lichtmasten.

In totaal beheert gemeente Woerden een areaal met een vervangingswaarde van **500 mln euro**. Vervangingswaarde is, net als met je auto, de actuele waarde van het object. In de onderstaande tabellen zijn te totale hoeveelheden van het areaal gegeven. Hierbij wordt per onderdeel de vervangingswaarde getoond.

Wegen

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Asfaltverharding	1.200.000	m2	€ 148 mln
Elementenverharding	1.560.000	m2	€ 154 mln
Totale vervangingswaarde			€ 302 mln

Groen

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Bomen	30.000	Stuks	€ 20 mln
Beplanting	670.000	m2	€ 10 mln
Gras	2.435.000	m2	€ 3,5 mln
Totale vervangingswaarde			€ 33,5 mln

Civiele kunstwerken

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Fiets- voetgangersbruggen ²	173	Stuks	€ 14,5 mln
Vaste verkeersbruggen (alle verkeer)	100	Stuks	€ 22 mln
Beweegbare bruggen (alle verkeer)	5	Stuks	€ 16 mln
Damwandconstructies hout	17.000	m	€ 10 mln
Damwandconstructies kunststof	14.000	m	€ 11 mln
Damwandconstructies beton en staal	7.000	m	€ 15 mln
Kademuren	2.500	m	€ 7 mln
Onderdoorgangen (alle verkeer)	5	Stuks	Onbekend, zijn spoorkruisingen
Fietstunnels	3	Stuks	€ 4 mln
Steigers	92	Stuks	€ 1 mln
Afmeervoorzieningen	ca. 750	Stuks	€ 0,5 mln
Pontje	1	Stuks	€ 0,5 mln
Geluidsschermen	600	m	€ 0,5 mln
Wegfundering De Kanis	1	Stuks	€ 10 mln
Totale vervangingswaarde			€ 112 mln

Onderdeel	Hoeveelheid	Eenheid	Vervangingswaarde
Verkeerspalen	5.800	st	€ 0,5 mln
Verkeersborden	9.100	st	€ 0,5 mln
Hekwerken	31.500	m	€ 1 mln
NBd-borden	136	st	€ .3 mln
Dynamische zakpalen	2	st	€ 0,05 mln
Evenementeninstallaties	20	st	€ 0,6 mln

² Hier zijn tevens de houten beweegbare bruggen voor fietsverkeer ondergebracht, 3 stuks.

Overig	13.817	st	€ 3,5 mln
Speelplekken	224	st	€ 4,2 mln
Verkeersregelinstallaties	5	st	onbekend
Totale vervangingswaarde			€ 10,6 mln

Water

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Waterloop	1.965.046	m2	geen
Beschoeiingen	99.775	m2	€ 21 mln
Totale vervangingswaarde			€ 21 mln

Openbare verlichting

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Armaturen	11.473	Stuks	€ 6,5 mln
Lichtmasten	10.516	Stuks	€ 12 mln
Kasten ('eigen net')	26	Stuks	€ 2,0 mln
Totale vervangingswaarde			€ 20,5 mln

Jaarlijks wordt als gevolg van nieuwbouw het areaal uitgebreid. Dit is een onvermijdelijke ontwikkeling die de Taskforce OR niet op voorhand inzichtelijk kan maken. Uitgangspunt is dat ieder jaar de beheerbudgetten worden opgehoogd conform uitbreiding van het areaal. Wanneer dit niet gebeurt, dan is er sprake van een ombuiging die gepaard moet gaan met een beleidswijziging.

Kwaliteit

Gemeente Woerden maakt gebruik van de kwaliteitsnormen conform de landelijke richtlijnen van het CROW (Beeldkwaliteit openbare ruimte\kwaliteitscatalogus openbare ruimte, 11-12-2018). De kwaliteitscatalogus openbare ruimte beschrijft onderhoudsniveaus voor objecten in de openbare ruimte. Om de beeldkwaliteit helder te beschrijven, is gekozen voor vijf onderhoudsniveaus. De vijf niveaus variëren van zeer hoog (A+) tot zeer laag (D).

Tabel 13. Onderhoudsniveaus conform de beeldkwaliteit systematiek (CROW, 2018)

Onderhoudsniveau	Omschrijving	Indicatie kwaliteit	Relatie met wegbeheer
A+	Zeer hoog	Nagenoeg ongeschonden	Er is geen schade
A	Hoog	Mooi en comfortabel	Er is enige schade, maar de waarschuwingsgrens is nog niet overschreden
B	Basis	Functioneel	De waarschuwingsgrens is overschreden: er is klein onderhoud nodig of binnen vijf jaar is groot onderhoud nodig
C	Laag	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder	De richtlijn is overschreden: er is binnen twee jaar groot onderhoud nodig
D	Zeer laag	Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, juridische	De richtlijn is meer dan één klasse overschreden: er is direct groot onderhoud nodig

		aansprakelijkstelling of sociale onveiligheid	
--	--	---	--

De meetlat voor de kwaliteit bestaat uit 4 elementen.

- Het niveau
- Een foto
- Een toelichting
- Een norm

Hieronder staat een voorbeeld weergegeven voor het onderdeel voegwijdte en levenskracht bomen (CROW, 2018):

A+	A	B	C	D
				
Er is geen voegwijdte. Er is geen schade volgens de CROW-systematiek voor wegbeheer.	Er is lichte voegwijdte. Er is enige schade volgens de CROW-systematiek voor wegbeheer.	Er is enige voegwijdte. De waarschuwingsgrens van de CROW-systematiek voor wegbeheer is overschreden.	Er is aanzienlijke voegwijdte. De richtlijn van de CROW-systematiek voor wegbeheer is overschreden.	Er is grote voegwijdte. De richtlijn van de CROW-systematiek voor wegbeheer is met meer dan één klasse overschreden. Er is sprake van onderhoudsachterstand.
voegwijdte ≤ 5 mm	voegwijdte ≤ 10 mm	voegwijdte ≤ 20 mm	voegwijdte ≤ 20 mm	voegwijdte > 20 mm

Figuur 6. Voorbeeld beeldkwaliteit voegwijdte (CROW, 2018)

A+	A	B	C	D
				
De boom is zeer gezond en levenskrachtig.	De boom is gezond en levenskrachtig.	De boom is gezond en redelijk levenskrachtig.	De boom is niet gezond en nauwelijks levenskrachtig.	De boom is (bijna) dood.
levenskracht goed	levenskracht redelijk	levenskracht matig	levenskracht slecht	levenskracht dood

Figuur 7. Voorbeeld beeldkwaliteit levenskracht bomen (CROW, 2018)

Bij het meten van de kwaliteit is het volgende meegenomen.

- Schoon:
Het gaat er hierbij om of de openbare ruimte schoon en netjes is. Bij dit onderdeel wordt gekeken naar de volgende elementen.
 - Verharding: Zwerfafval, onkruid en natuurlijk vuil (bladeren etc.)
 - Groen: Zwerfafval, onkruid, bladafval
 - Meubilair: graffiti, aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen)

- Speelvoorzieningen: graffiti, aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen)
- Civiele kunstwerken: graffiti, aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen) op civiele kunstwerken zoals bruggen en beschoeiing.
- Water: zwerfafval, vegetatie in water
- Afvalbakken: graffiti en aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen) en vullingsgraad afvalbak
- Heel en veilig:
De meting heeft ook in beeld gebracht of er schade in de openbare ruimte aanwezig is. Deze schade kan invloed hebben op de uitstraling (beeld), de bruikbaarheid (comfort) en de veiligheid van de openbare ruimte.
 - Verharding: o.a. scheuren, spoorvorming en verzakking van asfalt en elementenverharding, halfverharding en de zichtbaarheid van de wegmarkering.
 - Groen: o.a. snoeibeeld, beschadigingen, vitaliteit, kaal oppervlak, overgroei over verharding van al het groen in de openbare ruimte.
 - Meubilair: o.a. scheefstand, beschadigingen, loszittende of ontbrekende delen, rotting.
 - Civiele kunstwerken: o.a. gaten, scheuren, rotting, beschadigingen, scheefstand, verzakking van met name bruggen en beschoeiing.
 - Water: niet van toepassing
 - Afvalbakken: o.a. scheefstand, beschadigingen, loszittende of ontbrekende delen

Alle vijf de onderhoudsniveaus zijn in de praktijk aan te treffen. Om het ambitieniveau te formuleren en eventueel voor te schrijven in een opdracht, gebruiken wij alleen de niveaus A, B en C. Niveau D kan een beheerder niet kiezen als ambitieniveau of eis, omdat voor dit niveau geen onderhoud nodig is. Niveau D is slechts bedoeld om te kunnen meten dat niveau C niet is behaald. Niveau A+ is vooral een opleveringskwaliteit (aanleg), die moeilijk voor langere tijd vast te houden is.

De onderhoudsniveaus zijn in deze kwaliteitscatalogus zo veel mogelijk gerelateerd aan bestaande onderhoudsrichtlijnen voor wegverhardingen en aan het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). De onderhoudsniveaus voor verhardingen zijn afgeleid uit de richtlijnen, de waarschuwingsgrenzen en de visuele inspectie voor wegbeheer uit CROW-publicatie 146 en 147.

Prijs

Standaard landelijke eenheidsprijzen met kengetallen zijn geleverd door Advies- en Ingenieursbureau Antea. Deze prijzen zijn onder andere in verband met slappe bodem op maat gemaakt voor de gemeente Woerden. Er is daarbij op hoofdlijnen rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Prijspeil 2020
- Prijzen exclusief BTW
- Realistische bedragen zonder aanbestedingsvoor- of nadeel.
- Kosten voor voorbereiding, toezicht en uitvoering (VAT-kosten).
- Rente van 2%
- De doorrekening vindt plaats exclusief inflatie. Ieder jaar wordt de dan geldende inflatie toegekend en opgeplust op de begroting.³

³ Conform de systematiek gehanteerd binnen de Taskforce OR zal het niet toekennen van inflatie (lees: een bezuiniging) altijd gepaard moeten gaan met een beleidswijziging.

Achterstand

De achterstand in kwaliteit is de hoeveelheid openbare ruimte die onder het vastgestelde kwaliteitsniveau zit en niet met de reguliere exploitatie en investeringsbudgetten ingelopen kan worden.

Financiering

Binnen de taskforce wordt gekeken op welke wijze een ombuiging van de groei in kapitaallasten kan worden gerealiseerd. Dit vanuit de optiek om de schuldenopbouw te beperken en te zorgen voor een gezonde begroting op de lange termijn. Binnen deze specifieke opdracht zoeken wij naar mogelijke aanpassingen in de verhouding exploitatie/investeringen, duurzamere investeringen in de OR, afschrijvingstermijnen en de mogelijkheden voor het beperken van de investeringen. Voor het bepalen van de kapitaallastenontwikkelingen hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Door middel van investeringen wordt gefinancierd: Verharding: opheffen achterstand, het grootschalige onderhoud en de vervanging, speelvoorzieningen, verlichting, beschoeiing, bomen en civiele kunstwerken.
- Rentepercentage van 2%
- Afschrijvingstermijnen van 10, 20, 25 en 40 jaar afhankelijk van de technische en economische levensduur van de techniek zoals vermeld in de nota Financiële Sturing.

Bijlage 2. Budget gestuurd beheer

Initiële berekeningen laten zien dat directe bezuinigingen op de exploitatie leiden tot een situatie waarbij niet langer kan worden gewerkt conform de landelijke IBOR-systematiek. Wanneer de gemeente besluit dat beheer met minder geld moet worden uitgevoerd, dan maakt zij expliciet de keuze om **budget gestuurd** te gaan beheren.

Budget gestuurd beheren

In deze situatie stapt de gemeente over van de landelijk IBOR-systematiek van het CROW naar een manier van werken waarbij een tekort aan budget leidt tot ontoereikend beheer van objecten en het versneld opbouwen van achterstanden. Ontoereikend regulier beheer leidt in de regel tot een versnelde kwaliteitsafname, met veiligheidsrisico's en financiële (kapitaalsvernietiging) risico's tot gevolg. Denk bij risico's aan het niet goed onderhouden van het asfalt met het wegspoelen van de fundering als gevolg. Doordat in dit geval alleen nog een budget leidend is spreken wij van de term budget gestuurd beheer.

Mate van ombuiging

Bezuinigen op exploitatiebudgetten (onderhoud) of investeringsbudgetten (vervanging) heeft verschillende gevolgen. Het verschil is vergelijkbaar met het onderhoud van auto. Bezuinig je op onderhoud dan zal de auto sneller stuk gaan. Bezuinig je op de vervanging van je auto dan zal je langer door moeten blijven rijden met het risico dat je met de auto langs de kant van de weg komt te staan of dat je er een ongeluk mee krijgt. Om ervoor te zorgen dat je zo lang mogelijk met de auto kan blijven rijden is grondig onderhoud in ieder geval gewenst (helemaal als je voor de auto een lening bent aangegaan).

Wanneer je werkt conform het optimale scenario, dan zorg je net als een leasemaatschappij dat je zo lang mogelijk en kosten efficiënt mogelijk kan blijven rijden met je voertuig. Ombuigingen ten opzichte van dit optimum scenario leiden dan ook tot een minder kosteneffectief beheer van de openbare ruimte. In eerste instantie wordt het beheer suboptimaal uitgevoerd wat leidt tot storingen, overlast en meldingen. Daarnaast worden achterstanden (versneld) opgebouwd. Dit resulteert vervolgens weer in noodgedwongen afsluitingen of verwijdering van objecten (speeltuinen, wegen of bomen) en een toename van risico's. De mate waarin bezuinigd wordt bepaald de snelheid waarmee achterstanden worden op- of afgebouwd.

Om de risico's in een situatie als budget gestuurd beheer tot een minimum te beperken zet de afdeling Realisatie & Beheer zet zich in om de functie van vitale infrastructuur zoveel mogelijk in stand te houden. Dit houdt in dat op de korte termijn het Meerjarig Onderhoud Programma (MOP) anders wordt ingestoken. Het 'Woerdens Model' wordt losgelaten en een prioriteitenlijst is gemaakt waarbij wordt gestuurd op het heel en veilig van kritieke infrastructuur. In deze situatie is minder ruimte voor bestuurlijke wensen of wensen van inwoners. Ook blijven in dit scenario de achterstanden in het onderhoud oplopen. Op de lange termijn is de achterstand dusdanig groot dat zelfs de veiligheid niet langer kan worden gewaarborgd. In dit scenario gaat de gemeente conform haar wettelijke taak over tot een overschrijding of over tot afsluiting of verwijdering (veiligstellen).

Sturing

Om zicht te houden op de situatie van de openbare ruimte brengt Realisatie & Beheer de gemeenteraad ieder jaar op de hoogte van de activiteiten die met het beschikbare budget kunnen worden uitgevoerd, de actuele achterstanden, het aantal storingen en meldingen en de hoeveelheid uitval, verwijdering en afsluiting. Waar nodig worden urgente projecten opgevoerd in de kadernota.

Daar waar acute problemen ontstaan moet worden overgegaan tot een overschrijding van de budgetten of het afsluiten of verwijderen (indien situatie het toelaat).

Maatschappelijke en organisatorische gevolgen

Achterstalligheid betekent dat de openbare ruimte niet langer voldoet aan de functie waar het voor bedoeld is (de auto rijdt niet meer/ komt niet meer door de keuring). De gevolgen worden in toenemende mate door een groter deel van de inwoners van Woerden gevoeld en worden na 1 – 5 jaar duidelijk zichtbaar in de openbare ruimte. De gevolgen kunnen als volgt worden samengevat:

- Degradatie van de openbare ruimte en toename van achterstanden leiden tot
 - o een toename van de verloedering van de openbare ruimte,
 - o toename van uitval, verwijdering en afsluitingen van objecten,
 - o verslechterende toegankelijkheid en veiligheidsrisico's en
 - o een toename van meldingen en maatschappelijke onvrede.
- aansprakelijkheidsrisico's nemen toe,
- noodzakelijke maatregelen leiden tot overschrijdingen op het budget en
- verslechterende financiële weerstand.

Bijlage 3. Ontwikkelingen budgetten sinds 2018

Wijzigingen vanaf Taskforce IBOR 2018

Als startpunt voor de Taskforce OR gaan wij uit van de langjarige afspraken die zijn gemaakt tijdens de Taskforce IBOR uit 2018. Uitgangspunt van deze taskforce is dat er geen fluctuaties plaatsvinden, maar er juist sprake is van een geëgaliseerde begroting over ruim 40 begrotingsjaren. Er wordt dus vele collegeperiodes verder gekeken dan voor wat de normale meerjarenbegroting aanhoudt. Zie hieronder de scenario's uit 2018. Daarnaast zijn diverse beslissingen genomen omtrent het reduceren van areaal en het verlagen van de beheer kwaliteit. In deze paragraaf geven we een beeld van de grote aanpassingen. In de daaropvolgende paragrafen geven we meer detail per beheercluster.

IBOR-scenario 19 mln.

Onderstaand is de uitwerking van het scenario te vinden waarbij 19 mln. euro (exploitatie + investering) beschikbaar is gesteld. Ter vergelijking is hieronder de complete keuzematrix weergegeven. Alleen voor het 19 mln. scenario is de gedetailleerde uitleg weergegeven. Op de volgende pagina zijn de financiële gevolgen weergegeven ten opzichte van het huidige scenario.

	21 mln.	19 mln.	17 mln.	15 mln.	
Bodemdalingbestendig					
IBOR Kwaliteit wegen	B	BC	CB	C	kwaliteit
Bomen	30.000	30.000	21.000	5.000	aantal
Bepanting	100	70	30	0	% totaal
Bruggen	100	90	70	50	% totaal
Openbare Verlichting	100	66	33	0	% totaal
Beschoeiing	100	70	60	60	% totaal
Kort gras	35	25	10	0	% kort
Spelen	100	66	33	0	% totaal
Baggeren					
Bruin					

19 mln.
Bodemdalingbestendig ophogen is de standaard omdat dit financieel kosteneffectiever is dan traditioneel ophogen (cyclisch beheer).
60% van het wegenareaal wordt op B kwaliteit onderhouden. 40% wordt op C kwaliteit onderhouden. De intensiviteit van het verwijderen van onkruid op verharding wordt met 40% gereduceerd.
Alle bomen blijven behouden.
70% van het huidige areaal aan bepanting blijft behouden. De resterende 30% wordt omgevormd naar lang gras en beheerd op C kwaliteit. Er worden in dit scenario nog geen negatieve effecten verwacht op ecologie.
90% van de bruggen (voetgangers en fietsbruggetjes) kunnen in stand worden gehouden. De resterende 10% wordt omgevormd tot dammen of waar mogelijk verwijderd. De overige bruggen worden op B kwaliteit onderhouden.
Met het beschikbare geld voor vervanging kan 66% van het areaal op termijn worden vervangen. Om het overige areaal duurzaam in stand te houden wordt het areaal teruggebracht met 33%.
Het areaal wordt met 30% teruggebracht. Beschoeiingen met constructieve waarde en aanzienlijk ruimtelijke kwaliteit blijven behouden.
Het huidige areaal gras wordt aangepast naar de verhouding 25% kort gras en 75% lang gras. Dit levert een hogere ecologische waarde op maar kan wel leiden tot een minder toegankelijk grasareaal.
33% van de speelvoorzieningen worden niet langer onderhouden en op termijn gesaneerd of afgesloten.
Wettelijke verplichting. Aanpassingen niet mogelijk. Meer niet vereist.
Reeds besloten in het GWP. Staat los van deze berekeningen.

Bij de begrotingsbehandeling 2019-2022 is besloten om ongeveer 19 mln euro vrij te maken voor het beheer van de openbare ruimte en de onderliggende taakvelden. Daarbij zijn diverse taakstellingen op areaal, kwaliteit en financiën meegegeven, waarvan er ook weer een aantal snel zijn teruggedraaid. Een opsomming:

- De cijfers voor bomen gaan uit van een bomenreductie (30.000 -> 27.500), deze reductie is in de Begrotingsraad 2019-2022 middels een motie 'afgekeurd'. Het budget is daarop niet terug aangepast maar gelijk gebleven aan het budget voor 27.500 bomen, ofwel in de begroting is het budget voor bomen 8% te laag.
- Keuze uit de taskforce 2018 was verminderen van het aantal en het onderhoud van speelvoorzieningen met 33%. Vervolgens is in de Begrotingsraad 2019-2022 besloten om 100% van de speeltoestellen in stand te houden zonder hiervoor de benodigde middelen beschikbaar te stellen. Hiermee wat spraken van een bezuiniging voor het brede IBOR-budget.

- Andere reducties zijn budgettair direct ingeboekt terwijl het reduceren van areaal beleid en tijd vergt om door te voeren. Doordat het areaal grotendeels bleef bestaan is er sprake van een bezuiniging voor het brede IBOR-budget.

Begroting 2020

- Schrappen jaarlijkse inflatiecorrectie/indexatie voor taakvelden Openbare Ruimte: 107.397 euro structureel;
- Schrappen uitvoering van maatregelen Verkeersvisie: 300.000 euro structureel;
- Opheffen IBOR-reserve: 265.000 euro incidenteel;
- Bezuiniging hondenuitrenvelden: 25.000 euro structureel;
- Verhogen opbrengsten inritvergunningen: 15.000 euro structureel;
- Uitzetten van de goot in de Rijnstraat: 15.390 euro structureel;
- Schrappen deel van beheerkosten Landgoed Bredius: 50.000 euro structureel;
- Stoppen met schoonmaken lichtmasten door SROI-bedrijf: 30.000 euro structureel;
- Schrappen van benodigde beheergelden voor nieuw aangelegde wijken en infrastructurele werken: 119.500 euro structureel (exploitatie) en 194.500 euro structureel (investeringen t.b.v. vervangingen) verdeeld over diverse beheerdisciplines;
- On hold zetten van noodzakelijke vervangingsgelden: 1,5 mln incidenteel voor 2020

Civiele kunstwerken

- De cijfers voor civiele kunstwerken gaan uit van een areaalreductie van 10%. Tot op heden is er geen beleid en uitvoeringsprogramma om dit te realiseren en op projectniveau wordt de reductie niet behaald omdat bewoners tegen zijn en politiek mee gaat in de bezwaren.
- Prijspeil is 2017, het jaar dat met de taskforceberekeningen is begonnen. Van 2017 tot nu is de prijsontwikkeling in de markt ca. 5,5% (GWW-index 107 – 113,4). De begroting is zowel voor de exploitatie als voor de investeringen niet geïndexeerd. Ofwel in de begroting is hierdoor een tekort ontstaan.
- Sinds de vorige taskforce hebben areaaluitbreidingen plaatsgevonden zoals de bruggen op Defensie-eiland.

Toelichting Groen

- De cijfers voor beplanting en gras gaan uit van een areaalreductie van respectievelijk 30% en 10%. Tot op heden is er geen beleid en uitvoeringsprogramma om dit te realiseren en op projectniveau wordt de reductie niet behaald omdat bewoners tegen zijn en politiek mee gaat in de bezwaren.
- Prijspeil is 2017, het jaar dat met de taskforceberekeningen is begonnen. Van 2017 tot nu is de prijsontwikkeling in de markt ca. 4.4%. De begroting is zowel voor de exploitatie als voor de investeringen niet geïndexeerd. Ofwel in de begroting is hierdoor een tekort ontstaan.
- Sinds de vorige taskforce hebben areaaluitbreidingen plaatsgevonden zoals de nieuwbouwprojecten Woerden-Centraal, Defensie-Eiland noord en parallelstructuur A12 Bravo. Dit bedraagt ca. 4%. Kadernota 2019 voor areaaluitbreiding is niet toegekend.
- Areaaluitbreidingen zoals nieuwbouwprojecten die in 2020 worden opgeleverd zijn niet in de berekening meegenomen.
- De 'investeringspauze 2020' had voor groen tot gevolg dat het investeringsbudget met 83% (van 900.000 euro naar 150.000) afnam en de benodigde vervanging van bomen bijna volledig tot stilstand is gekomen. Conform afspraak wordt dit bedrag in 2021 alsnog als eenmalig budget beschikbaar gesteld, dit staat los van structurele budgetten.

- De voorgenomen bezuiniging op de beheersbijdrage aan Stichting Landgoed Bredius is teruggedraaid omdat de haalbaarheid van deze bezuiniging eerst onderzocht moet worden. Het verkrijgen van een Landgoed status is van vele factoren afhankelijk en dit proces zal zeker enkele jaren duren, voor deze tijd is een eventuele bezuiniging daarmee niet mogelijk.

Spelen en inrichting

- Prijspeil Spelen is 2016, het jaar dat met het beheerplan is opgesteld. Van 2016 tot nu is de prijsontwikkeling in de markt de algemene GWW-index 7,6%. Kadernota 2019 voor indexering is niet toegekend.
- Sinds de vorige taskforce hebben areaaluitbreidingen plaatsgevonden zoals de nieuwbouwprojecten Woerden-Centraal. Sinds het beheerplan is het areaal speelvoorzieningen toegenomen met 10% en inrichtingselementen ca. 4%. Kadernota 2019 voor areaaluitbreiding is niet toegekend.
- Areaaluitbreidingen zoals nieuwbouwprojecten die in 2020 worden opgeleverd zijn niet in de berekening meegenomen.
- In de vorige taskforce van 2018 zijn inrichtingselementen buiten beschouwing gelaten, hiervoor is de exploitatie niet herzien en zijn geen investeringen opgenomen.

Verharding

- In de Taskforce is financieel onderbouwd dat voor exploitatie 2,6mln en eenmalig een achterstand van 6mln ingelopen dient te worden, voor technisch beheer. Deze bedragen hebben niet de begroting gehaald.
- De Taskforce voor verharding ging uit van een beeldkwaliteit B/C verdeling, door actualisatie van de CROW-beeldkwaliteitsnorm waarbij het ingrijpniveau van niveau C is verhoogd, kan deze besparing in uitvoering niet gerealiseerd worden.
- De Taskforce voor onkruidbestrijding ging uit van 40% reductie. Dit blijkt alleen mogelijk door 40% van het areaal niet meer te doen, er is geen besparing mogelijk door het gehele areaal een niveau lager te onderhouden. 40% uitsluiten is beleidsmatig niet haalbaar en technisch ongewenst. In 2018 is dit met gesloten beurs meerjarig binnen IBOR opgelost, ten koste van andere producten.
- Sinds de vorige taskforce hebben areaaluitbreidingen plaatsgevonden zoals de nieuwbouwprojecten Woerden-Centraal, Defensie-Eiland noord en parallelstructuur A12 Bravo. Dit bedraagt voor verharding ca. 4%. Kadernota 2019 voor areaaluitbreiding is niet toegekend.
- De begroting is gebaseerd op prijspeil zomer 2017, waarbij de prijsontwikkeling in de markt wel is gestegen (indexatie). Voor verharding bedraagt de indexatie in de markt voor Asfalt 9,3%, Elementen 7,4% en onkruidbestrijding de algemene GWW-index 7,6%. Kadernota 2019 voor indexering is niet toegekend.
- Na de vorige taskforce is de verkeersvisie 2030 vastgesteld welke beleid vertaald naar de opgave om bij groot onderhoud en vervanging asfalt fietspaden in de kleur rood uit te voeren. De financiële gevolgen waren in de verkeersvisie niet geraamd. In voorliggende berekeningen zijn de gevolgen wel doorgerekend omdat het beleid anders niet kan worden uitgevoerd bij onderhoud en vervanging van asfalt fietspaden. Dit vergt op de exploitatie asfalt een verhoging van 6% en op investeringen asfalt 3%.

Openbare Verlichting

- De cijfers voor verlichting gaan uit van een areaalreductie van 30%. Tot op heden is er geen beleid en uitvoeringsprogramma om dit te realiseren en op projectniveau wordt de reductie

niet behaald omdat bewoners tegen zijn en politiek mee gaat in de bezwaren. Ofwel in de begroting is het budget 30% te laag.

- Parallel aan de taskforce en structurele budgetten liep vanaf 2018 een meerjarige investeringsimpuls om achterstand in te lopen en te verduurzamen. Deze impuls heeft maar 1 jaar plaatsgevonden. Hiermee is er nog steeds een zeer grote achterstand in het areaal.
- Sinds de vorige taskforce hebben areaaluitbreidingen plaatsgevonden zoals de nieuwbouwprojecten Woerden-Centraal, Defensie-Eiland noord en parallelstructuur A12 Bravo. Dit bedraagt voor verlichting ca. 4%. Kadernota 2019 voor areaaluitbreiding is niet toegekend.
- De begroting is gebaseerd op prijspeil zomer 2017, waarbij de prijsontwikkeling in de markt wel is gestegen (indexatie). Voor installaties bedraagt de indexatie in de markt 5,1%. Kadernota 2019 voor indexering is niet toegekend.
- Eigen netten waren niet opgenomen in vorige Taskforce.

Water

- De cijfers voor beschoeiingen zijn gebaseerd op een reductie van 40% op het totale areaal van beschoeiingen, damwanden en kademuren. De voorgestelde reductie is in 2018 reeds ingeboekt en hier is ook een (kleine) start mee gemaakt. De verwachting voor de reductie moet echter bijgesteld worden, omdat deze voor het areaal damwanden en kademuren niet te behalen is.
- Prijspeil is 2017, het jaar dat met de taskforceberekeningen is begonnen. Van 2017 tot nu is de prijsontwikkeling in de markt ca. 5,5% (GWW-index 107 – 113,4), de begrotingscijfers zijn in die periode niet/ nauwelijks geïndexeerd.
- Sinds de vorige taskforce hebben areaaluitbreidingen plaatsgevonden zoals de nieuwbouwprojecten Woerden-Centraal, Defensie-Eiland noord en parallelstructuur A12 Bravo. Areaaluitbreidingen zoals nieuwbouwprojecten die in 2020 worden opgeleverd zijn niet in de berekening meegenomen. Dit bedraagt ca. 4%. Kadernota 2019 voor areaaluitbreiding is niet toegekend.
- De ontwikkelingen met betrekking tot PFAS zijn sinds Taskforce 2018 veranderd en nu meegenomen in het benodigd budget voor het baggeren, dit is overeenkomstig met het extra aangevraagde budget van € 25.000 zoals opgenomen in de kadernota 2020.
- De FCL's 'Beschoeiingen en kademuren' en 'Oevers en beschoeiing' zijn in de huidige begroting gedeeld met de discipline Civiele kunstwerken, uit dit investeringsbedrag wordt in de huidige situatie zowel de vervanging van beschoeiingen als de vervanging van damwanden en kademuren gefinancierd. Deze worden in de toekomst gesplitst voor gerichtere sturing. Voor de eenduidigheid wordt deze FCL nu als oevers en beschoeiingen beschouwd.

Bijlage 4. Onhaalbaar geachte areaalreducties ten opzichte van budget.

In deze bijlage geven wij inzicht in de areaalreducties die de Taskforce OR niet haalbaar acht ten opzichte van het optimum budget. Bij het opstellen van deze lijst hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- De voorgestelde areaalreducties en de potentiële reducties op exploitatie zijn in beeld gebracht ten opzichte van het **optimum budget en niet de huidige 0-lijn**. Om die reden is geen sprake van voorstellen tot ombuiging. Het was niet mogelijk om deze ombuigingen op basis van de huidige 0-lijn inzichtelijk te maken omdat in de huidige situatie reeds sprake is van een tekort. Het kan alleen gebruikt worden om bij te sturen in het optimum budget waardoor de gemeente in de verre toekomst, als zowel het exploitatie als het investeringsbudget het optimum niveau hebben bereikt, kan besparen op haar budget voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.
- Enkele (haalbare) areaalreducties zijn reeds opgenomen in de lijst met ombuigingen.
- Er worden geen desinvesteringen gepleegd. Maximale jaarlijkse reductie is dus areaal/ levensduur.
- Er is rekening gehouden met directe verwijderingskosten.
- Er is geen rekening gehouden met indirecte kosten die nodig zijn om de reductie daadwerkelijk door te voeren. Denk bijvoorbeeld aan kosten voor het opstellen van een reductieplan, opstellen van nieuw beleid, communicatie, bewonersavonden, meldingen of een programmamanager die als taak heeft de reducties door te voeren.
- De genoemde aantallen en bedragen zijn indicatief en kunnen bij de uitwerking anders uitpakken.
- Mocht overgegaan worden tot deze reducties dan moeten werkgroepen worden ingericht waar ook afdelingen worden betrokken zoals: verkeer, sociaal domein, veiligheid en stedenbouw.
- Bij het bepalen van de reducties gaan wij uit van 100% reduceren als het beheeronderdeel geen vitale/wettelijke functie heeft.

Tabel 14. Onhaalbaar geachte areaalreducties ten opzichte van optimum budget.

Beheeronderdeel	Areaalreductie ten opzichte van optimum budget	Jaarlijkse areaalreductie	Jaarlijkse extra reductie op exploitatie	Jaarlijkse extra reductie op Investing	Jaarlijkse kosten verwijdering	Maatschappelijke gevolgen.
Wegen	Voorstellen zijn reeds opgenomen in de ombuigingen.					
Bomen	Voorstel reeds opgenomen in de ombuiging. Apart van dit voorstel zou ook het volgende worden voorgesteld: Bomen zijn geen wettelijke taak waardoor het areaal met 100% kan worden gesaneerd. Voor een sanering moet een werkgroep worden ingericht met collega's vanuit stedenbouw en sociaal domein.	750 bomen saneren tot 2060.	€ -4.500	€ -22.500	€ 200.000	Grote maatschappelijke onvrede, toename luchtvervuiling, toename wateroverlast, toename hittestress, verslechtering biodiversiteit, daling huizenprijzen (OZB) en verslechtering ruimtelijke kwaliteit.
Beplanting	Voorstel reeds opgenomen in de ombuiging.					
Gras	Voorstel reeds opgenomen in de ombuiging.					
Openbare Verlichting	Geen wettelijke taak waardoor het areaal met 100% kan worden gesaneerd. Voor een sanering moet een werkgroep worden ingericht met collega's vanuit stedenbouw, verkeer, veiligheid en het sociaal domein.	260 lichtpunten (mast met armatuur) tot 2060.	€ -20.000	€ -7.500	€ 8.000	Grote maatschappelijke onvrede, toename gevoel van onveiligheid, afname verkeersveiligheid en verslechtering ruimtelijke kwaliteit.
Spelen	Geen wettelijke taak waardoor het areaal met 100% kan worden gesaneerd. Voor een sanering moet een werkgroep worden ingericht met collega's vanuit stedenbouw en sociaal domein.	80 speelobjecten tot 2032.	€ -15.000	€ -25.000	€ 30.000	Grote sociale onvrede, verslechtering gezondheid kinderen en verslechtering ruimtelijke kwaliteit.
Meubilair	Theoretisch zou het areaal voor het grootste deel (100% op bijvoorbeeld bebording na) kunnen worden gesaneerd. Voor een sanering moet een werkgroep worden ingericht met collega's vanuit stedenbouw, verkeer, sociaal domein en veiligheid.	400 objecten (excl. bebording, fietsrekken) tot 2045.	€ -3.500	€ -10.000	€ 12.000	Grote maatschappelijke onvrede, openbare ruimte wordt niet beschermd. Meerkosten te verwachten op verharding. Verslechtering ruimtelijke kwaliteit.
Bruggen/steigers	Taakstelling Taskforce 2018 wordt reeds gerealiseerd. Geen significante reductie meer te realiseren < 2%.					
Beschoeiing	Er wordt reeds gewerkt aan de taakstelling van de Taskforce uit 2018. In theorie wordt alleen vervangen wat technisch noodzakelijk is. Beoogde reductie is 30%. Er is momenteel onvoldoende investeringsbudget om de overige 70% te vervangen.					

Bijlage 5. Ruimtelijk belang rangorde beheerobjecten

Beheerobject	score
Hoofdweg regionaal	20
Hoofdfietspad/fietssnelweg	20
Hoofdwatgang	20
Brug/tunnel regionale functie	20
Brug hoofdvaarroute	20
Duiker hoofdwatgang	20
OVL regionale wegen	20
Marktkasten	20
Kademuren	20
Steiger havenfunctie	20
Regio speelfunctie	20
Brug/tunnel hoofdwegen	19
Brug/tunnel hoofdfietspaden	19
OVL-hoofdfietspaden	19
Hoofdweg	19
OVL-hoofdwegen	19
Gebiedsontsluitingsweg	18
Hoofdvoetpad	18
Brug/tunnel gebiedsontsluitingsweg	18
Brug/tunnel hoofdvoetpad	18
OVL gebiedsontsluitingswegen	18
Beschoeiing zwaar	18
T.b.v. afval en reiniging	18
Verkeersmeubilair (borden/geleiding)	18
Wijk speelfunctie	18
Erftoegangsweg	17
Brug/tunnel erftoegangsweg	17
Fietspad	16
Voetpad	16
Tertiaire watgang	16
Brug/tunnel fietspad	16
Brug/tunnel voetpad	16
Brug recreatieve vaarroute	16
Duiker tertiaire watgang	16
OVL fietspad	16
Buurt speelfunctie	16
Hoofdgroen	16
Recreatief fietspad	14
Recreatief voetpad	14
Brug/tunnel recreatief fietspad	14
OVL erftoegangswegen	14
OVL recreatief fietspad	14
Steiger dagrecreatie	14
Hekwerken sportvoorzieningen	14
T.b.v. fietsparkeren	12
Buurtgroen	10
Beschoeiing licht	10
Hekwerken monumenten	10
Duiker vijver/poel	8
T.b.v. zitten	8
T.b.v. wren parkeer(overlast)	8
T.b.v. wren betreding	8
Hekwerken speelvoorzieningen	8
Snippergroen	6
Vijver	6
Poel	6
Informatie meubilair (infopanelen/reclame)	6

2020

Eindrapportage werkgroep OZB & APV-leges

Inhoud

1.	Opdracht Werkgroep OZB & APV-leges	3
1.1	Context	3
1.2	Opdracht.....	3
1.3	Zoekopgave	3
2.	Bestaand beleid en budget.....	5
2.1.	OZB	5
2.1.1	Hoofdpijnen bestaand beleid	5
2.1.2	Huidige situatie OZB	5
2.1.3	Huidige meerjarenbegroting	8
2.2	APV-leges.....	8
2.2.1	Hoofdpijnen bestaand beleid	8
2.2.2	Huidige situatie APV-leges.....	9
2.2.3	Huidige meerjarenbegroting	9
3.	Zoekrichtingen voor bijsturing	10
3.1	Maatregel opbrengsten +5% OZB	10
3.1.1	Impact op volume en/of kwaliteit OZB	10
3.1.2	Voorlopige raming opbrengst financiële bijsturing OZB	11
3.2	Maatregel opbrengsten +15% OZB	11
3.2.1	Impact op volume en/of kwaliteit OZB	11
3.2.2	Voorlopige raming opbrengst financiële bijsturing.....	12
3.3	Eerste schets maatschappelijke consequenties OZB	12
3.4	Maatregel kostendekkendheid APV cluster 100%	13
3.4.1	Impact op volume en/of kwaliteit OZB	13
3.4.2	Voorlopige raming opbrengst financiële bijsturing.....	13
3.4.3	Eerste schets maatschappelijke consequenties APV.....	14

1. Opdracht Werkgroep OZB & APV-leges

1.1 Context

Na de analyse van de gemeentebegroting door adviesbureau AEF heeft de werkgroep OZB en APV-leges, bestaande uit de teams Gegevensbeheer en Vergunningen Toezicht en Handhaving, direct haar opgave opgepakt en is aan de slag gegaan.

In deze eindrapportage hebben wij twee varianten van een OZB verhoging uitgewerkt, is er een vergelijking met de regio gemaakt en nemen wij u mee wat dit voor onze inwoners betekent.

Voor het onderdeel van de APV leges is vooral gekeken op welke wijze dit onderdeel meer kostendekkend weg te kunnen zetten.

1.2 Opdracht

De opdracht is als volgt geformuleerd waarbij voor de OZB de regionale en landelijke context is meegenomen.

Werk twee financiële varianten uit met hun consequenties voor financiën, voor inhoudelijke maatregelen die daarbij horen en consequenties voor de dienstverlening van de gemeente in stad en omgeving.

Deze varianten zijn:

- a. Voortzetting huidig beleid met -5% neerwaartse bijsturing (met maatregelen en aanpassing van beleidsuitgangspunten).
- b. Voortzetting huidig beleid met **-15%** neerwaartse bijsturing

Met betrekking tot de APV leges ligt er een opdracht om deze meer kostendekkend weg te zetten in de legesverordening 2021. Dit zou oorspronkelijk samengaan met het onderdeel omgevingsleges bouw maar vanwege het doorschuiven van de nieuwe Omgevingswet wordt dit deel voor dit moment buiten de strategisch heroriëntatie gelaten (zie ook de toelichting onder 1.3).

1.3 Zoekopgave

OZB

Voor de verhoging van de OZB is geen zoekrichting zoals bij andere processen waarbij er naar alternatieven gezocht kan worden. Wat bepalend is, is met hoeveel procent de inkomsten verhoogd moeten gaan worden om extra opbrengsten te kunnen genereren. Waarbij de verhouding tussen woningen, eigenaren (niet woningen) en gebruikers en we de totale lastendruk voor de belastingplichtigen niet uit het oog mogen verliezen.

Leges

Begin april werd bekend dat de omgevingswet samen met de Wet Private Kwaliteitsborging wordt uitgesteld tot een nader te bepalen datum. Dit heeft gevolgen voor de opdracht m.b.t. de financiële gevolgen vanuit beide wetwijzigingen omdat we als gemeente mede afhankelijk zijn van "landelijke" input m.b.t. het kostenverhaal. Voorstel is om dit vraagstuk los te trekken van deze opdracht en dit vraagstuk mee te

Voor wat betreft het onderdeel APV leges moet opgemerkt worden dat wanneer hier de wens is extra opbrengsten te genereren er een bestuurlijke discussie nodig is om hier nemen in de totale opgave van de Omgevingswet. Concreet: dit onderdeel van de opdracht vervalt binnen het vraagstuk

strategische heroriëntatie. keuzes in te maken. Extra inkomsten kunnen gegenereerd worden door i.p.v. de huidige vrijstellingen op betaling van leges voor niet commerciële partijen, om te zetten naar het kostendekkend maken van het door ons geleverde product zoals bv. evenementen-, D&H en exploitatievergunningen. Gelet op de situatie (Corona) waar we nu in terecht gekomen zijn, is het een afweging wanneer de bestuurlijke discussie hierover in te zetten. Evenementen zullen tot nadere landelijke besluitvorming pas weer op een "normale" manier mogen plaatsvinden en de horeca inrichtingen zijn tot op heden ook gebonden aan beperkende richtlijnen wat voor beide doelgroepen grote financiële gevolgen heeft. De vraag is hoe zich dit verder gaat ontwikkelen.

2. Bestaand beleid en budget

2.1. OZB

2.1.1 Hoofdpijnen bestaand beleid

De OZB vormen de grootste 'eigen' inkomstenbron van gemeenten en bedragen gemiddeld ca. 8% van de totale gemeentelijke inkomsten. De OZB is onderdeel van de begroting. Team Financiën adviseert hierin en de politiek stelt de hoogte van de opbrengst vast. Gegevensbeheer (cluster Belastingen) berekent de tarieven nadat bekend is hoeveel de opbrengsten moeten zijn.

Drie groepen krijgen een aanslag OZB:

- eigenaren van woningen (OZBE won)
- eigenaren van niet-woningen (OZBE niet-)
- gebruikers van niet-woningen (OZBG niet-)

De OZB is een percentage van de WOZ-waarde, de getaxeerde waarde van een pand. De gemeente past dit percentage jaarlijks aan. Stijgen de WOZ-waarden, dan wordt het percentage om toch het bedrag wat in de begroting is opgenomen te komen, verlaagd. Een hogere WOZ-waarde hoeft dus niet altijd tot een hogere OZB-aanslag te leiden.

De hoogte van het OZB tarief wordt ook door de waarde van de areaaluitbreiding (nieuwbouw en verbouw), hoeveel panden leegstaan en de waardeverminderingen door bezwaar en beroep bepaald. Op de tarieven wordt jaarlijks de inflatie toegepast.

2.1.2 Huidige situatie OZB

Tijdens de begrotingsvergaderingen in november 2019 zijn de OZB-opbrengsten bepaald op 12,1 miljoen euro. Daarbij is onder andere rekening gehouden met een gemiddelde waardestijging van 8,3% voor woningen en een waardedaling van 1,5% voor de niet-woningen. In de laatste raadsvergadering van december zijn de OZB-tarieven voor het jaar 2020 voorlopig vastgesteld en toen de WOZ-waarden gecontroleerd waren konden de definitieve tarieven in januari vastgesteld worden (zie tabel hieronder).

OZB tarieven 2020	Woerden
Woning eigenaar	0,1152%
Niet-woning eigenaar	0,2583%
Niet-woning gebruiker	0,1909%

Met onderstaande voorbeelden laten wij u zien wat een verhoging van de OZB-opbrengsten met 7% en een gemiddelde waardestijging voor een belastingplichtige betekent.

Voorbeeld	Woerden	Tarief
Aanslag OZB woning eigenaar		
Met een WOZ-waarde van € 350.000 in 2019	€ 411,60	0,1176%
Met een WOZ-waarde van € 379.000 in 2020	€ 436,60	0,1152%
Aanslag OZB niet-woning eigenaar		
Met een WOZ-waarde van € 800.000 in 2019	€ 2344,00	0,2493%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2020	€ 2096,58	0,2582%
Aanslag OZB niet-woning gebruiker		
Met een WOZ-waarde van € 800.000 in 2019	€ 1459,20	0,1824%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2020	€ 1550,11	0,1909%

Coelo Atlas van de lokale lasten

Om een regionale en landelijke vergelijking van de lokale lasten te kunnen maken en de wettelijke verplichting om in de gemeentebegroting de ontwikkelingen toe te kunnen lichten, gebruiken we de Coelo een Atlas van de lokale lasten. Tot vorig jaar was een zogeheten Macronorm van toepassing. Deze norm bepaalde de maximale jaarlijkse stijging van de ozb-opbrengsten van alle gemeenten samen. Deze norm is per 2020 vervangen door een benchmark. Waarin naast de ozb ook de riool- en afvalstoffenheffing worden vergeleken.

Ranking in 2020 landelijk

Uit de Coelo van 2020 blijkt dat het gemiddelde OZB tarief woningen 0,1102% is. Woerden zit met haar 0,1152% net iets boven dit gemiddelde. Een vergelijking van tarieven is eigenlijk niet erg informatief omdat gemeenten met goedkope woningen hogere tarieven nodig hebben om hun opbrengsten te krijgen dan gemeenten met dure huizen.

Eigenaren en gebruikers van niet-woningen betalen een ander, veelal hoger tarief dan eigenaren van woningen. De categorie niet-woningen bestaat naast bedrijven ook uit instellingen van sociaal belang zoals dorpshuizen en sportaccommodaties. Hiervoor heeft de Tweede Kamer een amendement aangenomen dat vrijstellingen kent of het OZB-tarief van een woning. Gemeenten zijn niet verplicht de vrijstelling in te voeren.

Het Coelo rekent voor de niet-woningen met een gemiddeld tarief van het eigenaars en gebruikersdeel van de OZB. Het landelijk gemiddelde tarief niet-woningen is 0,5069 %. Woerden zit met een gemiddelde van haar tarieven van 0,3536% ver daaronder.

Op basis van de woonlasten (Ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing; woning met gemiddelde waarde; na aftrek van eventuele heffingskorting; euro per jaar per huishouden) hebben we een ranking van 174 eigenaren woonlasten meerpersoons en een ranking van 226 voor een meerpersoons gebruikers woonlasten.

(nummer 1 heeft de laagste woonlasten en nummer 377 de hoogste)

	Eigenaar-bewoner			Huurder		
	Woonlasten eenpersoons- huishouden ^c	Woonlasten meerpersoons- huishouden ^d	Rangnummer ^e meerpersoons- huishouden	Woonlasten eenpersoons- huishouden ^e	Woonlasten meerpersoons- huishouden ^f	Rangnummer ^g meerpersoons- huishouden
West Betuwe/Neerijnen	969	1.009	361	596	636	373
West Maas en Waal	815	850	272	246	282	67
Westervoort	750	787	177	198	236	33
Wijchen	723	755	118	255	287	77
Winterswijk	542	799	193	306	564	352
Zaltbommel	823	865	292	252	294	87
Zevenaar/Rijnwaarden	693	802	203	346	456	248
Zevenaar/Zevenaar	693	802	203	346	456	248
Zutphen	670	712	66	281	323	117
Utrecht	725	793		286	385	
Amersfoort	723	773	150	251	302	100
Baarn	862	862	288	484	484	279
Bunnik	912	1.021	366	363	472	267
Bunschoten	619	629	15	330	341	133
De Bilt	757	954	346	316	513	305
De Ronde Venen	684	746	106	167	229	26
Eemnes	747	970	353	313	536	328
Houten	623	789	181	237	404	201
IJsselstein	541	905	326	276	640	376
Leusden	707	726	79	354	373	165
Lopik	797	963	349	375	541	332
Montfoort	800	906	328	409	515	308
Nieuwegein	550	683	37	311	444	235
Oudewater	889	943	343	208	261	53
Renswoude	785	862	289	512	590	364
Rhenen	685	802	201	233	349	140
Soest	673	695	43	394	416	212
Stichtse Vecht	720	876	301	359	514	307
Utrecht	712	762	129	236	286	76
Utrechtse Heuvelrug	887	1.005	360	470	587	363
Veenendaal	579	609	8	253	283	68
Vijfheerenlanden/Leerdam	800	860	283	503	563	349
Vijfheerenlanden/Vianen	800	860	283	503	563	349
Vijfheerenlanden/Zederik	800	860	283	503	563	349
Wijk bij Duurstede	910	910	332	252	252	44
Woerden	739	786	174	385	431	226
Woudenberg	804	832	252	313	340	132
Zeist	660	772	149	241	353	149

Ranking regionaal met lastendruk 2020

tarieven 2020	OZBE won	OZBE niet-	OZBG niet-
<i>Lastendruk</i>			
Ronde Venen	0,0800%	0,1396%	0,1040%
Lopik	0,1363%	0,1357%	0,1088%
Ijsselstein	0,0908%	0,1829%	0,1467%
Molenlanden	0,1042%	0,1829%	0,1522%
Stichtse Vecht	0,1035%	0,2004%	0,1503%
Vijfheerenlanden	0,1151%	0,2476%	0,1971%
Bodegraven-Reeuwijk	0,1296%	0,2663%	0,2057%
Krimpenerwaard	0,1176%	0,2521%	0,2124%
Nieuwkoop	0,1266%	0,3522%	0,2775%
Gouda	0,1005%	0,3219%	0,2567%
Utrecht	0,0772%	0,3137%	0,2534%
Nieuwegein	0,0942%	0,3463%	0,2770%
Montfoort	0,1245%	0,3510%	0,2943%
Gemiddeld	0,1077%	0,2533%	0,2028%
Woerden	0,1152%	0,2582%	0,1909%
Oudewater	0,1300%	0,2741%	0,2029%

OZBE won	OZBE niet-	OZBG niet-
€ 300.000	€ 800.000	€ 800.000
€ 240	€ 1.117	€ 832
€ 409	€ 1.086	€ 870
€ 272	€ 1.463	€ 1.174
€ 313	€ 1.463	€ 1.218
€ 311	€ 1.603	€ 1.202
€ 345	€ 1.981	€ 1.577
€ 389	€ 2.130	€ 1.646
€ 353	€ 2.017	€ 1.699
€ 380	€ 2.818	€ 2.220
€ 302	€ 2.575	€ 2.054
€ 232	€ 2.510	€ 2.027
€ 283	€ 2.770	€ 2.216
€ 374	€ 2.808	€ 2.354
€ 323	€ 2.026	€ 1.622
€ 346	€ 2.066	€ 1.527
€ 390	€ 2.193	€ 1.623

Met onze huidige tarieven staan we op een 7^e (OZBE won), 8^e (OZBE niet-) en 10^e (OZBG niet-) plaats van de 15 gemeenten. Uitgaande van het gemiddelde zijn we alleen met het gebruikers tarief van niet-woningen goedkoper.

2.1.3 Huidige meerjarenbegroting

Onderstaande bedragen staan in de begroting voor dit jaar en dezelfde bedragen gelden voor volgende jaren. Hier wordt natuurlijk wel een index op toegepast en een eventuele areaaluitbreiding.

Omschrijving	Begroting 2020
OZB eigenaren niet-woningen	€ 2.810.347
OZB gebruikers niet-woningen	€ 1.728.340
OZB eigenaren woningen	€ 7.634.169
Totaal	€ 12.172.856

2.2 APV-leges

2.2.1 Hoofdpijnen bestaand beleid

Bestaand beleid is dat een aantal producten binnen het APV deel vrijgespeeld zijn van het betalen van leges dan wel minder leges betalen. Daarnaast blijken geleverde producten zoals de precario aanvragen, D&H en exploitatievergunningen lang niet kostendekkend zijn wanneer we kijken naar de daadwerkelijk benodigde ambtelijke inzet weggezet tegen de leges die hiervoor worden betaald.

2.2.2 Huidige situatie APV-leges

De formatiekosten van het APV cluster bedragen op dit moment rond de € 210.000,-. Aan APV leges wordt jaarlijks gemiddeld € 30.000,- binnengebracht. De kostendeckendheid t.o.v. de huidige formatie is hier dus minimaal. De volgende conclusie kunnen we op dit moment trekken:

- Bestaande formatie APV cluster is benodigd om het aantal aanvragen binnen de juridisch gestelde termijnen af te kunnen ronden. Bezuinigen op formatie is geen optie;
- Bestaande kengetallen per aanvraag/verzoek komen niet overeen met legesbedragen zoals opgenomen in de huidige legesverordening. Kengetallen dienen naar toekomst toe aangepast te worden met daarbij een doorrekening van het gemiddelde uurloon van een medewerker.
- Voor een aantal producten wordt 'vrijstelling' van leges gegeven voor niet commerciële partijen. Deze bedragen worden dus geheel niet meebelast en komen geheel voor eigen rekening van de gemeente. Het zou transparanter zijn om hier een subsidieregeling aan te koppelen dan wel de bestuurlijke discussie te voeren hier in de toekomst wel leges voor te vragen.
- Formatie APV cluster wordt nu doorberekend binnen de kostendeckendheid van de omgevingsleges bouwen. Feitelijk geeft dit dus een geheel verkeerd beeld van de omgevingsleges bouwen. De kosten van de formatie (rond de € 210.000,-) worden hier onder weggeschreven.

2.2.3 Huidige meerjarenbegroting

Voor de komende jaren staat er een bedrag van € 28.728,- begroot aan legesinkomsten waarbij we uit kunnen gaan van een gemiddelde jaarlijkse opbrengst van € 30.000,-

Omschrijving	Begroting 2020
Formatiekosten APV cluster	(€ 210.000)
Legesinkomsten	€ 30.000
Totaal	€ - 180.000

3. Zoekrichtingen voor bijsturing

Voor zowel het onderdeel OZB als de APV leges is gekeken naar zoekrichtingen. Onderstaand hoofdstuk zal ingaan op de OZB zoekrichtingen en zoekrichting voor het APV cluster.

3.1 Maatregel opbrengsten +5% OZB

3.1.1 Impact op volume en/of kwaliteit OZB

Om een belasting tarief te berekenen wordt jaarlijks eerst de opbrengst voor de begroting bepaald, inclusief de automatische indexatie, de woningen en niet woningen worden gewaardeerd en met deze gegevens is het ozb-tarief te berekenen.

Landelijk gezien passen wij geen hoge tarieven toe en kunnen we daarin best stijgen. Bij het doorvoeren van een 5% of 15% verhoging van de opbrengsten moeten we onze inwoners goed meenemen waarom dit moet gebeuren.

In principe kunnen alle drie de tarieven verhoogd worden, gelet op de regionale en landelijke ranking. Het gebruikers niet-woning tarief is erg laag in verhouding tot andere gemeenten. Dit zou een stijging van de totale opbrengst niet in de weg staan en zeker mogelijk zijn.

Uiteindelijk bepaalt de verhoging van de OZB-opbrengsten en de WOZ-waarden het tarief.

Voor de duidelijkheid: de verhoging van de opbrengst staat los van het OZB-tarief. Met andere woorden bij een stijging van de WOZ-waarden kan een daling van het OZB-tarief nodig zijn om dezelfde opbrengsten te halen. Als de verhoging van de opbrengsten bepaald is dan is het mede afhankelijk van de WOZ-waarden wat de tarieven worden.

Wat betekent de OZB-verhoging van de opbrengsten uiteindelijk voor de belastingplichtige?

Ter illustratie hebben wij een berekening gemaakt wat de belastingplichtige als voorbeeld zou moeten gaan betalen bij een doorvoering van een verhoging van 5% van de OZB opbrengsten uitgaande van WOZ-waarden van 2020.

Tarief	OZBE won	OZBE niet-won	OZBG niet-won
2020	0,1152%	0,2582%	0,1909%
5% 2021	0,1205%	0,2665%	0,1955%
Verschil	0,0053%	0,0073%	0,0046%

Voorbeeld	Bedrag	Tarief
Aanslag OZB woning eigenaar		
Met een WOZ-waarde van € 379.000 in 2020	€ 436,60	0,1152%
Met een WOZ-waarde van € 379.000 in 2021	€ 456,69	0,1205%
Aanslag OZB niet-woning eigenaar		
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2020	€ 2096,58	0,2582%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2021	€ 2163,98	0,2665%
Aanslag OZB niet-woning gebruiker		
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2020	€ 1550,11	0,1909%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2021	€ 1587,46	0,1955%

3.1.2 Voorlopige raming opbrengst financiële bijsturing OZB

Een OZB verhoging van 5% kan circa € 600.000 opbrengen.

Opbrengsten	OZBE won	OZBE niet-won	OZBG niet-won	Totaal
2020	€ 7.634.169	€ 2.810.347	€ 1.728.340	€ 12.172.856
5% 2021*	€ 8.015.877	€ 2.950.864	€ 1.814.757	€ 12.781.498
Verschil	€ 381.708	€ 140.517	€ 86.417	€ 608.642

*** Let op! De jaarlijkse indexatie van ca. 2,5% komt hier nog bovenop.**

3.2 Maatregel opbrengsten +15% OZB

3.2.1 Impact op volume en/of kwaliteit OZB

Het voordeel van het inzetten van een staffel met een OZB-verhoging van 15% voor bijvoorbeeld 3 jaar is dat onze belastingplichtigen kunnen “wennen” en niet meteen een zware lastenverhoging krijgen. Ook omdat we nog niet weten wat de huidige crisis aan economische gevolgen geeft. Meer kwijschelding en oninbare posten kunnen een gevolg hierop zijn. Invordering, kwijscheldingen en aanpassingen van de termijnen zijn taken en verantwoordelijkheden van het team Financiën.

Gemeente Cuijk heeft afgelopen jaar de OZB met 30% (1,5 miljoen) verhoogd. Zij hebben geen staffel gehanteerd want het geld was direct nodig. Binnen de politiek was er draagvlak om het tekort af te dekken en voor 2 jaar nieuw beleid uit te voeren. Zij waren eerder de goedkoopste gemeente in de regio en nu vallen ze nog laag uit.

In Oudewater is dit jaar de OZB uiteindelijk met 19,6% verhoogd om het voorzieningenniveau op peil te houden. Dit heeft na de vaststelling toch nog voor klachten/bezwaren en raadsvragen gezorgd.

Het inzetten van een OZB-verhoging van 15% ineens kan, gelet op de ervaringen van Oudewater, aardig wat klachten en bezwaren teweeg brengen. Door goed te communiceren waarvoor deze verhoging nodig is en veel voorbeelden te geven wat het uiteindelijk in de portemonnee scheelt, kunnen we dit beperken.

Wat betekent de OZB-verhoging van de opbrengsten uiteindelijk voor de belastingplichtige?

Om inzicht te geven wat het verschil is tussen een doorvoering van 15% verhoging van de OZB-opbrengsten direct in 2021 en met een staffel van 3 jaar hebben we een voorbeeldberekening gemaakt.

Tarief	OZBE won	OZBE niet-won	OZBG niet-won
2020	0,1152%	0,2582%	0,1909%
Direct 15% 2021	0,1320%	0,2919%	0,2142%
<i>Staffel</i>			
+ 5% 2021	0,1205%	0,2665%	0,1955%
+ 5% 2022	0,1265%	0,2846%	0,2053%
+ 5% 2023	0,1328%	0,2988%	0,2163%

Voorbeeld	Bedrag	Tarief
Aanslag OZB woning eigenaar		
Met een WOZ-waarde van € 379.000 in 2020	€ 436,60	0,1152%
Met een WOZ-waarde van € 379.000 in 2021 (direct 15%)	€ 500,28	0,1320%
<i>Staffel</i>		
Met een WOZ-waarde van € 379.000 in 2021 (+ 5%)	€ 456,69	0,1205%
Met een WOZ-waarde van € 379.000 in 2022 (+ 5%)	€ 479,43	0,1265%
Met een WOZ-waarde van € 379.000 in 2023 (+ 5%)	€ 503,31	0,1328%
Aanslag OZB niet-woning eigenaar		
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2020	€ 2096,58	0,2582%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2021 (direct 15%)	€ 2370,23	0,2919%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2021 (+ 5%)	€ 2163,98	0,2665%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2022 (+ 5%)	€ 2310,95	0,2846%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2023 (+ 5%)	€ 2426,26	0,2988%
Aanslag OZB niet-woning gebruiker		
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2020	€ 1550,11	0,1909%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2021 (direct 15%)	€ 1739,30	0,2142%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2021 (+ 5%)	€ 1587,46	0,1955%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2022 (+ 5%)	€ 1667,04	0,2053%
Met een WOZ-waarde van € 812.000 in 2023 (+ 5%)	€ 1756,36	0,2163%

3.2.2 Voorlopige raming opbrengst financiële bijsturing

Een OZB verhoging van 15% kan direct en d.m.v. een staffel het volgende opleveren.

Opbrengsten	OZBE won	OZBE niet-won	OZBG niet-won	Meeropbrengst
2020	€ 7.634.169	€ 2.810.347	€ 1.728.340	
Direct 15% 2021*	€ 8.779.294	€ 3.231.899	€ 1.987.591	€ 1.825.928
2022	€ 8.779.294	€ 3.231.899	€ 1.987.591	€ 1.825.928
2023	€ 8.779.294	€ 3.231.899	€ 1.987.591	€ 1.825.928
<i>Staffel</i>				
+ 5% 2021*	€ 8.015.877	€ 2.950.864	€ 1.814.757	€ 608.642
+ 5% 2022*	€ 8.416.670	€ 3.151.080	€ 1.905.494	€ 1.300.388
+ 5% 2023*	€ 8.837.503	€ 3.308.634	€ 2.000.768	€ 1.974.490

***Let op! De jaarlijkse indexatie van ca. 2,5% komt hier nog bovenop.**

3.3 Eerste schets maatschappelijke consequenties OZB

De gemeente Woerden voorziet in een regio functie (hoofdstad van het Groene Hart) en heeft veel voorzieningen waar veel inwoners en toeristen gebruik van maken. Om dit op niveau te houden moet er niet alleen naar bezuinigingen maar ook naar het verhogen van de opbrengsten gekeken worden. De consequentie is dat inwoners meer gaan betalen. Deze maatschappelijke keuzes moeten uiteindelijk door de politiek gemaakt worden.

Goede communicatie is hierbij noodzakelijk om het aantal bezwaren in de hand te houden. Er kan wel bezwaar tegen de taxatie van de woning gemaakt worden maar niet tegen de verhoging van het ozb-tarief, dit is een politiek besluit.

Leegstand

De ondernemers worden dit jaar op de toeristen- en precariobelasting ontzien dit te gevolge van de

Corona-crisis. Daarnaast is het aannemelijk dat er door de crisis het komende jaar ook meer leegstand komt.

Om de consequenties van bovengenoemde voor een deel op te vangen zou het volgende een richting kunnen zijn om de derving deels te voorkomen. Door het afschaffen van de ozb-gebruikersbelasting van de niet-woningen en de ozb-eigenarenbelasting op te hogen hebben wij geen OZB-derving wat de niet-woningen betreft.

De verhouding tussen het tarief voor de eigenaar en dat voor de gebruiker zegt overigens weinig over de vraag welk deel de eigenaar of de gebruiker uiteindelijk betaalt. De eigenaar zal immers proberen de OZB zoveel mogelijk aan de huurder door te berekenen. Juridische consequenties van deze aanpassing moeten hierbij eerst onderzocht en in kaart gebracht worden.

Samenvattend: door de keuze “afschaffen van de ozb-gebruikersbelasting niet-woningen” te maken kunnen de OZB opbrengsten niet-woningen gegarandeerd blijven.

Een dergelijke afschaffing wordt gefaseerd doorgevoerd. In bijvoorbeeld 4 jaar kan de gebruikersbelasting naar 0 worden afgebouwd. Dit kan een prikkel voor eigenaren zijn om een nieuwe huurder voor zijn pand te vinden.

3.4 Maatregel kostendekkendheid APV cluster 100%

3.4.1 Impact op volume en/of kwaliteit OZB

Voor het APV cluster is een berekening gemaakt m.b.t. de huidige gemiddelde kostendekkendheid van alle producten. Deze ligt nu rond de 58% (gemiddelde leges € 30K) waarbij het percentage te verklaren is a.g.v. de vrijstelling voor niet commerciële partijen die voor een aantal onderdelen geldt. Bij het afschaffen van die vrijstellingen voor niet commerciële partijen betekent dit dat er ongeveer € 25K aan extra leges kan worden doorberekend en dat de kostendekkendheid tot 100% kan worden gebracht.

Echter daarnaast speelt er nog een ander vraagstuk. Kijken we namelijk naar de kostendekkendheid van de benodigde capaciteit per product dan ligt deze op dit moment gemiddeld rond de 25%. Conclusie is dat de inspanning die voor een product wordt geleverd financieel niet dekkend is t.o.v. het legesbedrag wat wordt doorberekend. Hier zijn door ons verschillende ‘stappen’ in uitgewerkt (60-70-80-90-100%).

Als we de kostendekkendheid op capaciteit (kengetallen) doorberekenen dan kunnen we de conclusie trekken dat er bij een kostendekkendheid van 60% gemiddeld 60K extra aan legesinkomsten gegenereerd kan worden en bij 100% rond de 100K. Dit natuurlijk afhankelijk van het gemiddeld aantal aanvragen en het wel of niet doorvoeren van de eerder genoemde vrijstellingen.

3.4.2 Voorlopige raming opbrengst financiële bijsturing

Een verhoging van de kostendekkendheid van het APV cluster kan de volgende opbrengsten opleveren. Het gaat om een inschatting, een precieze berekening kon niet gemaakt worden.

Omschrijving	2020	2021	Meeropbrengst
Schrappen vrijstellingen	€ 30.000	€ 55.000	€ 25.000
Legesinkomsten	€ 30.000	€ 60.000-100.000	€ 60.000-100.000

3.4.3 Eerste schets maatschappelijke consequenties APV

Voor beide opties ligt een bestuurlijke discussie ten grondslag. Om een beeld te geven wordt het legesbedrag van een D&H vergunning waarvoor nu een legesbedrag van € 292,- wordt doorberekend verhoogd tot een bedrag van € 680,-. Voor evenementen wordt nu een legesbedrag van gemiddeld € 129,- doorberekend en geldt dat er een groot deel van de leges niet worden doorberekend aan de niet commerciële partijen. Bij een kostendekkenheid van 100% op laatst genoemd product zal dit gemiddeld op een legesbedrag van € 800,- gaan uitkomen waarbij dan vanzelfsprekend ook de discussie speelt omtrent de vrijstellingen tot betaling.

De vraag is of deze discussie in deze tijd, waarin onduidelijkheid is over het wel dan niet doorgaan van evenementen en de extra maatregelen omtrent openstelling van horeca, moet worden gevoerd. Vanuit VTH adviseren wij om de verhoging aan APV leges en het afschaffen van de vrijstelling voor niet commerciële partijen bij evenementen nu niet te gaan voeren omdat het maatschappelijk effect niet opweegt tegen de extra legesinkomsten van rond de 50K-100K. Verwachting is namelijk dat veel niet commerciële partijen a.g.v. de betaling van een fors bedrag geen evenement meer zullen organiseren en dat gelet op de onduidelijkheid rondom COVID-19 en evenementen de vraag is of er überhaupt volgend jaar evenementen zullen zijn. Gevolg daarvan is dat er dan ook legesinkomsten zijn.

Advies is om dit vraagstuk op te pakken wanneer de gevolgen van de Coronacrisis achter ons liggen.

2020

Eindrapportage werkgroep Milieubeheer

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Context strategische heroriëntatie	3
1.2	Opdracht taskforce/werkgroep	3
1.3	Financiële zoekopgave werkgroep	5
1.4	Scope opdracht.....	6
2.	Bestaand beleid en budget.....	8
2.1	Hoofdpijnen huidig beleid	8
2.2	Meerjarenbegroting	12
3.	Zoekrichtingen voor bijsturing	13
3.1	Denkraam taskforce/werkgroep	13
3.2	Zoekrichtingen.....	13
3.2.1	Zoekrichting 1. Bijsturen taken milieu.....	13
3.2.2	Zoekrichting 2. Alleen energietaken uit Klimaatakkoord uitvoeren	13
3.2.3	Zoekrichting 3.Efficiënter energietaken uit Klimaatakkoord uitvoeren.....	14
3.2.4	Zoekrichting 4. Wachten op (landelijke) ontwikkelingen/voorbeelden anderen	14
3.2.5	Zoekrichting 5. Vergoeding toekomstige proceskosten rijk inzetten voor bijsturing ...	14
3.3	Overzicht zoekrichtingen.....	16
3.4	Beoordeling zoekrichtingen.....	18
3.5	Uitleg beoordelingen zoekrichtingen	20
4.	Varianten voor bijsturing.....	27
4.1	Variant 1: 5% financiële bijsturing (milde bijsturing)	27
4.2	Variant 2: 15% financiële bijsturing.....	29
4.2.1	Variant 2.1 Scenario 15% met uitgestelde bijsturing	29
4.2.2	Variant 2.2 Scenario 15% met ingrijpende bijsturing: zoekopgave.....	31
4.3	Consequenties voor sturing en beheersing.....	34
4.4	Risico's varianten.....	34
	Bijlage 1 Meerjarenbegroting Milieu Taakveld 7.4	36
	Bijlage 2 Toelichting maatregelen	37

1. Inleiding

1.1 Context strategische heroriëntatie

De begroting van de gemeente Woerden staat al meerdere jaren onder druk. Met wat kunst en vliegwerk is de begroting 2020 sluitend gemaakt, maar daarbij moest geconcludeerd worden dat dit geen structureel duurzame oplossing vormt. Bovendien lopen de schulden op als gevolg van de investeringsambities van de gemeente. Het college en de raad hebben daarom besloten tot een strategische heroriëntatie om in meerjarig perspectief tot een gezonde begroting te komen.

Na de analyse van de gemeentebegroting door adviesbureau AEF heeft het college een shortlist vastgesteld van onderwerpen, waarvoor voorstellen voor financiële bijsturing zullen worden uitgewerkt. Hiervoor hebben vier ambtelijke taskforces (complexe opgaven) en vier werkgroepen (duidelijke focus) een opdracht gekregen om voorstellen uit te werken. Het doel van de taskforces en werkgroepen is het bestuur voorstellen voor te leggen op grond waarvan zij uiteindelijk een voorstel aan de raad zal kunnen doen voor financiële bijsturing van minimaal 3 miljoen in de komende begroting en minimaal 6 miljoen euro in 2024.

Onderwerp van deze notitie is de werkgroep Milieubeheer. De scope heeft een relatie met taakveld 7.4 milieubeheer van de begroting. Er zijn specifiek een tweetal onderwerpen genoemd, te weten: uitvoering van milieutaken door de ODRU en Duurzaamheid.

1.2 Opdracht taskforce/werkgroep

Het college heeft tijdens haar retraite in februari milieu en energie als onderzoeksrichting benoemd om tot de nodige ombuigingen te komen. Aan de werkgroep Milieu de opdracht dat nader uit te werken. De opdracht is om, voor de uitvoering van milieutaken en de energietransitie, 2 varianten in beeld te brengen: huidig budget - 5% en huidig budget -15%.

Voor energie is opgemerkt dat door minder als koploper te fungeren en dus meer aan te sluiten bij het landelijke tempo, er mogelijk verder bespaard kan worden op de inzet op dit programma. Nadrukkelijk dient de dekking van de kosten energietransitie middels rijksbijdragen op termijn meegenomen te worden. Tevens dienen de effecten op het milieubeleid en de maatschappelijke effecten in beeld te worden gebracht.

De aandachtspunten die genoemd zijn:

- Reductie kosten regionale omgevingsdienst
- Temporiseren groei programma energietransitie
- Toekomstige dekking proceskosten bijdrage (cf. Klimaatakkoord)

Milieu: Omgevingsdienst regio Utrecht

- Deze uitvraag naar zoekrichtingen om kosten besparen, komt op het moment dat de Omgevingsdienst regio Utrecht, ODRU, volop in voorbereiding is op de komst van de Omgevingswet. De Omgevingswet heeft een grote impact op de uitvoering bij de Omgevingsdienst.
- In het kader van de uitvoeringskosten voor de Omgevingswet komt de ODRU in een eerste ruwe schatting op een kostenstijging van 27%. Gemeenten krijgen hiervoor naar verwachting deels aanvullende middelen van het Rijk en Provincie. Dit alles is nog zeer ongewis. Het

brengt op dit moment nog een grote onzekerheid mee wat dat gaat betekenen in omvang van de werkzaamheden en daarmee op de kosten voor de ODRU. Duidelijk is wel dat het de komende jaren sowieso een grote inspanning vraagt van de ODRU en de gemeente om kostenstijging ten gevolge van de invoering van de Omgevingswet zo beperkt als mogelijk te houden.

Energie

Het onderwerp Energie is als impuls opgenomen in het coalitieprogramma. Daarna is in juni 2019 de Klimaatwet vastgesteld en het Klimaatakkoord eind 2019 getekend. In de uitwerking van het Klimaatwet, oa via Warmtewet, Omgevingswet en het Klimaatakkoord, is en wordt opgenomen dat gemeenten de regie krijgen op energie-onderwerpen en daarmee nieuwe bevoegdheden en taken. Hiermee is een decentralisatie van taken opgetreden. Vanuit het Rijk komen hiervoor bijbehorende procesgelden, echter hoeveel dit is, is nog in onderzoek (zie hieronder) .

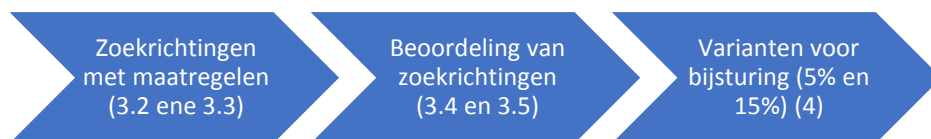
De energietransitie is geen kant en klaar pakket aan maatregelen om een doel te bereiken, maar een ontwikkelopgave om de transitie van fossiele brandstoffen naar duurzame vormen van energie in gang te zetten. Vandaar dat de opdracht van de heroriëntatie, zoals oorspronkelijk geformuleerd is, lastig is uit te voeren. Met de ambtelijke opdrachtgever is een aangepaste opdracht geformuleerd. De volgende punten zijn naar voren gekomen:

- De maatschappelijke effecten op het resultaat (CO₂-reductie) van een maatregel specifiek is niet te concretiseren. De energietransformatie is een ontwikkelopgave die als samenleving, partners, rijk, e.a. als geheel wordt aangepakt.
- De gemeente is sterk afhankelijk van het rijk, denk aan wettelijke mogelijkheden om woningen van het aardgas te halen, de huidige mogelijkheden van financieringen en subsidies.
- Het jaar 2021 is een kantelpunt in het ontwikkelproces (van beleid naar uitvoering). De lopende grote beleidstrajecten afwegingskader grootschalige duurzame energie, warmtevisie en RES 1.0 (gereed 2021) geven inzicht in de uitvoering ná 2021.
- De gemeenten krijgen voor de uitvoering van de Klimaatwet extra bevoegdheden en taken. Gemeenten gaan hiervoor rijksmiddelen ontvangen. Voor de periode tot 1 januari 2022 zijn hiervoor vanuit het rijk extra middelen via de decembercirculaire 2019 vastgelegd. Voor de periode daarna voert het ROB uiterlijk voor 2021 een artikel 2 onderzoek uit, om inzichtelijk te maken hoeveel extra middelen daarna nodig zijn voor de uitvoering van afspraken uit het Klimaatakkoord. Op basis hiervan worden extra middelen aan de gemeenten beschikbaar gesteld vanaf 2022.
- Maak een onderscheid in wat moet en wat getemporiseerd kan worden omdat dit niet in Klimaatwet/Klimaatakkoord is opgenomen (extra ambitie gemeente);
- Laat zien wat de betekenis is als Woerden geen koploper is, dat we wachten op landelijke ontwikkelingen en voorbeelden en dus niet zelf het wiel uitvinden.
- Kijk naar de werkwijze van de uitvoering van taken.

Het onderwerp is in ontwikkeling en taken zijn (mede) afhankelijk van de reacties en wensen van de samenleving.

In deze rapportage wordt aan de hand van de zoekrichtingen in hoofdstuk 3.2 en 3.3 voor besparingsmaatregelen beschreven. Hieruit volgen de 11 besparingsmaatregelen. De effecten van de maatschappelijke zoekrichtingen met maatregelen worden uitgelegd in 3.4 en 3.5. Vervolgens worden in Hoofdstuk 4 de Varianten voor bijsturing uitgewerkt in de gevraagde varianten: huidig

budget - 5% en huidig budget -15%. Het proces om te komen tot varianten is schematisch als volgt weer te geven.

1.3 Financiële zoekopgave werkgroep

Via een motie “Duurzaam met een doel” heeft de raad in 2014 het college verzocht uit te gaan van 2030 als datum waarop Woerden een klimaat neutrale gemeente kan zijn. In 2017 is de motie uitgewerkt in een viertal actieplannen: CO2-neutraal, bodemdaling, klimaatadaptatie en circulaire economie. De raad heeft voor het jaar 2018 voor alle duurzaamheidsthema’s 1 miljoen euro ter beschikking gesteld. De huidige coalitie heeft duurzaamheid een impuls gegeven, door 1 miljoen in 2019 in haar begroting voor duurzaamheid op te nemen groeiend naar 1,4 miljoen in 2022.

Van de 1 miljoen euro in 2019 was € 754.000,- voor energie. De groei naar die 1,4 miljoen is afgevlakt via de bezuinigingen in 2020. De betekenis hiervan voor energie staat weergegeven in tabel 1. Eind 2019 is vanuit het Rijk een bijdrage gegeven van € 253.288,- via de decembercirculaire 2019. Deze was bestemd voor het opstellen van een warmtevisie, het informeren van bewoners, de wijkaanpak en de samenwerking aan een RES voor de periode tot eind 2021. Deze rijks gelden zijn in plaats van de eerdere impuls uit het coalitieprogramma gekomen, en daarmee niet overgenomen voor het budget energie en niet overgeheveld naar 2020. Verder is goed op te merken dat in de begroting 2020 een bezuiniging op duurzaamheid vanuit de Aanbiedingsbrief bij de begroting is doorgevoerd, waarmee invulling is gegeven aan een temporisering van de groei van het programma energietransitie (zie Tabel 1 Begroting en bezuinigingen voor energie).

De verwachting is dat met ingang van 1 januari 2022 extra inkomsten komen van het Rijk. Hoeveel dit is, wordt momenteel onderzocht.

	2020	2021	2022	2023
Budget energie incl. impuls coalitieakkoord*	€ 1.300.607	€ 1.450.607	€ 1.550.607	€ 1.550.607
Gevolgen bezuiniging 2020	-€ 150.000	-€ 261.000	-€ 351.000	-€ 351.000
Vergoeding proceskosten door het Rijk	**	**	In onderzoek	In onderzoek
Beschikbaar Budget Energie	€ 1.150.607	€ 1.189.607	€ 1.199.607	€ 1.199.607

Tabel 1 Begroting en bezuinigingen voor energie

* Coalitieakkoord stelt in 2019, 2020, 2021 en 2022 e.v. resp. €1.000.000,-, €1.200.000,- €1.300.000,- en €1.400.000,- voor duurzaamheid beschikbaar. Naast energie is deze voor bodemdaling, klimaatbestendig en circulaire economie.

** Bijdrage van rijk voor klimaatakkoord/energie uit decembercirculaire 2019 is niet overgeheveld naar budget energie 2020, omdat deze in plaats is gekomen van de eerdere impuls uit het coalitieprogramma.

Naast Energie bestaan de kosten binnen Taakveld Milieu voor een groot deel uit de kosten voor de Omgevingsdienst regio Utrecht, ODRU. Het beschikbaar budget in het begrotingsjaar 2020 voor milieu is €2.691.576,-- en is als volgt opgebouwd:

	2020
Coördinatie milieu	€ 225.766,--
Omgevingsdienst Regio Utrecht	€ 1.309.063,--
Destructie (Afval&Reiniging)	€ 6.140,--
Energietransitie	€ 1.150.607,--
Totaal	€ 2.691.576,--

Tabel 2 Milieu taakveld 7.4 in de begroting 2020

Dit betekent dat er de volgende financiële zoekopgave voor de strategische heroriëntatie ligt:

Scenario 5% € 134.579

Scenario 15% € 403.736

1.4 Scope opdracht

De scope van deze werkgroep richt zich niet op:

- Consequenties Omgevingswet op uitvoeringskosten ODRU vanaf 2022;
- De andere duurzaamheidsthema's bodemdaling en klimaatadaptatie.

Milieubeheer

De kosten voor Milieubeheer bestaan nagenoeg geheel uit kosten voor de Omgevingsdienst regio Utrecht, ODRU. De uitvoering van de milieutaken gebeurt middels de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst regio Utrecht. Om te weten aan welke knoppen we kunnen draaien, is het goed om de kaders te schetsen. Deze zijn te vinden in de dienstverleningsovereenkomst, DVO. De volgende randvoorwaarden zijn van belang:

- DVO ODRU heeft een looptijd met onbepaalde tijd.
- In het DVO van Woerden staan 13.679 gegarandeerde uren. Per jaar kunnen extra uren worden ingekocht. Het aantal gegarandeerde uren kan niet gewijzigd worden. Je kunt wel bij een gelijkblijvend aantal gegarandeerde uren de taken substantieel wijzigen.
- Indien Woerden het aantal gegarandeerde uren met minder dan 10% wil terugbrengen dan geldt een afkoopsom (3x aantal uren x tarief). Dit verzoek moet minstens een jaar van tevoren, zijn ingediend. Dus voor 2022 moet dit vóór 1 januari 2021. Het Algemeen Bestuur van de ODRU kan nog nadere eisen stellen.
- Bij meer dan 10% minder gegarandeerde uren treden uittredingsregels in werking.

De conclusie is dat we op korte termijn (begroting 2021) geen kostenreductie kunnen realiseren op de uren opgenomen in het DVO. De focus ligt voor 2021 op het verschil tussen de begroting en de gegarandeerde uren.

Energie

Voor energie is met het vaststellen van de Klimaatwet (juni 2019), en de uitwerking in het Klimaatakkoord (december 2019) en de Warmtewet (ligt voor ter consultatie), veel veranderd voor gemeenten (zie 2.1). De gemeenten krijgen de regie op energie-onderwerpen en daarmee nieuwe taken. Deze nieuwe taken worden toegelicht in hoofdstuk 2 en gelegd naast het huidige werkplan

energietransitie, om inzicht te krijgen in wat de nieuwe taken voor de gemeente zijn en een vergelijking te maken met de taken die momenteel in Woerden worden uitgevoerd door het programmateam energietransitie.

In het gesprek met de ambtelijke opdrachtgever, zie ook hoofdstuk H 1.2, is afgesproken dat de maatschappelijke impact op het resultaat van Woerden geen onderdeel van de opdracht kan zijn. Wel vindt een kwalitatieve beoordeling plaats.

2. Bestaand beleid en budget

2.1 Hoofdlijnen huidig beleid

ODRU

De bij de ODRU neergelegde taken zijn nagenoeg allemaal wettelijk taken. De overige taken zijn bijna allemaal taken die ondersteunend zijn aan taken die wettelijk verplicht zijn of waar voorwerk wordt gedaan voor wettelijke taken. Denk aan de voorbereiding Omgevingswet, besluitvorming PFAS en regelgeving voor warmtepompen. Deze taken worden uitgevoerd door de beleidsmedewerker milieu van de omgevingsdienst. Deze functie is niet wettelijk verplicht, maar de werkzaamheden die deze medewerker uitvoert wel. De gemeente heeft ook Natuur- en Milieueducatie, NME, bij de ODRU belegd. Dit zijn niet wettelijke taken voor de gemeente. De scholen zijn wel verplicht om aan het curriculum te voldoen en daar is NME ondersteunend aan.

Gelet op de actuele ontwikkelingen is het teruggaan in uren niet opportuun. In het huidige uitvoeringsprogramma zitten bij veel onderwerpen disclaimers: lopende het jaar zal blijken dat we meer uren nodig hebben. Het zijn vraag gestuurde onderwerpen, zoals vergunningen en meldingen die binnen komen en afgehandeld moeten worden. Op de inzet voor milieutoezicht en -handhaving kan de gemeente wel enigszins sturen. Echter, de gemeente moet nu al scherpe keuzes maken om op basis van de risicomodule de werkzaamheden binnen het aantal beschikbare uur te houden.

In het kader van de Omgevingswet komt de ODRU in een eerste ruwe schatting op een kostenstijging van 27%. Gemeenten krijgen hiervoor naar verwachting deels aanvullende middelen van het Rijk en Provincie. Dit alles is nog zeer ongewis. Duidelijk is wel dat het de komende jaren sowieso een grote inspanning vraagt van de ODRU en de gemeente om kostenstijging ten gevolge van de invoering van de Omgevingswet zo beperkt als mogelijk te houden.

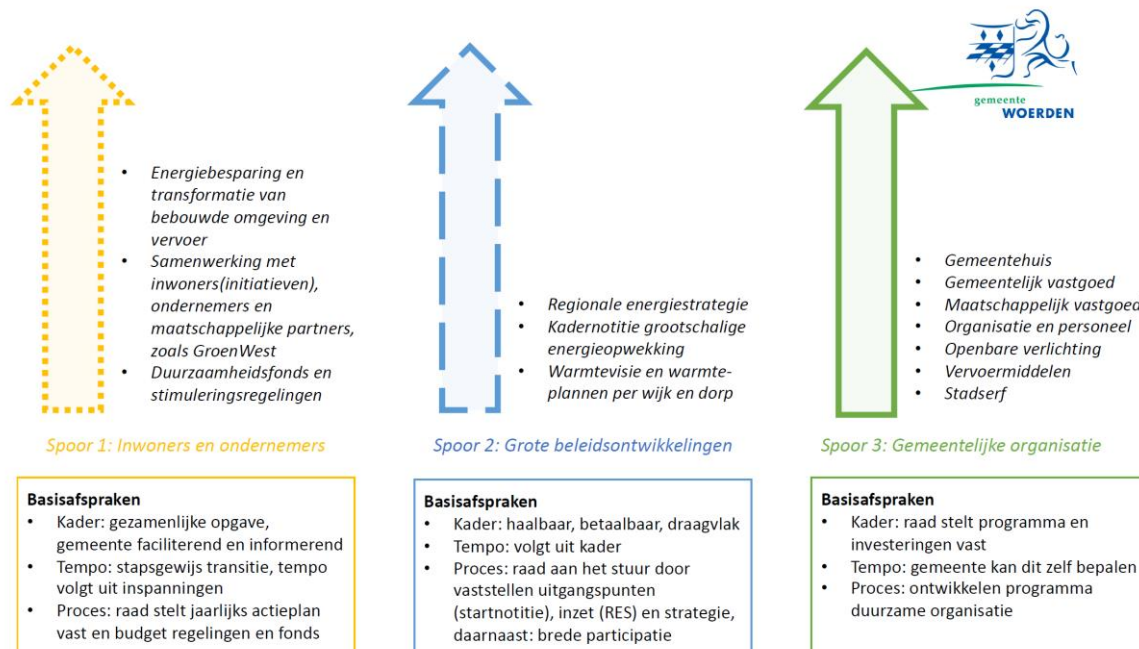
Energie

Sinds 2014 zet gemeente Woerden stappen in de energietransitie. Met de motie 'Duurzaam met een Doel' is het college verzocht uit te gaan van 2030 als datum waarop Woerden klimaatneutraal kan zijn. Dit resulteerde in september 2017 tot het vaststellen van de Opgave Duurzame Samenleving, waarin voor een aantal duurzaamheidsthema's de opgave is beschreven. Het Actieplan CO₂-neutraal was hier onderdeel van. Afgesproken is destijds om zodra de contouren van het klimaatakkoord verder tot uitdrukking zouden zijn gekomen, verdere invulling te geven aan het proces en het kader van de energietransitie.

In 2018 werden de ambities van de gemeente Woerden met betrekking tot CO₂-neutraal opnieuw vastgelegd in het coalitieprogramma en bijbehorende begroting. Vervolgens zijn de taken en invulling ervan in 2019 op basis van 2 zaken aangepast, te weten de Routekaart Energietransitie Woerden en de Klimaatwet:

1. Routekaart Energietransitie Woerden

Het Initiatiefvoorstel van CDA ([18R.00000](#)), de Routekaart Energietransitie Woerden heeft kaders meegegeven aan de uitvoering van de energietransitie, zie *Figuur 1 Routekaart Energietransitie Woerden*.

Figuur 1 Routekaart Energietransitie Woerden

2. Klimaatakkoord/Klimaatwet

Met de [Klimaatwet](#), die sinds 1 januari 2020 van kracht is, is het nationale streven vastgelegd om in 2030 49% van de nationale broeikasgasuitstoot terug te dringen ten opzichte van 1990. Dit is een tussendoel op weg naar 95% reductie in 2050 en een CO2 vrije elektriciteitsvoorziening. Het is geen samenhangend pakket aan maatregelen, maar een vertrekpunt om als overheden samen met partners de benodigde CO2 reductie te bereiken. Een belangrijk onderdeel hiervan is de energietransitie (naast klimaatadaptatie, eiwittransitie, verduurzamen industrie, biobased economy, emissies t.g.v. landgebruik, landbouw emissies etc).

De Klimaatwet kent de verplichting voor het rijk om iedere 5 jaar een klimaatplan op te stellen, waarin wordt vastgelegd welke maatregelen worden genomen om de doelen uit de Klimaatwet te bereiken. Het nationale Klimaatakkoord geldt als eerste klimaatplan, zoals bedoeld in de Klimaatwet. De Klimaatwet stelt dat overleg plaats vindt met bestuursorganen van provincies, waterschappen, gemeenten en overige relevante partijen om de doelstellingen van de klimaatwet te behalen en uit het klimaatplan te halen. Daarbij wordt ook overlegd over welke maatregelen nodig zijn om de tussendoelstellingen uit het vigerende klimaatplan en het komende klimaatplan te behalen.

De energietransitie is een ontwikkelopgave. In het Klimaatakkoord is deze opgave vertaald naar maatregelen tot 2030 om de doelen van de Klimaatwet te halen. Gemeenten hebben in dit Klimaatakkoord diverse taken gekregen. Hiermee is een decentralisatie van taken opgetreden. De gemeenten krijgen de regie op energie-onderwerpen en daarmee nieuwe taken ten opzichte de bestaande coalitieakkoorden en samenhangende werkbudgetten. Ook worden bevoegdheden voor gemeenten geregeld, oa via de nieuwe Warmtewet, die momenteel ter consultatie voor ligt. In het

initiatiefvoorstel van het CDA ([18R.00000](#)), met daarin de Routekaart Energietransitie Woerden, is ingespeeld op de inhoud van het Klimaatakkoord.

De taken voor gemeenten uit het Klimaatakkoord zijn in onderstaand *Tabel 3 Vergelijk taken Klimaatakkoord en werkplan programma energietransitie* in beeld gebracht, en vergeleken met de taken uit het Werkplan programma energietransitie van 2020/2021. De kleuren in het werkplan komen overeen met de kleuren en programmasporen uit de Routekaart Energietransitie Woerden. Het werkplan 2022 en verder is mede afhankelijk van de besluitvorming in de raad over de lopende beleidstrajecten RES, afwegingskader grootschalige duurzame energie en de warmtevisie.

	Taken gemeenten Klimaatakkoord per 1 jan 2020		Werkplan energietransitie 2020/2021	Budget werkplan 2020
Spoor 1	Informeren, stimuleren, faciliteren	Faciliteren en ondersteunen energie-initiatieven en energie coöperaties. Stimuleren particuliere energiebesparing. Verlenen subsidies/duurzaamheidslening. Ontzorgen bewoners. Realiseren energieloket. Prestatieafspraken verduurzaming woningcorporaties. Stimuleren zon op dak.	Ondersteunen bewonersinitiatieven. Informeren , bewustwording en handelingsperspectief voor bewoners en VvE's (projecten en communicatie). Ergieloket Jouwhuisslimmer/ samenwerking U-thuis. Subsidie collectieve initiatieven, bewoners (maatwerkadvies) en duurzaamheidslening. Ontwikkelen lespakket energie. Ondersteunen bewoners bij vragen. Subsidies binnenhalen. Uitvoering RRE (besparingsregeling particuliere woningbouw). Pilot financieringsconstructies. Zon op dak bedrijven en agrariërs.	€380.000,-
	Industrie	Handhaving energiebesparing industrie**	Verduurzaming bedrijventerreinen	€70.000,-
Spoor 2	Energie opwek	Opstellen RES (omvat elektriciteit en warmte): samenwerking U 16, monitoren en herijken, afstemmen met maatschappelijke partners. Inrichten zorgvuldig proces duurzame opwekking. Organiseren participatie (financieel) van omwonenden. Faciliteren zonneweide en windmolens. Faciliteren verzwaring energienetwerk.	Samenwerking, buurgemeenten, provincie, Lopikerwaard Ontwikkelen afwegingskader met uitgebreid participatieproces. Organiseren participatie (financieel) van omwonenden, inwoners en ondernemers van Woerden. Afstemming Stedin over inpasbaarheid in energienetwerk.	€355.000,-
	Gebouwde omgeving / Warmte	Opstellen plan(nen) duurzame opwekking (ook als alternatief aardgas). Opstellen transitievisie warmte: verkennen warmte-opties, organiseren participatietraject. Na 2022: Opstellen wijkwarmteplannen. Aanbesteden en begeleiden uitvoering. Verlenen vergunningen***. Alternatieve warmtebronnen faciliteren voor aardgasvrije nieuwbouw.	Advisering nieuwbouw. Opstellen warmtevisie en organiseren participatietraject. Onderzoek naar warmtepotentieel binnen Woerden.	€260.000,-
	Mobiliteit*	Ontwikkelen laadinfra-plan. Aanbesteden uitbreiding laadinfra. Stimuleren schone mobiliteit. Faciliteren elektrisch en duurzaam personenvervoer milieuzone, aparte parkeertarieven of vergunningen voor elektrische auto's) en het aanbrengen van deelauto- en laadvoorzieningen bij nieuwbouw.		
			Nee tegen gas- en oliewinning	€15.000,-
Spoor 3	Gebouwde omgeving	Verduurzamen eigen- en maatschappelijk vastgoed (buurthuizen, bibliotheken, zorginstellingen, sportaccommodaties) *. Verduurzamen onderwijsvastgoed*.	Coördinatie eigen organisatie verduurzamen. Coördinatie maatschappelijk vastgoed.	€70.000,-
	Mobiliteit*	Verduurzamen eigen wagenpark.* Verduurzamen eigen woon-werkverkeer.*	Coördinatie eigen organisatie verduurzamen	Onderdeel van €70.000,- hierboven

*Is ondergebracht in de lijn (R&B, Vastgoed, Personeelszaken, etc.)

** Is ondergebracht bij ODRU

Tabel 3 Vergelijk taken Klimaatakkoord en werkplan programma energietransitie. De kleuren in de tabel verwijzen naar de sporen uit het initiatiefvoorstel routekaart energietransitie.

2.2 Meerjarenbegroting

In *Tabel 4 Meerjarenbegroting* is een overzicht gegeven van de meerjarenbegroting voor milieu en energie. Een volledig overzicht is te vinden in bijlage 1.

De huidige coalitie heeft duurzaamheid een impuls gegeven. Eind 2019 is er bovendien via de decembercirculaire €253.288,- voor het opstellen van een warmtevisie, het informeren van bewoners en de samenwerking aan een regionale energie strategie ontvangen. Deze rijks gelden zijn niet toegevoegd aan het budget energie. Tijdens de bezuinigingsronde 2020 is er fors bezuinigd op het budget energie (zie H1.3).

Omschrijving taakveld	nr taakveld	programma	2020	2021	2022	2023	2024
Coördinatie Milieu	7.4	4	€ 225.766	€ 265.766	€ 225.766	€ 225.766	€ 225.766
Omgevingsdienst Regio Utrecht	7.4	4	€ 1.309.063	€ 1.309.063	€ 1.309.063	€ 1.309.063	€ 1.309.064
Destructie	7.4	4	€ 6.140	€ 6.140	€ 6.140	€ 6.140	€ 6.140
Energietransitie	7.4	4	€ 1.150.607	€ 1.189.607	€ 1.199.607	€ 1.199.607	€ 1.199.607
TOTAAL			€ 2.691.576	€ 2.770.576	€ 2.740.576	€ 2.740.576	€ 2.740.577

Tabel 4 Meerjarenbegroting

3. Zoekrichtingen voor bijsturing

In dit hoofdstuk beschrijven we de zoekrichtingen voor bijsturen. Hieronder staan de maatregelen per zoekrichting.

3.1 Denkraam taskforce/werkgroep

Milieubeheer

De enige knop bij de ODRU waar aan gedraaid kan worden is de vermindering van uren voor Natuur- en Milieueducatie, NME. De rest van de uren staan reeds op een minimum en zijn nodig om wettelijke taken uit te kunnen voeren. Daarnaast is nog een bezuiniging te realiseren door het budget voor gebiedsgericht grondwaterbeheer te verlagen.

Energie

In het gesprek met de ambtelijke opdrachtgever, zie ook hoofdstuk H 1.2, is afgesteld om niet de maatschappelijke impact op het resultaat van maatregelen weer te geven, omdat dit niet mogelijk is (zie hoofdstuk H1.2). In hetzelfde hoofdstuk zijn aandachtspunten meegegeven die vertaald zijn in de volgende zoekrichtingen (2 tot en met 5). Opgemerkt wordt 2021 een kantelpunt is en dat meer zicht wordt verkregen over de energietransitie vanaf 2022 door:

- de beleidstrajecten als warmtevisie en afwegingskader grootschalige duurzame energie en RES 1.0;
- onderzoek ROB (artikel 2) over proceskosten gemeenten, voor de bijdrage van het rijk aan gemeenten voor de extra taken uit het Klimaatakkoord agv de Klimaatwet.

3.2 Zoekrichtingen

3.2.1 Zoekrichting 1. Bijsturen taken milieu

De bijsturing van taken milieu betreft de vermindering uren NME, maatregel 1, of het volledig stoppen met de inzet op NME, maatregel 2, en daarnaast het verlagen van het budget voor gebiedsgericht grondwaterbeheer, maatregel 3. Een toelichting op maatregelen is te vinden in bijlage 2.

3.2.2 Zoekrichting 2. Alleen energietaken uit Klimaatakkoord uitvoeren

In tabel 3 in hoofdstuk 2.1 zijn de taken vanuit het Klimaatakkoord weergegeven en de taken uit het werkplan energie 2020/2021. Zoekrichting 2 gaat uit van het uitvoeren van alleen de taken uit het Klimaatakkoord. Met de taken die niet staan opgenomen in het Klimaatakkoord en wel in het werkplan 2020/2021 wordt gestopt.

Maatregelen:

De taken die in het werkplan 2020/2021 staan maar niet voortkomen uit het Klimaatakkoord (tot 2030) zijn:

- Stoppen met stimuleren verduurzaming bedrijventerreinen, maatregel 4.
- Stoppen met activiteiten Nee tegen gas/oliewinning, maatregel 5.

Een toelichting op de maatregelen is te vinden in bijlage 2.

3.2.3 Zoekrichting 3. Efficiënter energietaken uit Klimaatakkoord uitvoeren

In deze zoekrichting is gekeken naar het meer efficiënt uitvoeren van taken. Daarbij valt op dat gemeente Woerden meer doet aan participatie dan in omliggende gemeenten. Als maatregel is opgenomen een beperkte participatie bij de warmtevisie (**maatregel 6**). Een toelichting op deze maatregel is te vinden in bijlage 2.

3.2.4 Zoekrichting 4. Wachten op (landelijke) ontwikkelingen/voorbeelden anderen

In 2016/2017/2018 had de gemeente met het ondertekenen van de Green Deal de ambitie koploper te zijn en de mogelijkheden te onderzoeken om Schilderskwartier voor 2030 aardgasvrij te maken. Onderzoeken hebben laten zien dat zonder subsidie het aardgasvrij maken van deze wijk niet haalbaar en betaalbaar was. We hebben veel kennis opgedaan in dit traject. Kennis die we inzetten bij de warmtevisie en de toekomstige wijkwarmteplannen.

Inmiddels zien we dat andere gemeenten verder zijn dan Woerden. Zij hebben bv. al (vergaande plannen voor-) windmolens, een warmtevisie, afwegingskader voor grootschalige duurzame energie, een wijkwarmteplan, pilotwijk aardgasvrij en/of subsidiekader voor inwoners. Woerden lijkt nu meer bij de middenmoot te horen. Er worden geen koploperprojecten opgestart. In 2020 lopen nog 4 onderzoeken die als koploperproject kunnen dienen voor andere gemeenten:

- Pilot financieringsconstructies: wordt gefinancierd uit de subsidie Innovatieve Aanpakken
- Participatietool: wordt gefinancierd uit de subsidie Innovatieve Aanpakken
- 50% eigenaarschap in afwegingskader
- Verkenning subsidie aan bewoners voor maatwerkadvis (naar voorbeeld gemeente Utrecht)

De onderzoeken worden in 2020 (bijna) afgesloten. Gelet op de reeds ingezette bezuiniging in de begroting van 2020 van €150.000,- in 2020 naar €350.000,- in 2022 en verder, is reeds ingezet om geen koploperprojecten te starten en niet zelf het wiel uit te vinden. Na 2020 is hierop dus geen bezuiniging te vinden.

3.2.5 Zoekrichting 5. Vergoeding toekomstige proceskosten rijk inzetten voor bijsturing

ROB voert momenteel onderzoek uit naar de uitvoeringskosten voor gemeenten, vanuit het Klimaatakkoord. Deze resultaten komen in 2020. De verwachting is dat *met ingang van 1 januari 2022* er extra inkomsten komen van het rijk. Hoeveel deze rijks gelden zijn, is nog onbekend. Zoekrichting 5 gaat er van uit dat geraamde lasten voor de uitvoering van een aantal taken uit het energieplan gedekt worden met de procesgeld van het rijk. Dit betekent een mogelijk voordeel voor de begroting, die we kunnen inzetten bij de strategische heroriëntatie. Er is nog wel een risico dat er geen procesgeld van het rijk worden ontvangen of lager zijn om de uitgaven te dekken. Aangezien deze procesgeld van 2022 komen, is 2021 een overbruggingsjaar. In de varianten 2.1. en 2.2 verderop in het document zijn twee voorstellen opgenomen hoe we met deze zoekrichting om kunnen gaan. Voor de duidelijkheid is in onderstaand kader toegelicht wat het verschil tussen deze twee voorstellen is.

Vershil tussen varianten 2.1 en 2.2 voor 15% financiële bijsturing

Vanaf 2022 zijn naar verwachting procesgelden van het rijk beschikbaar uit het Klimaatakkoord voor het uitvoeren van de maatregelen 7 t/m 11. Dat betekent dat 2021 een overbruggingsjaar is. Er zijn twee manieren hoe we hier mee om kunnen gaan:

- In 2021 de uitvoering van de maatregelen 7 t/m 11 **continueren** en vanaf 2022 gebruik maken van de procesgelden. Dat betekent in 2021 geen bezuiniging (variant 2.1).
- In 2021 de uitvoering van de maatregelen 7 t/m 11 **stopzetten** en vanaf 2022 met procesgelden deze maatregelen weer oppakken. Dit levert in 2021 een bezuiniging op van € 190.000 (variant 2.2).

In hoofdstuk 4 worden de varianten 2.1 en 2.2 verder toegelicht.

Maatregelen in deze zoekrichting:

- Coördinatie van de verduurzaming van onze eigen organisatie (**maatregel 7**).
- Coördinatie verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed (**maatregel 8**).
- Subsidiemogelijkheden maatwerkadvies (**maatregel 9**).
- Verlaging budget communicatie (**maatregel 10**).
- Verlagen budget voor stimuleren door voorbeeldprojecten (**maatregel 11**).

Een toelichting op deze maatregelen is te vinden in bijlage 2.

3.3 Overzicht zoekrichtingen

Taakveld 7.4	Beschrijving maatregelen	Maatschappelijke impact	Potentiële bijsturing (ingangsjaar)
Zoekrichting			
1. Bijsturen taken milieu	1. De inzet van NME (Natuur- en Milieueducatie bij ODRU verminderen met 291 uur.	Beperkter aanbod NME aan basisscholen.	€ 20.000 vanaf 2021 € 27.000 vanaf 2022
1. Bijsturen taken milieu	2.Stoppen afname NME bij de ODRU.	Geen natuur- en milieueducatie meer op de basisscholen. Verlies van grote inzet vrijwilligers bij NME. Sterke afname van de activiteiten bij en bezetting van het NME-Centrum InBredius	€ 112.000 (2022)
1. Bijsturen taken milieu	3.Bedrag voor gebiedsgericht grondwaterbeheer structureel te verlagen van 80.000,-- naar 40.000,--.	Geen	€ 20.000 (2021) € 40.000 vanaf 2022
2. Alleen energietaken uit Klimaatakkoord uitvoeren	4.Stoppen met stimuleren verduurzaming van bedrijventerreinen, anders dan wettelijk verplicht, (0,5 fte + werkbudget)	minder investering door bedrijven en op bedrijfsterrinen (waardoor ook missen potentieel (co)-financiering, missen kansen bij herstructurering, effect op energierekening en/of aantrekkelijkheid van een bedrijfsterein. Missen van kansen om bedrijven zich voor te laten bereiden op de warmtetransitie, grotere opgaaf energieopwek door missen van kansen voor energiebesparing.	€ 70.000 (2021)
2. Alleen energietaken uit Klimaatakkoord uitvoeren	5.Stoppen met activiteiten Nee tegen gas/oliewinning	geen tegendruk richting Vermillion en EZK voor verlenging opsporingsvergunning Utrecht en mogelijk winningsvergunning Vermillion. Gaswinning heeft een negatief effect op de aantrekkelijkheid van Woerden. De huidige kennis, netwerk binnen de kleine velden in Nederland en aansluiting bij ontwikkelingen wordt niet ingezet en gaat verloren	€ 15.000 (2021)
3. Efficiënter taken Klimaatakkoord uitvoeren	6.Beperken participatie warmtevisie	Risico op minder draagvlak, minder inzicht in houding en kennis vanuit de samenleving, waterbedeffect voor stappen verduurzaming eigen woning, maatschappelijke beeldvorming,	€ 50.000 (eenmalig in 2021)

		minder kennis waardoor bewoners in toekomst met hoger kosten fossiel/energieverbruik te maken krijgen.	
5.Vergoeding toekomstige proceskosten rijk inzetten voor bijsturing	7.Coördinatie verduurzaming eigen organisatie	Voorbeeldfunctie gemeente komt in gedrang, minder effectief handelen (benutten kansen) in verduurzaming eigen organisatie, hoger energieverbruik fossiele brandstoffen (CO2 reductie wordt niet gehaald), hogere energiekosten (ivm verhoging energiebelasting op gas)	€ 30.000 (2021/2022)*
5.Vergoeding toekomstige proceskosten rijk inzetten voor bijsturing	8.Coördinatie verduurzaming maatschappelijk vastgoed	voorbeeldfunctie komt in gedrang, CO2 reductie wordt niet gehaald, hogere energiekosten (ivm verhoging energiebelasting op gas)	€ 30.000 (2021/2022)*
5.Vergoeding toekomstige proceskosten rijk inzetten voor bijsturing	9.Subsidies maatwerkadvies voor particuliere woningeigenaren	inspanningen particuliere woningeigenaren voor verduurzaming aan de woning vermindert, hobbel 1 ^e maatregel wordt niet verkleind, impuls energiebesparing wordt uitgesteld, landelijke subsidies zullen minder snel worden aangeboord. Minder inzicht voor particuliere woningeigenaren in mogelijke maatregelen om hun huis te verduurzamen, daardoor minder energiebesparende maatregelen. Dit zorgt voor hoger energieverbruik en daarmee voor een grotere toekomstige opgave voor energie opwek.	€ 50.000 (2021/2022)*
5.Vergoeding toekomstige proceskosten rijk inzetten voor bijsturing	10.Verlagen budget communicatie	communicatie en informatie algemener (minder inclusief), niet gericht op doelgroepen, bereik wordt lager ook van mensen die iets willen, minder inclusief, minder stimulans bewoners om stappen te zetten, minder profiteren van landelijke subsidies	€ 30.000 (2021/2022)*
5.Vergoeding toekomstige proceskosten rijk inzetten voor bijsturing	11.Verlagen budget voor voorbeeld-projecten voor inwoners	minder stimulans om stappen te zetten, minder kennisopbouw bij bewoners, minder kans verduurzamingsprojecten initiatieven, minder kans om mensen, minder draagvlak als minder voorbeeldprojecten	€ 50.000 (2021/2022)*

Tabel 5 Overzicht zoekrichtingen

* De bijsturen van deze maatregelen is verschillend voor de varianten 2.1 'Uitgestelde bijsturing' en variant 2.2 'Ingrijpende bijsturing', zie hoofdstuk 4. Bij 2.1 "Uitgestelde bijsturing" geldt voor deze maatregelen de financiële bijsturing vanaf 2022; Bij 2.2 de ingrijpende bijsturing geldt voor deze maatregelen de financiële bijsturing vanaf 2021. Bovendien wordt er vanuit gegaan dat taken gedekt gaan worden door extra inkomsten van het rijk.

3.4 Beoordeling zoekrichtingen

Weging zoekrichtingen met score - -, -, +, ++ (- is niet aan te bevelen, + is aan te bevelen)

Hieronder worden de toetsingscriteria genoemd die gebruikt moeten worden om de zoekrichtingen op te kunnen scoren:

- a. Besparingspotentieel, deze wordt uitgesplitst in structureel en incidenteel.
- b. Waterbed-effect.
- c. Aansluiting op beleid: Sluit de maatregel aan bij het ingeslagen beleid?
- d. Maatschappelijke impact: *Zoals omschreven in 1.2 zijn de maatschappelijk effecten (=CO2 neutraal) per maatregel niet te concretiseren. Bij de toetsingscriteria en uitleg worden per maatregel wel de kwalitatieve inschattingen gegeven per maatregel opgenomen op basis van toetsingscriteria.*
- e. Uitvoerbaarheid.
- f. Aangezien energietransitie een ontwikkelopgaaf is de kunnen de risico's in grote mate verschillen. Ook is er verschil in risico's op korte termijn en lange termijn. Om deze redenen worden vanuit Energie de volgende toetsingscriteria toegevoegd :
- g. Maatschappelijke beeldvorming: Hoe komt de maatregel over op de maatschappij. Wordt dit positief ontvangen of juist niet?
- h. Kennis en relatieopbouw in samenleving Welke kennis en kunde wordt binnen de ontwikkelopgaaf afgebouwd, die binnen afzienbare tijd weer moet worden opgebouwd? En welke relaties in de samenleving ondervinden van deze maatregel consequenties.
- i. Aantrekkingskracht Stad: Welke effecten hebben we maatregel op de profilering en aantrekkelijkheid van de stad, zowel voor bewoners, ondernemers als mensen die in Woerden willen komen werken.
- j. Potentieel mislopen co-financieringen (baten): Zorgt deze maatregel voor het mogelijk mislopen van potentiële co-financiering.

	Zoekr. 1.			Zoekr. 2.		Zoekr. 3	Zoekr. 4	Zoekr. 5.				
Maatregel Toetsingscriteria	1. ODRU-NME verminderen	2. Stoppen afname NME ODRU	3. Gebieds- gericht grond- water- beheer	4. Stoppen met stimuleren verduurz. bedrijven- terreinen	5. Stoppen met activiteiten Nee tegen gas	6. Minder participa- -tie warmtev isie		7. Coördinatie verduurz. organisatie	8. Coördinatie verduurz. Maatsch. vastgoed	9. Subsidie& maatwerk advies	10. Verlagen budget communic atie	11. Verlagen budget voor voorbeeldpro- jecten
a. Besparingspotentieel structureel	€ 27.000	€ 112.000	€ 40.000	€ 70.000	€ 15.000			€30.000	€ 30.000	€ 50.000	€ 30.000	€ 50.000
Incidenteel	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.			€ 50.000 (2021)						
b. Waterbed-effect	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-	--	--	+/-	-	-	-	+/-	+/-
c. Aansluiting op beleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	+/-	-	-	+/-	-	+/-	-	-	-
d. Maatschappelijke impact	+/-	-	+	-	-	-	+/-	-	-	-	-	-
e. Uitvoerbaarheid	++	-	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++
f. Risico's korte termijn	+/-	-	+/-	+/-	-	-	+/-	-	+/-	+	+/-	+/-
Hieraan toegevoegd zijn												
g. Lange termijn	+	+/-	+/-	-	--	--	+/-	-	-	-	-	-
h. Maatschappelijke beeldvorming	+/-	-	n.v.t.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
i. Kennis en relatieopbouw in samenleving	n.v.t.	--	n.v.t.	-	-	-	+/-	+/-	+/-	+/-	-	-
j. Aantrekkingskracht Stad	n.v.t.	+/-	n.v.t.	-	-	+/-	-	-	-+/-	-+/-	+/-	+/-
k. Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten):	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-	+	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 6 Beoordeling zoekcriteria

3.5 Uitleg beoordelingen zoekrichtingen

Zoekrichting 1. Bijsturen taken Milieu

Maatregel 1. ODRU NME Verminderen

Besparingspotstruct.	Incidenteel	Waterbedeffect	Aansluiting op beleid	Maatschappelijke impact	Uitvoerbaarheid	Risico's korte termijn	Lange termijn	Maatschappelijke beeldvorming	Kennis en relatieopbouw in de samenleving	Aantrekkingskracht Stad	Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten):
27.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	+/-	++	+/-	+	+/-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

- ODRU heeft een voorstel gemaakt hoe invulling kan worden gegeven aan een vermindering van het budget voor NME. Consequentie is o.a. een lager aanbod NME aan de basisscholen. Het resterend budget is voor de ODRU genoeg om de verminderde werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren.
- De grote inzet van vrijwilligers bij de uitvoering van NME wordt behouden.

Maatregel 2. Stoppen afname NME bij ODRU

Besparingspotstruct.	Incidenteel	Waterbedeffect	Aansluiting op beleid	Maatschappelijke impact	Uitvoerbaarheid	Risico's korte termijn	Lange termijn	Maatschappelijke beeldvorming	Kennis en relatieopbouw in de samenleving	Aantrekkingskracht Stad	Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten):
112.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-	-	--	+/-	-	-	+/-	n.v.t.

- Alle basisscholen maken al jarenlang gebruik van het aanbod van NME. Het NME-aanbod draagt voor de scholen bij aan het realiseren van hun kerndoelen/curriculum. Goede en tijdige communicatie naar de scholen is daarom van belang.
- Daarnaast is er een grote inzet van vrijwilligers die bij het wegvallen van de professionele ondersteuning door de ODRU zeer waarschijnlijk wegvalt.
- Stoppen met NME betekent stoppen met de ondersteuning van vrijwilligers. Dit zal een groot effect hebben op de activiteiten in en om InBredius en de bezetting van dit NME-centrum.
- Stoppen met afname NME bij de ODRU betekent dat er een hoge afkoopsom van ca. 295.000,-- aan de ODRU betaald moet worden. Tevens heeft het impact op de kosten voor andere gemeenten die NME bij de ODRU afnemen.

Maatregel 3. Budget gebiedsgericht grondwaterbeheer verlagen

Besparing spotstruct.	Incidenteel	Waterbedeffect	Aansluiting op beleid	Maatschappelijke impact	Uitvoerbaarheid	Risico's korte termijn	Lange termijn	Maatschappelijke beeldvorming	Kennis en relatieopbouw in de samenleving	Aantrekkingskracht Stad	Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten):
40.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	+	++	+/-	+/-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

- Mogelijk zijn er nog sanerende maatregelen nodig als de verspreiding van de verontreiniging groter is dan voorspelt en dat we beheersmaatregelen moeten treffen. In dit geval kan een tegenvaller gelijk € 500.000,- of zelfs tot € 1.000.000,- zijn. De kans hierop is niet groot meer maar als het optreedt dan zijn het gelijk zeer hoge kosten. Kans hier op is 10 – 25%. Dit risico moet de gemeente Woerden afdekken indien het optreedt. De provincie en Oasen dekken overige risico's in het gebiedsgericht grondwaterbeheer af. We gaan dit doen in een bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst dat tweede helft 2020 moet worden vastgesteld. Het advies is om dit risico op te nemen in de risicoparagraaf van de begroting.
- Tevens is er nog een saneringsbudget van € 40.000,- beschikbaar voor 2021. Dit betreft een afkoopsom van € 40.000 afgesproken met de ontwikkelaar die de bronzone saneert. In 2021 wordt dit budget ingezet voor een gedeeltelijke pluimsanering dicht bij de bronzone van Defensie eiland. Dit verkleint het risico op verspreiding van sterke verontreinigingen in het grondwater.

Zoekrichting 2. Alleen energietaken uit Klimaatakkoord uitvoeren

Maatregel 4. Stoppen met stimuleren verduurzaming bedrijventerreinen

Besparing spot struct.	Incidenteel	Waterbedeffect	Aansluiting op beleid	Maatschappelijke impact	Uitvoerbaarheid	Risico's korte termijn	Lange termijn	Maatschappelijke beeldvorming	Kennis en relatieopbouw in de samenleving	Aantrekkingskracht Stad	Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten):
70.000		-	+/-	-	++	+/-	-	-	-	-	-

- Vanuit de vanuit bedrijfsterreinen en individuele bedrijven zal minder geïnvesteerd worden in verduurzaming. Dit is een gemiste kans voor bedrijven: investeren in duurzame energie/ verminderd energieverbruik kan op termijn besparingen opleveren, alsook opbrengsten opleveren in de energierekening en/of de aantrekkelijkheid van een bedrijfsterrein.
- Bedrijven niet worden gestimuleerd om extra energiematregelen te treffen, waar bijvoorbeeld bij herstructurering en nieuwbouw grote kansen liggen (ook om bijv. alvast voor te bereiden op de Warmtevisie) die de energieopgave op termijn juist verkleinen.
- Er wordt minder samenhang gestimuleerd op bedrijventerreinen, waarmee op andere vlakken kansen gemist worden als in (commerciële) samenwerking en aantrekkelijkheid van het ondernemersklimaat.
- De aansluiting op beleid is neutraal, wettelijke plicht voor energiebesparing bedrijven blijft bestaan (taak ODRU).
- Er zullen minder investeringen gedaan worden vanuit de lokale bedrijven. Hierdoor lopen we potentieel (co-) financieringen mis en missen we de kans de baten bij de Woerdense bedrijven te behouden.
- Met deze maatregel is het inleveren van ca 0,3 fte gemoeid en zorgt voor een afbreuk in kennis en relatieopbouw in samenleving. Het later weer moeten opbouwen hiervan zal veel inspanningen vergen.

maatregel 5 Stoppen met activiteiten Nee tegen gas/oliewinning

Besparing spot struct.	Incidenteel	Waterbedeffect	Aansluiting op beleid	Maatschappelijke impact	Uitvoerbaarheid	Risico's korte termijn	Lange termijn	Maatschappelijke beeldvorming	Kennis en relatieopbouw in de samenleving	Aantrekkingskracht Stad	Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten):
15.000		--	-	-	++	-	--	-	-	-	+

- Bij het stoppen van de activiteiten om olie/gaswinning tegen te gaan is er grotere kans op gaswinning in Papekopveld en verlenging van de opsporingsvergunning Utrecht, waar nieuwe winningsvergunning uit voort kunnen komen.
- Op korte termijn is het risico dat LWNZ deze keuze negatief uitlegt. Op lange termijn is er het risico dat EZK het winningsplan van Vermilion voor olie en gas uit het Papekopveld sneller goedkeurt. Ook zal EZK bij het wegvallen van tegendruk sneller besluiten tot verlenging van de opsporingsvergunning KWS Utrecht of tot het toekennen van nieuwe winningsvergunningen binnen de opsporingsconcessie KWS Utrecht. Gaswinning kan grote ruimtelijke en maatschappelijke risico's met zich meebrengen.
- Het maatschappelijke risico is dat Vermillion zonder weerstand eerder tot winning van olie en gas over zal gaan met risico voor inwoners van Molenvliet. Hiermee kan een groot waterbed-effect komen, namelijk dat er de Raad en/ of LWNZ alsnog actie van de gemeente Woerden wenst als Vermilion een winningsplan indient voor Papekopveld of nieuwe gasvelden vind onder Woerden binnen de opsporingsconcessie koolwaterstoffen Utrecht. Netwerk, lokale samenwerking en kennis moeten dan opnieuw opgebouwd worden.
- Gezien de eerder inspanningen en standpunt t.a.v. de gasboringen sluit deze maatregel niet goed aan op het beleid.
- Voor de maatschappelijke beeldvorming is het stoppen met de activiteiten om olie/gaswinning tegen te gaan erg slecht. Laat Woerden niet zakken komt mogelijk in een reactieve rol i.p.v. in een samenwerkende rol, dit kan risico's op beeldvorming met zich meebrengen.
- Kennis en relatieopbouw in samenleving: Huidige kennis, netwerk binnen de kleine velden in Nederland en aansluiting bij ontwikkelingen wordt niet ingezet en gaat verloren. Mocht de gemeente zich in de toekomst alsnog tegen gaswinning willen verzetten dan moeten kennis en netwerk opnieuw worden opgebouwd. Met deze maatregel is het inleveren van ca 0,15 fte gemoeid.
- Als er gasboringen komen gaat dit ten koste van de Aantrekkingskracht van de Stad.
- Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten): Bij gaswinning uit kleine velden biedt EZK gebiedsarrangementen waarbij delen van de opbrengsten van het gewonnen aardgas terugvloeien naar de gemeente.

Zoekrichting 3 Efficiënter energietaken Klimaatakkoord uitvoeren

Maatregel 6. Beperken participatie warmtevisie

Besparing spot struct.	Incidenteel	Waterbedeffect	Aansluiting op beleid	Maatschappelijke impact	Uitvoerbaarheid	Risico's korte termijn	Lange termijn	Maatschappelijke beeldvorming	Kennis en relatieopbouw in de samenleving	Aantrekkingskracht Stad	Potentieel mislopen (co-)financieringen (baten):
	50.000 (2021)	--	-	-	++	-	--	-	-	+/-	-

- De maatschappelijke impact is minder inzicht in houding en kennis vanuit de samenleving en een minder groot draagvlak voor de warmtevisie. Hierbij is het risico dat in later stadium de vaststelling van de Warmtevisie en de Wijkwarmteplannen lang en taai wordt, en op korte termijn risico's tot discussies in de raad en samenleving zal leiden.
- Tevens is op termijn het risico dat de samenleving de resultaten van de warmtevisie niet accepteert.
- Voor de maatschappelijke beeldvorming slecht, er is een participatief proces voorgesteld en de raad heeft hier amendement over aangenomen.
- Minder participatie zorgt voor minder deelname aan verduurzaming en planvorming vanuit de samenleving, minder samenhang warmtevisie met andere beleids- en uitvoeringsplannen. Het waterbed-effect op verschillende dossiers is groot en negatief. Gezien amendement sluit deze maatregel niet goed aan op de kader die de Raad heeft meegegeven.
- Door minder participatie is er minder kans om kennis over aardgasready maken van woningen/isoleren over te brengen. Hierdoor blijft energieverbruik hoger en daarmee ook de opgave richting 2050 om energie op te wekken.

Zoekrichting 4 Wachten op (landelijke) ontwikkelingen/voorbeelden anderen

- Risico: waterbedeffect: onzeker of beleid uit andere gemeenten vertaalbaar is naar Woerden, waterbedeffect van achterlopen in beleid / peloton in beleid is daarmee groot.
- Projecten/pilots: pilots en proefprojecten bieden goede kansen op cofinanciering vanuit rijk, provincie en EU. Dit kan een deel van meerkosten van voorop lopen compenseren. Vraag is of besparing van plaats in peloton opweegt tegen dit verlies aan cofinanciering.
- Deze zoekrichting biedt geen soelaas, immers de consequentie van de bezuiniging in de aanbestedingsbrief bij de begroting 2020 is dat we geen voorbeeldprojecten kunnen oppakken.

Zoekrichting 5 Vergoeding toekomstige proceskosten rijk inzetten voor bijsturing

In hoofdstuk 3.2.5 is toegelicht dat de verwachting is dat de uitgaven voor de maatregelen 7 t/m 11, € 190.000,-, vanaf 2022 gedekt worden met toekomstige rijksmiddelen. Naar verwachting zullen deze rijksmiddelen weliswaar komen, maar de concrete toezegging is er nog niet. Het is ook nog niet duidelijk hoe hoog het te ontvangen bedrag zal zijn en of deze rijksmiddelen toereikend zijn voor de dekking van de uitgaven voor deze maatregelen. 2021 is hierdoor een overbruggingsjaar, zie kader hoofdstuk 3.2.5.

Maatregel 7 Coördinatie verduurzaming van onze eigen organisatie

Besparing spot struct.	Incidenteel	Waterbedeffect	Aansluiting op beleid	Maatschappelijke impact	Uitvoerbaarheid	Risico's korte termijn	Lange termijn	Maatschappelijke beeldvorming	Kennis en relatieopbouw in de samenleving	Aantrekkingskracht Stad	Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten):
30.000		-	-	-	++	-	-	-	+/-	-	-

- De gemeentelijke voorbeeldfunctie en het behalen van de doelstelling om de eigen organisatie in 2030 CO2 neutraal te maken komt in het gedrang. Dit is negatief voor de maatschappelijke beeldvorming.
- Minder effectief en efficiënt handelen en benutten van kansen en de verduurzaming van de eigen organisatie.
- CO2 uitstoot wordt binnen de organisatie voornamelijk veroorzaakt door energieverbruik (elektriciteit, gas, brandstof) wat betekent dat mogelijk bijkomende kostenbesparing (verhoging energiebelasting op gas) en CO2 reductie niet gehaald wordt.
- Met deze maatregel is het inleveren van ca 0,2 fte gemoeid en zorgt voor een afbreuk in kennis en relatieopbouw.

Maatregel 8. Coördinatie verduurzamen maatschappelijk vastgoed

Besparing spot struct.	Incidenteel	Waterbedeffect	Aansluiting op beleid	Maatschappelijke impact	Uitvoerbaarheid	Risico's korte termijn	Lange termijn	Maatschappelijke beeldvorming	Kennis en relatieopbouw in de samenleving	Aantrekkingskracht Stad	Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten):
30.000		-	+/-	-	++	+/-	-	--	+/-	+/-	-

- De voorbeeldfunctie komt in het gedrang en de exploitatiekosten voor maatschappelijk vastgoed stijgen. Dit komt met name door de voorgenomen verhoging van energiebelasting op gas van 1 Eurocent per jaar tot 170.000 m3 aardgas verbruik.
- Met deze maatregel is ca het inleveren van 0,2 fte gemoeid en zorgt voor een afbreuk in kennis en relatieopbouw.

Maatregel 9. Subsidies maatwerkdadvies

Besparing spot struct.	Incidenteel	Waterbedeffect	Aansluiting op beleid	Maatschappelijke impact	Uitvoerbaarheid	Risico's korte termijn	Lange termijn	Maatschappelijke beeldvorming	Kennis en relatieopbouw in de samenleving	Aantrekkingskracht Stad	Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten):
50.000		-	-	-	++	+	-	-	+/-	+/-	-

- De hobbels van de eerste besparingsmaatregel wordt niet verkleind; de inspanningen die mensen zelf doen op het gebied van verduurzaming worden vermindert in de aankomende periode.
- Een impuls voor energiebesparing bewoners wordt uitgesteld. Hierdoor zal er in totaal binnen Woerden minder verduurzaming zijn en zullen particulieren pas later profiteren van energiebesparing.

- Subsidiëring een andere financiering voor onze bewoners en ondernemers zullen minder snel aangeboden worden doordat er geen gemeentelijke inspanningen zijn om deze op te sporen en te begeleiden.
- De kans om vroegtijdig met mensen in aanraking te komen die graag iets willen uitvoeren cq. bijdragen aan de energietransitie verdwijnt.
- Het stimuleren van initiatieven in de samenleving is iets Woerdens wat we nu laten.
- Met deze maatregel is het inleveren van ca 0,1 fte gemoeid en zorgt voor een afbreuk in kennis en relatieopbouw in samenleving: Het later weer moeten opbouwen hiervan zal veel inspanningen vergen.

Maatregel 10. Verlagen budget communicatie

Besparing spot struct.	Incidenteel	Waterbedeffect	Aansluiting op beleid	Maatschappelijke impact	Uitvoerbaarheid	Risico's korte termijn	Lange termijn	Maatschappelijke beeldvorming	Kennis en relatieopbouw in de samenleving	Aantrekkingskracht Stad	Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten):
30.000		+/=	-	-	++	+/-	-	-	-	+/-	-

- Minder tijd betekent dat de communicatie en informatie algemener wordt, minder gericht op specifieke doelgroepen en minder uitgebreid.
- Er is minder ruimte om ook moeilijk bereikbare doelgroepen te bereiken, daarmee ben je minder inclusief.
- Minder kans om mensen te bereiken die graag iets willen uitvoeren cq. bijdragen aan de energietransitie.
- Minder kans om mensen te bereiken die open staan voor de informatie, maar er nog niet mee bezig zijn. Met andere woorden ben je minder bezig met mensen bewust maken.
- Minder stimulans om daadwerkelijke stappen te zetten.
- Bewoners worden minder voorgelicht en gestimuleerd om energiemaatregelen te nemen, ze profiteren hiermee niet van landelijke subsidies.
- Bewoners worden minder voorgelicht en gestimuleerd om maatregelen te nemen waardoor ze stijgende kosten zullen ervaren voor fossiele brandstoffen.
- Als mensen niet worden geraakt door de informatie over energie, is het bewustzijn en het besef over bijdragen aan de opgave minder groot en is de overstap naar duurzame energie overweldigend voor mensen.
- Bovenstaande argument heeft ook invloed op de beleidslijnen (spoor 2). De gesprekken binnen de beleidslijnen kunnen minder effectief zijn en wellicht meer tijd kosten in de toekomst (risico op vertraging en vertroebeling).
- Met deze maatregel is het inleveren van ca 0,2 fte gemoeid. en zorgt voor een afbreuk in kennis en relatieopbouw in samenleving. Het later weer moeten opbouwen hiervan zal veel inspanningen vergen.

Maatregel 11. Verlagen budget voor voorbeeldprojecten

Besparingspotstruct.	Incidenteel	Waterbed-effect	Aansluiting op beleid	Maatschappelijke impact	Uitvoerbaarheid	risico's korte termijn	Lange termijn	Maatschappelijke beeldvorming	Kennis en relatieopbouw in de samenleving	Aantrekkingskracht Stad	Potentieel mislopen (co-) financieringen (baten):
50.000		+/-	-	-	++	+/-	-	-	-	+/-	-

- Minder stimuleren om stappen te zetten door voorbeelden te laten zien, ervaren en aan te reiken. Wanneer mensen voorbeelden zien, is de stap minder groot om zelf iets te doen en wordt energiezuinig wonen al meer neergezet als norm.
- Minder mogelijkheden voor mensen om kennis op te bouwen over maatregelen.
- Wanneer kennis minder is, zullen mensen minder snel stappen nemen, waardoor je ook de kans op een sneeuwbaaleffect mist, hiermee laten we de kans liggen een steeds grotere groep te bereiken.
- Deze maatregelen omhelst een met lage inspanningen verdubbeling van impact; er zullen minder verduurzamingsprojecten door particulieren worden opgestart.
- Tevens missen we de kans om mensen te bereiken die we veelal niet via andere wegen bereiken: de burens van mensen die we wel bereiken.
- Relatieve kleine investering met grote effecten bij bewoners.€
- Ervaring leert om draagvlak te creëren bij de bewoners er voorbeeldprojecten nodig zijn.
- Met deze maatregel is het inleveren van ca 0,2 fte gemoeid. en zorgt voor een afbreuk in kennis en relatieopbouw in samenleving. Het later weer moeten opbouwen hiervan zal veel inspanningen vergen.

4. Varianten voor bijsturing

4.1 Variant 1: 5% financiële bijsturing (milde bijsturing)

Zoekopgave € 134.579,--

Deze variant bestaat uit de maatregelen minder afname NME ODRU (maatregel 1), gebiedsgericht grondwaterbeheer (maatregel 3), stoppen stimuleren verduurzaming bedrijventerreinen (maatregel 4) en stoppen met "Nee tegen gas" (maatregel 5). Dit betreft structurele kosten.

Inschatting variant 1

Pakket van maatregelen

Maatregel	Beschrijving	Besparing (2022)	Ingangsjaar
1. Minder afname NME ODRU	De inzet van NME (Natuur- en Milieueducatie verminderen met 291 uur.	€ 27.000*	2021
3. Gebiedsgericht grondwaterbeheer	Bedrag structureel te verlagen van € 80.000,- - naar € 40.000,--.	€ 40.000 *	2021
4. Stoppen met stimuleren verduurzaming bedrijventerreinen	Niet meer inzetten op stimuleren van de verduurzaming van bedrijventerreinen, anders dan wettelijk verplicht, (0,5 fte + werkbudget)	€ 70.000	2021
5. Stoppen met "Nee tegen gas"	Geen inspanningen meer op dit dossier	€ 15.000	2021
TOTAAL		€ 152.000	

Tabel 7 Maatregelen variant 1

* besparing in 2021 maatregel 1 € 20.000,- ipv € 27.000,- en maatregel 3 € 20.000,- ipv € 40.000,-

Noodzakelijke investeringen om variant te realiseren

- Structureel inleveren van ca 0,45 fte. Dit betekent dat de huidige vacature (0,5 fte) projectleider bedrijven niet ingevuld wordt. De maatregel is direct uit te voeren.
- De bestaande opgebouwde expertise en relaties met partijen in de samenleving (bedrijven, Laat Woerden niet Zakken, EZK, e.a.) worden afgebroken. In de toekomst zullen mogelijk de taken beschreven in Maatregel 4. Stoppen met stimuleren verduurzaming bedrijventerreinen en Maatregel 5. Stoppen met activiteiten voor "Nee tegen gas" (her-) opgepakt moeten worden. Dat brengt in de toekomst additionele kosten met zich mee.

Financiële opbrengst in meerjarenperspectief

Omschrijving opbrengst		taak veld	Progr.	fcl/ecl	2021	2022	2023	2024
Maatregel 1.	Minder afname NME ODRU	7.4	4	67400010- 43327	€20.000	€ 27.000	€27.000	€27.000
Maatregel 3.	Gebiedsgericht grondwaterbeheer	7.4	4	67400010- 38342	€20.000	€40.000	€40.000	€40.000
Maatregel 4.	Stoppen met stimulering verduurzaming bedrijfsterreinen	7.4	4	67400013- 38283	€70.000	€70.000	€70.000	€70.000
Maatregel 5.	Stoppen met activiteiten voor "Nee tegen gas"	7.4	4	67400013- 38283	€15.000	€15.000	€15.000	€15.000
TOTAAL					€125.000	€152.000	€152.000	€ 152.000

Tabel 8 Financiële opbrengst in meerjarenperspectief variant 1

Maatschappelijke impact variant

Beperker aanbod NME aan basisscholen. Voor energie is in de inleiding aangegeven dat de maatschappelijke effecten op de doelstelling niet te concretiseren zijn. De kwalitatieve impact voor de het stoppen met het stimuleren van verduurzaming bedrijven is dat er minder geïnvesteerd wordt door bedrijven en bedrijfsterreinen (waardoor ook het missen van potentieel (co)-financiering en er kansen worden gemist bij herstructurering. Daarnaast betekent geen activiteiten voor Nee tegen gas/oliewinning de tegendruk voor verlenging opsporingsvergunning Utrecht en winningsvergunning Vermillion mogelijk de kans op doorgang van deze vergunningen zal plaatsvinden.

4.2 Variant 2: 15% financiële bijsturing

Zoekopgave € 403.736,--

Voor 10/15% financiële bijsturing, worden 2 varianten voor financiële bijsturing voorgesteld.

4.2.1 Variant 2.1 Scenario 15% met uitgestelde bijsturing

Bij variant 2.1 maakt de gemeente pas op de plaats met aangaan van nieuwe verplichtingen en bevriest uitgaven op niveau dat reeds verplicht is. De maatregelen uit variant 1 betreffen ook deze variant 2.1, echter maatregel 1 uit variant 1 verdwijnt. Hiervoor in de plaats komt maatregel 2 om te stoppen met de afname van NME bij de ODRU. Verder wordt in deze variant de beperking van participatie warmtevisie (maatregel 6, eenmalig in 2021) toegevoegd.

Daarnaast gaat deze variant er van uit dat voor taken uit het Klimaatakkoord, de maatregelen 7 t/m 11, de vergoeding van de proceskosten vanuit het rijk vanaf 2022 beschikbaar is. De uitgaven van deze maatregelen 7 t/m 11 gaat om in totaal € 190.000,-. 2021 is een overbruggingsjaar. Om de opbouw van expertise en relaties niet af te breken, wordt in deze variant in 2021 niet bezuinigd op de maatregelen 7 t/m 11.

Pakket van maatregelen

Maatregel	Beschrijving	Besparing (2022)	Ingangsjaar
2. Stoppen afname NME ODRU	Stoppen afname NME ODRU	€ 112.000	2022
3. Gebiedsgericht grondwaterbeheer	Bedrag structureel te verlagen van € 80.000,- - naar € 40.000,--.	€ 40.000*	2021
4. Stoppen met stimuleren verduurzaming bedrijventerreinen	Niet meer inzetten op de verduurzaming van bedrijventerreinen, anders dan wettelijk verplicht, (0,5 fte + werkbudget)	€ 70.000	2021
5. Stoppen met activiteiten "Nee tegen gas"	Geen inspanningen meer op dit dossier	€ 15.000	2021
6. Beperken participatie warmtevisie	Minder inzet op participatie bij de warmtevisie	€ 0 **	2021 (eenmalig)
7. Coördinatie verduurzamen eigen organisatie	Vanaf 2022 wordt er van uitgegaan dat hiermee gemoeide uitgaven worden gedekt via een rijksvergoeding (zie H 3.2.5). In 2021 continuïteit in uitvoering taken. Levert daarom besparing op vanaf 2022.	€ 190.000 ***	2022
8. Verduurzamen maatschappelijk vastgoed			
9. Subsidies maatwerkadvies			
10. Verlagen budget communicatie			
11. Verlagen budget voorbeeldprojecten			
TOTAAL		€ 427.000	

Tabel 9 Maatregelen variant 2.1

* besparing in 2021 maatregel 1 € 20.000,- ipv € 27.000,- en maatregel 3 € 20.000,- ipv € 40.000,-

** eenmalige besparing €50.000,- in 2021

*** verwachte dekking uitgaven vanaf 2022 via rijksvergoeding

Inschatting variant 2.1

Noodzakelijke investeringen om variant te realiseren

Indien de gemeente stopt met de afname van NME bij de ODRU dan dient er een afkoopsom betaald te worden van ca. € 295.000,-- (3x aantal uren x tarief) en moet het minimaal een jaar van tevoren worden aangekondigd.

Evenals bij variant 1 wordt bij energie structureel 0,45 fte ingeleverd. De bestaande opgebouwde expertise en relaties met partijen in de samenleving (bedrijven, Laat Woerden niet Zakken, EZK) worden afgebroken. In de toekomst zullen mogelijk de taken (her-) opgepakt moeten worden. Dat brengt in de toekomst additionele kosten met zich mee. Daarnaast is door krapte op de arbeidsmarkt voor energietransitie/klimaatbeleid veel kans op leegloop en ook kans op kwalitatief minder goed personeel.

Omschrijving opbrengst	taak veld	prog r.	fcl/ecl	2021	2022	2023	2024
Maatregel 2. Stoppen afname NME ODRU	7.4	4	67400010-38342	-	€112.000	€112.000	€112.000
Maatregel 3. Gebiedsgericht grondwaterbeheer	7.4	4	67400010-38342	€20.000	€40.000	€40.000	€40.000
Maatregel 4. Stoppen met stimuleren verduurzaming bedrijventerreinen	7.4	4	67400013-38283	€70.000	€70.000	€70.000	€70.000
Maatregel 5. Stoppen met "Nee tegen gas"	7.4	4	67400013-38283	€15.000	€15.000	€15.000	€15.000
Maatregel 6. Beperken participatie warmtevisie	7.4	4	67400013-38283	€50.000	-	-	-
Maatregel 7. Coördinatie verduurzamen eigen organisatie	7.4	4	67400013-38283	-	€ 190.000*	€ 190.000*	€ 190.000*
Maatregel 8. Coördinatie verduurzamen maatschappelijk vastgoed	7.4	4	67400013-38283				
Maatregel 9. Subsidies maatwerkadvies	7.4	4	67400013-38283				
Maatregel 10. Verlagen budget communicatie	7.5	4	67400013-38283				
Maatregel 11. Verlagen budget voorbeeldprojecten	7.4	4	67400013-38283				
TOTAAL				€ 155.000	€ 427.000	€ 427.000	€ 427.000

Financiële opbrengst in meerjarenperspectief

Tabel 10 Financiële opbrengst in meerjarenperspectief variant 2.1

* verwachte dekking uitgaven vanaf 2022 via rijksvergoeding

Maatschappelijke impact variant

Geen NME-aanbod meer voor de scholen en grote afname activiteiten en betrokkenheid vrijwilligers bij NME-centrum InBredius.

Voor energie is in de inleiding aangegeven dat de maatschappelijke effecten op de doelstelling niet te concretiseren zijn. De kwalitatieve impact is dat er minder geïnvesteerd wordt door bedrijven en bedrijfsterreinen (waardoor ook het missen van potentieel (co)-financiering en er kansen worden gemist bij herstructurering. Daarnaast betekent geen activiteiten voor Nee tegen gas/oliewinning de tegendruk voor verlenging opsporingsvergunning Utrecht en winningsvergunning Vermillion mogelijk de kans op doorgang van deze vergunningen zal plaatsvinden. Risico op minder draagvlak bij

beperken participatie warmtevisie tevens minder inzicht in houding en kennis vanuit de samenleving en daarnaast het waterbedeefte voor het nemen van stappen in de verduurzaming van de eigen woning.

Zoals eerder is aangegeven is de verwachting dat de uitgaven voor de maatregelen 7 t/m 11 vanaf 2022 gedekt worden met toekomstige rijks gelden. Als er geen of onvoldoende proceskosten vanuit het rijk komen, dan kunnen de maatregelen 7 t/m 11 niet of deels worden uitgevoerd. In dat geval kan er sprake zijn van de volgende aanvullende maatschappelijke effecten vanaf 2022:

- Voorbeeldfunctie gemeente komt in gedrang als de coördinatie op verduurzaming eigen organisatie en maatschappelijk vastgoed wegvalt.
- Bij gebruik van fossiele brandstoffen in eigen en maatschappelijk vastgoed wordt CO2 reductie niet gehaald, en zullen de energiekosten hoger worden (ivm verhoging energiebelasting op gas).
- Met minder budget op communicatie en voorbeeldprojecten, maatwerkadvies subsidie voor particuliere woningeigenaren:
 - o de inspanningen van particuliere woningeigenaren aan de woning worden minder;
 - o de landelijke subsidies (bv op warmtepompen) worden door bewoners minder snel aangeboord;
 - o hogere energiebelasting op fossiele brandstoffen leidt voor bewoners tot hogere energierekening;
 - o minder inclusief a.g.v. meer algemene communicatie;
 - o minder draagvlak.

4.2.2 Variant 2.2 Scenario 15% met ingrijpende bijsturing: zoekopgave

Zoekopgave €403.736,-

Belangrijk verschil met variant 2.1 is dat voor 1 jaar (2021) taken (maatregel 7 t/m 11) niet worden uitgevoerd (uitgesteld). Dit levert in 2021 een besparing op van € 190.000,-. Hierdoor wordt in deze variant 2.2 wél de bestaande opbouw van expertise afgebroken (1 fte) in het begrotingsjaar 2021. Met andere woorden; er wordt bij variant 2.2 wél ingegrepen op lopende activiteiten voor het jaar 2021.

Ook bij variant 2.2 maakt de gemeente pas op de plaats met aangaan van nieuwe verplichtingen en bevriest uitgaven op niveau dat reeds verplicht is. Evenals in variant 2.1 is bij variant 2.2 de verwachting dat er vanaf 2022 proceskosten vanuit het Rijk komen om invulling te geven aan de taken voor energie voortkomend uit het Klimaatakkoord en dat daarmee voor de maatregelen 7 t/m 11 de vergoeding van de proceskosten van het rijk vanaf 2022 voldoende is om de uitgave van deze taken te dekken.

Pakket van maatregelen

Maatregel	Beschrijving	Besparing (2022)	Ingangsjaar
2. Stoppen afname NME ODRU	Stoppen afname NME ODRU	€112.000	2022
3. Gebiedsgericht grondwaterbeheer	Bedrag structureel te verlagen van € 80.000,- - naar € 40.000,--.	€ 40.000*	2021
4. Stoppen met stimuleren verduurzaming bedrijventerreinen	Niet meer inzetten op de verduurzaming van bedrijventerreinen, anders dan wettelijk verplicht, (0,5 fte + werkbudget)	€ 70.000	2021
5. Stoppen met activiteiten "Nee tegen gas"	Geen inspanningen meer op dit dossier	€ 15.000	2021
6. Beperken participatie warmtevisie	Minder inzet op participatie bij de warmtevisie	€ 0 **	2021 (eenmalig)
7. Coördinatie verduurzamen eigen organisatie	Vanaf 2022 wordt er van uitgegaan dat hiermee gemoeide uitgaven worden gedekt via een rijksvergoeding (zie H 3.2.5). In 2021 tijdelijke stop uitvoering taken. Levert daarom besparing op vanaf 2021.	€ 190.000 ***	2021
8. Verduurzamen maatschappelijk vastgoed			
9. Subsidies maatwerkadvies			
10. Verlagen budget communicatie			
11. Verlagen budget voorbeeldprojecten			
TOTAAL		€427.000	

Tabel 11 Maatregelen variant 2.2

* besparing in 2021 maatregel 1 € 20.000,- ipv € 27.000,- en maatregel 3 € 20.000,- ipv € 40.000,-

** eenmalige besparing €50.000,- in 2021

*** verwachte dekking uitgaven vanaf 2022 via rijksvergoeding, in 2021 bezuinigingsvoorstel

Inschatting variant 2.2

Noodzakelijke investeringen om variant te realiseren

Indien de gemeente stopt met de afname van NME dan dient er een afkoopsom betaald te worden van ca. € 295.000,-- (3x aantal uren x tarief) en moet het minimaal een jaar van tevoren worden aangekondigd.

In deze variant wordt ingegrepen op taken (maatregel 7 t/m 11) voor energie voor het begrotingsjaar 2021. Deze maatregelen worden in 2021 niet uitgevoerd. Na 2021 zullen de taken (her-) opgepakt moeten worden als de proceskosten beschikbaar zijn. Het is dus een ingreep op de bestaande opbouw van het team energie wat een risico is voor de continuïteit. Tevens brengt dit in de toekomst additionele kosten met zich mee. Daarnaast is door krapte op de arbeidsmarkt voor energietransitie/klimaatbeleid lastig om kwalitatief goed personeel te vinden. Waterbedeffect kan zijn dat doordat er wederom fors bezuinigd wordt op energie (2020 €150.000 oplopend naar €350.000 euro in 2022) veel kans is op leegloop van kwalitatief goed personeel.

Evenals bij variant 1 wordt bij energie structureel 0,45 fte ingeleverd en daarnaast voor het jaar 2021 eenmalig ca 1 fte. De bestaande opgebouwde expertise en relaties met partijen in de samenleving (inwoners, inwonersinitiatieven, bedrijven, e.a.) worden afgebroken.

Omschrijving opbrengst	taak veld	progr.	fcl/ecl	2021	2022	2023	2024
Maatregel 2. Stoppen afname NME ODRU	7.4	4	67400010-38342	-	€112.000	€112.000	€112.000
Maatregel 3. Gebiedsgericht grondwaterbeheer	7.4	4	67400010-38342	€20.000	€40.000	€40.000	€40.000
Maatregel 4. Stoppen met stimuleren verduurzaming bedrijventerreinen	7.4	4	67400013-38283	€70.000	€70.000	€70.000	€70.000
Maatregel 5. Stoppen met "Nee tegen gas"	7.4	4	67400013-38283	€15.000	€15.000	€15.000	€15.000
Maatregel 6. Beperken participatie warmtevisie	7.4	4	67400013-38283	€50.000	-	-	-
Maatregel 7. Coördinatie verduurzamen eigen organisatie	7.4	4	67400013-38283	€ 190.000	€ 190.000*	€ 190.000*	€ 190.000*
Maatregel 8. Coördinatie verduurzamen maatschappelijk vastgoed	7.4	4	67400013-38283				
Maatregel 9. Subsidies maatwerkadvies	7.4	4	67400013-38283				
Maatregel 10. Verlagen budget communicatie	7.5	4	67400013-38283				
Maatregel 11. Verlagen budget voorbeeldprojecten	7.4	4	67400013-38283				
TOTAAL				€345.000	€ 427.000	€ 427.000	€427.000

Tabel 12 Financiële opbrengst in meerjarenperspectief variant 2.2

* verwachte dekking uitgaven vanaf 2022 via rijksvergoeding

Maatschappelijke impact variant

De maatschappelijke impact is hetzelfde als voor variant 2.1. Namelijk:

Geen NME-aanbod meer voor de scholen en grote afname activiteiten en betrokkenheid vrijwilligers bij NME-centrum InBredius.

Voor energie is in de inleiding aangegeven dat de maatschappelijke effecten op de doelstelling niet te concretiseren zijn. De kwalitatieve impact is dat er minder geïnvesteerd wordt door bedrijven en bedrijfsterreinen (waardoor ook het missen van potentieel (co)-financiering en er kansen worden gemist bij herstructurering. Daarnaast betekent geen activiteiten voor Nee tegen gas/oliewinning de tegendruk voor verlenging opsporingsvergunning Utrecht en winningsvergunning Vermillion mogelijk de kans op doorgang van deze vergunningen zal plaatsvinden. Risico op minder draagvlak bij beperken participatie warmtevisie tevens minder inzicht in houding en kennis vanuit de samenleving en daarnaast het waterbedeffect voor het nemen van stappen in de verduurzaming van de eigen woning.

Zoals eerder is aangegeven is de verwachting dat de uitgaven voor de maatregelen 7 t/m 11 vanaf 2022 gedekt worden met toekomstige rijks gelden. Echter de concrete toezegging ligt er nog niet. Als er geen of onvoldoende proceskosten vanuit het rijk komen, dan kunnen de maatregelen 7 t/m 11 niet of deels worden uitgevoerd. Hierdoor kan er sprake kan zijn van de volgende aanvullende maatschappelijke effecten vanaf 2022:

- Voorbeeldfunctie gemeente komt in gedrang als de coördinatie op verduurzaming eigen organisatie en maatschappelijk vastgoed wegvalt.
- Bij gebruik van fossiele brandstoffen in eigen en maatschappelijk vastgoed wordt CO2 reductie niet gehaald, en zullen de energiekosten hoger worden (ivm verhoging energiebelasting op gas).
- Met minder budget op communicatie en voorbeeldprojecten, maatwerkadviessubsidie voor particuliere woningeigenaren:
 - o de inspanningen van particuliere woningeigenaren aan de woning worden minder;
 - o de landelijke subsidies (bv op warmtepompen) worden door bewoners minder snel aangeboord;
 - o hogere energiebelasting op fossiele brandstoffen leidt voor bewoners tot hogere energierekening;
 - o minder inclusief a.g.v. meer algemene communicatie;
 - o minder draagvlak.

4.3 Consequenties voor sturing en beheersing

Bij de varianten 15% financiële bijsturing wordt er van uitgegaan dat toekomstige vergoeding voor de proceskosten vanuit het rijk de uitgaven van de genoemde energietaken zal dekken. Als blijkt dat deze vergoeding voor proceskosten vanuit rijk lager zijn of niet komen, dan zal alsnog een keuze gemaakt moeten worden over de uitvoering van maatregelen om te komen tot afbouw van de taken om kosten te besparen.

4.4 Risico's varianten

Variant 1

- De bestaande opgebouwde expertise en relaties met partijen in de samenleving (bedrijven, Laat Woerden niet Zakken, EZK) wordt afgebroken.
- In de toekomst zullen mogelijk de taken (her-) opgepakt moeten worden. Dat brengt in de toekomst additionele kosten met zich mee. En het is de vraag of nieuw personeel voor de energietransitie te krijgen is vanwege de krapte in de arbeidsmarkt met kennis op het gebied van energie.
- Grotere kans dat winningsvergunning Papekop wordt verleend en opsporingsvergunning koolwaterstoffen Utrecht wordt verlengd. Gemeente verliest expertise en netwerk om druk op EZK en Vermillion te houden om niet te gaan winnen en om bezwaar te maken tegen het winningsplan en verlenging van de opsporingsvergunning.

Variant 2.1 & 2.2

Aanvullend op variant 1 gaan de varianten 2.1 en 2.2 met zoekrichting 5 uit van dekking van energietaken (maatregel 7 t/m 11) met procesgeld van het rijk. Gelet op de afspraken uit het Klimaatakkoord is deze tegemoetkoming in proceskosten te verwachten, echter de concrete toezegging is er nog niet. Daarnaast is de hoogte van de tegemoetkoming momenteel in onderzoek en dus nog onbekend. De hieraan verbonden risico's zijn:

- het risico dat de toekomstige proceskosten niet worden toegekend;
- het risico dat de toekomstige proceskosten niet toereikend zijn;

- het risico dat de toekomstige proceskosten niet gealloceerd worden aan budget Milieu/Energie.

Dit betekent bij geen of onvoldoende proceskosten vanuit het rijk dat de maatregelen 7 t/11 niet of deels kunnen worden uitgevoerd.

Specifiek voor variant 2.2 geldt dat we in 2021 stoppen met uitvoering van de maatregelen 7 t/m 11. Dit betekent dat er wordt ingegrepen in de continuïteit van uitvoering van taken (geen werk- en personeelsbudget (ca 1 fte)).

Bijlage 1 Meerjarenbegroting Milieu Taakveld 7.4

FCL	ECL	Omschrijving (Energietransitie)	2020	2021	2022	2023	2024
67400013	11001	Loonkosten Energie	468.907	468.907	468.907	468.907	468.907
	38283	Budget Co2 Neutraal	542.000	581.000	591.000	591.000	591.000
	38341	Klimaat neutraal in 2030 initiatieven	132.380	132.380	132.380	132.380	132.380
	43328	Duurzaamheidsleningen proceskosten	7.320	7.320	7.320	7.320	7.320
		SUB TOTAAL	1.150.607	1.189.607	1.199.607	1.199.607	1.199.607
FCL	ECL	Omschrijving (Coördinatie milieu)	2020	2021	2022	2023	2024
67400010	11001	Loonkosten milieu	89.466	89.466	89.466	89.466	89.466
	38020	Overige kosten / diverse uitgaven	34.700	34.700	34.700	34.700	34.700
	38032	Advies- / onderzoekskosten	12.220	12.220	12.220	12.220	12.220
	38038	Informatiepagina	3.140	3.140	3.140	3.140	3.140
	38342	Pluimsanering Defensie eiland	80.720	120.720	80.720	80.720	80.720
	43330	Natuur- en milieueducatie	5.520	5.520	5.520	5.520	5.520
		TOTAAL GENERAAL	225.766	265.766	225.766	225.766	225.766
FCL	ECL	Omschrijving (Omgevingsdienst Regio Utrecht)	2020	2021	2022	2023	2024
67400011	43327	ODRU	1.309.063	1.309.063	1.309.063	1.309.063	1.309.064
		TOTAAL GENRAAL	1.309.063	1.309.063	1.309.063	1.309.063	1.309.064
FCL	ECL	Omschrijving (Destructie)	2020	2021	2022	2023	2024
67400012	38173	Onderhoud Kadaverhok	2.590	2.590	2.590	2.590	2.590
	38175	Inzamelkosten kadavers, hoog risico mat.	3.550	3.550	3.550	3.550	3.550
		TOTAAL GENERAAL	6.140	6.140	6.140	6.140	6.140
		TOTAAL MILIEUBEHEER	2.691.576	2.770.576	2.740.576	2.740.576	2.740.577

Bijlage 2 Toelichting maatregelen

Maatregel 1: Inzet NME – ODRU verminderen

Voorstel is om te bezuinigen op de 291 beschikbare tijdelijke uren op het totale contract (DVO) en deze in mindering te brengen op de inzet van NME. Op deze tijdelijke uren kan zonder financiële consequenties worden bezuinigd. Deze 291 uur komt overeen met een bedrag van ongeveer € 27.000,-. Daarnaast biedt het de ODRU nog voldoende ruimte om NME, weliswaar op een iets lager niveau, uit te kunnen voeren.

Maatregel 2: Stoppen afname NME bij de ODRU.

De gemeente heeft de mogelijkheid om in zijn geheel te stoppen met de afname van NME bij de ODRU. Dit heeft vooral consequenties voor de basisscholen die het NME aanbod afnemen (zoals leskisten, natuur-in-de-klaspakketten, excursies, tentoonstelling, advisering), de ondersteuning en inzet van betrokken vrijwilligers en het gebruik van NME-centrum InBredius. De ondersteuning van de ODRU aan vrijwilligers en de NME-activiteiten zijn belangrijk voor activiteiten in en om InBredius en de bezetting van dit NME-centrum.

De huidige kosten voor de afname van NME bij de ODRU in 2020 bedragen 112.000,--. Dit bestaat uit 1035 uur inzet ODRU en een werkbudget van 16.658,--. Aangezien dit grotendeels om gegarandeerde uren gaat, opgenomen in het DVO is een afkoopregeling van toepassing. Als de gemeente stopt met de afname van NME dan dient er een afkoopsom betaald te worden van ca. 295.000,-- (3x aantal uren x tarief) en het Algemeen Bestuur van de ODRU kan nog nadere eisen stellen. Verder moet het minimaal een jaar van tevoren worden aangekondigd. Dat betekent dat de bezuiniging vanaf 2022 gerealiseerd kan worden.

Maatregel 3 : Budget gebiedsgericht grondwaterbeheer verlagen

De gemeente Woerden heeft de verplichting om de complexe grondwaterverontreiniging veroorzaakt op het voormalige Defensie eiland te saneren en/of beheersen. Door de gebiedsgerichte aanpak grondwaterbeheer die afgelopen jaren in samenwerking met de gebiedspartners is opgezet, is het mogelijk om op deze post het structurele (sanerings)budget te verlagen. Het voorstel is om het budget voor het gebiedsgericht grondwaterbeheer in twee stappen structureel te verlagen van 80.000,-- naar 40.000,-- vanaf 2022. 2021 is het eerste jaar van de implementatie van het gebiedsplan grondwaterbeheer en is een bezuiniging van 20.000,- te realiseren. Structureel zullen we 40.000,- per jaar nodig hebben voor de uitvoering van het gebiedsgericht grondwaterbeheer. Hierdoor zou 40.000,- bespaard kunnen worden. Hierbij is wel de aantekening dat de uitvoering van dit plan nog 20 jaar doorloopt waarbij niet alle uitgaven nu al te overzien zijn. Tevens zijn er financiële risico's verbonden aan dit traject waarbij er tussentijds mogelijk nog beheersmaatregelen getroffen moeten worden.

Maatregel 4: Stoppen met stimuleren verduurzaming bedrijventerreinen.

Afgelopen jaren is samen met ondernemingen onderzoek gedaan naar de verduurzaming van bedrijventerreinen Putkop en Barwoutswaarder. Het is lastig om bedrijven tot actie over te laten gaan, verdergaand dan wat wettelijk verplicht is. Er liggen wel kansen als verduurzaming samengaat met de herstructurering van bedrijventerreinen, ook voor andere bedrijventerreinen. Niet meer inzetten op de verduurzaming van bedrijven(terreinen), anders dan wettelijk verplicht levert een structurele besparing op van € 70.000,- (€30.000 loonkosten en €40.000 werkbudget).

Maatregel 5: Stoppen met activiteiten Nee tegen gas/oliewinning.

We volgen op dit moment de ontwikkelingen bij ministerie EZK en van Vermillion. Daarnaast is er structureel overleg met buurgemeenten, een landelijk overleg van kleine gaswinningen en afstemming met Laat Woerden niet Zakken. Door deze taak niet uit te voeren is een structurele besparing mogelijk van € 15.000,- (loonkosten).

Maatregel: 6 Beperken participatie warmtevisie

De raad van Woerden heeft via een amendement gevraagd om bewoners vanaf het begin mee te nemen bij de warmtevisie. Dat betekent dat het participatieproces eerder start en uitgebreider wordt. Het doel van het vanaf de start betrekken van bewoners, is om maatschappelijk draagvlak te krijgen voor de Warmtevisie Woerden en de kennis vanuit de samenleving te benutten. Hiermee is de verwachting dat dit op termijn een grotere bereidheid voor het nemen van energiebesparingsmaatregelen oplevert. Tevens biedt dit de raad om een afgewogen besluit te nemen in later stadium. Een eerdere start van een uitgebreider participatieproces vraagt meer inzet op en budget voor participatie. Veel andere gemeenten kiezen voor een beperktere participatieproces. Met beperkte participatie (**maatregel 6**) kan een eenmalige besparing van € 50.000,- voor 2021 gerealiseerd worden (€25.000 loonkosten voor 1 jaar en €25.000 werkbudget voor 1 jaar).

Maatregel 7: Coördinatie van de verduurzaming van onze eigen organisatie.

Het verduurzamen van onze eigen organisatie, denk aan dienstreizen en woon-werkverkeer, vastgoed, ligt bij andere organisatieonderdelen. Voor de coördinatie en monitoring hiervan is gestart met het monitoringsinstrument de 'CO2 prestatieladder' om meer efficiënt en effectief maatregelen te treffen als organisatie. Deze maatregel levert een besparing vanaf 2021/2022 van € 30.000,- (€ 20.000,- loonkosten en € 10.000,- werkbudget). Opgemerkt wordt dat voor deze maatregel vanaf 2022 er van wordt uitgegaan dat hiermee gemoeide uitgaven worden gedekt via een rijksvergoeding. Hier is wel een risico dat er geen rijks gelden worden ontvangen of lager zijn om de uitgaven te dekken.

Maatregel 8: Coördinatie verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.

Voor het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed, denk aan sportaccommodaties en zorginstellingen, worden door VNG routekaarten ontwikkeld. Binnen de gemeente Woerden wordt deze vertaald naar een plan van aanpak voor de instellingen binnen de gemeente Woerden. Deze maatregel levert een besparing in 2021/2022 van € 30.000,- (€ 20.000,- loonkosten en € 10.000,- werkbudget). Opgemerkt wordt dat voor deze maatregel vanaf 2022 er van wordt uitgegaan dat hiermee gemoeide uitgaven worden gedekt via een rijksvergoeding. Hier is wel een risico dat er geen rijks gelden worden ontvangen of lager zijn om de uitgaven te dekken.

Maatregel 9: Subsidiemogelijkheden maatwerkadvies.

Om de energietransitie in gang te zetten moeten inwoners zelf stappen zetten. Het blijkt dat de 1e besparingsmaatregel de grootste 'hobbel' is. Vanuit dit gegeven is een subsidie in ontwikkeling om bewoners een maatwerkadvies (stappenplan om energiemaatregelen in huis te nemen) aan te bieden die volledig wordt gesubsidieerd bij het nemen van de 1e maatregel. Door het subsidiëren van een maatwerkadvies hopen we dat de hobbel kleiner wordt. Deze maatregel betreft een besparing van € 50.000,- in 2021, (€ 10.000,- loonkosten en € 40.000,- werkbudget). Opgemerkt wordt dat voor deze maatregel vanaf 2022 er van wordt uitgegaan dat hiermee gemoeide uitgaven worden gedekt via een rijksvergoeding. Hier is wel een risico dat er geen rijks gelden worden ontvangen of lager zijn om de uitgaven te dekken.

Maatregel 10: Verlaging budget communicatie.

Minder stimuleren door voorlichting en communicatie. Om de energietransitie in gang te zetten moeten inwoners zich bewust zijn dat ze zelf hun steentje bij kunnen dragen. Besef dat maatregelen, ook kleine maatregelen, bijdragen aan het besparen van energie draagt bij aan het draagvlak voor de energietransitie en maakt de overstap naar duurzame energie meer behapbaar. Hiervoor hebben ze kennis en handelingsperspectief nodig. De informatie moet voor hen zelf interessant zijn en er zijn voorbeelden nodig waar men zich kan identificeren. Dit doen we door mensen bewust te maken en te activeren zelf initiatief te nemen. Stap voor stap. Dat doen we bijvoorbeeld door te informeren en het laten zien van voorbeeldhuizen als de Duurzame Huizen Route. Vanaf 2020 vindt meer inzet plaats op het programmaspoor 1 “De samenleving” en is, naast de reguliere werkzaamheden, in 2020 gestart met het op orde krijgen van het basisniveau, denk hierbij aan het inrichten van de website www.woerden.nl/energie en het basisniveau van het energieloket www.jouwhuisslimmer.nl verbeteren. Vanaf 2021 zal meer gerichte en uitgebreidere voorlichting en communicatie plaatsvinden.

Met deze maatregel valt die gerichte en uitgebreidere communicatie en voorlichting weg, denk hierbij aan het aanspreken van specifieke doelgroepen, uitgebreide aandacht voor zaken als de Duurzame Huizen Route en meer campagnematige voorlichting zowel online als offline en ook aansluiting bij bijvoorbeeld de Green Make Over, Wattnou en de Energiekrant. Deze maatregel betreft een besparing van € 30.000,- (€ 20.000,- loonkosten en € 10.000,- werkbudget). Opgemerkt wordt dat voor deze maatregel vanaf 2022 er van wordt uitgegaan dat hiermee gemoeide uitgaven worden gedekt via een rijksvergoeding. Hier is wel een risico dat er geen rijks gelden worden ontvangen of lager zijn om de uitgaven te dekken.

Maatregel 11: Verlagen budget voor stimuleren door voorbeeldprojecten

Minder stimuleren door voorbeelden te laten zien, ervaren en aan te reiken. Om de energietransitie in gang te zetten moeten inwoners zelf stappen zetten. Hiervoor hebben ze kennis en handelingsperspectief nodig. Er zijn voorbeelden nodig waar men zich kan identificeren, waar mensen het ervaren en waar ze eventueel zelf aan mee kunnen doen. Vanaf 2020 vindt meer inzet op programmaspoor 1. “De samenleving” plaats.

Met de bezuiniging op deze maatregelen wordt er minder gestimuleerd in de verduurzaming door bewoners en andere groepen in de samenleving. Denk bijvoorbeeld aan een workshop koken op inductie en een actie ‘geen dak onbenut’. Maar ook het ondersteunen van inwonersinitiatieven. Het beoogde sneeuwbaaleffect in het opstarten van verduurzamingsprojecten valt weg als deze maatregel vervalt. Het niet meer uitvoeren van deze maatregel betreft een besparing van € 50.000,- (€ 20.000,- loonkosten en € 30.000,- werkbudget). Opgemerkt wordt dat voor deze maatregel vanaf 2022 er van wordt uitgegaan dat hiermee gemoeide uitgaven worden gedekt via een rijksvergoeding. Hier is wel een risico dat er geen rijks gelden worden ontvangen of lager zijn om de uitgaven te dekken.

Eindrapportage werkgroep parkeren

Versie 01-07-2020_DEF

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Context Strategische heroriëntatie	3
1.2	Opdracht taskforce/werkgroep	3
1.3	Financiële zoekopgave werkgroep	4
1.4	Scope opdracht	4
2	Bestaand beleid en budget	5
2.1	Hoofdpijnen huidig beleid	5
2.2	Meerjarenbegroting	7
2.3	Ontwikkeling kapitaallasten tot 2030	8
2.4	Financiële knelpunten	10
3	Zoekrichtingen voor bijsturing	11
3.1	Denkraam taskforce/werkgroep	11
3.2	Wegingskader voor zoekrichtingen	12
3.3	Zoekrichting 1: Besparing op de huidige begroting	13
3.4	Zoekrichting 2: Meer inkomsten genereren	15
3.5	Samenvatting van zoekrichting 1 en 2	19
3.6	Weging zoekrichtingen	20
3.7	Investeren in een nieuwe parkeergarage	22
4	Varianten voor bijsturing	23
4.1	Variant 1: 5% financiële bijsturing	23
4.2	Variant 2: 15% financiële bijsturing	23
4.3	Consequenties voor sturing en beheersing	24
4.4	Risico's varianten	24
	Bijlage 1	25
	Bijlage 2	27
	Bijlage 3	29
	Bijlage 4	30
	Bijlage 5	32
	Bijlage 6	33
	Bijlage 7	34

1 Inleiding

1.1 Context Strategische heroriëntatie

De gemeente Woerden staat al diverse jaren voor een opgave. Het op een gezonde en duurzame wijze in balans houden van de gemeentebegroting. Hierbij ontmoet de gemeente verschillende uitdagingen op haar pad die dit tot een complexe puzzel maken. Afgelopen jaar werd de gemeente geconfronteerd met een grote financiële opgave. Met wat kunst en vliegwerk is de begroting voor 2020 sluitend gemaakt, maar hierbij moest geconcludeerd worden dat dit geen structurele oplossing bood. Eind 2019 is daarom door de gemeenteraad besloten om een Strategische Heroriëntatie op de begroting te starten.

Na de analyse van de gemeentebegroting door een extern bureau (AEF) heeft het college besloten om te gaan werken met 4 taskforces (complexe opgaven) en 4 werkgroepen (duidelijke focus). Het doel van de werkgroepen en taskforces is het bestuur keuzes voor te leggen om uiteindelijk een totale ombuiging van minimaal 6 miljoen euro in 2024 te realiseren, met een korte klap van 3 miljoen euro in 2021.

1.2 Opdracht taskforce/werkgroep

Door het college is besloten om een werkgroep op te richten voor Parkeren. De werkgroep heeft tot doel om een kostendekkende exploitatie (inclusief kapitaalslasten) in meerdere scenario's uit te werken. Hierbij wordt gekeken naar het parkeren op maaiveld en het parkeren in de parkeergarages. Tevens wordt met een toekomstbril gekeken naar eventuele ontwikkelingen in de nabije en verre toekomst.

De opdracht

“Werk twee (of meer) financiële varianten uit met hun consequenties voor financiën, voor inhoudelijke maatregelen die daarbij horen en consequenties voor de dienstverlening van de gemeente in stad en omgeving. Deze varianten bevatten minimaal:

- a. Voortzetting huidig beleid met -5% neerwaartse bijsturing (met maatregelen en aanpassing van beleidsuitgangspunten);
- b. Voortzetting huidig beleid met -15% neerwaartse bijsturing (met maatregelen en aanpassing van beleidsuitgangspunten)”.

Daarvoor is het nodig in beeld te brengen:

- Huidige beleidsafspraken over (kwaliteits-)niveau dienstverlening/voorzieningen;
- verwachte autonome ontwikkeling van areaal / doelgroep zonder nieuwe initiatieven;
- huidige (ontwikkeling in) budgetbeslag op grond van meerjarenbegroting;
- verwacht netto budgetbeslag in exploitatie en investeringen (met doorwerking kapitaallasten en exploitatie) bij huidig beleid;
- minst maatschappelijk bezwaarlijke maatregelen in de sfeer van aanpassing van dienstverlening en voorzieningen om genoemde neerwaartse bijsturing te realiseren: afstoten taken, aanpassen volume en/of kwaliteitsniveau, verhogen inkomsten (consequenties voor tarieven, verdienvermogen);
- evt. noodzakelijke maatregelen in sfeer van sturing en beheersing om neerwaartse bijsturing te realiseren;

- eventueel benodigde investeringen om neerwaartse bijsturing te realiseren;
- verwachte tijdlijn voor realisatie neerwaartse bijsturing.

Doel

Parkeer gerelateerde kosten zoveel mogelijk toerekenen aan de parkeerbegroting en dit binnen deze begroting terug te verdienen, met als doel ruimte voor de gemeentelijk exploitatie te vinden door hogere opbrengsten.

1.3 Financiële zoekopgave werkgroep

- Mogelijkheid en effect tariefsverhoging parkeren;
- kostendekkendheid bestaand parkeren onderzoeken, exploitatie- en kapitaalslasten garages;
- mogelijkheden onderzoeken om betaald parkeren uit te breiden;
- dekking en risico's inzichtelijk maken voor investering in nieuwe garage (globaal).

1.4 Scope opdracht

De werkgroep Parkeren gaat aan de slag met het taakveld 2.2 en 2.3 Parkeren en Parkeeropbrengsten uit de gemeentebegroting. Tot dit taakveld behoren de ontwikkeling en beheer van (afzonderlijke) parkeervoorzieningen:

- Het parkeerbeleid: parkeerzone, ontheffingen en vergunningen;
- de inrichting en onderhoud open en gesloten parkeervoorzieningen (garages);
- baten en lasten die betrekking hebben op parkeervoorzieningen;
- de parkeerbelasting inclusief lasten heffing en invordering;
- de parkeermeters;
- algemene parkeervoorzieningen die door gehandicapten kunnen worden gebruikt.

Tot dit taakveld behoort niet:

- de parkeerpolitie (toezichthouders, BOA's). Dit valt onder taakveld 1.2;
- de aanleg, beheer en onderhoud van parkeerhavens (taakveld 2.1. Verkeer en vervoer);
- de parkeervoorzieningen die aan gehandicapten zijn verstrekt door middel van een beschikking, bijvoorbeeld een parkeerplek voor de deur die alleen door de daar woonachtige persoon mag worden gebruikt. Deze vallen onder taakveld. 6.6.

2 Bestaand beleid en budget

2.1 Hoofdpijnen huidig beleid

Er is dringend behoefte aan een nieuw parkeerbeleid, aangezien het huidige parkeerbeleid zich voornamelijk richt op de binnenstad, geen duidelijk kader heeft en niet meer actueel is. Ook heeft het parkeerbeleid geen directe relatie met de nota parkeernormen, het beleidskader binnenstad of de (Strategienota) Verkeersvisie 2030. Als uitgangspunt voor het nieuw op te stellen beleid is eerst een parkeervisie opgesteld. Deze is op 12 maart jongstleden vastgesteld in de raad. De parkeervisie bevat de missie, visie en uitgangspunten van het gereguleerd parkeren in Woerden. Hiermee heeft de raad de uitgangspunten vastgelegd om met de samenleving verdere invulling te geven aan het nieuwe parkeerbeleid. Hieronder is de parkeervisie van 12 maart 2020 samengevat.

Missie: Leefbaar, veilig en bereikbaar

Parkeren is nooit een doel op zich, maar een noodzakelijke handeling om per auto bij een bestemming te komen. Die bestemming is niet altijd hetzelfde. Vaak is het de eigen woning, maar het kan ook het werk zijn, de winkels, de sportschool of een bezoekje aan vrienden. Verschillende parkeerdoelen leiden tot verschillende oplossingen voor het faciliteren van de parkeerbehoefte. In zijn algemeenheid dient het nieuwe parkeerbeleid substantieel bij te dragen aan het leefbaar, veilig en bereikbaar houden van de stad en de afzonderlijke kernen. Dit sluit ook aan bij een groot aantal richtinggevende uitspraken uit het beleidskader binnenstad en de (Strategienota) Verkeersvisie 2030.

Het leefbaar, veilig en bereikbaar houden van de stad vanuit de Missie wordt in hoofdlijnen onderverdeeld naar de volgende doelgroepen:

- Een goede leefkwaliteit voor de inwoners;
- gastvrijheid voor bezoekers;
- economische vitaliteit van de detailhandel en horeca;
- een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven.

De visie

De visie geeft een eerste invulling aan hoe we vanuit het parkeerbeleid kunnen bijdragen aan het leefbaar, veilig en bereikbaar houden van de gemeente. Met deze bagage kan een volgende stap worden gemaakt in de uitwerking, namelijk het formuleren van het parkeerbeleid. De geformuleerde visiepunten dragen bij aan het realiseren van de missiedoelstelling.

Het vertrekpunt voor parkeerbeleid is dat we autoparkeren faciliteren waar dat kan en reguleren waar dat moet. Faciliteren gebeurt bijvoorbeeld door parkeernormen te hanteren die gebaseerd zijn op het werkelijke autobezit en autogebruik. Reguleren is noodzakelijk als de ruimte ontbreekt om alle auto's te kunnen laten parkeren. In dat geval is er sprake van een hoge parkeerdruk. Een hoge parkeerdruk levert veel zoekverkeer, irritaties in het verkeer en foutparkeren op. Met het parkeerbeleid willen we dit daarom zoveel mogelijk zien te voorkomen. Voorzieningen die nodig zijn om de parkeerdruk te verlagen kosten geld. Denk hierbij aan het reguleren van parkeren, het bijbouwen van parkeerplaatsen of de handhaving op foutparkeren. We willen graag dat het parkeren voor zowel de gebruiker als voor de gemeente betaalbaar blijft. Uitgangspunt is dat het parkeren als geheel kostendekkend is.

Daarnaast blijft de technologie rondom mobiliteit en parkeren zich ontwikkelen. Het parkeerbeleid mag daarom niet teveel vastleggen over de technologie waarmee we bepaalde doelen willen bereiken. Eén van die nieuwe ontwikkelingen is de opkomst van deelmobiliteit en elektrische voertuigen als 'duurzaam' alternatief voor de brandstofauto. Hier moeten we flexibel op in kunnen spelen. Ook willen we met het parkeerbeleid gastvrij zijn, zodat we bezoekers verleiden om naar de binnenstad van Woerden te komen en daar wat langer te verblijven. Ook hier kunnen creatieve technologische ontwikkelingen aan bijdragen. Naast het vaststellen van normen en eisen ten aanzien van fiets- en autoparkeren, kan met het parkeerbeleid ook het delen van auto's gestimuleerd worden. Als dit goed wordt ingericht kan hiermee een bijdrage worden geleverd aan het reduceren van de parkeerdruk.

Bovenstaande leidt tot de volgende visie:

- De schaarse (parkeer)ruimte zo eerlijk mogelijk verdelen;
- het parkeren voor bezoekers en bewoners waar mogelijk faciliteren;
- een parkeerdruk van hoger dan 85% voorkomen;
- betaalbare parkeeroplossingen, zowel voor de gemeente als voor de gebruiker;
- inzetten op duurzame vormen van mobiliteit (waaronder fiets en deelmobiliteit).

Uitgangspunten voor de uitwerking van parkeerbeleid

De visie en missie geven de richting op hoofdlijnen over wat we met het parkeerbeleid willen bereiken. Om de missie en visie verder uit te kunnen werken naar beleid, hebben we in de Parkeervisie voor de binnenstad en voor de schilwijken uitgangspunten beschreven die we in de participatie als kader kunnen meegeven. Deze uitgangspunten dienen als basis voor de invulling van het uiteindelijke parkeerbeleid:

- Het gebied binnen de centrumring aan te wijzen als autoluw 'kerngebied';
- de parkeergarages primair beschikbaar te stellen voor bezoekers van winkels en horeca;
- woonstraten uitsluitend beschikbaar te stellen aan bewoners en haar bezoek;
- het middel 'parkeerregulering' in te kunnen zetten op locaties waar de parkeerdruk hoog is;
- het inrichten van mobiliteitshubs en goede fietsparkeervoorzieningen mogelijk te maken;
- op te treden als gebiedsregisseur mobiliteit;
- zoeken naar mogelijkheden voor een parkeervoorziening net buiten de binnenstad;
- flexibel inrichten om te kunnen anticiperen op ontwikkelingen.

Huidige omvang productie en klantenbestand/areaal

We hebben ongeveer 912 openbare gereguleerde parkeerplaatsen in de binnenstad van Woerden op het maaiveld. Daar komen nog 512 plekken bij voor parkeergarage Castellum en 80 parkeerplaatsen voor parkeergarage Defensie-eiland. De algemene gehandicaptenparkeerplaatsen en parkeerplaatsen die zijn voorzien van een oplaadmogelijkheid zijn meegerekend in deze aantallen. In totaal is de beschikbare capaciteit 1504. Daar komen in 2021 nog zo'n 40 openbare parkeerplaatsen op het Defensie-eiland bij.

2.2 Meerjarenbegroting

In Bijlage 1 is de huidige meerjarenbegroting opgenomen van 2020 en verder. Alle afzonderlijke onderdelen van de begroting zijn hierin zichtbaar gemaakt. Hieronder is een samenvatting van de huidige begroting toegevoegd. De genoemde saldi zijn positief.

Omschrijving taakveld	nr taakveld	progr.	2021	2022	2023
Baten parkeren	60630010	2	€ 1.798.000,00	€ 1.799.000,00	€ 1.800.000,00
Parkeren algemeen	62200005	2	€ 82.480,00-	€ 82.480,00-	€ 82.480,00-
Parkeren op maaiveld	62200010	2	€ 439.176,00-	€ 438.980,00-	€ 438.788,00-
Parkeren in de parkeergarage Castellum	62200011	2	€ 855.151,00-	€ 988.937,00-	€ 838.355,00-
Openbaar toilet parkeergarage Castellum	62200012	2	€ 12.928,00-	€ 12.928,00-	€ 12.928,00-
Parkeren in parkeergarage Defensie-eiland	62200015	2	€ 216.457,00-	€ 216.457,00-	€ 216.456,00-
TOTAAL			€ 191.808,00	€ 59.218,00	€ 210.993,00

2.3 Ontwikkeling kapitaallasten tot 2030

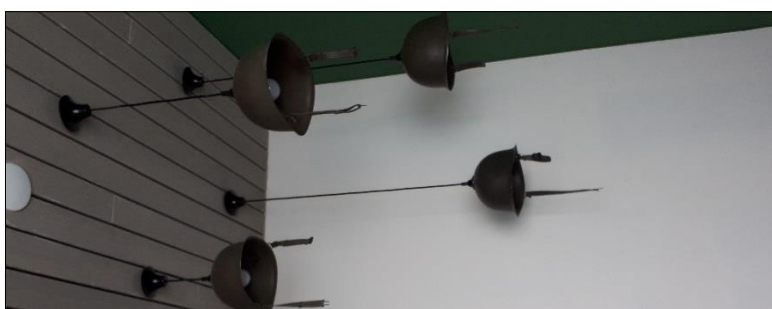
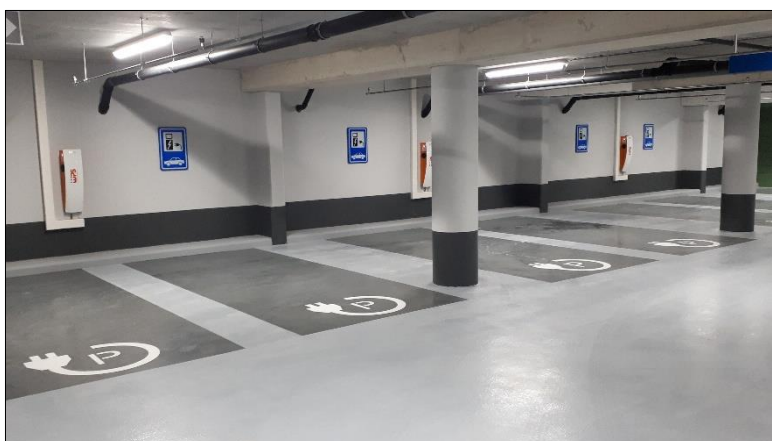
Parkeergarage Castellum

De investering van parkeergarage Castellum wordt over een periode van 50 jaar afbetaald op basis van een annuïtaire lening. We betalen nu jaarlijks voor 'Afschrijvingen investeringen' en 'rente investeringen' een bedrag van ongeveer 435.000 euro. De kapitaallasten van de versnelde aflossing van Castellum, door de afboeking van 10 miljoen op de investeringslast in 2010, zijn hier nog niet in meegenomen. Het wel doorrekenen van deze vermeden kapitaalslasten zouden een jaarlijkse extra last van 318.232 euro betekenen. Deze kosten worden extracomptabel meegerekend.

In de huidige kapitaalslast van Castellum zijn de posten afschrijving investeringen en rente investeringen bij elkaar opgeteld.

Parkeergarage Defensie-eiland

Voor de investering van parkeergarage Defensie-eiland is geld gestort in de voorziening economisch nut. De kapitaalslasten worden dan ook verrekend met deze voorziening. Hiervoor is ook een annuïtaire lening afgesloten voor de periode van 50 jaar. In 2019 en 2020 hebben we alleen rente betaald. Vanaf 2021 gaan we ook afschrijven.

In onderstaande tabel is tot 2030 een overzicht gegeven van de kapitaalslasten die nu doorberekend worden, aangevuld met de vermeden kapitaallasten van Castellum. Deze zijn in een aparte rij weergegeven.

Naam taakveld	nr taakveld	progr.	kap lst 2021	kap lst 2022	kap lst 2023	kap lst 2024	kap lst 2025
Parkeren in de parkeergarage Castellum	62200011	2	€ 438.899,89	€ 434.509,55	€ 437.617,29	€ 436.975,99	€ 436.334,69
parkeren in parkeergarage Defensie-eiland	62200015	2	€ 86.214,72	€ 86.214,72	€ 86.214,72	€ 86.214,72	€ 86.214,72
Vermeden lasten Castellum	-		€ 318.232,10	€ 318.232,10	€ 318.232,10	€ 318.232,10	€ 318.232,10
TOTAAL			€ 843.346,71	€ 838.956,37	€ 842.064,11	€ 841.422,81	€ 840.781,51
Naam taakveld	nr taakveld	progr.	kap lst 2026	kap lst 2027	kap lst 2028	kap lst 2029	
Parkeren in de parkeergarage Castellum	62200011	2	€ 435.693,39	€ 435.052,09	€ 434.410,79	€ 433.769,49	
parkeren in parkeergarage Defensie-eiland	62200015	2	€ 86.214,72	€ 86.214,72	€ 86.214,72	€ 86.214,72	
Vermeden lasten Castellum	-		€ 318.232,10	€ 318.232,10	€ 318.232,10	€ 318.232,10	
TOTAAL			€ 840.140,21	€ 839.498,91	€ 838.857,61	€ 838.216,31	

2.4 Financiële knelpunten

A) Kapitaalslasten door versnelde afschrijving Parkeergarage Castellum

Het dekkingspercentage van de huidige begroting is al jaren meer dan 100%. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de kapitaalslasten van de versnelde afschrijving van parkeergarage Castellum niet worden toegerekend aan de parkeerbegroting. Doordat in 2010 de boekwaarde van Castellum met 10 miljoen euro versneld is afgeschreven, maakt de last van 318.232 euro sindsdien geen onderdeel meer uit van de begroting. Hierdoor komt de parkeerbegroting positiever uit dan feitelijk het geval is.

B) Systematiek MeerjarenOnderhoudsprogramma (MOP Gebouwen) parkeren

Vanuit de parkeerbegroting worden jaarlijks de werkelijke lasten van het MOP gebouwen van dat jaar doorgerekend aan de parkeerbegroting. Vóór 2019 werd voor het groot onderhoud van de parkeergarages inclusief installaties jaarlijks een vast gemiddeld onderhoudsbedrag geraamd. Jaarlijks was in de begroting de lastendruk in de gemeentebegroting dus gelijk. De werkelijke lasten fluctueerde wel, maar overschotten werden gestort in de reserve MOP en tekorten werden onttrokken aan de voorziening gebouwen. Gemiddeld was er goed inzicht en het kostendeckingspercentage parkeren werd niet beïnvloed.

Voor de Strategische heroriëntatie gaan we er vanuit dat de onderhoudskosten voor het MOP parkeren jaarlijks gelijk zijn. Hiervoor is een gemiddelde jaarlijkse onderhoudslast tot 2030 van 198.000 euro berekend. Doordat dit bedrag jaarlijks wordt toegerekend ontstaat een rustiger/stabieler beeld voor de meerjarenbegroting, wat het gemakkelijker maakt om hier berekeningen op los te laten. Omdat deze systematiek afwijkt van de huidige MOP-systematiek, kunnen de bedragen die in de Strategische heroriëntatie als meerjarenbegroting worden gebruikt afwijken van de daadwerkelijke huidige meerjarenbegroting. Dit leidt tot de volgende aangepaste tabel:

Omschrijving taakveld	nr taakveld	progr.	2021	2022	2023
Baten parkeren	60630010	2	€ 1.798.000,00	€ 1.799.000,00	€ 1.800.000,00
Parkeren algemeen	62200005	2	€ 82.480,00-	€ 82.480,00-	€ 82.480,00-
Parkeren op maaiveld	62200010	2	€ 439.176,00-	€ 438.980,00-	€ 438.788,00-
Parkeren in de parkeergarage Castellum	62200011	2	€ 1.008.618,00-	€ 1.007.696,00-	€ 1.006.775,00-
Parkeren in parkeergarage Defensie-eiland	62200015	2	€ 216.457,00-	€ 216.457,00-	€ 216.456,00-
TOTAAL			€ 51.269,00	€ 53.387,00	€ 55.501,00

De volledige tabel die als basis dient voor de Strategische heroriëntatie is te vinden in bijlage 2.

3 Zoekrichtingen voor bijsturing

In dit hoofdstuk beschrijven we de zoekrichtingen voor bijsturen. Hieronder staan de maatregelen per zoekrichting.

3.1 Denkraam taskforce/werkgroep

Het doel van de werkgroep Parkeren is om meer bestedingsruimte te creëren in de totale begroting. Dit kan alleen worden bewerkstelligd door extra lasten toe te rekenen aan de parkeerbegroting en hier extra inkomsten tegenover te zetten. Het alleen genereren van extra inkomsten levert een positief begrotingssaldo en logischerwijs ook een positief rekeningresultaat op. Over een positief rekeningresultaat van de parkeerbegroting moet winstbelasting afgedragen worden. Dit kan alleen worden vermeden door kosten toe te rekenen aan parkeren die het legitimeren dat je ook extra baten genereert.

Toelichting fiscalist:

“Gemeenten hebben in beginsel een vrijstelling voor de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidstaken. Over de exploitatie van parkeergarages is expliciet in de lijst opgenomen dat deze vrijstelling niet van toepassing is. Over de vraag of deze activiteit Vpb-plichtig is wordt opgemerkt, dat moet worden nagegaan of winst wordt gemaakt c.q. overschotten worden behaald.”

Om een verhoging van de inkomsten te kunnen legitimeren, kunnen we bijsturen langs twee zoekrichtingen. Allereerst zoeken we naar besparingen op de huidige begroting. Dit kan door meer kosten toe te rekenen aan parkeren of minder uitgaven te doen. Dit is onderverdeeld in de volgende zoekrichtingen:

Zoekrichting 1) Besparen op de huidige begroting

- Zoekrichting 1.1: Zit er ruimte in de huidige begrotingsposten, wordt er realistisch geraamd?
- Zoekrichting 1.2: Kunnen we extra kosten toerekenen aan parkeren ten opzichte van huidig?

Daarnaast is er de mogelijkheid om meer inkomsten te genereren om de baten te verhogen tot een kostendekkend niveau of zelfs 5% of 15% extra ten opzichte van huidig. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met een maximum tarief vanwege de positie van Woerden ten opzichte van andere omliggende gemeenten. Hierbij onderscheiden we drie zoekrichtingen:

Zoekrichting 2) Meer inkomsten genereren

- Zoekrichting 2.1: Welke ruimte zit er in de tarieven (zowel op maaiveld als in de parkeergarages)?
- Zoekrichting 2.2: Welke mogelijkheden zijn er om de reguleringstijden uit te breiden?
- Zoekrichting 2.3: Wat zijn de mogelijkheden om het reguleringsgebied uit te breiden?

Zoekrichting 1		Zoekrichting 2		
Besparen op de huidige begroting		Meer inkomsten genereren		
1.1	1.2	2.1	2.2	2.3
Zit er ruimte in de huidige begrotingsposten, wordt er realistisch geraamd?	Kunnen we extra kosten toerekenen aan parkeren ten opzichte van huidig?	Welke ruimte zit er in de tarieven (zowel op maaiveld als in de parkeergarages)?	Welke mogelijkheden zijn er om de reguleringstijden uit te breiden?	Wat zijn de mogelijkheden om het reguleringsgebied uit te breiden?

3.2 Wegingskader voor zoekrichtingen

Voor de verschillende zoekrichtingen hanteren we de volgende toetsingscriteria:

- **No regret:** In hoeverre is de maatregel toepasbaar zonder dat hier nadelige consequenties van worden ondervonden.
- **Maatschappelijke beeldvorming:** Hoe komt de maatregel over op de maatschappij. Wordt dit positief ontvangen of juist niet?
- **Beleidsvolgend:** Sluit de maatregel aan bij het ingeslagen beleid?
- **Hoog potentieel genereren baten:** Is de maatregel effectief of is het veel moeite voor een kleine besparing?
- **Aantrekkingskracht binnenstad:** Heeft de maatregel een positief of negatief effect op de aantrekkingskracht van de binnenstad?
- **Doorrekenen kosten aan gebruiker:** Is de verhouding goed tussen wat de gebruiker betaald en wat hij daarvoor terugkrijgt?
- **Makkelijk realiseerbaar:** Zijn er investeringen, is er menskracht of is er tijd nodig om de maatregel in te voeren?
- **Uurtarief:** Komt het uurtarief boven de 2,5 euro?

In paragraaf 3.6 worden de zoekrichtingen gewogen op basis van deze criteria en wordt het onderstaande schema ingevuld.

	Zoekrichting 1		Zoekrichting 2		
<i>Toetsingscriteria</i>	<i>Opgave 1.1</i>	<i>Opgave 1.2</i>	<i>Opgave 2.1</i>	<i>Opgave 2.2</i>	<i>Opgave 2.3</i>
No Regret	?	?	?	?	?
Maatschappelijke beeldvorming	?	?	?	?	?
Beleidsvolgend	?	?	?	?	?
Hoog potentieel genereren baten	?	?	?	?	?
Aantrekkingskracht binnenstad	?	?	?	?	?
Doorrekenen kosten aan gebruiker	?	?	?	?	?
Makkelijk realiseerbaar	?	?	?	?	?
Uurtarief	?	?	?	?	?

3.3 Zoekrichting 1: Besparing op de huidige begroting

Binnen deze zoekrichting onderscheiden we 2 mogelijk zoekopgaves namelijk: zoekopgave 1.1: Zit er ruimte in de huidige begrotingsposten, wordt er realistisch geraamd? en zoekopgave 1.2: Kunnen we extra kosten toerekenen aan parkeren ten opzichte van huidig? Hieronder worden de zoekopgaves verder toegelicht.

Zoekopgave 1.1: Zit er ruimte in de huidige begrotingsposten, wordt er realistisch geraamd?

De inzet van deze zoekopgave is om eventuele ruimte uit de huidige begrotingsposten te halen op basis van historische cijfers, met als doel om een goede uitgangspositie als basis voor de berekeningen te hebben. Daarnaast is er ook gekeken naar zaken waar met een geringe investering (tot 50.000 euro) een structurele besparing kan worden bewerkstelligt. Tot slot is er gekeken naar de huidige contracten en of contracten gecombineerd kunnen worden.

A) Maatregelen

In de begroting is gekeken welke ruimte er in de begrotingsposten zit als we de historische rekeningcijfers vergelijken met de geraamde begrotingscijfers. Daarom is de meerjarenbegroting 2021 e.v. vergeleken met de jaarrekeningen van 2016 t/m 2019. Hieruit bleek dat er op een aantal posten structureel teveel of te weinig begroot werd en dat in een aantal gevallen de lasten of baten de afgelopen jaren een groei of daling hebben doorgemaakt. Ook bleek op een aantal plekken een verschuiving tussen verschillende posten nodig. In bijlage 2 is het resultaat hiervan opgenomen.

De afgelopen jaren hebben we een aantal dure contracten tegen het licht gehouden en omgezet naar goedkopere en beter beheersbare contracten. In de contracten bleek daardoor nu geen ruimte meer te zitten. Een aantal contracten lopen via Coöperatie ParkeerService U.A. en zijn onderdeel van de producten die we van de coöperatie afnemen. Op die contracten hebben we weinig invloed.

Ook hebben we gekeken naar zaken waar met een geringe investering een structurele besparing kan worden bewerkstelligt. Aangezien de systemen in zowel Castellum als Defensie-eiland de afgelopen twee jaar vervangen/ aangelegd zijn, is hier weinig winst te behalen. Wel kan bijvoorbeeld nog gedacht worden aan het verduurzamen van processen of producten.

B) Financiële bijsturing

In bijlage 3 is een tabel toegevoegd met de posten waarvan het voorstel is om deze bij te ramen. Zowel aan de batenkant (hogere baten) als aan de lastenkant (lagere lasten) is een voordeel te behalen op de raming, als we kijken naar de historische jaarrekeningen. In totaal is hiermee **142.060 euro** te besparen. Deze besparing kan leiden tot een tariefsverlaging waardoor de wijziging kostenneutreaal kan plaatsvinden. Ook kan ervoor worden gekozen dit bedrag als saldo te gebruiken voor de gemeentelijke begroting. In de varianten in hoofdstuk 4 wordt hier dieper op in gegaan.

C) Maatschappelijke consequenties

Het doorvoeren van deze zoekrichting heeft geen maatschappelijke consequenties.

Zoekopgave 1.2: Kunnen we extra kosten toerekenen aan parkeren ten opzichte van huidig?

De inzet van deze zoekopgave is om voldoende parkeer gerelateerde lasten toe te rekenen aan de exploitatiebegroting, met als doel om een legitimatie te vinden voor een positief rekeningresultaat.

A) Maatregelen

Kapitaallasten versnelde afschrijving Castellum

In 2010 is de investeringslast van parkeergarage Castellum met 10 miljoen versneld afgeschreven ten laste van de algemene reserve. Sinds deze versnelde afschrijving zijn de kapitaallasten die met het bedrag gemoeid waren geen onderdeel meer van de parkeerbegroting. Dit is onterecht, aangezien dit wel parkeer gerelateerde kosten zijn die vanuit de gemeente zijn gefinancierd. Het alsnog toerekenen van deze 'kapitaalslasten voor versnelde afschrijving' zouden een jaarlijkse extra last van **318.232 euro** betekenen (afschrijving + rente).

Deze extra last kan 'extracomptabel' aan de parkeerbegroting worden toegerekend. Dit houdt in dat financiële gegevens buiten de parkeerboekhouding blijven, maar wel inzichtelijk worden gemaakt. Hiermee houden we de boekhouding transparant en kunnen we reeds gedekte parkeer gerelateerde uitgaven toch fictief toerekenen aan parkeren om te zien wat het effect is op het dekkingspercentage. Omdat we deze fictieve toerekening kunnen compenseren met extra baten, levert deze toerekening een rechtvaardiging op om meer inkomsten te genereren dan kostendekkend.

Onderhoudskosten parkeerplaatsen op maaiveld

Bij onze collega's van wegbeheer is nagevraagd welke kosten ze gemiddeld jaarlijks maken om de parkeerplaatsen en parkeerwegen te beheren. Het gaat om een bedrag van **43.395 euro**. Hierin zijn alle gereguleerde parkeerplaatsen in de binnenstad op maaiveld betrokken die vallen onder de openbare ruimte. Deze kosten zijn in de huidige situatie reeds gedekt binnen de begroting van IBOR. Er zijn twee varianten om deze kosten aan de parkeerbegroting toe te rekenen:

Variant 1: Aangezien de kosten parkeer gerelateerd zijn, kunnen ze aan de parkeerbegroting worden toegerekend. In dat geval blijven de kosten bij IBOR, maar wordt er vanuit de parkeerbegroting een jaarlijkse storing gedaan om deze kosten te compenseren;

Variant 2: Een andere variant is om een apart MOP te maken voor maaiveldparkeren als onderdeel van de totale voorziening van vastgoed. De uitvoering van dit onderdeel kunnen we bij het team Realisatie & Beheer neerleggen, maar de financiering komt dan uit de parkeerbegroting.

In beide varianten worden de onderhoudskosten als extra last toegerekend aan de parkeerbegroting. Dit levert dus een nadeel op voor de parkeerbegroting. Door de toerekening van deze kosten wordt echter wel ruimte gecreëerd om extra inkomsten te genereren.

Investering nieuwe parkeerautomaten

In de huidige begroting is geen investeringspost opgenomen voor de vervanging van de parkeerautomaten op maaiveld. Normaliter zouden we voor de vervanging van de parkeerautomaten budget aanvragen op het moment dat vervanging noodzakelijk is. Een andere mogelijkheid is om een structureel budget opzij te zetten voor de vervanging van de parkeerautomaten. Dit zou dan in een apart MOP voor maaiveldparkeren opgenomen kunnen worden. Het gaat hier om een bedrag van **22.533 euro**.

Aangezien deze kosten nieuw zijn (en dus niet elders in de begroting al zijn opgenomen) levert dit niet alleen een nadeel op voor de parkeerbegroting, maar ook voor de totale begroting. Dit kan worden opgevangen door deze extra lasten met extra inkomsten te compenseren. Dit levert voor de totale begroting echter structureel geen voordeel op, maar is budgetneutraal. Het voordeel is dat niet incidenteel extra budget aangevraagd hoeft te worden voor deze voorziene investering, waardoor er meer ruimte overblijft voor onvoorziene investeringen.

B) Financiële bijsturing

Zoals aangegeven kunnen de kapitaallasten van de versnelde aflossing van Castellum extracomptabel worden toegerekend. Deze kosten zijn eerder al volledig betaald. Door ze nu toe te rekenen aan de parkeerbegroting levert dit een rechtvaardiging op voor het genereren van extra parkeerinkomsten. Dit geldt ook voor de aanpassing met onderhoud plekken van het MOP voor het parkeren op maaiveld.

De investeringslast voor de vervanging van parkeerautomaten is een post die nog nergens in de zowel de parkeerbegroting als de gemeentebegroting voor komt. Het opnemen van deze last betekent dus een nadeel. Wanneer hier baten tegenover gezet worden is deze maatregel kostenneutraal. Dit levert echter geen voordeel op in het kader van de Strategische heroriëntatie.

C) Maatschappelijke consequenties

Het doorvoeren van deze zoekrichting heeft geen maatschappelijke consequenties.

Samenvatting zoekrichting 1:

In onderstaande tabel zijn de uitkomsten van zoekrichting 1 samengevat.

Parkeerbegroting	2021	2022	2023
Begroting incl. gewijzigde MOP	€51.269	€53.387	€55.501
Zoekopgave 1.1 ruimte in de huidige begrotingsposten	€142.060	€142.060	€142.060
Zoekopgave 1.2 kapitaallasten versnelde afschrijving Castellum	-€318.232	-€318.232	-€318.232
Zoekopgave 1.2 onderhoudskosten parkeerplaatsen op maaiveld	-€43.395	-€43.395	-€43.395
Zoekopgave 1.2 investering nieuwe parkeerplaatsen	-€22.533	-€22.533	-€22.533
Totaal zoekopgave 1.2 extra kosten toerekenen aan parkeren	-€384.160	-€384.160	-€384.160
Totaal parkeerbegroting/ ruimte voor verhoging parkeerinkomsten	-€190.831	-€188.731	-€186.599

In hoofdstuk 2.4 B is toegelicht dat voor de Strategische heroriëntatie uitgegaan wordt dat de onderhoudskosten voor het MOP parkeren jaarlijks gelijk zijn. Hiervoor is een gemiddelde jaarlijkse onderhoudslast tot 2030 van 198.000 euro berekend. Doordat dit bedrag jaarlijks wordt toegerekend ontstaat een rustiger/stabieler beeld voor de meerjarenbegroting, wat het gemakkelijker maakt om hier berekeningen op los te laten. Door deze aanpassing bedraagt de parkeerbegroting van 2021 51.269 euro positief. In zoekopgave 1.1 is een besparing te realiseren van 142.060 euro die in bijlage 3 nader is gespecificeerd. Met de maatregelen in zoekopgave 1.2 is voor een bedrag van 384.160 aan ruimte gevonden voor extra parkeerinkomsten.

Kortom, met de beschreven maatregelen in zoekrichting 1 wordt per saldo voor 190.831 euro aan ruimte gecreëerd voor verhoging van parkeerinkomsten in 2021 (2022 188.731 euro en in 2023 186.599 euro).

3.4 Zoekrichting 2: Meer inkomsten genereren

In zoekrichting 1 is gezocht naar maatregelen, die het legitimeren om extra parkeeropbrengsten te genereren. Met de maatregelen in zoekrichting 1 bedraagt de ruimte voor extra parkeerinkomsten in 2021 van 190.831 euro hiermee wordt het parkeerbeleid kostenneutraal uitgevoerd. Indien dit bedrag wordt overschreden zonder extra kostentoerekening dan zal er sprake zijn van positief saldo. In dat geval is sprake van winst en zal winstbelasting afgedragen moeten worden.

In zoekrichting 2 kijken we naar welke mogelijkheden er zijn om extra inkomsten te genereren. Voor het genereren van extra baten (t.o.v. huidig) zijn diverse maatregelen te bedenken. De volgende maatregelen zijn onderzocht:

- Verhogen tarief maaiveldparkeren en garage parkeren;
- Verruimen van reguleringstijden;
- Uitbreiden reguleringsgebied (bijv. rond het station).

In onderstaande zoekopgaven wordt de potentie van deze maatregelen om extra baten te genereren verkend.

Zoekopgave 2.1: Welke ruimte zit er in de tarieven (zowel op maaiveld als in de parkeergarage)?

Parkeren op maaiveld

Het tarief voor parkeren op maaiveld is al zeker 7 jaar ongewijzigd en is al die tijd 2 euro per uur geweest. Er is dus ruimte en momentum om het tarief iets te verhogen.

Bij het verhogen van het tarief van parkeren op maaiveld moet rekening worden gehouden met de positie van de binnenstad van Woerden ten opzichte van andere binnensteden. Ondanks dat de tariefstelling een zeer geringe invloed heeft op de aantrekkelijkheid van een binnenstad, moeten we er wel oog voor houden dat we geen onrealistische of niet marktconforme tarieven gaan rekenen. Om dit in de gaten te houden is in de bijlage 6 een benchmark toegevoegd van vergelijkbare gemeenten (winkelklimaat, grootte en ligging) in de omgeving van Woerden. Op basis van de benchmark en kennis van de parkeermarkt is het advies om het tarief met niet meer dan 25% ineens te verhogen (dus een maximum tarief van 2,50 euro per uur te hanteren).

Parkeren in de parkeergarages

Ook het tarief in de parkeergarages is al sinds 2013 ongewijzigd. Ook hier is dus ruimte en momentum om het tarief iets te verhogen, maar er moet rekening worden gehouden met de wens uit de parkeervisie dat het parkeren in de parkeergarage voor bezoekers aantrekkelijker is ten opzichte van parkeren op maaiveld. Om dit te bewerkstelligen moet het tarief op maaiveld altijd 20 cent hoger liggen dan het tarief in de parkeergarage.

Op dit moment geldt er in de parkeergarage 's avonds doordeweeks betaald parkeren voor half tarief, terwijl het op maaiveld gratis is. Dit is niet conform de parkeervisie, aangezien het de visie is om het parkeren in de parkeergarage zoveel mogelijk te stimuleren boven het parkeren op maaiveld. Wanneer niet wordt gekozen om 's avonds op maaiveld betaald parkeren in te voeren, moet het betaald parkeren in de parkeergarages 's avonds ook afgeschaft worden. Dit levert naar verwachting een extra inkomstenderving op van 30.500 euro.

Maatschappelijke consequenties

Het verhogen van het tarief op maaiveld met 50ct. is een verhoging van 25%. Aangezien gemeenten van gelijke omvang (zie benchmark in bijlage 6) een tarief rond de 2,00 euro rekenen (m.u.v. Nieuwegein) is er een risico dat bezoekers gaan uitwijken naar omliggende winkelcentra. Wanneer ervoor wordt gekozen om het tarief in de parkeergarages wel op 2,00 euro per uur te houden, biedt je de bezoekers wel een mogelijkheid om nog voor 2,00 euro per uur te blijven parkeren en stimuleer je het gebruik van de parkeergarages. In dat geval is de maatregel beleidsmatig goed uit te leggen. Wanneer er echter meer mensen in de parkeergarage parkeren wordt de potentiële opbrengst wel minder. Wanneer in combinatie met het verhogen van het tarief op maaiveld ook het tarief in de parkeergarage wordt verhoogd naar maximaal 2,30 euro is de kans groter dat men uitwijkt naar omliggende winkelcentra. Waar dit omslagpunt precies ligt is niet bekend.

Zoekopgave 2.2: Welke mogelijkheden zijn er om de reguleringstijden uit te breiden?

Opnieuw invoeren betaald parkeren op vrijdag- en zaterdagavond

In het najaar van 2015 is er een proef gestart om het betaald parkeren op vrijdag- en zaterdagavond op te heffen met als doel om het voor potentiële bezoekers aantrekkelijker te maken om van de horeca gebruik te maken. De proef is geëvalueerd en verlengt in afwachting van het nieuwe parkeerbeleid. Uit de evaluatie bleek dat het centrumbezoek op vrijdag- en zaterdagavond niet aantoonbaar is gewijzigd. Wel hadden horecaondernemers de indruk dat mensen langer in de stad verbleven. Dit was in de cijfers niet terug te zien. Uit de evaluatie van de pilot parkeren blijkt dat de pilot een inkomstenderving van ongeveer 50.000 euro heeft veroorzaakt. Ongeveer 23.500 euro hiervan is afkomstig van parkeren op maaiveld en ongeveer 18.500 euro is afkomstig van parkeren in de parkeergarage. De rest is voornamelijk afkomstig van naheffingsaanslagen. Als we het parkeren op vrijdag- en zaterdagavond opnieuw invoeren, zullen we deze inkomsten dus weer extra genereren. Als we daarnaast ook het tarief voor het parkeren op maaiveld gaan verhogen, genereren we extra inkomsten ten opzichte van de 50.000 euro. Voor het parkeren op maaiveld genereert iedere stap van 5ct. extra baten van 587,50 euro tot een maximum van 5.875 euro (maximaal 2,50 euro per uur). Voor het parkeren in de parkeergarage genereert iedere stap van 5 ct. extra baten van 925 euro tot een maximum 24.050 euro (maximaal 2,30 euro per uur. Is nu 1,00 euro per uur). In totaal kan met deze maatregel dus 79.925 euro aan extra baten gegenereerd worden.

Eén van de opties is dus om het betaald parkeren op vrijdag- en zaterdagavond opnieuw in te voeren. Waarbij de invoering op maaiveld de voorkeur heeft. Zowel in de parkeergarage als op maaiveld is het op dit moment gratis. Door het behoud van gratis parkeren in de parkeergarage wordt het gebruik van de garage gestimuleerd en kan dit door de ondernemers als uiting worden gebruikt. Denk bijvoorbeeld aan: Op vrijdagavonden zijn de winkels geopend en kun je gratis parkeren in de parkeergarages.

Invoeren betaald parkeren op doordeweekse avonden

Een andere mogelijkheid is ook om doordeweeks 's avonds betaald parkeren in te voeren. In de parkeergarage wordt op dit moment 's avonds (na 18:00 uur) half tarief gerekend. Als op maaiveld wel het reguliere tarief zou gelden, dan stimuleren we dat bezoekers van de horeca in de parkeergarage gaan staan. Dit zou ook een oplossing kunnen zijn voor de parkeeroverlast die wordt veroorzaakt als er bijvoorbeeld activiteiten in het klooster zijn. Omdat we nu geen betaald parkeren hebben op deze tijden, kunnen we moeilijk een inschatting maken van de potentiële baten. We zijn er vanuit gegaan dat we 2% extra inkomsten voor maaiveldparkeren kunnen genereren. Dit komt neer op ongeveer 23.000 euro. Dit is excl. een eventuele verhoging van het parkeertarief. Bij een verhoging van het parkeertarief komt hier per stap van 5ct. 400 euro bij tot een maximum van 4.000 euro (maximaal 2,50 euro per uur). Aangezien we in dit scenario het betaald parkeren in de parkeergarages op doordeweekse avonden in stand laten, hoeft de 30.500 euro niet gecompenseerd te worden. Daarnaast kan het zijn dat er meer vergunningen afgenomen worden door mensen die nu na 18:30 uur thuiskomen en daarvoor straks een vergunning nodig hebben.

Maatschappelijke consequenties

Het invoeren van betaald parkeren op maaiveld 's avonds op doordeweekse dagen heeft vooral effect op bezoekers van de horeca en activiteiten die 's avonds in de binnenstad plaatsvinden (bijv. het klooster). Aangezien deze sectoren het onder de huidige omstandigheden moeilijk hebben, kan deze maatregel een groot negatief maatschappelijk effect hebben. Wel moet hierbij worden aangetekend dat de pijn kan worden verzacht door het half tarief in de parkeergarages wel in stand te houden of zelfs af te schaffen. In dat geval biedt je de bezoekers een goed alternatief. Dit kan dan echter wel weer zijn effect hebben op de potentiële extra baten. Als iedereen 's avonds in de parkeergarage parkeert tegen half tarief of gratis parkeert is de opbrengst in verhouding een stuk minder. Het ook invoeren van vol tarief (inclusief een verhoging tot 2,30 euro) kan grote maatschappelijke gevolgen hebben voor het theater en de horeca in Woerden.

Zoekopgave 2.3: Wat zijn de mogelijkheden om het reguleringsgebied uit te breiden?

Eén van de opties om extra inkomsten te genereren is het uitbreiden van het reguleringsgebied. Wanneer er in een gebied regulering wordt ingesteld, moet dit wel beleidsmatig te verantwoorden zijn. Alleen de mogelijkheid om extra inkomsten te kunnen genereren is onvoldoende legitimatie. In bijlage 5 is een kwalitatieve beschouwing van deze oplossing opgenomen. Kort gezegd kan er alleen 'winst' worden gemaakt op betaald parkeren als de doorloop van kortparkeerders hoog is en als er dus veel dubbelgebruik van parkeerplaatsen is. Dit is in de wijken rond het centrum en het station niet het geval. Wel heeft het college onlangs het besluit genomen om Defensie-eiland toe te voegen aan het reguleringsgebied. Dit besluit met een waarde van ongeveer 28.000 euro aan aanvullende baten is nog niet verwerkt in de begroting 2021. Deze baten kunnen dus worden ingeboekt in het kader van de Strategische heroriëntatie.

Maatschappelijke consequenties

Het toevoegen van Defensie-eiland aan het reguleringsgebied ligt in de lijn der verwachting en zal daarom naar verwachting geen grote maatschappelijke impact hebben. Logischerwijs volgt het tarief op maaiveld op het Defensie-eiland de tariefstelling in de rest van de binnenstad.

3.5 Samenvatting van zoekrichting 1 en 2

Zoekrichting 1:

Met de maatregelen in zoekrichting 1 is dekking gevonden om de parkeerinkomsten te verhogen met 190.831 euro in 2021. In onderstaande tabel is dit uiteengezet.

Parkeerbegroting	2021	2022	2023
Begroting incl. gewijzigde MOP	€51.269	€53.387	€55.501
Zoekopgave 1.1 ruimte in de huidige begrotingsposten	€142.060	€142.060	€142.060
Zoekopgave 1.2 kapitaallasten versnelde afschrijving Castellum	-€318.232	-€318.232	-€318.232
Zoekopgave 1.2 onderhoudskosten parkeerplaatsen op maaiveld	-€43.395	-€43.395	-€43.395
Zoekopgave 1.2 investering nieuwe parkeerplaatsen	-€22.533	-€22.533	-€22.533
Totaal zoekopgave 1.2 extra kosten toerekenen aan parkeren	-€384.160	-€384.160	-€384.160
Totaal parkeerbegroting/ ruimte voor verhoging parkeerinkomsten	-€190.831	-€188.731	-€186.599

Zoekrichting 2:

In onderstaande tabel zijn de maatregelen in zoekrichting 2 om extra parkeerinkomsten te genereren samengevat.

Overzicht maatregelen zoekrichting 2	basis	iedere stap van 5ct
Invoeren betaald parkeren op vrijdag- en zaterdagavond	€ 50.000,00	€ -
Verhogen tarief betaald parkeren op maaiveld vrijdag- en zaterdagavond	€ -	€ 587,50
Afschaffen half tarief op vrijdag- en zaterdagavond garage	€ 13.500,00	€ 925,00
Invoeren betaald parkeren doordeweeks 's avonds maaiveld	€ 23.000,00	€ 400,00
Afschaffen half tarief 's avonds doordeweeks garages	€ 29.750,00	€ 1.487,50
Verhogen tarief betaald parkeren op maaiveld	€ -	€ 20.000,00
Verhogen tarief betaald parkeren in de parkeergarage	€ -	€ 14.131,25
Totaal	€ 134.750,00	€ 37.531,25

Dit zijn de knopen waar aan gedraaid kan worden om te komen tot de extra parkeerinkomsten. Echter, er zal in de tariefverhoging rekening gehouden moeten worden met de tarieven van de binnenstad van Woerden ten opzichte van andere binnensteden. Op basis van de benchmark en kennis van de parkeermarkt is het advies om het tarief met niet meer dan 25% te verhogen (dus een maximum tarief van 2,50 euro per uur te hanteren).

Begrotingswijziging:

Indien de volledige ruimte voor 100% dekking wordt benut door de parkeerinkomsten te verhogen met 190.831 euro in 2021, dan zal dit resulteren in een begrotingswijziging van 310.358. In onderstaande tabel is dit uiteengezet. Dit betreft een voordeel voor de begroting.

Begrotingswijziging	2021	2022	2023
Zoekopgave 1.1: voordeel begroting	€142.060	€142.060	€142.060
Zoekopgave 2: verhoging parkeerinkomsten	€190.831	€188.731	€186.599
Extra kapitaallasten/MOP- storting	-€22.533	-€22.533	-€22.533
Totaal begrotingswijziging	€310.358	€308.240	€306.126

3.6 Weging zoekrichtingen

In paragraaf 3.2 zijn een aantal toetsingscriteria genoemd om de zoekrichtingen op te kunnen scoren. Hieronder worden de criteria opnieuw genoemd:

- **No regret:** In hoeverre is de maatregel toepasbaar zonder dat hier nadelige consequenties van worden ondervonden.
- **Maatschappelijke beeldvorming:** Hoe komt de maatregel over op de maatschappij. Wordt dit positief ontvangen of juist niet?
- **Beleidsvolgend:** Sluit de maatregel aan bij het ingeslagen beleid?
- **Hoog potentieel genereren baten:** Is de maatregel effectief of is het veel moeite voor een kleine besparing?
- **Aantrekkingskracht binnenstad:** Heeft de maatregel een positief of negatief effect op de aantrekkingskracht van de binnenstad?
- **Doorrekenen kosten aan gebruiker:** Is de verhouding goed tussen wat de gebruiker betaald en wat hij daarvoor terugkrijgt?
- **Makkelijk realiseerbaar:** Zijn er investeringen, is er menskracht of is er tijd nodig om de maatregel in te voeren?
- **Uurtarief:** Komt het uurtarief boven de 2,5 euro?

Toetsingscriteria	Zoekrichting 1		Zoekrichting 2		
	Opgave 1.1	Opgave 1.2	Opgave 2.1	Opgave 2.2	Opgave 2.3
No Regret	++	+	±	-	++
Maatschappelijke beeldvorming	±	±	-	--	++
Beleidsvolgend	±	-	-	+	++
Hoog potentieel genereren baten	++	++	++	+	+
Aantrekkingskracht binnenstad	++	±	-	--	-
Doorrekenen kosten aan gebruiker	++	++	+	+	++
Makkelijk realiseerbaar	++	-	++	++	+

Zoekrichting 1) Besparing op de huidige begroting

Zoekopgave 1.1 Zit er ruimte in de huidige begrotingsposten, wordt er realistisch geraamd?

Deze zoekopgave heeft geen maatschappelijk effect, maar is vooral een interne exercitie. Deze zoekopgave heeft een hoge potentie om geld vrij te spelen om voor andere dingen in te zetten. Het advies is dan ook om de maatregel uit deze zoekrichting door te voeren.

Zoekopgave 1.2 Kunnen we extra kosten toerekenen aan parkeren ten opzichte van huidig?

Deze zoekopgave zelf heeft geen maatschappelijk effect, maar heeft wel consequenties voor de beeldvorming. Doordat we meer kosten toerekenen aan parkeren ontstaat er meer ruimte om daar ook baten tegenover te zetten. In deze zoekrichting gaat het in principe alleen maar over het toerekenen van kosten. Het is wel zo zuiver om alle kosten die gerelateerd zijn aan het parkeren ook ten laste te brengen van het parkeren. Hierin zitten wel keuzes. In het verleden is er bijvoorbeeld voor gekozen om de boekwaarde van parkeergarage Castellum af te boeken met 10 mio. In deze zoekrichting doen we het voorstel om deze kosten alsnog extracomptabel aan de parkeerbegroting toe te rekenen.

Zoekrichting 2) Meer inkomsten genereren

Zoekopgave 2.1 Welke ruimte zit er in de tarieven (zowel op maaiveld als in de parkeergarage)?

In deze zoekopgave gaat het over de potentie van het ophogen van het parkeertarief zowel op maaiveld als in de parkeergarage. Dit is de gemakkelijkste manier om snel extra geld te genereren, maar is ook controversieel. Het parkeren wordt al snel als melkkoe gezien als je de tarieven te snel laat stijgen. Een geleidelijke stijging is dus beter voor de beeldvorming. Wel moet ervoor worden gewaakt dat het tarief op maaiveld niet boven de 2,50 euro uit komt. Dit is niet wenselijk vanwege de hoogte van de stijging, de positie ten opzichte van andere gemeenten en de beeldvorming. Voor parkeren op maaiveld geldt dat het verschil ten opzichte van het tarief op straat minimaal 20 cent per uur moet bedragen.

Zoekopgave 2.2 Welke mogelijkheden zijn er om de reguleringstijden uit te breiden?

In deze zoekopgave is de uitbreiding van reguleringstijden binnen het bestaande reguleringsgebied onderzocht. Het draagvlak voor het herinvoeren van betaald parkeren op vrijdag- en zaterdagavond is beleidsmatig goed uit te leggen en zal na enig protest naar verwachting geaccepteerd worden. Het invoeren van betaald parkeren op avonden doordeweeks ligt een stuk gevoeliger. Het maatschappelijk draagvlak zal hiervoor laag zijn, omdat met name de horeca en de cultuursector hiermee worden geraakt. Echter kan het wel ook huidige parkeerproblemen oplossen, bijvoorbeeld als er nu activiteiten zijn in het klooster. De potentie van de maatregel is beperkt, omdat het parkeren door bezoekers op doordeweekse avonden beperkt is. Daarnaast kunnen bewoners ook last ondervinden van deze maatregel doordat hun bezoek 's avonds moet betalen en sommigen moeten misschien een vergunning aanschaffen als ze dat nu nog niet hebben. Wel worden de kosten zoveel mogelijk doorbelast aan degene die gebruik maakt van de parkeerplaatsen, omdat er in deze opgave de meeste spreiding van reguleringstijden is. Dit is alleen niet uitsluitend op de momenten dat de parkeerruimte ook schaars is, wat weer tot onvrede kan leiden.

Zoekopgave 2.3 Wat zijn de mogelijkheden om het reguleringsgebied uit te breiden?

Hier is gekeken naar de uitbreiding van gereguleerd gebied. Aangezien de uitbreiding met het Defensie-eiland in lijn der verwachting ligt, zal dit maatschappelijk niet veel ophef opleveren. Deze maatregel is dan ook no-regret. Het toevoegen van nog extra gereguleerd gebied, moet beleidsmatig vooral een goede legitimatie hebben om dit te kunnen verantwoorden. De ervaring is wel dat je hiermee met name de extra kosten terug kan verdienen, maar dat het niet veel extra oplevert voor de parkeerbegroting. Het heeft in dat kader alleen zin om bij winkelcentra betaald parkeren in te voeren en daar is in Woerden absoluut geen maatschappelijk draagvlak voor. De potentie van het uitbreiden van het reguleringsgebied is daarmee gering.

3.7 Investeren in een nieuwe parkeergarage

In het nieuwe parkeerbeleid wordt gesproken over de functie van een eventueel nieuw te bouwen parkeergarage net buiten de binnenstad. Er wordt aangegeven dat we vroegtijdig een onderzoek moeten starten naar potentiële locaties, vanwege de doorlooptijd van de voorbereiding en de bouw van een garage. Als de locatie bekend is kan de beoogde plek al ruimtelijk gereserveerd worden, zodat deze beschikbaar blijft om later een parkeergarage op te kunnen bouwen. Een dergelijke parkeergarage biedt mogelijkheden voor het parkeerbeleid om bepaalde doelgroepen op afstand te laten parkeren en heeft tot doel om de piek in de weekenden of andere drukke momenten op te kunnen vangen. Ook kan een nieuwe parkeergarage dienst doen als mobiliteitshub voor het delen van (elektrische) deelauto's of als laadstation voor het opladen van elektrische auto's. In bijlage 7 is een uitgebreide toelichting opgenomen van de kansen en bedreigingen en overweging bij het bouwen van een nieuwe parkeergarage.

Om een dergelijke parkeergarage te kunnen bouwen, moet er ook financiering zijn. Aangezien de benodigde capaciteit en vorm van de parkeergarage op dit moment moeilijk zijn in te schatten en er nog geen locatie bekend is waar de parkeergarage definitief moet komen, is het erg moeilijk om hier een prijs voor te bepalen. Om in het kader van de Strategische Heroriëntatie toch een berekening te kunnen maken, gaan we voor het gemak even uit van een parkeergarage met boekwaarde van 20 miljoen euro. Met een afschrijving van 50 jaar, een annuïtaire lening en een rente van 2%, is de kapitaallast 636.456 euro per jaar.

Nieuw te bouwen parkeergarage	
Investering	€ 20.000.000,-
Afschrijvingstermijn	50 jaar
Lening	Annuïtair
Rentepercentage	2%
Jaarlijkse exploitatielast	€636.546,-

Overige kosten

Los van de exploitatielast worden er ook kosten gemaakt voor jaarlijks onderhoud van de gebouwen en systemen en meerjarig planmatig onderhoud. Daarnaast worden er ook kosten gemaakt voor het dagelijks beheer van de parkeergarage, de investering en afschrijving van systemen en de gebruikerskosten van de systemen. Een ruwe schatting is dat dit bij elkaar zo'n 200.000 euro per jaar zal zijn.

In totaal worden er dus 836.546 euro aan extra kosten gemaakt. Uiteraard genereert de nieuwe parkeergarage ook inkomsten. Uitgaande van een parkeergarage met 250 parkeerplaatsen, een bezettingspercentage van 10% en een tarief van 2 euro per uur, zijn deze inkomsten 438.000 euro. In dat geval moet voor 398.546 euro nog dekking worden gevonden. Dit kan door het tarief te verhogen, het dekkingspercentage te verhogen (dubbelgebruik) of de investering te verkleinen (minder plekken is ook een hoger dekkingspercentage).

Gezien de onzekerheden die er zijn wordt het investeren in een nieuw parkeergarage verder niet meegenomen in de uitwerking van de varianten.

4 Varianten voor bijsturing

4.1 Variant 1: 5% financiële bijsturing

Voor een financiële bijsturing van 5% wordt gerekend met een bedrag van 77.000 euro. Dit betekent dat er een rechtvaardiging moet zijn om 77.000 euro aan extra baten op te halen ten opzichte van de huidige meerjarenbegroting. In de huidige meerjarenbegroting met de gewijzigde MOP systematiek is al een positief saldo geraamd van gemiddeld zo'n 53.000 euro. Als we dus 77.000 euro aan extra baten moeten ophalen ten opzichte van huidig, gaat het in deze variant van financiële bijsturing om een positief begrotingssaldo van **130.000 euro**.

Pakket van maatregelen

In zoekrichting 1 is een rechtvaardig gevonden om extra inkomsten te genereren. Per saldo bedraagt de ruimte 190.831 euro voor 2021. Aangezien we in deze variant een financiële bijsturing van 5% beogen, hoeven we 'slechts' 77.000 euro aan saldoverbetering te realiseren. In onderstaande tabel zijn de in hoofdstuk 4 beschreven maatregelen samengevat.

Overzicht maatregelen zoekrichting 2	basis	iedere stap van 5ct
Invoeren betaald parkeren op vrijdag- en zaterdagavond	€ 50.000,00	€ -
Verhogen tarief betaald parkeren op maaiveld vrijdag- en zaterdagavond	€ -	€ 587,50
Afschaffen half tarief op vrijdag- en zaterdagavond garage	€ 13.500,00	€ 925,00
Invoeren betaald parkeren doordeweeks 's avonds maaiveld	€ 23.000,00	€ 400,00
Afschaffen half tarief 's avonds doordeweeks garages	€ 29.750,00	€ 1.487,50
Verhogen tarief betaald parkeren op maaiveld	€ -	€ 20.000,00
Verhogen tarief betaald parkeren in de parkeergarage	€ -	€ 14.131,25
Totaal	€ 134.750,00	€ 37.531,25

Er zijn diverse keuzes te maken om tot extra parkeeropbrengsten te komen van €77.000. Door de maatregelen in zoekrichting 1.2, extra toerekenen aan parkeren, is voldoende dekking om deze inkomstenverhoging te realiseren zonder dat er sprake is van afdracht van winstbelasting.

4.2 Variant 2: 15% financiële bijsturing

Als 15% extra inkomsten gegenereerd worden, dan hebben we het over een bedrag van 230.000 euro. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de getallen die in zoekrichting 2 zijn genoemd. In deze tabel wordt de maximale potentie aangegeven van het genereren van extra parkeerinkomsten binnen de beperkingen die eerder in deze rapportage benoemd zijn. In de tabel wordt uitgegaan van een maximale tariefstijging op maaiveld van 25% tot 2,50 euro. Voor de parkeergarages wordt uitgegaan van een maximale tariefstijging tot 2,30 euro (20ct. minder dat op maaiveld). De maximale potentiële baten bedragen 434.596 euro.

Potentie genereren extra baten	potentie extra baten totaal	per stap van 5 ct.
Verhoging parkeertarief maaiveld	€ 200.000,00	€ 20.000,00
verhoging parkeertarief parkeergarage	€ 84.787,50	€ 14.131,25
Uitbreiding reguleringsgebied DE	€ 26.950,00	n.v.t.
Verhoging tarief parkeren op maaiveld DE	€ 7.008,00	€ 700,80
Invoeren betaald parkeren vrijdag- en zaterdagavond	€ 50.000,00	n.v.t.
Verhoging parkeertarief maaiveld vrij-/zaterdagavond	€ 5.875,00	€ 587,50
Verhoging parkeertarief parkeergarage vrij-/zaterdagavond	€ 24.050,00	€ 925,00
Invoeren betaald parkeren 's avonds doordeweeks	€ 23.000,00	n.v.t.
Verhoging parkeertarief 's avonds doordeweeks op maaiveld	€ 4.000,00	€ 400,00
Verhoging parkeertarief 's avonds doordeweeks in de parkeergarage	€ 8.925,00	€ 1.487,50
Totaal	€ 434.595,50	€ 38.232,05

Hierbij opgemerkt dat de parkeerinkomsten met 190.831 euro verhoogd kunnen worden om 100% dekkend te zijn. Zoals in hoofdstuk 3.5 toegelicht wordt door het benutten van de maximale ruimte (100% dekking) een begrotingsvoordeel behaald van 310.358 in 2021 ten opzichte van huidig. Hiermee wordt de doelstelling van 15% financiële bijsturing ruimschoots behaald. Indien de dekking meer dan 100% bedraagt, dan zal sprake zijn dan afdracht van winstbelasting zoals beschreven in hoofdstuk 3.1. Kortom; er zijn diverse keuzes te maken om te komen tot een financiële bijsturen van 15% (230.000 euro).

4.3 Consequenties voor sturing en beheersing

Een aantal van de financiële berekeningen zijn gebaseerd op aannames. Daarnaast zal niet ieder effect één op één optreden, omdat er ook een verschuiving tussen parkeren op maaiveld en parkeren in de parkeergarage zal plaatsvinden. Het is dus aan te raden om na de toepassing van maatregelen de daadwerkelijke inkomsten en uitgaven te blijven monitoren en waar nodig bij te sturen. Wel loopt de verwerking in de begroting altijd iets achter, omdat we pas van een half jaar data hebben als we de begroting voor het volgende jaar moeten indienen. Hier moet dus rekening mee worden gehouden.

Naast het monitoren van de eigen financiën is het ook noodzakelijk om de te blijven kijken welke tarieven omliggende en vergelijkbare gemeentes (qua omvang) hanteren. We moeten ons als Woerden niet uit de markt prijzen. Je kunt de maatschappelijke discussie iets beïnvloeden door niet ineens het parkeertarief te verhogen, maar dit in een jaarlijkse staffel te doen. Hiermee komt de verhoging niet in een grote stap en heb je minder snel de schijn tegen dat de parkeerinkomsten als melkkoe gebruikt worden.

4.4 Risico's varianten

In de varianten zijn een aantal maatregelen als uitgangspunt genomen. De risico's van deze afzonderlijke maatregelen staan al bij de weging van zoekrichtingen vermeld. Het grootste risico is dat de middenstand de uitbreidingen van reguleringstijden en verhogingen van tarieven niet accepteert en in opstand komt. Gezien de huidige tijden hebben de ondernemingen die het hardst door deze verhoging hierdoor getroffen worden het financieel al zwaar.

Daarnaast is het een risico dat we persé alle (comptabele) kosten willen dekken en daardoor een onrealistisch hoog tarief in rekening gaan brengen. Een bedrag van hoger dan 2,50 euro is voor een stad als Woerden eigenlijk niet meer geloofwaardig, als je dit vergelijkt met andere gemeenten. Hier moet ook blijvend aandacht voor zijn.

Bijlage 1

Overzicht van huidige meerjarenbegroting parkeren

Exploatiebegroting huidig					
Inkomsten	2019	2020	2021	2022	2023
Parkeren op maaiveld					
inkomsten betaald parkeren	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000
vergunningen	€ 178.000	€ 178.000	€ 178.000	€ 178.000	€ 178.000
naheffingsaanslagen	€ 167.500	€ 167.500	€ 167.500	€ 167.500	€ 167.500
geïnde leges	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500
Subtotaal	€ 1.149.000	€ 1.149.000	€ 1.149.000	€ 1.149.000	€ 1.149.000
Parkeren in parkeergarage Castellum					
inkomsten betaald parkeren	€ 490.000	€ 490.000	€ 490.000	€ 490.000	€ 490.000
Abonnementen	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000
Opbrengsten laadpunten	€ -	€ 4.000	€ 5.000	€ 6.000	€ 7.000
Diverse baten	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Subtotaal	€ 569.000	€ 573.000	€ 574.000	€ 575.000	€ 576.000
Parkeren in parkeergarage Defensie-eiland					
inkomsten betaald parkeren	€ 30.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Abonnementen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Laadpalen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijdrage investeringen economisch nut	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Subtotaal	€ 30.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Totale inkomsten	€ 1.748.000	€ 1.797.000	€ 1.798.000	€ 1.799.000	€ 1.800.000

Uitgaven	2019	2020	2021	2022	2023
Parkeren op maaiveld					
Kosten ParkeerService	€ 339.020	€ 347.834	€ 347.834	€ 347.834	€ 347.834
Huur gebouwen	€ 3.000	€ 3.078	€ 3.158	€ 3.240	€ 3.324
Huur grond groenendaal	€ 1.020	€ 1.047	€ 1.047	€ 1.047	€ 1.047
Verzekeringen	€ -	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
Afschrijvingen	€ 26.507	€ 26.488	€ 26.741	€ 26.998	€ 27.261
Rente	€ 3.899	€ 2.989	€ 2.459	€ 1.924	€ 1.385
Onderhoud parkeermeters	€ 33.000	€ 33.858	€ 33.858	€ 33.858	€ 33.858
Overige kosten/ diverse uitgaven	€ 7.500	€ 7.695	€ 7.695	€ 7.695	€ 7.695
Elektra	€ 15.400	€ 15.800	€ 15.800	€ 15.800	€ 15.800
Administratiekosten	€ 520	€ 534	€ 534	€ 534	€ 534
Subtotaal	€ 429.866	€ 439.373	€ 439.176	€ 438.980	€ 438.788

Zie vervolg op volgende pagina

Uitgaven vervolg	2019	2020	2021	2022	2023
Parkeren in parkeergare Castellum					
Kosten ParkeerService	€ 207.460	€ 212.854	€ 212.854	€ 212.854	€ 212.854
Onderhoud o.b.v. meerjaren onderhoudsplanung	€ 49.000	€ 47.951	€ 57.461	€ 192.169	€ 42.508
Onderhoudskosten materieel en installaties	€ 35.000	€ 35.910	€ 35.910	€ 35.910	€ 35.910
Elektra	€ 35.000	€ 35.910	€ 35.910	€ 35.910	€ 35.910
Water	€ 150	€ 154	€ 154	€ 154	€ 154
Beveiligingskosten	€ 3.000	€ 3.078	€ 3.078	€ 3.078	€ 3.078
verzekeringen	€ 1.365	€ 1.430	€ 1.430	€ 1.430	€ 1.430
Belastingen en rechten (0%)	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000
Afschrijvingen investeringen	€ 10.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
Rente investeringen	€ 2.615	€ 2.600	€ 2.320	€ 2.040	€ 1.760
Afschrijvingen	€ 176.552	€ 215.842	€ 219.517	€ 223.266	€ 227.090
Rente	€ 250.386	€ 223.700	€ 219.383	€ 214.992	€ 210.527
Bijdrage VVE	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000
telefoon- en internetkosten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Zuiveringsheffing	€ 2.134	€ 2.134	€ 2.134	€ 2.134	€ 2.134
besparing parkeren	€ 29.000-	€ -	€ -	€ -	€ -
Openbaar toilet schoonmaakkosten	€ 7.000	€ 7.182	€ 7.182	€ 7.182	€ 7.182
Openbaar toilet onderhoudskosten	€ 5.000	€ 5.130	€ 5.130	€ 5.130	€ 5.130
Openbaar toilet belastingen en rechten (0%)	€ 600	€ 616	€ 616	€ 616	€ 616
Subtotaal	€ 807.262	€ 859.491	€ 868.079	€ 1.001.865	€ 851.283
Parkeren in parkeergarage Defensie-eiland					
Kosten ParkeerService	€ 60.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Afschrijvingen economisch nut	€ -	€ -	€ 32.031	€ 32.672	€ 33.325
Rente economisch nut	€ 49.987	€ 52.393	€ 54.184	€ 53.543	€ 52.889
Onderhoud o.b.v. meerjaren onderhoudsplanung	€ 36.125	€ 36.125	€ 36.125	€ 36.125	€ 36.125
Zuiveringsheffing	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Overige kosten	€ 2.060	€ 2.114	€ 2.114	€ 2.114	€ 2.114
Elektra	€ 5.000	€ 5.130	€ 5.130	€ 5.130	€ 5.130
Water	€ 150	€ 154	€ 154	€ 154	€ 154
Beveiligingskosten	€ 2.100	€ 2.155	€ 2.155	€ 2.155	€ 2.155
Onderhoudskosten materieel en installaties	€ 25.000	€ 25.650	€ 25.650	€ 25.650	€ 25.650
verzekeringen	€ 365	€ 1.920	€ 1.920	€ 1.920	€ 1.920
Belastingen en rechten (0%)	€ 7.100	€ 7.100	€ 7.100	€ 7.100	€ 7.100
Bijdrage VVE	€ 5.200	€ 5.200	€ 5.200	€ 5.200	€ 5.200
telefoon- en internetkosten	€ 3.600	€ 3.694	€ 3.694	€ 3.694	€ 3.694
Subtotaal	€ 197.687	€ 182.635	€ 216.457	€ 216.457	€ 216.456
Parkeren algemeen					
Loonkosten	€ 55.698	€ 53.612	€ 53.612	€ 53.612	€ 53.612
Overhead	€ 29.991	€ 28.868	€ 28.868	€ 28.868	€ 28.868
Subtotaal	€ 85.689	€ 82.480	€ 82.480	€ 82.480	€ 82.480
Totale uitgaven	€ 1.520.504	€ 1.563.979	€ 1.606.192	€ 1.739.782	€ 1.589.007
	2019	2020	2021	2022	2023
Ontvangsten	€ 1.748.000	€ 1.797.000	€ 1.798.000	€ 1.799.000	€ 1.800.000
Uitgaven	€ 1.520.504	€ 1.563.979	€ 1.606.192	€ 1.739.782	€ 1.589.007
Saldo	€ 227.496	€ 233.021	€ 191.808	€ 59.218	€ 210.993

Bijlage 2

Overzicht van huidige meerjarenbegroting parkeren met wijziging MOP (zie paragraaf 2.4)

Exploitatiebegroting huidig + wijziging MOP					
Inkomsten	2019	2020	2021	2022	2023
Parkeren op maaiveld					
inkomsten betaald parkeren	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000
vergunningen	€ 178.000	€ 178.000	€ 178.000	€ 178.000	€ 178.000
naheffingsaanslagen	€ 167.500	€ 167.500	€ 167.500	€ 167.500	€ 167.500
geïnde leges	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500
Subtotaal	€ 1.149.000	€ 1.149.000	€ 1.149.000	€ 1.149.000	€ 1.149.000
Parkeren in parkeergarage Castellum					
inkomsten betaald parkeren	€ 490.000	€ 490.000	€ 490.000	€ 490.000	€ 490.000
Abonnementen	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000
Opbrengsten laadpunten	€ -	€ 4.000	€ 5.000	€ 6.000	€ 7.000
Diverse baten	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Subtotaal	€ 569.000	€ 573.000	€ 574.000	€ 575.000	€ 576.000
Parkeren in parkeergarage Defensie-eiland					
Inkomsten betaald parkeren	€ 30.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Abonnementen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Laadpalen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijdrage investeringen economisch nut	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Subtotaal	€ 30.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Totale inkomsten	€ 1.748.000	€ 1.797.000	€ 1.798.000	€ 1.799.000	€ 1.800.000

Uitgaven	2019	2020	2021	2022	2023
Parkeren op maaiveld					
Kosten ParkeerService	€ 339.020	€ 347.834	€ 347.834	€ 347.834	€ 347.834
Huur gebouwen	€ 3.000	€ 3.078	€ 3.158	€ 3.240	€ 3.324
Huur grond groenendaal	€ 1.020	€ 1.047	€ 1.047	€ 1.047	€ 1.047
Verzekeringen	€ -	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
Afschrijvingen	€ 26.507	€ 26.488	€ 26.741	€ 26.998	€ 27.261
Rente	€ 3.899	€ 2.989	€ 2.459	€ 1.924	€ 1.385
Onderhoud parkeermeters	€ 33.000	€ 33.858	€ 33.858	€ 33.858	€ 33.858
Overige kosten/ diverse uitgaven	€ 7.500	€ 7.695	€ 7.695	€ 7.695	€ 7.695
Elektra	€ 15.400	€ 15.800	€ 15.800	€ 15.800	€ 15.800
Administratiekosten	€ 520	€ 534	€ 534	€ 534	€ 534
Subtotaal	€ 429.866	€ 439.373	€ 439.176	€ 438.980	€ 438.788

Zie vervolg op volgende pagina

Uitgaven vervolg	2019	2020	2021	2022	2023
Parkeren in parkeergare Castellum					
Kosten ParkeerService	€ 207.460	€ 212.854	€ 212.854	€ 212.854	€ 212.854
Onderhoud o.b.v. meerjaren onderhoudsplanung	€ 49.000	€ 47.951	€ 198.000	€ 198.000	€ 198.000
Onderhoudskosten materieel en installaties	€ 35.000	€ 35.910	€ 35.910	€ 35.910	€ 35.910
Elektra	€ 35.000	€ 35.910	€ 35.910	€ 35.910	€ 35.910
Water	€ 150	€ 154	€ 154	€ 154	€ 154
Beveiligingskosten	€ 3.000	€ 3.078	€ 3.078	€ 3.078	€ 3.078
verzekeringen	€ 1.365	€ 1.430	€ 1.430	€ 1.430	€ 1.430
Belastingen en rechten (0%)	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000
Afschrijvingen investeringen	€ 10.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
Rente investeringen	€ 2.615	€ 2.600	€ 2.320	€ 2.040	€ 1.760
Afschrijvingen	€ 176.552	€ 215.842	€ 219.517	€ 223.266	€ 227.090
Rente	€ 250.386	€ 223.700	€ 219.383	€ 214.992	€ 210.527
Bijdrage VVE	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000
telefoon- en internetkosten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Zuiveringsheffing	€ 2.134	€ 2.134	€ 2.134	€ 2.134	€ 2.134
besparing parkeren	€ 29.000-	€ -	€ -	€ -	€ -
Openbaar toilet schoonmaakkosten	€ 7.000	€ 7.182	€ 7.182	€ 7.182	€ 7.182
Openbaar toilet onderhoudskosten	€ 5.000	€ 5.130	€ 5.130	€ 5.130	€ 5.130
Openbaar toilet belastingen en rechten (0%)	€ 600	€ 616	€ 616	€ 616	€ 616
Subtotaal	€ 807.262	€ 859.491	€ 1.008.618	€ 1.007.696	€ 1.006.775
Parkeren in parkeergarage Defensie-eiland					
Kosten ParkeerService	€ 60.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Afschrijvingen economisch nut	€ -	€ -	€ 32.031	€ 32.672	€ 33.325
Rente economisch nut	€ 49.987	€ 52.393	€ 54.184	€ 53.543	€ 52.889
Onderhoud o.b.v. meerjaren onderhoudsplanung	€ 36.125	€ 36.125	€ 36.125	€ 36.125	€ 36.125
Zuiveringsheffing	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Overige kosten	€ 2.060	€ 2.114	€ 2.114	€ 2.114	€ 2.114
Elektra	€ 5.000	€ 5.130	€ 5.130	€ 5.130	€ 5.130
Water	€ 150	€ 154	€ 154	€ 154	€ 154
Beveiligingskosten	€ 2.100	€ 2.155	€ 2.155	€ 2.155	€ 2.155
Onderhoudskosten materieel en installaties	€ 25.000	€ 25.650	€ 25.650	€ 25.650	€ 25.650
verzekeringen	€ 365	€ 1.920	€ 1.920	€ 1.920	€ 1.920
Belastingen en rechten (0%)	€ 7.100	€ 7.100	€ 7.100	€ 7.100	€ 7.100
Bijdrage VVE	€ 5.200	€ 5.200	€ 5.200	€ 5.200	€ 5.200
telefoon- en internetkosten	€ 3.600	€ 3.694	€ 3.694	€ 3.694	€ 3.694
Subtotaal	€ 197.687	€ 182.635	€ 216.457	€ 216.457	€ 216.456
Parkeren algemeen					
Loonkosten	€ 55.698	€ 53.612	€ 53.612	€ 53.612	€ 53.612
Overhead	€ 29.991	€ 28.868	€ 28.868	€ 28.868	€ 28.868
Subtotaal	€ 85.689	€ 82.480	€ 82.480	€ 82.480	€ 82.480
Totale uitgaven	€ 1.520.504	€ 1.563.979	€ 1.746.731	€ 1.745.613	€ 1.744.499
	2019	2020	2021	2022	2023
Ontvangsten	€ 1.748.000	€ 1.797.000	€ 1.798.000	€ 1.799.000	€ 1.800.000
Uitgaven	€ 1.520.504	€ 1.563.979	€ 1.746.731	€ 1.745.613	€ 1.744.499
Saldo	€ 227.496	€ 233.021	€ 51.269	€ 53.387	€ 55.501

Bijlage 3

Zoekrichting 2: welke ruimte zit er in de huidige begroting

GrbkNr	Omschrijving Grootboeknummer	ECL	Omschrijving kostensoort	2020 begroting	2021 begroting	analyse 2021 tov 2020
60630010	Baten parkeren	37033	Bewonersvergunningen	-178.000,00	-210.000,00	-32.000,00
60630010	Baten parkeren	37032	Opbrengst garageparkeren	-490.000,00	-520.000,00	-30.000,00
			totaal baten	-668.000,00	-730.000,00	-62.000,00
62200010	Parkeren op het maaiveld	38010	Elektra	15.800,00	12.800,00	-3.000,00
62200010	Parkeren op het maaiveld	38020	Overige kosten / diverse uitgaven	7.695,00	3.195,00	-4.500,00
62200010	Parkeren op het maaiveld	38057	Huur gebouwen	3.078,00	4.250,00	1.172,00
62200010	Parkeren op het maaiveld	38136	Kosten Parkeerservice	347.834,00	297.834,00	-50.000,00
62200010	Parkeren op het maaiveld	38166	Onderhoud parkeermeters	33.858,00	20.000,00	-13.858,00
62200011	Parkeren in de parkeergarage Castellum	38010	Elektra	35.910,00	36.250,00	340,00
62200011	Parkeren in de parkeergarage Castellum	38151	Kosten Parkeerservice	212.854,00	237.460,00	24.606,00
62200011	Parkeren in de parkeergarage Castellum	38013	Water	154,00	300,00	146,00
62200011	Parkeren in de parkeergarage Castellum	38017	Onderhoudkosten materieel, installaties & machir	35.910,00	17.000,00	-18.910,00
62200011	Parkeren in de parkeergarage Castellum	38015	Beveiligingskosten	3.078,00	7.000,00	3.922,00
62200012	Openbaar toilet parkeergarage	38014	Schoonmaakkosten / reinigingskosten	7.182,00	6.000,00	-1.182,00
62200012	Openbaar toilet parkeergarage	38017	Onderhoudkosten materieel, installaties & machir	5.130,00	2.500,00	-2.630,00
62200012	Openbaar toilet parkeergarage	38340	Belastingen en rechten (0%)	616,00	100,00	-516,00
62200015	Parkeren in de parkeergarage Defensie-eiland	38017	Onderhoudkosten materieel, installaties & machir	25.650,00	15.000,00	-10.650,00
62200015	Parkeren in de parkeergarage Defensie-eiland	38151	Kosten Parkeerservice	40.000,00	35.000,00	-5.000,00
			totaal lasten	774.749,00	694.689,00	-80.060,00
						-142.060,00
						lagere exploitatie

Bijlage 4

Overzicht van gewijzigde meerjarenbegroting parkeren 2021 en verder n.a.v. zoekrichting 1 en 2

Gewijzigde meerjarenbegroting n.a.v. zoekrichting 1 en 2					
Inkomsten	2021	2022	2023	2024	2025
Parkeren op maaiveld					
inkomsten betaald parkeren	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000
vergunningen	€ 210.000	€ 210.000	€ 210.000	€ 210.000	€ 210.000
naheffingsaanslagen	€ 167.500	€ 167.500	€ 167.500	€ 167.500	€ 167.500
geïnde leges	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500
Subtotaal	€ 1.181.000	€ 1.181.000	€ 1.181.000	€ 1.181.000	€ 1.181.000
Parkeren in parkeergarage Castellum					
inkomsten betaald parkeren	€ 520.000	€ 520.000	€ 520.000	€ 520.000	€ 520.000
Abonnementen	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000
Opbrengsten laadpunten	€ 5.000	€ 6.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
Diverse baten	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Subtotaal	€ 604.000	€ 605.000	€ 606.000	€ 606.000	€ 606.000
Parkeren in parkeergarage Defensie-eiland					
Inkomsten betaald parkeren	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Abonnementen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Laadpalen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijdrage investeringen economisch nut	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Subtotaal	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Totale inkomsten	€ 1.860.000	€ 1.861.000	€ 1.862.000	€ 1.862.000	€ 1.862.000

Uitgaven	2021	2022	2023	2024	2025
Parkeren op maaiveld					
Kosten ParkeerService	€ 297.834	€ 297.834	€ 297.834	€ 297.834	€ 297.834
Huur gebouwen	€ 4.250	€ 4.250	€ 4.250	€ 4.250	€ 4.250
Huur grond groenendaal	€ 1.047	€ 1.047	€ 1.047	€ 1.047	€ 1.047
Verzekeringen	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
Afschrijvingen	€ 26.741	€ 26.998	€ 27.261	€ 13.675	€ 13.949
Rente	€ 7.659	€ 7.124	€ 6.585	€ 6.039	€ 5.766
Onderhoud parkeermeters	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Overige kosten/ diverse uitgaven	€ 3.195	€ 3.195	€ 3.195	€ 3.195	€ 3.195
Elektra	€ 12.800	€ 12.800	€ 12.800	€ 12.800	€ 12.800
Storting MOP voor vervanging parkeerautomaten	€ 17.333	€ 17.333	€ 17.333	€ 17.333	€ 17.333
Onderhoud parkeerplaatsen op maaiveld (R&B)	€ 43.395	€ 43.395	€ 43.395	€ 43.395	€ 43.395
Administratiekosten	€ 534	€ 534	€ 534	€ 535	€ 536
Subtotaal	€ 434.839	€ 434.561	€ 434.285	€ 420.154	€ 420.155

Zie vervolg op volgende pagina

Vervolg uitgaven	2021	2022	2023	2024	2025
Parkeren in parkeergare Castellum					
Kosten ParkeerService	€ 237.460	€ 237.460	€ 237.460	€ 237.460	€ 237.460
Onderhoud o.b.v. meerjaren onderhoudsplanung	€ 198.000	€ 198.000	€ 198.000	€ 198.000	€ 198.000
Onderhoudskosten materieel en installaties	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000
Elektra	€ 36.250	€ 36.250	€ 36.250	€ 36.250	€ 36.250
Water	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
Beveiligingskosten	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
verzekeringen	€ 1.430	€ 1.430	€ 1.430	€ 1.430	€ 1.430
Belastingen en rechten (0%)	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000
Afschrijvingen investeringen	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
Rente investeringen	€ 2.320	€ 2.040	€ 1.760	€ 1.480	€ 1.200
Afschrijvingen	€ 341.451	€ 347.639	€ 353.950	€ 360.388	€ 366.955
Rente	€ 415.681	€ 408.851	€ 401.899	€ 394.820	€ 387.612
Bijdrage VVE	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000
telefoon- en internetkosten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Zuiveringsheffing	€ 2.134	€ 2.134	€ 2.134	€ 2.134	€ 2.134
besparing parkeren	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Openbaar toilet schoonmaakkosten	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
Openbaar toilet onderhoudskosten	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
Openbaar toilet belastingen en rechten (0%)	€ 100	€ 100	€ 100	€ 100	€ 100
Subtotaal	€ 1.332.626	€ 1.331.704	€ 1.330.783	€ 1.329.862	€ 1.328.941
Parkeren in parkeergarage Defensie-eiland					
Kosten ParkeerService	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Afschrijvingen economisch nut	€ 32.031	€ 32.672	€ 33.325	€ 33.992	€ 34.672
Rente economisch nut	€ 54.184	€ 53.543	€ 52.889	€ 52.223	€ 51.543
Onderhoud o.b.v. meerjaren onderhoudsplanung	€ 36.125	€ 36.125	€ 36.125	€ 36.125	€ 36.125
Zuiveringsheffing	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Overige kosten	€ 2.114	€ 2.114	€ 2.114	€ 2.114	€ 2.114
Elektra	€ 5.130	€ 5.130	€ 5.130	€ 5.130	€ 5.130
Water	€ 154	€ 154	€ 154	€ 154	€ 154
Beveiligingskosten	€ 2.155	€ 2.155	€ 2.155	€ 2.155	€ 2.155
Onderhoudskosten materieel en installaties	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
verzekeringen	€ 1.920	€ 1.920	€ 1.920	€ 1.920	€ 1.920
Belastingen en rechten (0%)	€ 7.100	€ 7.100	€ 7.100	€ 7.100	€ 7.100
Bijdrage VVE	€ 5.200	€ 5.200	€ 5.200	€ 5.200	€ 5.200
telefoon- en internetkosten	€ 3.694	€ 3.694	€ 3.694	€ 3.694	€ 3.694
Subtotaal	€ 200.807	€ 200.807	€ 200.806	€ 200.807	€ 200.807
Parkeren algemeen					
Loonkosten	€ 53.612	€ 53.612	€ 53.612	€ 53.612	€ 53.612
Overhead	€ 28.868	€ 28.868	€ 28.868	€ 28.868	€ 28.868
Subtotaal	€ 82.480	€ 82.480	€ 82.480	€ 82.480	€ 82.480
Totale uitgaven	€ 2.050.752	€ 2.049.552	€ 2.048.354	€ 2.033.303	€ 2.032.383
	2021	2022	2023	2024	2025
Ontvangsten	€ 1.860.000	€ 1.861.000	€ 1.862.000	€ 1.862.000	€ 1.862.000
Uitgaven	€ 2.050.752	€ 2.049.552	€ 2.048.354	€ 2.033.303	€ 2.032.383
Saldo	-€ 190.752	-€ 188.552	-€ 186.354	-€ 171.303	-€ 170.383
= Gewijzigde posten n.a.v. zoekrichting 1					
= Gewijzigde posten n.a.v. zoekrichting 2					

Bijlage 5

Uitbreiding reguleringsgebied

Onder zoekrichting 2 staat beschreven dat één van de opgaven is om te onderzoeken of het uitbreiden van het reguleringsgebied kan bijdragen aan het genereren van extra inkomsten. Hieronder wordt aangegeven wat daar allemaal bij komt kijken. Als je het hebt over het uitbreiden van reguleringsgebied moet je terug naar de basis waarom je ook alweer gereguleerd parkeren hebt. Parkeerregulering is een maatregel om op plekken waar de parkeerdruk hoog is en de ruimte schaars, de beschikbare ruimte zo goed mogelijk te verdelen. Met het invoeren van parkeerregulering heb je namelijk invloed op welke doelgroep op welk moment van de beschikbare parkeerruimte gebruik mag maken. In de wijken rond het huidige reguleringsgebied (binnenstad) en rond het station is de parkeerdruk erg hoog. Deze wijken komen daardoor potentieel in aanmerking voor het invoeren van parkeerregulering. Eén van de opties is dan het invoeren van betaald parkeren.

Extra inkomsten

Wanneer wordt gesproken over het genereren van extra parkeerinkomsten als gevolg van uitbreiding van reguleringsgebied, komt eigenlijk alleen de invoering van 'betaald parkeren' in aanmerking. Als betaald parkeren wordt ingevoerd moet echter het hoofddoel wel zijn om kortparkeerders de gelegenheid te geven om van de parkeerplaatsen gebruik te laten maken. Het invoeren van betaald parkeren met dat doel is alleen een optie bij voorzieningen waar veel bezoekers op afkomen die relatief kort (max 4 uur) verblijven, zoals een winkel-, zorg- of congrescentrum. Dergelijke voorzieningen zijn in de wijken rond het centrum of rond het station niet aanwezig.

De overloop vanuit de binnenstad naar de wijken daar omheen is relatief beperkt, zo blijkt uit de parkeeronderzoeken. Degene die de moeite nemen om buiten de binnenstad te parkeren, zijn vaak mensen die langer in de binnenstad verblijven. Denk hierbij bijvoorbeeld aan werkenden in de binnenstad. De parkeerdruk in woonwijken rond het station wordt voornamelijk veroorzaakt door schaarste op de P+R terreinen. Mensen die met de auto naar het station komen en daarna met het OV verder reizen, zijn vaak langparkeerders. Door het invoeren van betaald parkeren in deze wijken, wordt deze doelgroep wel ontmoedigd om in de woonwijk te gaan parkeren, maar hier worden geen inkomsten mee gegenereerd.

Kosten uitbreiding

Het uitbreiden van het reguleringsgebied levert dus niet per definitie (veel) inkomsten op. Zeker niet op het moment dat een gebied weinig kortparkeerders heeft. Aan de andere kant moeten er wel kosten worden gemaakt om het betaald parkeren te faciliteren. Zo wordt de handhaving duurder, moeten er parkeerautomaten worden aangeschaft, onderhouden en afgeschreven, komt het beheer en onderhoud van de parkeervakken bij de parkeerexploitatie en moeten er vergunningen worden verstrekt. De kosten van het verstrekken van een vergunning kan worden terugverdient door deze te verrekenen met de kostprijs van een vergunning. Op de vergunning zit echter weinig marge, omdat als je deze te duur maakt je dan op veel weerstand in de wijk zal stuiten. Over het algemeen is het invoeren van betaald parkeren niet een erg populaire maatregel. Als je dan de bewoners van het gebied ook nog extra laat betalen dan nodig, wordt de mate van acceptatie snel minder. De kosten van handhaving kan deels worden terugverdient door het opleggen van naheffingsaanslagen aan mensen die niet betaald hebben.

Conclusie

De verwachting is dat qua saldo het invoeren van betaald parkeren niet veel extra inkomsten zal genereren. Het zou al mooi zijn als je met de inkomsten de uitgaven kan compenseren. Er kan alleen

‘winst’ worden gemaakt op betaald parkeren als de doorloop van kortparkeerders hoog is en als er dus veel dubbelgebruik van parkeerplaatsen is. Dit is in de wijken rond het centrum en het station niet het geval.

Bijlage 6

Gegevens parkeren

Benchmark van tarieven met vergelijkbare gemeenten:

Benchmark tarief 2018	Woerden	Nieuwegein	Veenendaal	Zeist
Aantal inwoners	36858	61923	64417	62894
Aantal parkeerplaatsen totaal	4552	6404	3611	3294
Aantal Straatparkeerplaatsen (incl. vergunning pp)	1032	4404	1920*	2328
Aantal garageparkeerplaatsen	520	2000	1691	966
Uurtarief Straatparkeren	€ 2,00	€ 3,00	€ 2,03	€ 2,00
Uurtarief Garageparkeren	€ 2,00	€ 2,10	€ 2,03	€ 2,00
Maximaal dagtarief straatparkeren	€ 8,00	€ 15,00	€ 6,00	€ 7,50
Tarief 1e bewonersvergunning	€ 156,00	€ 59,00	€ -	€ 71,00
Tarief bedrijfsvergunning	€ 700,00	€ 244,00	€ 1.018,00	€ 71,00
Tarief parkeerabonnement garageper jaar bewoner	€ 600,00	€ 425,00	€ 1.051,00	€ 681,00
Tarief parkeerabonnement garage per jaar bedrijf	€ 800,00	€ 850,00	€ 1.051,00	€ 681,00
* Aantal straatparkeerplaatsen is excl. vergunningparkeerplaatsen aangegeven				

Bron: https://zeist.raadsinformatie.nl/document/7201257/1/RIB19_015_Motie_parkeren_%28benchmark%29

Tarieven en aantallen parkeerdata:

	aantal			tarief			
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	
Uurtarief Castellum en DE tussen 8:00 uur en 18:00 uur				€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	incl. btw
Uurtarief Castellum en DE tussen 18:00 uur en 24:00 uur				€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00	incl. btw
Kosten Toilet Castellum per keer				€ 0,50	€ 0,50	€ 0,50	incl. btw
Uurtarief maaiveld				€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	
Geïnde naheffingsaanslagen	2377	1965	3123	€ 61,00	€ 62,00	€ 62,70	
Leges verkeersbesluit gpp				€ 152,20	€ 152,20	€ 154,00	
Leges aanleg gpp				€ 507,50	€ 507,50	€ 513,60	
Afwijzing aanvraag gpp				€ 76,10	€ 76,10	€ 77,00	
Abonnement vol Castellum + DE				€ 800,00	€ 800,00	€ 800,00	incl. btw
Abonnement dal Castellum				€ 600,00	€ 600,00	€ 600,00	incl. btw
Abonnement bewoners Castellum				€ 484,00	€ 484,00	€ 484,00	
1 ^e Bewonersparkeervergunning	633	675	685	€ 156,00	€ 156,00	€ 156,00	
2 ^e Bewonersparkeervergunning	103	110	93	€ 312,00	€ 312,00	€ 312,00	
Hulpverlenersvergunning	6	7	6	€ 156,00	€ 156,00	€ 156,00	
Forenzenvergunning	110	82	90	€ 156,00	€ 156,00	€ 156,00	
Bedrijfsparkeervergunning	58	54	53	€ 699,60	€ 699,60	€ 699,60	
Marktparkeervergunning	53	60	64	€ 36,00	€ 36,00	€ 36,00	
Bewonersparkeervergunning (Zone D)	7	5	16	€ 36,00	€ 36,00	€ 36,00	
Werknemersparkeervergunning	40	30	34	€ -	€ -	€ -	
Vrachtwagenvergunning > 10 meter	13	10	17	€ 369,30	€ 369,30	€ 369,30	
Vrachtwagenvergunning < 10 meter	4	3	3	€ 662,40	€ 662,40	€ 662,40	

Bijlage 7

Eventueel nieuw te bouwen parkeergarage

Wanneer wordt nagedacht over het bouwen van een nieuwe parkeergarage komen er direct een groot aantal vragen op. Op welke locatie moet hij komen?, welke extra lasten brengt dit met zich mee?, Hoeveel capaciteit is er nodig? Hoe is hij in te passen etc. Vragen die vaak die vaak onderbelicht blijven zijn: Welk doel dient een nieuwe garage? Voor welke doelgroep wordt deze gebouwd? Welke functie moet hij vervullen binnen het parkeerbeleid? en, Hoe kunnen met de bouw van een nieuwe parkeergarage een meerwaarde creëren voor de stad en haar omgeving?. In de praktijk blijven deze vragen vaak onderbelicht. Zeker voor de verantwoording van de investering is het erg belangrijk om juist op deze vragen een antwoord te formuleren.

De twee bestaande openbare parkeergarages vervullen ieder een eigen rol. Castellum is gedeeltelijk gebouwd voor de woningen uit het bouwproject Hoochwoert (1 parkeerplaats per woning) en de overige parkeerplaatsen zijn hoofdzakelijk bedoeld voor bezoekers van de binnenstad. Parkeergarage Defensie-eiland is in de basis gebouwd voor de bezoekers van de woningen van gebouw Midden (25 parkeerplaatsen). Er zijn 60 parkeerplaatsen extra gerealiseerd vanwege de wens van de gemeente/ het kasteel om de parkeerplaatsen rond het kasteel op te heffen en deze in de parkeergarage te faciliteren. Als de plannen van het kasteel doorgaan zou Parkeergarage Defensie-eiland (op termijn) in principe dus geen rol spelen voor het bezoek van de binnenstad. Wanneer gesproken wordt over de bouw van een nieuwe parkeergarage is het goed om dit te realiseren.

Doel van extra parkeergarage

In de Parkeervisie (paragraaf 2.1) is genoemd dat het op termijn de wens is om de bezoekers die lang parkeren (tot maximaal 2 uur) in parkeergarage Castellum gaan staan. In dat scenario wordt het lang parkeren op maaiveld onmogelijk gemaakt. Overige onbenutte ruimte kan eventueel gebruikt worden voor omwonenden van de parkeergarage en werknemers in de binnenstad. Hierdoor wordt uiteindelijk de capaciteit van parkeergarage Castellum beter benut en dus meer rendabel. Dit zal er echter op termijn toe leiden dat, vooral op piekmomenten (op koopavonden of in het weekend), de maximale capaciteit wordt bereikt en de parkeergarage dus vol staat. In de basis zal een nieuw te bouwen parkeergarage dus vooral gebouwd worden om de parkeerbehoefte op piekmomenten op te kunnen vangen. De parkeergarage is dus pas nodig op het moment dat parkeergarage Castellum op reguliere piekmomenten zijn max bereikt. Wel is het noodzakelijk om op voorhand al een inschatting te maken wanneer het moment daar is, zodat de voorbereidingen voor de bouw van een nieuwe parkeergarage op tijd kunnen worden gestart. Zowel de voorbereidingen als de bouw van een nieuwe parkeergarage nemen namelijk meerdere jaren in beslag.

Doelgroep

De nieuwe parkeergarage zal dus voornamelijk worden gebouwd voor bezoekers van de binnenstad die lang parkeren. Echter kan het ook aantrekkelijk zijn om juist de werkenden in de binnenstad wat meer op afstand te laten parkeren waardoor er meer ruimte ontstaat voor bezoekers in Castellum.

Locatie

Aangezien het één van de ambities is om onnodig autoverkeer in de binnenstad zoveel mogelijk te vermijden, zou het niet logisch zijn om een nieuwe parkeergarage in de binnenstad te bouwen. Om deze parkeergarage wel aantrekkelijk te laten zijn voor bezoek aan de binnenstad, moet deze wel op loopafstand van de binnenstad worden gebouwd

Ambities

Een ambitie uit het Beleidskader Binnenstad is om de binnenstad zoveel mogelijk autoluw te maken en afwendbare of vermijdbare automobilititeit zoveel mogelijk te beperken. Door de bouw van een nieuwe parkeergarage net buiten de stad, kan een deel van de mobiliteit in de binnenstad vermeden worden omdat bezoekers eerder opgevangen worden. Ook is het een mogelijkheid om de tweede bewonersparkeervergunning in de binnenstad te vervangen voor een abonnement in een parkeergarage net buiten de binnenstad. Het autobezit kan eventueel ook worden teruggebracht (voornamelijk voor auto's die niet dagelijks gebruikt worden) door in de nieuwe parkeergarage deelmobiliteit aan te bieden.

Daarnaast kan ook naar duurzaamheidsambities worden gekeken door bijvoorbeeld van een nieuw te bouwen parkeergarage een laadstation te maken. Hierdoor wordt het op termijn aantrekkelijker om van de parkeergarage gebruik te maken en krijg je niet allemaal ontsierende laadpalen in de binnenstad.

Nieuwe woningbouwontwikkelingen/ woningsplitsing of wonen boven winkels levert vaak een extra parkeerbehoefte op in de binnenstad. Met de bouw van een nieuwe parkeergarage kan deze parkeerbehoefte worden gerealiseerd.

Kortom, een nieuw te bouwen parkeergarage biedt ook mogelijkheden om andere ambities in de binnenstad te verwezenlijken.

Dubbelgebruik

Aangezien de parkeergarage voornamelijk op piekmomenten (koopavond en in het weekend) nodig zal zijn, is het aan te raden om de mogelijkheid van dubbelgebruik te onderzoeken. Hiermee wordt voorkomen dat de parkeergarage ook alleen op piekmomenten gebruikt zal gaan worden. De grootste potentie voor dubbelgebruik heeft het Park & Ride terrein van de gemeente. De piekbelasting van deze functie is namelijk vooral overdag doordeweeks. Hierdoor kan de capaciteit van de parkeergarage optimaal worden benut. Daarnaast kan ook boven een nieuw te bouwen parkeergarage eventueel woningen worden gebouwd (afhankelijk van de locatie) waarbij de parkeerbehoefte van die ontwikkeling in de parkeergarage opgevangen kan worden.

Capaciteit

De benodigde capaciteit van de parkeergarage is dus afhankelijk van welke ambities je wilt vervullen (en in welke mate) en welk dubbelgebruik je wilt faciliteren. Hier is op dit moment dus weinig zinnigs over te zeggen. Er vanuit gaande dat je in ieder geval de parkeergarage bouwt om de piek van de binnenstad op te vangen en dit combineert met de P+R en een aanbod van deelmobiliteit, heb je orde van grootte zo'n 150 – 200 parkeerplaatsen nodig. Als je ook nog andere functies of ambities wilt faciliteren, dan wordt dit aantal hoger.

Configuratie

De configuratie van een parkeergarage heeft te maken met de locatie, beschikbare ruimte, de inpasbaarheid, het doel/ de functie en het beoogde gebruik. Een ondergrondse parkeergarage is verreweg het duurste. Je bouwt in principe dan ook alleen ondergronds als je in een dicht bebouwd gebied zit en de ruimte schaars is, als je de bouw kan terugverdienen met de verkoop van woningen, of als de omgevingskenmerken zodanig belangrijk zijn dat een parkeergarage ontsierend is voor het gebied. In alle andere gevallen is een parkeergarage half verdiept of bovengronds een betere optie. De keuze is dus erg afhankelijk van het budget, de omgeving, combinatiemogelijkheden met woningbouw en de grondgesteldheid.

Een modulaire parkeergarage is een parkeergarage die uitgebreid of beperkt kan worden naar mate de parkeerbehoefte toe- of afneemt. Dit kan dus alleen als de parkeergarage op zichzelf staat en als deze bovengronds gebouwd is. Modulaire parkeergarages zijn vaak in zijn geheel demontabel en dus her te gebruiken. Modulaire parkeergarages worden met name toegepast in gebieden waar tijdelijk extra parkeercapaciteit nodig is (bijvoorbeeld in afwachting van een nog te bouwen vaste garage) of op plekken waar de ontwikkeling nog erg onzeker is. Het voordeel van een modulaire parkeergarage is dat deze naar behoefte kan bij- of afschalen.

Exploitatielast

Zoals aangegeven is zowel de benodigde capaciteit en vorm van de parkeergarage op dit moment moeilijk in te schatten. Ook is er nog geen locatie bekend waar de parkeergarage definitief moet komen. Het is daarom erg moeilijk om hier een prijs voor te bepalen. Om in het kader van de Strategische Heroriëntatie toch een berekening te kunnen maken, gaan we voor het gemak even uit van een parkeergarage met boekwaarde van 20 mio. Met een afschrijving van 50 jaar, een annuïtaire lening en een rente van 2%, is de kapitaallast 636.456 euro per jaar.

Nieuw te bouwen parkeergarage	
Investing	€ 20.000.000,-
Afschrijvingstermijn	50 jaar
Lening	Annuïtair
Rentepercentage	2%
Jaarlijkse exploitatielast	€636.546,-

Overige kosten

Los van de exploitatielast worden er ook kosten gemaakt voor jaarlijks onderhoud van de gebouwen en systemen en meerjarig planmatig onderhoud. Daarnaast worden er ook kosten gemaakt voor het dagelijks beheer van de parkeergarage, de investering en afschrijving van systemen en de gebruikerskosten van de systemen. Een ruwe schatting is dat dit bij elkaar zo'n 200.000 euro per jaar zal zijn.